DERSİMLİLERDEN MEKTUPLAR (1941-1953)

TARİH VAKFI-NECMEDDİN SAHİR SILAN ARSİVİ-6

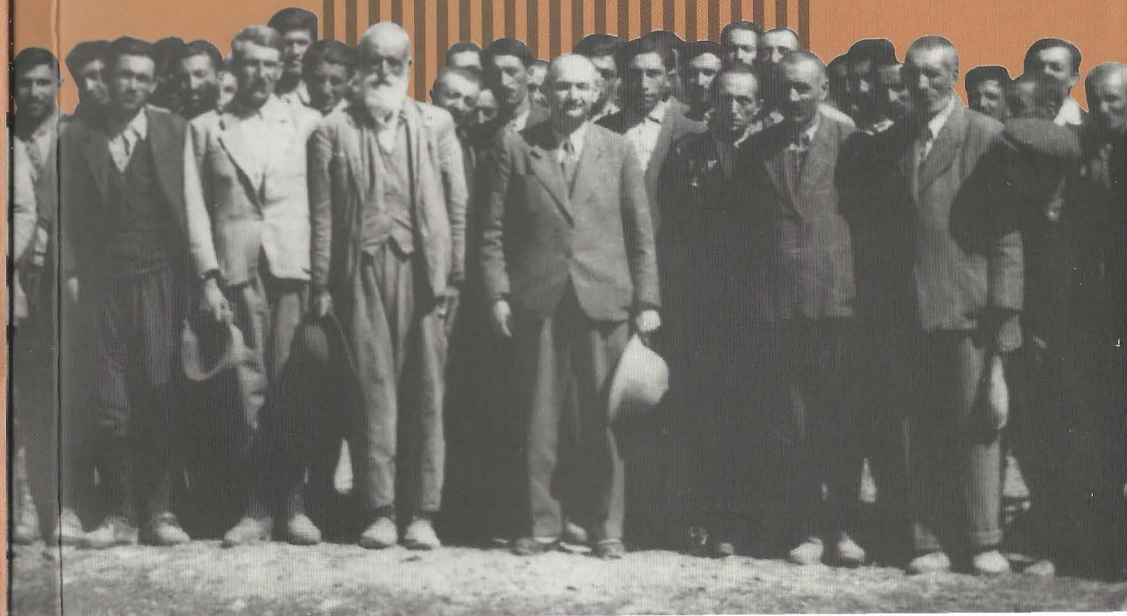

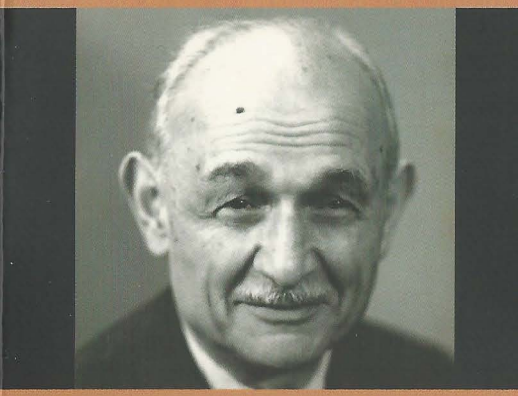
DERSİMLİLERDEN MEKTUPLAR

(1941-1953)

Derleyenler
TUBA AKEKMEKÇİ
MUAZZEZ PERVAN

TARİH VAKFI YURT YAYINLARI

NECMEDDİN SAHİR SILAN (1896-1992)

Meslek hayatına 1910'da *Tercüman-ı Hakikat*'te başlar. Meclis-i Mebusan ve Ayan Meclisi'nde zabıt kâtipliği, Sait Halim ve Talat Paşa kabineleriyle ilgili Divan ı Âli Tahkikat Heyeti kâtipliğini yapar. Mustafa Kemal'in önerisiyle BMM'de evrak ve tahrirat müdürü olarak çalışır. TBMM tarafından İstiklal Madalyası ile onurlandırılır. Ali Fethi Okyar ve İsmet İnönü'nün başbakanlıkları döneminde Başbakanlık Özel Kalem müdürü olur. 1939'da Bingöl, 1943 ve 1946'da Tunceli mebusluğu; 1950-1954 yılları arasında Erzincan, Tunceli ve Bingöl'deki DP teşkilatlarının parti müfettişliğini yapar. Bazı kurumlarda çeşitli üst düzey görevlerde bulunur. Sılan, 1960'lı yılların sonlarında aktif siyasi yaşamdan çekilir.

DERSİMLİLERDEN MEKTUPLAR
(1941-1953)

TARİH VAKFI

Zindankapı, Değirmen Sokak, No:15, 34134 Eminönü/İstanbul
Tel: (0212) 522 02 02 - Faks: (0212) 513 54 00
www.tarihvakfi.org.tr - yayin@tarihvakfi.org.tr

© Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 2012

Kapak Resmi
Necmeddin Sahir Sılan arşivinden.

Yayına Hazırlayan
Tuba Akekmekçi
Muazzez Pervan

Düzelti
Eyüp Yıldırım

Dizgi
Tuba Akekmekçi

Kitap Tasarımı ve
Tasarım Danışmanı
Haluk Tuncay

Dizi Kapak Tasarımı
Rauf Kösemen

Kapak Uygulama
Harun Yılmaz (MYRA)

Kitap Uygulama
Özlem Kelebek

Baskı
G.M. Matbaacılık ve Ticaret A.Ş.
(0212) 629 00 24

Birinci Basım: Nisan 2012

ISBN 978-975-333-277-4

DERSİMLİLERDEN MEKTUPLAR (1941-1953)

DERLEYENLER
TUBA AKEKMEKÇİ, MUAZZEZ PERVAN

TARİH VAKFI YURT YAYINLARI

İÇİNDEKİLER

Sunuş vii
Somut Özgürlükten Soyut Halk Egemenliğine Dersim
Zafer Toprak

Derleyenlerin Notu xiv
Tuba Akekmekçi, Muazzez Pervan

Mektuplar 1

Ekler 322

Dizin 365

SUNUŞ

SOMUT ÖZGÜRLÜKTEN SOYUT HALK EGEMENLİĞİNE DERSİM

ZAFER TOPRAK

Osmanlı topraklarında gündeme gelen 1908 Devrimi'nde "hürriyet" ana ekseni oluşturmuş, "hürriyet-müsavat-uhuvvet" ilke edinilmişti. Bu Fransız Devrimi'nin şiarıydı ve Janus'un bir yüzünü ifade ediyordu. Özgürlükten ve eşitlikten yana bu ilkeler Balkan Harbi ile birlikte giderek aşınmış, güçler ayrılığı üzerine kurulu Osmanlı meşrutî monarşisi çatırdamaya başlamıştı. 1920 sonrası ulus-devlet inşa sürecinde ise Fransız Devrimi'nin, Janus'un diğer yüzü gündeme geldi. Rousseau kökenli, Jakobenlerden esinlenen "ulusal egemenlik" belirleyici oldu. Bu bir anlamda hak ve özgürlükler alanının daraltılması; somut bireyden milli iradeye, milli egemenliğe ve soyut bireyler topluluğu olan devlete geçişi simgeliyordu. Bir başka deyişle Montesquieu'den Rousseau'ya geçiş söz konusuydu. Özgürlüğün yerini ulusal egemenlik alacaktı. Bireyi, temel hak ve özgürlükleri ve demokrasiyi gündeme getiren "hürriyet" sözcüğüne ancak çok partili döneme geçişle birlikte dönülecekti.

Bilindiği gibi ulus-devlet anlayışı doruk noktasına, Cihan Harbi ertesi ABD Başkanı Woodrow Wilson'un On Dört Maddesi ile varacaktı. Mustafa Kemal'i tetikleyen etmenlerden biri de buydu. Avrupa'da imparatorluklar çökmüştü. Ulusal self determinasyon ya da ulusun kendi kaderini belirleme anlayışı imparatorlukların kalıntıları üzerinde ulus devletlerin inşasına yol açmıştı. Her türlü ulusal kimlik kendi geleceğine ve belirli bir toprak parçası üzerinde yaşama hakkına sahip olacaktı. Woodrow Wilson, bu anlayışı devletlerarası sistemin etik ve yasal normu olarak sunmuştu. Ancak, ABD

başkanının tüm iyi niyetine karşın, Wilson Prensipleri uygulamada büyük güçlüklerle karşılaşmış, hatta ters sonuçlar vermişti. Farklı kimliklerin coğrafyaları Çin Seddi'yle ayrılmamıştı. Kimlikler sınır tanımıyordu. Belirli sınırlar içinde yaşayanların türdeş olmadıkları, bağırlarında azınlıkları barındırdıkları çok geç olmadan anlaşılacaktı. Özellikle Doğu ve Güneydoğu Avrupa coğrafyasının sanıldığından çok daha karmaşık bir nitelik taşıdığı iki dünya savaşı arası "reel politik" ile kanıtlanacaktı. Hatta bu tür mekânsal kimlik sorunları ilkinde olduğu gibi II. Dünya Savaşı'nın da fitilini ateşleyecekti. Etnik öğelerin meşruiyet kazanması ve etno-nasyonalist güçlerin ortaya çıkması ikinci bir küresel savaşa yol açacaktı.

Uluslaşmalarını erken gerçekleştiren "düvel-i muazzama", geçmişte uluslaşma sürecinde uyguladıkları baskıcı yöntemleri görmezlikten gelerek bağımsızlıklarını yeni kazanmış ülkelerde her türlü etnik öğeyi kendi dış politikalarına alet edecek, Wilson Prensipleri'ni kendi çıkarları doğrultusunda yorumlayarak savaş sonrası barış antlaşmalarıyla sömürgeciliğin son evresini yeni bir paylaşım sofrasına dönüştüreceklerdi. Bunun en uç noktası Sevr idi. Böylece "azınlık" kavramı uluslararası hukuk diline girmiş oluyordu; bu kavramla birlikte Westphalia sisteminde ilk gedikler açılmaya başladı.

Cihan Harbi ile birlikte imparatorluklar son bulurken Osmanlı Devleti de tarihe karışmış, dünün Osmanlı toprakları üzerinde daha 19. yüzyılın ilk yarısında başlayan ve Osmanlı'yı parçalayan ulus-devlet inşa süreçleri, Cihan Harbi ertesi imzalanan Sevr Antlaşması ile son kerteye varmıştı. Sevr, tarih kitaplarından anımsandığı gibi bir bağlamda "böl ve yönet" anlayışının bir sonucuydu. Osmanlı toprakları bir yandan Fransa ve İngiltere'ye peşkeş çekilirken, diğer yandan Anadolu topraklarında Ermenistan ve Kürdistan'ı öngörmüştü.

Ulus-devletlerin doğuşunda milliyetçilikler önemli bir rol oynamıştı. Ortaçağ'ın çöküşüyle birlikte milliyetçilik ortaya çıkmıştı. Temel gerekçesi dışarıdan gelen hegemon güçlere ya da tehditlere karşı direnişti. Fransa'da Jeanne d'Arc'ın İngilizlere başkaldırısı milliyetçiliği tetikledi. İngiltere'de İspanyol armadası tehdidi altında yeşerdi ve Shakespeare'de edebî ifadesini buldu. Almanya'da Napolyon'a karşı direnişin sonucuydu. İtalya'da ise Avusturya-Macaristan tehdidi karşısında milliyetçilik doğdu.

Millî Mücadele, tüm bu örneklerden bir adım ötede "mazlum milletler" diye bilinen bir cephede ilk kez bir bağımsızlık savaşının örneğiydi. Osmanlı Devleti'nin küllerinden bir ulus-devlet, Türkiye Cumhuriyeti doğacaktı.

1923'te Lozan'ın çizdiği sınırlar dâhilinde yeni bir devlet kurulmuştu. Ardından bu devlet, kendi "millet"ini yaratma sürecine girmiş ve bu süreç iki dünya savaşı arasında hâkim olan ulusal egemenlik anlayışı sonucu üniter bir devleti kaçınılmaz kılmıştı.

Bağımsızlık ulus-devlet inşa sürecinde ilk adımdı. Ulus-devletin içini doldurmak, "millet"i yaratmak ayrı bir uğraşı gerektiriyordu. İki dünya savaşı arası giderek güçlenen ulusal egemenlik ve soyut "halkın egemenliği" anlayışı üniter bir devleti dayatıyordu. Özellikle uluslararası konjonktür bunu gerektiriyordu. Cihan Harbi travması tüm Tek Parti döneminde varlığını sürdürmüş, yeni bir ulus inşa sürecinin ilk evrelerinde yaşanan travmalar ve parçalanma kaygısı, her an Cumhuriyet yöneticilerini tetikte tutmuştu.

Cumhuriyet'in ilk yıllarından itibaren art arda çıkan Kürt ayaklanmaları, Cumhuriyet yöneticilerini toprak bütünlüğü konusunda köklü önlemler almaya sevk etmişti. Milli Mücadele kadroları ayaklanmalarla ve on yıllık bir savaş sürecinde Anadolu'nun dört bir yanında baş göstermiş olan eşkıyayla mücadele ederken ülkede farklı unsurların bulunduğu bilincindeydi. Bu unsurların birlikteliğiyle bir "millet" yaratılabileceği kanısı yaygındı.

1925 Şeyh Sait İsyanı'na kadar farklılıklar resmî kayıtlarda yer aldı. Misak-ı Milli'nin kabul edildiği sırada tasarlanan ulus-devletin sınırları Cezire diye bilinen bugünkü Irak topraklarına sarkıyor, Türkmen, Arap, Kürt, değişik unsurları kapsıyordu. Cumhuriyet'in ilk yıllarında bu nedenle Türk yanı sıra değişik kimliklerin varlıkları devlet tarafından da kabul görüyordu. Nitekim Sıhhiye ve Muavenet-i İctimaiyye Vekâleti'nin yayınladığı Türkiye'nin Sıhhî-i İctimaî Coğrafya dizisinde etnik kimlikler ve aşiretler açıkça belirtiliyordu.[1] Bu kitaplarla ülkenin ekonomik, toplumsal ve sağlık sorunlarına uygun çözüm yolları aranmış, her vilayette sıhhiye müdürleri tarafından gönderilen bilgiler düzenlenmişti. 19 adet Sıhhî-i İctimaî Coğrafya kitabı basılmıştı.[2] Bu kitaplar ayrıca Türkiye'nin antropolojik ve etnografik yapısını ortaya koyan zengin kaynaklardı.[3] Etnik yapı, dil, din, aşiret yapısı, yöresel kıyafetler, yemekler ile zanaatlar, adetler, batıl itikatlar gibi konular hemen her kitapta yer alıyordu.[4] Ancak, bu kitaplar folklorcular dışında uzun yıllar pek ilgi görmedi. Birkaçı hariç hâlâ Latin harflerine çevrilmeksizin Osmanlıca olarak tozlu raflarda kaldı.[5]

Kürt kimliği resmî yayınlarda 1925 yılına kadar yer aldı. Yukarıda kaydettiğimiz dizinin üçüncü "kısım"larında "umumî nüfus – ırk ve din üzerine nüfusun taksimi – lisân-ı umumî – tarz-ı telebbüs [giyim tarzı] – tarz-ı mai-

şet – tarz-ı iştigal – ahlâk – maarif – an'anat – yerli i'tikâdat-ı batıla – halkın tababete kaşı vaz'iyeti – nezâfete riayet – ahâlinin bünyece teşekkülâtı" alt başlıkları yer aldı. Örneğin 1925 yılında Bayezid vilâyeti üzerine çıkan kitapta Kürtlerle ilgili satırlar şöyleydi: *"Irk ve din üzerine nüfusun taksimi: Irk itibariyle kaza merkezlerinde yüzde 5'i nispetinde Türk; Eleşkird, Karaköse, Tutak kaza ve karyelerinde nüfusun yüzde 10'u yine Türk; Iğdır ve Kulp kaza ve karyelerinde yüzde 60'ı Türk ve Şii mezhepli ve mütebaki aksamı da Hanefi ve Şafi' olmak üzere Kürt'tür. Kürtler arasında Hanefî mezhebine sâlik [mensup olan] pek az olup hemen umumiyetle Şafi'dirler. Diğer ırk ve din sâliki olan nüfus vilayetin tekrar istirdâdından [kurtarılmasından]beri mevcut değildir. Aşair [Aşiretler]: Vilâyet nüfus-ı umumîsinin yüzde 85'i aşâirden ibarettir. Kürtlerin hepsi muhtelif aşiretlere mensup olup cümlesinin ayrı ayrı kabileleri vardır. Vilâyette mevcut aşâir: Celâlî, Haydaranlı, Adamanlı, Zilanlı namıyla üçe ayrılıyor. Celâlîler tekrar, Halikanlı, Pirihkanlı, Sakanlı namiyle üçe ve bu kabileler de tekrar üçe, dörde ayrılarak bu suretle yüze yakın kabile oluyorlar. Haydaranlı ve Zilanlı aşiretleri de aynen Celâlîler gibi müteaddit kabilelere ayrılmaktadır. Lisân-ı Umumî: Türkçe olması lâzım gelirken memurînin ekserisinin yerli bulunmaları ve Kürtçe tekellüm etmeleri [konuşmaları] ve mekteplerin fikdânı dolayısıyla vilayette lisan-ı umumî Türkçe ve Kürtçedir. Hükûmet ve mektepte lisân-ı resmî tamamen Türkçedir. Iğdır, Kulp kazalarının sükkânı [yaşayanları] arasında Azeri Türkler tamamiyle Türkçe tekellüm etmekte ve o taraflardaki aşâir dahi azerî Türkçesi tekellüm etmektedirler."*[26]

Kürtlerle ilgili nüfus ve aşiret bilgileri Ankara dâhil, Cumhuriyet Türkiyesi'nin doğu vilâyetlerinin hemen hepsinde yer alıyordu. Urfa vilâyeti için hazırlanan kitapta Türklerin çoğunluk oluşturduğu, Kürt nüfusun yüzde 22,3, Arapların yüzde 14,4, Yahudilerin 0,6, Ermenilerin yüzde 0,9 orana sahip oldukları kaydediliyordu.[7] Keza Ankara Vilâyeti kitabında aşiretlerle ilgili şu bilgi veriliyordu: "*Vilayette göçebelikle imrâr-ı vakit eden ahâli-i kadime olmayıp ancak Kürt taifelerine mensup bazı aşair mevcud ise de bunlar da pek az olup kendi aralarında Kürtçeye müşâbih bir lisan istimâl ederler. Bunlar Yabanabad kazasında biraz mevcut olup daha ziyada Haymana ve Bala kazasında bulunurlar.*"[28] Yukarıda belirtildiği gibi, ırk, din, dil, aşiret gibi bilgiler dışında Kürtlerin giyim kuşamı, gelenekleri, görenekleri, batıl itikatları bu kitaplarda ayrıntılı bir biçimde yer alıyordu.

1925 Şeyh Sait İsyanı resmî kaynaklarda Kürt kimliğinin de sonu oldu. Musul meselesinin çözümsüzlüğe girdiği bir aşamada o dönemin resmî kaynaklarında İngilizlerin kışkırtmasıyla ayaklandıkları belirtilen Kürt aşiretleri Ankara'yı ulus-devletin kimliği konusunda kapanmaya sevk etti. Nitekim aynı kitap serisinden 1926 yılında yayımlanan Gaziantep kitabında artık Kürtler Türkmen olarak belirtilir olmuştu. Vilâyetin nüfus-ı umumîsi başlığını taşıyan bölümde şu satırlar yer alıyordu: *"Dâhil-i vilâyette davarcılıkla iştigal eden ve Kürtçe tekellüm eyleyen mevcudu pek az aşiret var ki bunların aslı Kürt değil, Türkmendir; hatta bunlara Türkmen aşireti derler."* Bir süre sonra ise Kürtlere "Dağ Türkü" denecekti.

Takrir-i Sükûn Kanunu ertesi resmî söylem farklılıklardan söz etmez olmuş, "üniter" devletin kaçınılmazlığına kilitlenmişti. Farklılıklar ise devlet katında "mahrem" raporların sayfalarında yer bulmuştu. Bir diğer deyişle, Cumhuriyet'in ilk yıllarından itibaren art arda çıkan Kürt ayaklanmaları, Cumhuriyet yöneticilerini toprak bütünlüğü konusunda köklü önlemler almaya sevk etmiş ve bu önlemler, zaman zaman bireyi göz ardı eden gözü kara güç gösterilerine dönüşmüştü. Giderek devletin yüceltildiği bir evrede bireyden tek beklenen devlete itaatti. Bundan böyle devlet toplum mühendisliği anlayışıyla bireyi dilediği doğrultuda yönlendirerek "üniter" devleti inşaya koyulacaktı. Bu bir anlamda Rousseau'nın "halkın egemenliği" ve "halkın iradesi" anlayışını yansıtıyordu.

Doğu sorununda devletin izlediği soyut "halkın egemenliği" anlayışını ve toplum mühendisliği sürecini en iyi yansıtan kaynaklardan biri Necmeddin Sahir Sılan Arşivi oldu. Necmeddin Sahir Sılan bölgenin somut toplumsal ve ekonomik sorunlarına çözüm bulma gayreti yanı sıra yöreye Cumhuriyet'i, rejimi götürme çabası içerisindeydi. Özellikle II. Dünya Savaşı'nın çıkışıyla birlikte bu "görev"i daha da önemsedi. Kızı Şen Sahir Sılan tarafından Tarih Vakfı'na bağışlanan arşivi sayesinde yöre coğrafyası ve beşeri unsuru hakkında ayrıntılı bilgi edinme fırsatı yakalamış olduk.

Elinizdeki serinin altıncı kitabı Necmeddin Sahir Sılan'la yöre halkının yazışmalarını içeriyor. Şu sıralarda Cumhuriyet Arşivi Dersim'i okuyuculara açılmakta. Bu önemli bir adım. Bundan böyle Doğu sorunu, Kürt sorunu ve Dersim tarihi "bellekler"in ötesinde somut veriler ışığında tartışılabileceğe benziyor. Geçmişi bundan böyle "sözlü tarih"le "yazılı tarih"in bütünselliği içerisinde görmemiz mümkün olacak, tarih daha anlamlı bir düzeye ulaşacak.

Dipnotlar

1 "Selef-i âcizî Refik Beyefendi zamanında yurdumuzun sıhhî ve ictimaî tetkiki gibi mühim bir nokta Vekâlet Muâvenet-i İctimâiyye Müdürü Doktor Muhyiddin Celâl Bey tarafından Vekâlete teklif olunarak Sıhhiyye Müdürlerinden bu bâbda malumât taleb edilmiş, Sıhhiyye Müdürleri tetkikât yaparak istenen malumâtı mehmâemken cem eylemişlerdir." 10 Mart 338 Umûr-ı Sıhhiyye ve Muâvenet-i İctimâiyye Vekili ve Sinop Meb'usu Doktor Rıza Nur.

2 Ankara 1925, Bayezid 1925, Çatalca 1925, Gazi Ayıntab 1926, Gelibolu 1925, Hamidâbâd (Isparta) 1922, Kastamonu 1922, Kayseri 1922, Kırk Klise (Kırklareli) 1925, Kırşehir 1925, Konya 1922, Muğla (Menteşe) 1922, Niğde 1922, Sivas 1932, Sinop 1922, Urfa 1925, Zonguldak 1925.

3 "Cumhuriyetin ilk yıllarında Dr. Rıza Nur'un bakanlığı sırasında ve onun emri ile Türkiye'nin Sıhhi Coğrafyası genel başlığı altında bir dizi küçük monografya basılmıştır. Eski harflerle yayınlanan bu çok faydalı kitaplarda o yılların illeri hakkında geniş bilgi bulunmaktadır. Bugün pek az rastlanan bu kitapların tam sayısı bile doğru olarak bilinmez." Semavi Eyice, "Rum Harfleri ile Türkçe (Karamanlıca) bir Nevşehir Salnamesi (Yıllığı)", İ.Ü. İktisat Fakültesi, Fındıkoğlu Armağanı, İstanbul 1977, s. 79.

4 "Nüfus-ı umumî – Aşair – Lisân-ı umumî – Tarz-ı telebbüs – Tarz-ı maişet – Tarz-ı iştigal – Ahlâk – An'anat" hemen hemen her kitapta yer alan konulardı.

5 Sabri Koz. "Türk Halk Kültürünün Unutulmuş Kaynaklarından Biri: "Türkiye'nin Sıhhi-i İçtimai Coğrafyası". *IV. Milletlerarası Türk Halk Kültürü Kongresi Bildirileri*, C. I, Ankara: 1992. Kamil Toygar, "Az Tanınan Bir Kaynak Türkiye'nin Sıhhi İçtimai Coğrafyası Ankara Vilayeti", *Dr. Hadiye Tuncer'e Armağan*, Ankara 1999. Osman Gümüşçü, "Milli Mücadele Dönemi Türkiye Coğrafyası İçin Bilinmeyen Bir Kaynak", *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, sayı 45, cilt XV, Kasım, 1999.

6 Doktor İbrahim Edhem (Sıhhiye ve Muavenet-i İctimaiyye Müdür Vekili Merkez Tabibi), *Türkiye'nin Sıhhî-i İctimaî Coğrafyası – Bayezid Vilayeti* (Türkiye Cumhuriyeti Sıhhiye ve Muavenât-ı İctimaiyye Vekâleti neşriyatından), İstanbul: Kağıtçılık ve Matbaacılık Anonim Şirketi, 1925-1341, s. 8.

7 Doktor Şefik Raif (Sıhhiye ve Muavenet-i İctimaiyye Müdürü), *Türkiye'nin Sıhhî-i İctimaî Coğrafyası – Urfa Vilâyeti* (Türkiye Cumhuriyeti Sıhhiye ve Muavenât-ı İctimaiyye Vekâleti neşriyatından), İstanbul: Kağıtçılık ve Matbaacılık Anonim Şirketi, 1925-1341, s. 18.

8 Doktor Müslihiddin Savfet (Ankara Sıhhiye ve Muavenet-i İctimaiyye Müdürü), *Türkiye'nin Sıhhi-i İctimaî Coğrafyası – Gazi Ayntab Vilayeti* (Türkiye Cumhuriyeti Sıhhiye ve Muavenât-ı İctimaiyye Vekâleti neşriyatından), İstanbul: Hilal Matbaası, 1925-1341, s. 51-52.

9 (Sıhhiye ve Muavenet-i İctimaiyye Müdürü, *Türkiye'nin Sıhhi-i İctimaî Coğrafyası – Gazi Ayntab Vilayeti* (Türkiye Cumhuriyeti Sıhhiye ve Muavenât-ı İctimaiyye Vekâleti neşriyatından), İstanbul: Hilal Matbaası, 1926, s. 17.

DERLEYENLERİN NOTU

Bu kitap, Necmeddin Sahir Sılan Fonu'nun Doğu Raporları (03) serisi altında Doğu Mektupları (03.01) olarak tasniflenen ve Dersimlilerin, milletvekilleri Necmeddin Sahir Sılan'a gönderdikleri mektuplardan ve Sahir Sılan'ın bunlara verdiği yanıtlardan oluşmaktadır.

Kitapta, mektupların dosya ve belge numaraları belirtilmemiştir. Doğu Mektupları serisi altındaki belgelerin tamamı kitapta yer almıştır. Belgeler gün/ay/yıl olarak sıralanmıştır. Tarihi olmayan belgeler ise en sona, belge numarasına göre yer almıştır. Birbiriyle ilintili mektuplar bir araya getirilerek ilk yazılan belgenin tarihi esas alınmıştır. Belgelerde anlaşılamayacak durumda olan bazı kelimeler yazım kurallarına uygun şekilde düzeltilmiştir.

Tuba Akekmekçi
Muazzez Pervan

Kısaltmalar:
(...) : Atlanan veya okunamayan kelimeler.
(d.n.): Derleyenlerin notu.

26.10.1941

Bingöl Valiliği
Hususi

Sayın Necmeddin Sahir,
Bingöl Mebusu

Kiğı'dan takdim ettiğim mektupla hususi muhasebeye ait ve vilâyet için mühim bir meblağ olan 939,940 arazi vergisi bakayası işinin mutad yüksek himmet ve faaliyetlerile neticeleneceğini ümit ederim.

Yüksek Sıhhiye Vekâleti'nce tayin buyrulan Operatör Hasan Sarıbaş teşrif ettiler ve vazifesine başlamak suretile halkın memnuniyet ve minnettarlığı arttı. Bu hususiaki teşekkürlerini telle yüksek Sıhhiye Vekâleti'ne arzetmekle beraber, zati âlinize de tel ile teşekkür etmişlerdir.

Elektrik projesi muhterem su mühendisi Saip Sayılgan'dan alınmıştır. Hazırlıkları yapılmaktadır. Mevsim biraz geçmiş olmakla beraber Mendo Köprüsü derhal kapalı zarf usulile eksiltmeye konulmuş ve vilâyet nafıa müdürü Fahri Kuran'ı bu işi neticelemek üzre yarın Elazığ'a gönderiyorum. Nafıa Vekâleti biraz geciktirmiştir. Bu meyanda Çapakçur Köprüsü'nün de neticelenmesi için istirhamda bulundum. Vilâyetin her halile yüksek vatanperverane alakanızdan kıvanç duyduğumu bu vesile ile arz ederim.

Vilâyet konağındaki radyonun lambası bulunması mümkün değilse lütfen posta ile iade buyurunuz. Başka bir radyo teminine çalışacağız.

Hayat arkadaşım hanım ve benim meveddet ve selamlarımızla saygılarımızı sunar, sayın eşinize de ailemin selamlarını iblağ buyurmanızı ve gelecek sene de Bingöl'ü görmek suretile memnun eylemelerini rica ederiz. Elektrik hakkındaki düşüncelerinizi ve teşebbüsattan malûmattar buyurmanızı ilaveten istirham eylerim.

Bingöl Valisi
Sadullah Koloğlu

13.04.1942
Diyarbakır

Telgraf

Bingöl Saylavı Sayın Necmeddin Sahir'e,

Yerli mallar pazarından mal almak için günlerden beri perişan hâlde beklediğimize rağmen üç aylık kontenjanımız bin lira iken, yüz ellişer lira kadar vermek istenilmektedir. Yolumuzun uzaklığı da göz önüne alınmayarak bundan böyle vekâlet kabul etmeyerek bizzat gününde gelmemiz tebliğ ediliyor. Gerek kontenjanımızın tamamen verilmesini, gerekse eskisi gibi vekillerimizin hesabımıza mal alabilmesinin teminile perişanlığımıza meydan verilmemesini Sümerli'ye emir verilmesine delaletinizi saygılarımızla reca eder, hürmetlerimizi yollarız.

Nuri Öz. Pastacı yanında Bingöl. Genç-Solhan esnaflarından Ali Kılıç, Fettan Nazlı, Zübeyir Coşkun, Sabri Özce, Albay Şükrü, Albay Ahmet Nazlı, Memet Yıldırım.

***

14.04.1942

Bay Ali ve Arkadaşları,

Bingöl Genç-Solhan esnafi Pastacı Nuri Öz yanında Diyarbakır.

Sümerbank mal olduğu vekâlet usulünde bölündüğü takdirde dileğinizi yerine getirecektir.

Hepinize selam.

Necmeddin Sahir

28.01.1943
Kiğı

Sayın Bay Necmeddin Sahir Kıymetli Meb'usumuz,
Ankara

Dört sene içerisinde Kiğı'ya ve Kığılılara gösterdiğiniz kıymetli alaka ve yardımlar bütün halk ağzında dolaşıp durmaktadır. Bu yardımlarınız ebedi olarak biz Kiğılıların kalbinde kalacaktır. İnşallah bu sene bizim vilayetin meb'usu olarak kalacağınıza eminim.

Değerli beyefendimiz.

Halkevinin parasızlık yüzünden oğradığı müşkilattan bahisle hem bölge müfettişimiz Muzaffer beyef. ve hem de yüksek genel sekreterliğimize mektup yazdım münasip görülecek yardım talebinde bulundum. Eğer kıymetli müfettişimiz Muzaffer Akpınar beyef. Ankara'da ise onunla lütfen görüşerek, yok ise G. Sekreterle konuşarak paramızın bulunmadığı şu sıralarda halkevimize hiç olmazsa 500 lira yardımın yapılmasına alaka buyurulmasını ve neticenin lütfen ve lütfen telle iş'arını zatıalilerinden hasseten istirham eyler bütün mensuplarımızla ve hep birden ellerinizden öperiz.

Halkevi Reisi
Adil Zengin

***

04.03.1943

Bay Adil Zengin

Halkevi Reisi
Kiğı

Halkevimize beşyüz lira gönderildiğini bildirirken sayın Kiğılıların ince duygularından dolayı teşekkürlerimi tazeler hepinize sevgilerimi sunarım.

Tunceli Mebusu

***

23.03.1943

Sayın Bay Necmeddin Sahir Kıymetli Tunçeli Meb'usumuz,
Ankara

Altıncı devre içerisinde Kiğı'nın milletvekili olan zatıalilerinin VII. Devrede Tunçeli mebusluğuna ayrılmanızdan dolayı hakikaten bizleri çok müteessir etmiştir.

Dört sene içerisinde Kiğılı vatandaşlarınızın kalbinde unudulmaz yer alan zatıalileri şüphesiz ki her müşkülümüzü gine halledeceğinizi ümit ediyoruz. Evvelce halkevimize partiden yardım yapılması yolunda yazdığım mektuba telgrafla cevap vermeniz bizleri ne kadar memnun bıraktığı tarif edilmeyecek bir haldedir. (500) liranın gönderildiğini havi kıymetli telinizi paradan taraf sıkıntı karşısında iken aldım. Fakat para henüz gelmemiştir. Lütfen ve zahmet olmazsa paranın bir an evvel evimiz namına yollanmasına kıymetli yardım ve alakalarınızı sabırsızlıkla intizar eder arzî tazimatla ellerinden öperiz.

Kiğı Halkevi Reisi
Adil Zengin

***

27.04.1943

B. Adil Zengin
Halkevi Reisi
Kiğı

Sayın Bayım,

Yazınızı aldım. Bana ait eyi duygularından dolayı aziz Kiğılıları sevgi ile selamlarım Son devrede Tunceli'nden mebus seçilmekle sizlerden ayrı ve uzak düştüğümü sanmıyorum.

Büyük Türk ulusu uğrundaki çalışmalarda hepimize sürekli başarılar dilerim.

Halkevimizin istediği paranın şimdiye kadar alınmış olduğunu sanırım. Bu paralar şu şekilde yollanmıştır.

22/10/1942'de 300 lira
22/2/1943'de 300 lira
17/3/1943'de 200 lira

Değerli çalışmalarınızda üstün başarı dilekleri ve saygılarımla.

14.03.1943
Solhan

Telgraf

Tunceli Mebusu Necmeddin Sahir,
Ankara

939 yılından beri Diyarbakır yerli mallar pazarından mal almaktayız. Bingöl vilâyetinin Elazığ'a civar bulunması hasebile yerli malları almak için vilâyet itibarile kazamızda Elazığ'a vermişlerdir. Hâlbuki Elazığ ile kazamız arasındaki vesaitsizlik müşkülatı iptidai durumda ve kazamızda Diyarbakır'a hem civariyeti ve hem de vesaitinin kolaylığından istifade için eskiden olduğu gibi bu kerre de yine Diyarbakır Sümer'inden mal verilmesine müsaade talebile İktisat Vekâleti'ne müracaat edilmiştir. Tervicine delaletlerinizi istirham ederiz.

Mustafa Yıldırım. Esnafdan Mehmet Ali Aydın, Kasım Tiken, Nefir Emlu, Mehmet İtbec, Şerif Yıldırım, Mehmet.

***

14.04.1942

Bay Mustafa Yıldırım ve Arkadaşları,
Solhan

Vilâyetin bildirişine göre Diyarbakır'dan almanıza imkân görülmemektedir.

Saygılar.

Tunceli Mebusu
Necmeddin Sahir Sılan

11.06.1943

Pülümür kazası kaymakamlığının 11.06.1943 gün ve 452/135 sayılı yazısı suretidir.

Tunceli Vali ve Komutanlığı Y. M.

Boşaltılmış bölge dâhilinde Bayburtlu mezrası, Göbürge ve Dere köylüleri ve mezkûr mıntıkada bulunan Gersunut köyünde halen tesbit edilmeyen bazı şahıslar tarafından ekilmiş olduğu anlaşılmıştır.

Boşaltılmış ve memnu bölgelerdeki ekilen araziden çıkacak mahsulün Hazine'ce alınması lâzım gelmekle beraber gizlice mezkûr mıntıkalara girerek ziraat yapan şahısların bu cüretlerini kırmak ve halkı hotbehot bu bölgelere girmekten men etmek için çıkacak mahsulün idrakinde maliyece vaziyet edilerek müzayede suretile arttırılması mal müdürlüğüne tebliğ edildiği cihetle yüce makamınızca da defterdarlıktan mal müdürlüğüne icab eden direktiflerin verilmesine emir ve müsaade buyrulmasını saygı ile arz eylerim.

Kaymakam
Ekrem Vardarlı

***

23.06.1943

Suret

T.C.
Tunceli Vilâyeti
Mektubçuluk Kalemi
2555/163

Pülümür Kaymakamlığı'na,

11.06.1943 gün ve kalem 452/135 sayılı yazınız cevabıdır.

Boşaltılmış veya memnu bölgeye her ne suretle olursa olsun hiçbir kimsenin girmesi muvafık görülmemekte olduğundan vaki zeriyat üzerinde

Hazine'de bir gûna ilgilenmiyerek ekinlerin derhal imhasile neticeden bilgi verilmesini rica ederim.

Tunceli Vali ve K.Y.
R. Noyan

Not: Bir sureti Malmü. ve bir sureti de imha etmek üzere J. Bl. K. verelim. Kaleme 30.06.1943

Kaymakam
Ekrem Vardarlı

***

09.07.1943
Pülümür

Kıymettar Mebusumuz Sayın Bay Necmeddin Sahir Sılan,
Ankara

Kazamızın sayılmaz acı ızdırapları kudretli hükûmetimizin kanun ve prensipleri fevkinde ve hilafında çekilmez bir hale gelmiş ve önülmez vicdani yaralar açmış olduğundan bu acı ızdırapları bir kerre de yüksek huzurlarınıza arz etmek mecburiyetini vatani vecibem olarak arz eyliyorum.

Yüce mebusumuz kaymakam Ekrem Vardarlı'nın hakkında iki seneden beri hak sahiplerinin şikâyetleri ve feryatları arşa dayandığı halde yerini bulmayan hak ve hakikatler topal kalmış ve yürümemiş, yapılan şikâyetler neticesi kazamıza tahkikat için Mülkiye müfettişi gelmiş ise de hadisat hakkında ne partimizden ve ne de kazanın ahvali ruhiyesine vakıf bulunan vatanperver kimselerden tahkikat yapılmayarak bazı cahil ve hatta kaymakamın amaline hadım kimselerden ifade alınış ve tahkikat esnasında birçok şahitlerin şahadeti ve delilleri yolsuzluklara kâfi ve sabit olmuştur.

Gerek şikâyet ve gerekse Mülkiye müfettişinin kaymakam aleyhinde ifade verip dertlerini ağlıyan vatandaşlar, kaymakam tarafından not edilip şimdi yeni haksızlıklara maruz kalmaktan başka bir semere tahsil edilemediğinden, erbabı vicdanın gözyaşları ve mağdurların iniltileri göklere yükselmektedir.

Kazada kaymakam salahiyetindeki yüksek makamın kudretini garezine alet ederek kanun seyyanen icra edilmeyip kazayı iki firkaya ayırarak birisi cennetine, diğeri cehennemine sokulmaktadır.

Gayri kabili tahammül acı felaket esirlerinin ellerinden tutup ve binlerce hak sahiplerini haksızlığa kurban etmekten kurtarmak için muktezasının icrasına ulu kalbinizin icab eden makamatça delâlet buyrularak milletimizi haksız ve acı felaketler girdaplarından kurtarmanızı vatan ve millet namına saygılarımla arz eyler, ellerinden öperim.

C.H.P. Başkanı
Halis Güven

***

13.07.1943

Suret

T.C.
Pülümür Kazası
Tahrirat Kalemi
Sayı: 563/161

Boşaltılmış mıntıkadaki ekinlerin kuruduktan sonra imhası mümkün olacağına dair J. Bl. K.lığının yazısının sunulduğu h.

Tunceli Vali ve Komutanlığı Yüksek Makamına,

23.06.1943 gün ve kalem 2555/163 sayılı yazı karşılığıdır.

Boşaltılmış bölgede ekilen ekinlerin derhal imhası kaza J. Bl. K.lığına yazılmış ise de bazı sebepler dolayısile imha işinin ekinlerin kuruduktan sonra yapılmak suretile yapılması zamanına kadar tehir edilmesi istenildiğine dair alınan 13.07.1943 tarih ve 2716 sayılı yazısı sureti ilişik olarak sunulduğunu, Jandarma Bölük Komutanlığı'nca yürütülen maruz mutalaaya karşılık olarak mezkûr ekinlerin ekicileri tarafından gece ve gündüz idrak zamanı yaklaşmış olan bu ekinleri hiçbir suretle biçmemeleri ve intifa etmemelerinin teminile kuruduktan sonra imha edilmelerine makamca muvafakat edilmiş ise de yüksek tasviplerine bağlı bulunan bu iş hakkında yapılacak muamelenin emir ve iş'arına müsadelerinizi saygılarımla arzederim.

Kaymakam
Ekrem Vardarlı

***

13.07.1943

Elazığ'da Sayın Tunç ili Mebusu Bay Necmeddin Sahir,
Aslı Tunç ili Vali ve Komutanlığı'na verilmiştir.

Dilekçemizdir.

Öteden beri hükûmete muti ve bağlı Pülümür ilçesinin Göneli köyü halkındanız. Cedbeced bütün hayatını ziraate hasrile burada geçinen otuz haneden ibaret 300 nüfuslu halkımız aşayir şakilerinin zorbalığı hüküm sürdüğü zamanda bunların yağmalarile çiğnenmiş, evlerimiz yıkılmış ve birçok kimselerimiz öldürülmüş olmakla mecburen kalan halkımız civar köylere iltica etmişti. Vaktaki Cumhuriyet Hükûmeti'nin şekavet ve aşayirliği kökünden kaldırdığı ve asayişi temin ettiği nurlu şu birkaç sene zarfında sefil ve perişan biz bu köy halkı müfettişi umumimiz sayın. A. Alpdoğan Paşa'ya müracaatla emirler üzerine ebsenced tapu ile mütefessir olduğumuz bu araziden 150-200 dönüm kadar ehya ve zera başlamış, çoluk çocuğumuzun maişetini tedarikle beraber hükûmetc ait mahsul borcumuzu da sevinçle ödemiştik.

Bu sene de bütün mahrumiyetler içerisinde tedarik ettiğimiz tohumu münbit bu tapulu tarlalarımıza ekmiş feyz ve bereketli bu mahsullerimizin kemali ve semeresini alacağımız şu günlerde kazamız kaymakamı kendisine kurbiyet peyda eden Pülümür halkından zengin birisinin keyfi için burasını (kemale gelmiş bu ekinlerimizi) etraf köylerden karakol jandarmaları vasıtasile toplattırdı. Hayvanatla bu mezruatimizi çiğnettirmeye başlamış ve kısmi küllisini harap etmiş ve kalanını da imha etmekte iken, makamı âlilerine 3/7/943 tarih ve 19 numaralı telgraflarla bu feci halimizi arz ettik ise de kaymakam üç yüz nüfusun yegâne idaresi olan bu ziraatimizi kâmilen harap etmeye devamla bizi öldürmeye azm etmiştir. Bu hal bizi ve çoluk çocuklarımızın mahvı demek olmakla beraber hükûmetin buradaki hissesine de fenalık yaptığı meydandadır. Bu köy arazisi memnu mıntıkadan olmamakla beraber halkına da hükûmet asla ilişik etmemiştir, arz edildiği veçhile şakilerin darbelerini yemiş, ülüler vermiş ve evleri yıkılmış muti bir halk tabakasıdır.

Tapulu mezra bu arazimizin çoğu karakol merkezi olan Tuzla köyü bitişiği ve aynı zamanda içindedir ve daima tuzla faal vaziyette olup memur ve işçiler ve tuz almaya gelip giden halk ve yolcularla daima dolu olduğu gibi, büyük Cumhuriyet Hükûmeti sayesinde asla bir mani ve hail kalmamıştır.

Bu ziraatimizin tuzla bitişik ve içinde bulunduğunu üzerimizde şimdi mevcut 60 kadar tapudan iki tanesini yazmakla yüksek ve merhametli nazarlarınızı acıklı halimize çeviririz. Göneli köyü Tuzla Konakarkası mevkiinde ceddimiz Aziz ve Muhammet, keza Göneli köyünde Tuzlaarkası mevkiinde ceddimiz Sülü oğlu Mahmut namına tapunun cilt -4- sahife -35- numara -40- ve 303 tarihile mukayyıt, tarafları cadde ve Ağırbaba Suyu ve aziz parçala ve Mustafa ile çevrili ve kayıtlı bu ve diğer tapularımızla da bu ekinlerimizin hükûmet merkezi ve Pülümür ve Erzincan Caddesi üzerinde olduğunu memnu mıntıka olmadığını ispat etmiş oluyoruz.

Eğer memnu mıntıka olmuş olsa idi bize izin vermez ve dört seneden beri ziraat yaptırmazlardı. Buradaki dört senelik çalışmamız ve halen mevcut ziraatimiz ve ayrıca da mahallen adliye memurları ve Halk Parti başkanı ve sair bitaraf kimselerle yapılacak keşif ile de haksız ve feci bu muamele tamamen görülecektir. Bununla beraber garibi şudur ki: mezra bu tarlalarımızın bir buçuk ve iki saat daha uzağında sahipleri tesbit edilmiş Gürsınut, Çirik, Danzik köyleri arazileri memnu mıntıka olduğu halda civar köyler tarafından ekilmesine göz yumulmuş ve bize de bu hakaret edilmiştir.

Hasren bizi mağdur eden kaymakamın bu feci muamelesini süratle durdurulmasını vuku bulan zarar ve ziyanımızın mahallen keşif ve tesbiti ve üç yüz nüfusun hayatının kurtarılmasını ve çiğnenen ve harap edilen ve bakiye kalan ekinin tarafımızdan toplanmasına müsaade ve emir buyurulmasını yalvararak saygılarımızla arz ve istida eyleriz.

Göneli olup Dere köyünde oturan Tursun oğlu Mehmet Yıldız
Göneli olup Dere köyünde oturan Tursun oğlu Mustafa Yıldız
Göneli olup Dere köyünde oturan Mehmet oğlu Musa Yıldız
Göneli köyü halkından ziraat sahibi Rıza Şanlı ve diğer arkadaşları.

***

13.07.1943

Sayın Mebusumuz Bay Necmeddin Sahir,

Pülümür'ün Göneli köyü halkındanız. Köyümüz ve hanumanlarımız şaki aşairin ayakları atında çiğnenmiş ve evlerimiz yıkılmış, adamlarımız öldürülmüş, civar köylere iltica etmiş muti halkdanız. Kaymakam tarafından uğradığımız feci muamele hakkındaki müracaatımızın bir suretini yüksek

huzurunuza sunuyoruz. Senin teşrifin bizim için büyük bir nimettir. İlimize sefa geldiniz ey büyük ve kıymetli vatan evladı büyük mebusumuz. Üç yüz nüfusun hayatını kurtarmaya merhamet elinizi uzatın, maruzatımızı oku ve makama müracaata gelen biz mağdurları siz büyük irfan sahibi mebusumuz huzurunuza kabullc dinleyiniz ve çiğnenmiş haklarımızın ihkakine yüksek vicdanlarınızla delil olmanızı diler, hürmetle ellerinizden öperiz. Sayın ve şefik mebusumuz.

Pülümür ilçesi ve Göneli köyü halkından
Dere köyünde oturan Tursun oğlu Mehmet Yıldız
Aynı köy halkından Musa Yıldız
Aynı köy halkından Musa oğlu Rıza Şenli
Aynı köy halkından Mustafa Yıldız

***

22.07.1943

Telgraf sureti

C. 13.07.1943 gün ve kalem 563/161 sayılı yazıya:

Mezkûr ekinler hakkındaki iş'arınız dahilinde hareket edilmesi muvafiktır.

Kalem 2892/198 dir.

Vali V.
R. Noyan

1292

Jandarmaya bir suret verelim ve ekinin şimdi ateşle yanma zamanı gelmiştir. İmhasını vilâyete bildirilmek üzere bildirilmesini yazalım. Kalem 23.07.1943

Kaymakam
Ekrem Vardarlı

Aslı gibidir. 23.08.1943

***

06.08.1943

T.C.
Tunceli Vilâyeti
Mektupçuluk Kalemi
Genel No: 3034
Özel No: 208

Pülümür Kaymakamlığı'na,

Eki: 1. Yazı sureti

08.07.1943 gün ve kalem 534/158 sayılı yazınız cevabıdır.

Mevzubahis Göneli köylülerinin zer ettikleri ekinlerin kazanızca toplattırılmasının men edildiği hakkında 4. Umumi Müfettişliğe vaki müracaatları üzerine müfettişlik makamından gelen 05.08.1943 gün ve emniyet müşavirliği 275/1309 sayılı yazılarının 4. ve 5. maddeleri sureti ilişik olarak gönderilmiştir.

İstenilen malumatın acele bildirilmesini ve ikinci bir emre kadar mezkûr ekinler hakkında bir muamele yapılmamasını rica ederim.

Tunceli Vali Vekili
A. R. Noyan

1404 kalem 10.08.1943

Kaymakam
Ekrem Vardarlı

Aslı gibidir. 23.08.1943

Suret

Dördüncü Umumi Müfettişliğin 05.08.1943 gün ve emniyet müşavirliği 275/1309 sayılı yazılarının 4. ve 5. maddeleri sureti.

Madde 4- Dört yıldan beri burada zeriyat yaptıkları halde men edilmediği ve ancak bu yıl ekinlerini kaldırmalarına mani olunduğu ve dört yıl zeriyat yapmalarına müsaade edildiği hakkındaki iddiaları doğru mudur?

Madde 5- Tuzla denilen ve içinde 200 amele çalıştığı iddia edilen yer bahis mevzuu olan ekinlerin bulunduğu saha dâhilinde midir? Bu tuzlanın işletilmesine ve içinde amele çalıştırılmasına izin veren makam kimdir? Buna dair herhangi bir emir varsa gün ve sayısı nedir?

Bu cihetlerin en kısa bir zamanda tetkik edilerek bildirilmesini ve tasdikli suretlerinin gönderilmesini rica ederim.

Aslına mutabıktır. 06.08.1943

F. Tanman

Aslı gibidir. 23.08.1943

Kaymakam
Ekrem Vardarlı

***

11.08.1943

Şifre

Tunceli Vali ve Komutanlığına,

06.08.1943 gün ve 3034/208 sayılı yazı karşılığıdır.

1. Göneli köyü boşaltılmıştır. Sözü geçen köyün yakınında bulunan tuzlanın yanında geçen seneye kadar jandarmanın asayiş karakolu mevcut olduğundan, buralara kimsenin ne girmesine ne de ekin ekmesine imkân bırakılmamıştır.

Dört seneden beri ekildiği iddiası yalandır. Yalnız karakolun kaldırılmasını müteakip geçen sene gizlice bir miktar arazi ekmişlerse de bu sene 1/100.000 mikyasındaki haritadan da tetkik edileceği veçhile Göneli tuzlası civarı, şimal sırtlarile Ağrıbaba mezrası, Bayburtlu mezrası ile Gersunut kö-

yünü tamamen ekmek suretile boşaltılmış bölgenin çok derinliklerine kadar girmişlerdir.

2. Sözü geçen tuzlada azami on amele vardır. Sözü geçen ekinler tuzla civarında olmayıp birinci maddede arz edildiği veçhile çok uzak ve boşaltılmış bölgenin kilometrelerce derinliğindedir.

Bu tuzlanın işletilmesine kim tarafından müsaade edildiği bilinmemekte ise de esasen harekâttan evvel dahi inhisarlar idaresi tarafından işletilmekte olan ve harekâttan sonra ve halen işletilmektedir. Burada insan bulunacağı kanaatile hareketten sonra vilâyet ve müfettişlikçe verilen emir üzerine bir asayiş karakolu konmuştur.

3. İşbu ekinlerin bir kısmı daha yaş iken o zaman imha edilmiş ve kemale gelip yanacak vaziyette olanlar da yakılmış olup imha edilemeyen pek az tarla kalmıştır. Bakıye kalanların da imhası yerinde bir keyfiyet olup istisnai muamele yapıldığı takdirde ekinleri imha edilenlerin mağduriyetlerini mucip olmakla beraber badema bu ve emsali hakkında memnu ve boşaltılmış mıntıkaya girmelerine hiçbir suretle mani olunamıyacağı gibi, hem kanunun ruhu ihlal edilmiş ve hem de idari otorite ve salâhiyetin kırılmış olacağı mülâhazasile bakıye ekinlerin de yakılmak suretile imhasına telle emirleri arz.

Kalem 35/633 dir.

Aslı gibidir. 23.08.1943

Kaymakam
Ekrem Vardarlı

***

16.08.1943

Pülümür'de Tunceli Mebusu Yüce Katına,

Dileğimizdir.

Göneli köyü halkındanız. Yirmi sene önce hükûmetimize asi Dersim'in Dağbek köyü Lolanlı aşireti ve Gürk asi aşiretleri köyümüze hücum ederek mallarımızı yağma ve adamlarımızı öldürdüklerinden dolayı mecburi yuvalarımızı terk ederek ve hükûmete sığınarak kazanın diğer köylerinde hükûmet marifetile iskân edildik.

938 yılında hükûmet muzır bu mikropları temizledi ve nakletti. Nakil sırasında biz yerliler orada olmadığımız için nakle tabi değiliz, nakledilenler bizi yerimizden hicret ettiren asi bu aşiretlerdir.

Bunların 938 tarihinde nakillerinden itibaren bizler mağduriyetimizden bahsile kazamızı teftişe gelen General Abdullah Alpdoğan'a müracaat ettik, o da acıklı ve perişan halimizi görerek boşaltılmış mıntıka haritasını tedkik buyurduktan sonra, hükûmetimizin gelir kaynaklarından bulunan Göneli tuzla binasının etraf ve ittisalinde ve boşaltılmış mıntıka çizgisinin hükûmet tarafında muti sayılan kısım üzerinde ziraat yapmaklığımıza emir buyurdular. Bizler de beş seneden beri açık ve herkesin gözü önünde bulunan bu arazimizi ziraat ve çoluk çocuğumuzun idarelerini buradan temin etmekte ve bu hususta kaymakamımız Ekrem Vardarlı da bizzat bizlere çalışınız, ziraat yapınız ve tuzla etrafında hiçbir boş yer bırakmayınız diye mütaaddit defalar kendisi de bizleri tahrik ve emir vermiştir. Bu vaziyetler karşısında bizler ve daha diğer komşularımız hareket ederken, Kâzım Yıldız adındaki bir komşumuz kaymakamın adamı olan belediye kâtibi Hüseyin Akyıldız tarafından dövülüp tahkir şeref ve haysiyeti paymal edildiği için bizzarur bu Kâzım Yıldız mahkemeye müracaat etmiş ve belediye kâtibi cezasının en dûn derecesinde üç güne mahkûm edilmesi kaymakamın umumumuz hakkında garezini celp ederek yüksek makamın kudretli salâhiyetini şahsi fikri üzerinden mağduriyetlerimize tatbik ederek yukarda arz eylediğimiz tuzla ittisalındaki ekinlerimizi tahrip etmiş ve otlarımızı yakmıştır.

Tunceli vilâyetine ve Dördüncü Umumi Müfettişlik makamlarına mütevaki müracaatlarımız şefkatle dinlenmiş ve kendisine emir verildiği halde bu emre karşı müsbet ve menfi bir haftadan beri cevap dahi vermiyerek bizleri ve müracaatlarımızı yalanlama gayesile yüksek makamata aleyhimizde cevap yazdığını anlıyoruz ki yakmak ve tahrip etmek cihetlerini tehir etmiş ise de geri kalan kısmının da güneş altında ve vahşi hayvanat ve kuşlar tarafından mahvolup gitmektedir. Malumunuz buyrulduğu veçhile gerek kıymetli reisicumhurumuz ve gerekse başvekilimiz taraflarından radyo ile ve saire ile hitabelerinde istihsalin artmasına ve arttırılmasına dair verdikleri direktifler hilafına haksız ve yersiz olarak ele gelmiş mahsulü kaymakam imha etmiştir. Yerinde keşif tahkikat ve tatbikatın yüce mebusumuz tarafından icra buyrularak hakkımızın teminini ızdıraplarımızla arz eyleriz.

Pülümür'ün aslen Göneli köyünden iken Kalacık köyünde mukim Hüseyin Yıldız.

***

16.08.1943

Pülümür'de Tunceli Mebusu Yüksek Huzurlarına,

Dileğimdir.

Kaza kaymakamı Ekrem Vardarlı'nın haksız hakaretine maruz kaldığımın ve sebeblerini atiyen yüksek huzurlarınıza arz eylerim.

1. 942 yılına ait ofis ambarına getirmiş olduğum buğdayımı teslim ettiğim esnada kaymakamın adamı olan belediye kâtibi Hüseyin Akyıldız ambarda vakar ve şerefime, namus ve haysiyetime tecavüz ederek beni dövdüğünden mahkemeye müracaat etmeye mecbur kalmış ve müracaat ederek üç günlük mahkûmiyetine sebeb olduğum için kaymakam hakkımda yüksek garez besliyerek aşağıdaki fikralar veçhile kanunsuz ve haksız zararlara maruz bırakmıştır.

2. Evvela 430/5 sayılı Varlık Vergisi Kanunu'nun baştan nihayetine kadar mükellef zümrelerden hiçbirisine dahil bulunmadığımız halde birlik ve 80 yaşındaki babama 500 lira Varlık Vergisi yazarak ebedi mahvedici kanuna aykırı hakaretine maruz bırakmıştır. Lütfen kanun babamın Varlık Vergisi'ne tabi olup olmadığı malumunuz buyrulmak üzere babamın gelir kaynaklarının tahkikine ve hakikatin tarafınızdan meydana çıkarılmasını arz eylerim.

3. Kaymakam yüksek makamının salâhiyetini şahsi garezine alet ederek benim ve benim yüzümden 300 nüfusun dünya buhranı karşısında Göneli'deki tapulu ve boşaltılmış mıntıka haritası haricinde ve hükûmetimizin gelir kaynaklarından tuzla binasının ittisalinde ve General Abdullah Alpdoğan'ın emirlerile beş seneden beri herkesin gözü karşısında ziraat etmekte olduğumuz tarlalarımızı hayvan sürülerini toplattırarak tahrip ve otlarımızı yaktırmış ve vilâyet ve gerekse Dördüncü Umumi Müfettişliğe vaki müracaatlarımıza da hakikat hilafına cevap vererek 300 nüfuslu çoluk çocuklarımızın gözyaşlarını akıtmaya sebeb olmuştur.

4. Mezkûr arazi tapulu arazimiz olup boşaltılmış mıntıka çerçevesine girmemiş olduğu gibi, halkımız oradan hükûmet tarafından boşaltılmamış Dersim ussatından Dağbek aşireti adamlarımızı öldürerek ve mallarımızı yağma ve ğarat ederek bizi yuvamızdan uçurup bu aşiret köyümüzü istila etmiş ve 938 yılında bu hükûmet bu mikroplara netice vermiş, bizler de hükûmetin emrile köyün heyeti umumiyesini değil, yalnız hükûmet binası

olan tuzla ittisalindeki arazilerimizi ekmiş bulunuyoruz. Mahallinde keşif ve her sözümü ispata hazır bulunduğumdan bu yerin tarafınızdan keşif ve tahkik buyrulmasını yüce mebusumuzdan arz ve derman isterim.

Pülümür'ün Dere köyünden Memet oğlu Kâzım Yıldız.

Şahit: Pülümür kasabasından Hüsnü Yıldırım,
Pişi Mahallesi'nden Hüseyin Aksakal,
Pülümür Müftüsü Abdullah Edip Gören,
Şeterili Rıza Mutlu,
Elmalı köyünden Kâzım Arslan ve saire

***

16.08.1943

Pülümür'de Tunceli Mebusu Yüksek Huzurlarına,

Dileğimdir.

Topraksız halktanım, Göbürge köyünde ikamet ediyorum. 10 nüfusum vardır. Göbürge köyü sınırında ve Azvat Kışlası'nın umumu yolun tam kenarlarında ve kışlanın nazir mahallerinde ve karakol jandarma ve devriyelerinin gözü önünde marabalık suretile yirmi seneden ziyade benim ve daha diğer benim gibi topraksız yüzlerce nüfusun diş ve tırnaklarımızla açlık ve susuzluk çekerek ve ot kökü yemekle yukarıda arz eylediğim yerlerde ziraat yapmaktayız.

Bu yer ne memnu mıntıkaya tabi ve ne de görünmez bir yerde değildir. Kaza kaymakamı Ekrem Vardarlı bu arazinin tapulu sahiplerine gücendiği cihetle arazi sahiplerinin inadına olarak beni ve benim gibi müteaddit kimselerin çoluk çocuklarının infak ve iaşelerine ve hayati mübrem ihtiyacımızın öhtemizden nezine dair olacak ki Azvat Jandarma Karakolu'na verdiği emir üzerine yetişmiş ekinlerimize jandarmalar bizi yaklaştırmamakta ve ekinlerimiz mahvolup gitmektedir.

Sayın mebusumuz kaymakamın dediği gibi, şayet bu yerler memnu mıntıka addedilmiş ise hükûmetin orada resmi bir kışlası ve jandarma karakolu neden bulunuyor. Ve Dersimlilerin 938 tarihinden itibaren tedip ve nakillerinden sonra niçin ziraatlerimiz men edilmemiştir. Ve kaymakam zamanında devam eden ziraatlerimiz mademki memnu idiyse acaba teşebbüslerimiz

.ında ve henüz izhar edilmeden niçin kaymakam ziraatlerimize birkaç kereler oradan gelip giderken ve bizleri tarlalarda çalıştığımızı gözüyle görüp ve kendim köy bekçisi olduğum münasebetile çalışınız ve buralarda boş yer bırakmayınız ve ileride aç kaldık diye hükûmete yük olmayınız diye emrettiği halde bu sene ne sebep ve ne suretle ekinlerimizin imhasına azmetmiştir.

Bu ekinlerimiz bütün yetişmiş, şimdi güneş altında yanmakta olduğu gibi kuşlar ve vahşi hayvanlar tarafından zayi olup gitmektedir.

Yüzlerce müracaat ve tezallumatımız kaymakamca kabul edilmiyerek reddedildi. Kovulduk. Kudretli cumhurreisimiz ve sevgili başvekilimiz radyolarda ve başka suretlerle de mahsulün ziyadelenmesi hakkında müteaddit hitabelerde bulundukları halde bizlerde arz ettiğimiz gibi ot kökleri yiyerek ve hayvanlarımızı satarak ve hatta bir lokma kuru ekmek için ölüme mahkûm kalan çocuklarımızın acı feryatlarını gözyaşlarımızla ciğerlerimiz yana yana dinler ve gözlerken buğday ektik ziraat yaptık ki kaymakam mahvümmi etsin, bu yerin gözünüzle keşif ve tahkik buyrularak hakkımızın yerine getirilmesine ve geri kalan ekinlerimizin taraflarımızdan devşirilmesine müsaade buyrulmasını ve keyfi sebeblerden dolayı icab eden muamelenin yapılmasına delâlet buyrulmasını arz ve dava eyleriz.

Göbürge'den Hüseyin Aslan
Göbürgeli Ali Demircan
Göbürge köyünden Mahmut Hür

***

20.08.1943
Elazığ

Şifre Sureti

Pülümür Kaymakamlığı'na,

C. 11.08.1943 gün ve kalem 633/35 sayılı kapalı tele:

Bakıye mezruatın işarımız veçhile imhası 19.08.1943 gün ve kalem 94/4 sayılıdır.

Tunceli Vali Vekili
R. Noyan

93 J. Bl. K. Yazılması kaleme 20.08.1943

Kaymakam
Ekrem Vardarlı

Aslı gibidir. 20.08.1943

***

23.08.1943

Tunceli vilâyetinin 23.08.1943 gün ve mektubi kalemi 3231/21 sayılı yazısı suretidir.

4. Umumi Müfettişliğe,

05.08.1943 gün ve Em. Müf. 275/1309 sayılı buyrukları cevabıdır.

Pülümür'ün Göneli köylüleri ekinleri hakkında yukarda gün ve sayılı yazısı buyruklarının 4. ve 5. maddelerine mezkûr kaza kaymakamlığından alınan cevabi yazının bir sureti ilişik olarak takdim kılınmıştır.

Mezkûr yazıda mevzubahis ekinlerin memnu ve boşaltılmış bölge dahilinde bulunması dolayısile derhal imhası kaymakamlığa bildirilmiştir.

Keyfiyet arzolunur.

Tunceli Vali V.
A. R. Noyan

***

15.09.1943

Suret

C. 09.09.1943 gün ve Zat İşleri Umum Müdürlüğü 3117 sayılı tele.

1. Bu ekinlerin bulunduğu mahal boşaltılıp girilmesi men edilmiş yerlerdir. Fakat bu yerin içinde mevcut tuzla, askeri harekâttan evvel ve halen inhisarlar idaresince işletilmektedir. Tuzlanın yakınında evvelce bir jandarma asayiş karakolu mecvut iken, geçen sene kaldırılmıştır. Bu ekinler tuzladan uzak, dere içinde müteferrik mahaldedir. Karakol kaldırılınca bu adamlar

tarafından tuzlaya gitmek bahanesile oralara girmişler ve geçen sene eylül-birinciteşrin aylarında gizlice zeriyat yapmışlardır. Sonra her taraf karla kapandığı cihetle bu zeriyatın farkına ancak ilk tohumda varılmıştır. Bu yerlerin dört seneden beri zer edildiği iddiası doğru değildir.

2. Zer edilen müteferrik mahallerin mecmuu 150 dekardır. Bunun seksen dekarı kaymakamın gösterdiği lüzum üzerine vilâyetimiz emriyle imha edilmiştir. Geri kalan 70 dekarı henüz olmamış olduğundan istihsal mıntıkasının ne olacağı bilinmemektedir.

3. Bakiye mahsul hakkında olunacak muameleye dair emirlerinin süratle verilmesini arz.

Kalem 15.09.1943 gün ve 3473/93 dür.

Tunceli V.
Refik

26.07.1943
Çemişgezek

Sayın Kıymetli Babacığım,

Bundan bir kaç gün evvel bütün güçlüklere rağmen derdimizi dinlemek için Çemişgezek'e kadar geldiniz. Bize Cumhuriyet Türkiye'sinin değişmez gayelerinden bahsederek hepimizi sevindirdiniz. Ben öğle zannediyorum ki bütün Çemişgezekliler kalplerinin güzel duygulariyle sizin gibi büyük babalarınıza karşı sevgi ve saygıları bir kat daha artmış oldu. Bütün bu sevinci karşımızdaki yüksek düşünceli Milli Şef İnönü'ne ve onun arkadaşları sizin gibi kıymetli mebus babalarımıza borçluyuz.

Ben de bütün bu güzel duyguların sevinçile karşımızda bulunan büyüklerime saygılarımı sunar ve onlara çok uzun ömürler dilerim. Bu vatanın yükünü hepimiz beraber paylaşmış olup onu daima yükseltmek tek emelimizdir.

Bütün bu maksatla Çemişgezek Halk Odası'nda toplanmıştık siz babamız derdimizi dinlerken, ben de memleketim hakkında bir kaç söz söylemiştim. Eğer bu sözleri sizin gibi büyük bir babama anlatabilmişsem kendimi bahtiyar sayarım. Bu hususlaki kusurlarımı affetmenizi dilerim. Sözüm bittikten sonra benim tahsilimi ve hangi okula gireceğimi sormuştunuz. Ben de Arapkir Ortaokulu'nu iyi derecede bitirdiğimi ve öğretmen okuluna gireceğimi söylemiştim. Zaten küçükten beri yalnız iyi bir öğretmen olmak ve vatanıma karekterli, bilgili Türk yavruları yetiştirmek için çalışıyorum. Okulu ve çalışmayı çok seven bir Türk çocuğuyum. Beni dileğime eriştirecek param olmadığından sizin gibi büyük babama mektup yazmayı düşündüm. Beni öğretmen okuluna kaydettirmenizi sizden yalvararak isterim. Beni bu okula kaydettirmekle bir Türk yavrusunun hayatını kurtarmış olacaksınız. Sizi ölünceye kadar anacağım ve unutmayacağım. Ben de sizin gibi yalnız vatan için çalışacağım. Mektubumun cevabını bekliyorum.

Kusurlarımın affını yüksek huzurunuzdan dilerim. Ömrünüzün uzun sürmesini Tanrı'dan dilerken saygılarımı sunar ellerinden öperim.

Çemişgezek'te
Hayrettin Yetiş

***

25.08.1943

Sayın Kıymetli Babacığım!

Zatınıza göndermiş olduğum mektubun cevabını henüz alamadığımdan müteessirim. Sizin vaadiniz üzerine henüz bir yere müracaat etmedim. Zaten vaziyetimin lisede okumaya müsait olmadığını da size arzetmiştim. Bu sebeple siz babama ikinci bir mektup yazmayı düşündüm. Sizi meşgul ve rahatsız ettiğimden kusurlarımı affetmenizi dilerim. Elinizden gelen yardımı yapmanızı ve beni hayata atmanızı dilerim. Eziyet olmazsa mektubuma cevap vermenizi bekler ellerinden öper saygılarımı sunarım.

Çemişgezek'te
Hayrettin Yetiş

***

03.12.1943

Değerli genç,

Son yazınızı dün aldım. Daha önceki bildirişleriniz üzerine de dileğinize göre Adana-Sivas öğretmen okulları için recada bulunmuştum. Bugün yine ilgililerle görüştüm.

Esas itibariyle öğretmen okuluna gitmeniz uygun görülmüştür. Bugünlerde boş yerlere ait vekillikçe işlenen cetveller incelenecek ve ona göre gideceğiniz yer belli olacaktır. Artık bunun için üzülmeyiniz. Ben yine size yazarım. Çalışmalarınızda başarılar dilerim.

19.07.1943

Tunceli Mebusluğu Yüksek Katına,

Memleketimiz bundan önce geçen devamlı medenileşme safhasını geçirmiş ve bir dereceye kadar medeniyete atlamıştır. Şimdiye kadar tek başına yaşamak istiyen halk şimdi büyük bir topluluk içerisinde ve kuvvetli amirlerin altında hükûmet hayat ve hayat maddesi veren kanunlarının daha geniş ve daha kuvvetli tatbikini istemektedir.

Kazamızın şimdiye kadar yapmış olduğu çalışmalar bizim isteklerimize kâfi sebepler teşkil edememiştir. Bizim artık her isteğimize malik olamayıp, her derdimize derman bulamıyacağımızı anladık.

Fakat bundan sonraki evlatlarımızın cahil ve bilgisiz kalmaması ve hayatın her safhasını anlaması için küçük kazamızın büyük bir vilayet olmasını rica ve istirham eyleriz.

Milli Muhtarı
Hüseyin Uğurlu

10.02.1944

Yüksek Bir Huzura,

Bingöl daima yardım ve iyiliğinize muhtaçtır. Onun için dertlerimizi size yazıyoruz.

Bingöl-Elazığ arası posta kamyonları artık kullanılmayacak derecede harap olmuşlardır. Vilâyet namına iki kamyonun sıraya konulduğu Ticaret Vekâleti'nden tebliğ edilmişti. Posta müteahhidi Feyzi Göksu hiç olmazsa bir kamyon ve vilâyetçe teklif edilen 12 kamyon lastiğini elde etmek için Ankara'ya geliyor. Memleket her hususta size karşı minnettardır. Bu işin de kıymetli yardımınızla temin edileceğini ümit ediyoruz.

Hürmetle ellerinizden öper, saadetler dilerim.

Bingöl Encümeni Vilâyet Mümeyyizi ve İktisad B.Ş.
Emin Elçi

Tunçeli posta müteahhidi dahi bu maksat için oraya geliyor. O da sizin yardımınıza muhtaçtır.

02.03.1945
Kayseri

Sayın Bay Necmeddin Sahir,

1. Maruz bulunduğum vaziyeti 8 Şubat 945 tarihinde sayın dâhiliye vekilimize arz ettim. Durum vaziyetimin Kayseri vilâyetinden tetkik ve tahkikile tebeyyun edecek hale göre hakkımda muamele yapılmasını rica ettiğim halde şimdiye kadar bir cevap zuhur etmedi. Durum vaziyetimin Kayseri vilâyetinden tahkik ve tetkik edilmesi için Dâhiliye Vekâleti nezdinde teşebbüste bulunmanızı rica ederim.

2. Aldığım malumata göre bazı mebusların tavassüdile Diyarbakır, Urfa vesair yerlerde bizim gibi nakil edilen bazı kimselerin memleketlerine dönmeleri için bir liste yapılmış. Bakanlar Heyeti'ne sunulmuş veyahut sunulmak üzere imiş. 20 senelik bir emektarım. Bu hizmetlerime mukabil bendenizi de o listeye dâhil ile serbest bırakılmaklığıma yüce tavassüt ve delaletlerinizi dilerim.

Benim için şimdilik imkân görülmezse yedeksubay ve yüksek mekteplerde tahsil gören beş çocuğumla diğer aile efradımın o listeye dâhil ve serbest bırakılmalarını.

Serbest bırakıldığımız takdirde muhakkak Erzincan'da oturmak değil, şahsi hürriyetime kavuşmak ve Erzincan'da kalmış olan bir miktar emvalimin kendi elimle ve değer fiyatile tasfiye ederek Ankara'da kendime bir mesken tedarik ve orada daimi oturmak ve yüksekokullarda bulunan çocuklarımın tahsillerini ikmal etmek ve medeni bir hayata kavuşmak arzu ve emelile serbestimi istiyorum. Bu ricamın yerine getirilmesini temiz vicdanınıza saygılarımla yalvarırım.

Rahatsız olduğunuzu haber aldım. Cenabıhak'tan sıhhat ve afiyetler temenni eylerim efendim.

Kayseri Kara İmam Mahallesi'nde 4 no'lu evde
Hüseyin Aksu

Kayınbiraderim Hüsnü Çanakçı'nın da unutulmamasını rica ederim.

***

15.05.1945

Sayın Bay Necmeddin Sahir,

Zatıâlinizi çok rahatsız ediyorum. İşlerime bakacak ve bana yardım edecek sizden başka kimsem yoktur. Lütuf ve himmetinizle partice bana yardım yapıldı. Size karşı çok minnetdarım. Bundan sonra da biraz medeni yerlerde oturmak ve rahat etmek istiyorum. Bunun da zatiâlinizin lütuf ve delaletile yapılacağına kani olduğum için rahatsız ediyorum.

Maaile Ankara'da yerleşip ve paramız ile kendimize bir mesken tedarik etmek ve altında oturmak ve daimi surette yerleşmek arzusundayız. Bu husus için İçişleri Bakanı Sayın Bay Hilmi Uran'a mektup yazdım. Maaile Ankara'ya naklimize yüce delalet ve himmetlerinizi saygılarımla rica eder gözlerinizden öper cevabınızı beklerim.

Kayseri Kara İmam Mahallesi 4 no'lu evde
Erzincan Eski Milletvekili
Hüseyin Aksu

***

20.06.1945

Sayın Bay Necmeddin Sahir,
Tunçeli Milletvekili

Zatiâlinize göndermiş olduğum iki mektuba cevap lütuf buyrulmadı. Çok merakdayım. Evvelce de arz ettiğim üzere bizim gibi nakil edilen bazı eşhasın eski yurtlarına geri çevrilmeleri için Dâhiliye Bakanlığı'nca bir liste tertip edildiğini ve yakın bir zamanda bir karara bağlanacağını haber almakdayım. Sayın dâhiliye bakanımızla görüşülerek bizi de o listeye dâhil ve serbest bırakılmaklığımızın temin buyrulmasını yüce vicdanınıza yalvarırım.

Buna imkân görülmediği takdirde Ankara'da yerleşmek ve paramızla bir mesken tedarik etmek daimi suretde Ankara'da oturmak üzere Ankara'ya naklimize tavassut ve delalet buyurmanızı tekrar rica ederim.

18 sene Hükûmeti Cumhuriyemize yapmış olduğum hizmetlerim hakkında yüksek makamlardan verilen takdirnameler elimde mevcuttur. Bu evraklarımın suretlerini Kayseri vilâyeti vasıtasile celp ve yedi seneden beri

bulunduğum Kayseri vilâyetinden emniyet durumu bakımından vaziyetimin tahkik ettirilmesi için lüzum görülürse Sayın Dâhiliye Bakanlığı tarafından Kayseri'den soruşturulması için icap eden gayretlerde bulunmanızı sonsuz saygılarımla yalvarırım.

Bu mesele hakkında bugün tekrar sayın dâhiliye bakanımıza mektup yazdım. Tahkik buyrularak neticenin bildirilmesini yüce vicdanınızdan dilerim.

Kayseri Kara İmam Mahallesi 4 no'lu evde
Hüseyin Aksu

***

20.06.1945

Sayın Bay Hilmi Uran,

Muhtelif tarihlerde yüce katınıza sunduğum üç mektupda arz ettiğim dileklerime bir cevap lütuf buyrulmadı. Bir kusur kabahatım olmadığı halde anavatanımdan uzaklaştırıldım. Bir yaşından 70 yaşına kadar efradı ailemle ilk, orta ve yüksek okullarda bulunan beş erkek, üç kız çocuklarım benim gibi ikamete iskâna tabi tutulmuşlardır. Ve hiçbir tarafa gitmeye müsaade edilmiyor.

Farzımahal olarak ben bir kusur ve kabahat sahibi kabul edilsem bu mektep talebeleriyle diğer aile efradımın ne kabahati vardır.

18 sene Hükümeti Cumhuriyetimize ve vatana yapmış olduğum hizmetlerime dair birçok takdirnameler ve evraklarım elimde mevcuttur.

Hükûmeti Cumhuriyemiz'e olan bağlılığım ve sadakatim lüzumu halinde yedi seneden beri bulunduğum Kayseri vilâyetinden tahkik buyrulması. Ve bu hizmetlerime ait evrak suretlerinin de beraberce talep ve tetkik buyrulduğu takdirde hak tezahür edeceğine şüphem yoktur.

Hülasa- Tahammül edilemeyecek bu mağduriyetten halasım için aşağıdaki dileklerimden hiç olmazsa birisinin kabulünü rica ederim.

1. İskân ve ikamet kaydının üzerimizden kaldırılması ve vatanımıza geri çevrilmemizi.

2. Benim için imkân yoksa elyevm mektep talebeleri bulunan yedi çocuğumla diğer efradı ailemin bizim gibi menkul eşhasın iadesi için hazırlanan listeye dâhil ve serbest bırakılmalarını.

3. Yukarıda arz etdiğim üzere anavatanımıza geri çevrilmemizden mahzur görüldüğü takdirde ikamet ve iskân kaydının üzerimizden kaldırılarak Ankara'da daimi suretde yerleşmek üzere Ankara'ya gelmekliğimize yüksek müsaadelerinizi saygılarımla rica eder ellerinizden öperim.

Kayseri Kara İmam Mahallesi 4 no'lu evde
Eski Erzincan Milletvekili
Hüseyin Aksu

***

19.09.1945

Sayın Bay,

Mektubunuzu aldım. Pederiâli kadirinizin vefat haberi bütün aile efradımızı müteessir bıraktı. Maaile bu acı kederinize iştirak eder, merhuma Cenabıhak'dan rahmetler ve size de uzun ömürler ve can sağlığı dileriz.

Tercümeyi hal ve vesaiki resmiyelerimin suretlerini ve ilk devrede bulunduğum zamanki ve bir de şimdiki birer kıta fotoğraf beraberce zatiâlinize göndereceğim.

Dairei intihabiyeniz olan Tunçeli'ne gideceğinizi yazmıştınız. Ne zaman gelip gidecek olursanız lütfen bana bir telgraf verin o günü Kayseri istasyonunda görüşelim. Gideceğiniz yerde bazı işlerim vardır, onları zatiâlinize arz etmek ve hem de sizi ziyaret etmiş olurum.

15 tarihli Cümhuriyet gazetesinde hükûmetimizin bir umumi affi kanun tasarısını hazırladığını ve bu defaki Meclis'in ilk oturumunda müzakere ve Cumhuriyet Bayramı'nda ilan edileceğini yazıyor.

Acaba bizler de bu afdan istifade edecek miyiz, biz menkul eşhasın da bu afdan ve adaletten istifademizin temin buyrulmasını yüce tavassutlarınızı saygılarımla diler cümlenize sıhhatler ulu Tanrı'dan dilerim.

Kayseri Kara İmam Mahallesi 4 no'lu evde
Erzincanlı Hüseyin Aksu

***

16.11.1945
Kayseri

Sayın Bay,

Bizim işlerimize alaka gösterdiğinizden dolayı maaile teşekkür ederiz. Hayırlı haberlerinizi sabırsızlıkla bekliyoruz. Sayın Bayım, Erzincan Valisi Bay Orhan Sami'nin Ankara'da olduğunu gazetede okudum. Kendisiyle görüşerek hakkımızda sorulacak suallere ve müracaatlarımıza muvafik cevaplar vermesinin temin buyrulmasını lütfunuzdan beklerim.

Fotoğraflarımı ve yapmış olduğum hizmetlere ait bazı vesaik suretlerini bir ay evvel zatiâlinize göndermiştim. Bu iş hakkında henüz bir netice ve haber alamadım. Benim tarafimdan İçişleri Bakanlığı'na ve diğer makamlara müracaat etmek icap ediyorsa ve ne şekilde müracaat etmek lâzımsa yazınız, müracaat edeyim. Maksadımı evvelce arz etmiştim. (iskân ve ikamet kaydının üzerimizden kaldırılması ve serbest bırakılmaklığımız) bu arzumuz lütfunuzla yerine geldiği zaman maaile Ankara'ya gelip orada bir yer alıp yerleşmek ve Erzincan'da tasfiye edilmiyen bazı gayrimenkul emvalimi de satarak oradan alakamı keserek daimi surette Ankara'da oturacağız. Bu felaketten bir an evvel kurtarmanıza yüksek delaletlerinizi sonsuz saygılarımla yüce vicdanınıza yalvarırım.

Hüseyin Aksu

İki bin beş yüz on (2510) sayılı İskân Kanunu'nun 29. maddesinin değiştirileceğini gazetede okudum. Ne şekil alacağını lütfen yazınız. Çünkü bizim işimizle alâkadardır.

***

24.01.1946

Sayın Bay Necmeddin Sahir,
Tunçeli Milletvekili

Kayseri istasyonundaki büfe ve kahvesinin bu sene kira ile bendenize verilmesi için Ulaştırma Bakanı Sayın General Ali Fuat Cebesoy'a bugün müracaatta bulundum. Suretini de beraberce takdim ediyorum.

Aile efradımın maişetlerinin teminine medar olmak için bu yerin tercihen bendenize verilmesi için sayın bakanla ve D.D.Y. umum müdürü nezdinde teşebbüsde bulunmanızı rica ederim.

Bu yerin kira müddeti 10 Şubat 946'da hitam bulacağından bu müddetden evvel 4. işletme müdürlüğüne bu yerin bana verilmesi için yüce delaletlerinizi saygılarımla dilerim.

Diğer meselemden henüz bir netice çıkmadı, bu girdabı felaketten halasımızı âli cenap vicdanınıza maaile yalvarır ve sonsuz hürmetlerimi sunarım.

Hüseyin Aksu

***

24.01.1946

Sayın General Ali Fuat Cebesoy,
Ulaştırma Bakanı

Kayseri istasyon, büfe ve kahvesinin kira ile bendenize verilmesi için geçen sene yüksek katınıza vaki olan müracaatım üzerine bu yerin tercihen bana verilmesi için icap edenlere emir verildi ise de güya ben kendim bu işi yapamıyacağım ve idare etmek ve işletmek değil, başkasına vermek için alacağını ileri sürerek beni bu haktan mahrum ederek eski müstecirine bir sene müddetle tekrar verildi.

Bu yerin kira müddeti 10 Şubat 946 senesinde hitama ereceğinden bir emektar olmak hasebile hiç olmazsa bu sene de bu yerin tercihen bendenize verilmesi için gerekenlere yüce emirlerinizi derin saygılarımla rica ederim.

Bu işe dair olan şeraiti kabul eder ve kira bedelini de peşinen vereceğimi ve bizzat kendim işleteceğimi tekrar saygılarımla arz eylerim.

Kayseri Kara İmam Mahallesi 4 no'lu evde
Erzincan eski Milletvekili
Hüseyin Aksu

Müddet hitam bulmadan evvel 4. İşletme Müdürlüğü'ne
yüce buyruklarınızı dilerim.

***

18.04.1946

Sayın Bayım,

1. Bu defa zatıâlinizden iki ricam var, birincisi: Seksen yaşında ihtiyar ve daima yatak içinde bulunan ve bize bir yük olan üvey annemin bu iskân kaydından halas edip Erzincan'daki çocuklarının yanına göndermektir. Bu gibi dul ve kimsesiz olan kadınlardan birçoğunu hükümet serbest bırakarak memleketlerine göndermektedir.

Bu üvey annemi dul olarak almış evvelki kocasından olan çocukları Erzincan'da oturmaktadırlar. Babamdan çocukları olmadığı için bizimle bir alakası yoktur. Babam da on dört sene evvel vefat ettiğinden bizimle olan alâkası kesilmiştir. Hem bizi bu zahmetten kurtarmış olacaksınız ve hem de bu ihtiyarın büyük duasını alacaksınız. Bu cihet için sayın bakanla görüşerek müsaade buyrulduğu takdirde dilekçe ile müracaat etmemiz için bizi haberdar buyurmanızı lütfunuzdan beklerim.

2. Dün Ulus gazetesinde bir ilan gördüm. Cebeci'de bir apartman, dört daireli yirmi bin liraya verileceğini ve sekiz bin lirası bankaya borçlu şu halde on iki bin lira bu sırada vermek icap ediyor. Adresini aşağıda yazıyorum. Zahmet olmazsa alakadar olarak bu binanın bahçesi, banyo ve sair lüzumlu tesisatı var mıdır, mevkisi ve nezareti nasıldır. Şimdi peşinen altı bin lira vermiş olsak diğer altı bin liraya da beş ay müsaade eder mi? Bankaya olan sekiz bin lirayı bize devir ve banka bizi borçlandırmak suretile kabul edilir mi? Lütfen bu cihetleri tahkik edip bu hürmetkârınıza bildirmenizi derin saygılarımla rica ederim.

"Cebeci'de dört daireli sekiz bin lira bankaya borçlu, iki dairesi boş olarak teslim bir apartman yirmi bin liraya verilecek, Hacı Bayram Caddesi, Mehmet Parla'ya, ilan no: 1879 telefon 1255"

Adresini yazdığım bu apartman işi ile mümkün ise alâka göstermenizi rica ederim.

3. Naklim için henüz müracaat etmedim. Sebebi ise belki vekil beyi ikna ederek iskân kaydının üzerimizden, lütfunuzla kaldırılacağı ve bir de Ankara'da kendimize bir yer aldıktan sonra doğrudan doğruya gelip yerleşmek, bu da vermiş olduğumuz sözü ve taahhüdümüzü teyid edeceği malumu âlileridir.

Hüsnü Bey bir iki güne kadar oraya gelecek, bu nakil işini ve ihtiyar annemin meselesi için elde ettiğiniz neticeleri kendisine buyruklarınızı derin saygılarımla rica ederim

Sayın Bayım...

Hüseyin Aksu

Bu hususta cevabınızı acele beklerim.

***

21.04.1946

Sayın Bayım,

1. İki gün evvel uzun bir mektupla dileklerimi arz etmiştim. Tekrarlıyacağım bir ricam var ise bu seksen yaşındaki dul ve ihtiyar üvey annemin iskân kaydından kurtarılarak Erzincan'daki akrabalarının yanına gitmesine müsaade alınmasıdır.

2. Ailem Hacer Aksu'yun ceddi Şah Hüseyin ve dedesi Haydar beylerden kendilerine intikal eden gayrimenkullerinin İskân Kanunu'nun 27. maddesi gereğince devlet elile tasfiye edilerek bedellerinin vârislere verilmesi için vaki müracaatımız üzerine Sağlık Bakanlığı'ndan, bizden ispatı veraset ilamı istenildi. Gerek bu ilamı ve gerekse Pülümür, Tercan, Aşkale ve Erzurum'a bağlı köylerdeki gayrimenkulümüzün listesini yaparak dört dilekçe ile beraber Sağlık Bakanlığı'na gönderdim. Bu dilekçeler Erzurum, Erzincan, Tunceli, Bingöl vilâyetlerine gönderilmek üzere köy adları ve ispat ilamları ayrı ayrı toplanarak gönderildi. İskân Umum Müdürlüğü nezdinde teşebbüste bulunarak bir ay zarfında bu emvalimizin satışının ikmal edilmesini yüce delaletlerinizi rica ederim.

Maksadımız, bu vilâyetlerdeki gayrimenkulümüzün satılması ve oradan hissemize intikal edecek para ile Ankara veya İstanbul'da yeni bir yuva kurmaktır. Bu arzu ve dileklerimizin yerine getirilmesini yüce vicdanınıza yalvarır, sonsuz saygılar arz ederim.

Hüsnü Bey de bu mesele için istirhamda bulunacaktı.

Tekrar saygı ve hürmetler.

Kayseri
Hüseyin Aksu

***

15.05.1946

Sayın Bayım,

Hükûmetimize şimdiye kadar yapmış olduğum hizmetlerim hakkındaki evraklarımın bir örneğile kısa bir tercümei hal ve hususi bir mektupla bir dilekçe zarfiçinde taahhütlü olarak bugün posta ile İçişleri Bakanı Sayın Bay Hilmi Uran namına gönderdim.

Bu dileklerimin emniyet kanalile değil, mahalli idareler umum müdürlüğü kanalile yapılmasına yüce delalet ve himmetlerinizi saygılarımla rica ederim.

Emniyet yolile olursa belki de bir müşkülata uğranmış olur. Zaten şimdi bütün muamelatımız mahalli idareler umum müdürlüğü kanalile yapılmaktadır.

Artık o cihetleri zatıâliniz daha iyi bilirsiniz, rica ve istirhamlarımın kabulünü tekrar derin saygılarımla rica eder, sonsuz hürmetlerimi sunarım.

Hüseyin Aksu

***

12.06.1946
Kayseri

Sayın Bayım,

İskân kaydının üzerimden kaldırılması hakkında sayın İçişleri Bakanlığı'na sunduğum dilekçeye 4/6/946 gün ve 5530 sayılı vilayetler idaresi yazısile gelen cevapda bu dileğimin kabulüne imkân olmadığı bildirilmektedir. Yalnız vekil beyin bu yazıda imzası yoktur. Acaba daire şeflerinin basmakalıp bir yazısı mıdır? Yoksa vekil beyin emirleri üzerine mi bana bu red cevap verilmiştir. Böyle bir cevapla karşılaşacağımı zannetmezdim.

Lütfen bu ciheti tahkik ederek bildirmenizi rica ederim. Sayın bakana bir mektup yazmak istiyorum. Ne gibi suçdan dolayı bu cezaya çarptırıldığımızı soracağım. Bir mahkeme insanı mahkeme ettiği zaman bir suç ilamı verir. O suçluya da bir hakkı müdafaa olarak söz verilir. Ben de suçumun ilamını isteyeceğim. Ya huzuru adalette bir hain olduğum sabit olur cezamı çekerim.

Veyahut temiz bir Türk olduğum sabit olur bu lekeyi üzerimden kaldırmış olurum.

Bu hususta**ki** yüce emirlerinizi bekler, en derin saygılarımı sunarım.

Hüseyin Aksu

***

08.08.1946

Sayın Bayım,

Çok zamandan beri sizden mektup alamıyorum. Merak ediyorum. İnşallah rahatsızlığınız felan yokdur. Sıhhat ve afiyette olmanızı temenni eder, saygı ve hürmetlerimi sunarım.

73 yaşında bulunan üvey validem sekiz seneden beri birçok tedaviler netice vermedi. Bu defa doktordan üç ay hava tebdil raporunu aldım. Mezkûr raporu ve ihtiyar üvey annemin bir fotoğrafını ve raporu dilekçeye rabtederek doğrudan doğruya iadeli taahhütlü olarak Sayın İçişleri Bakanı Şükrü Sökmen Soyer namına gönderdim. Lütfen takip ederek üç ay müddetinin Pülümür'ün Yarbaşı köyündeki iki hemşiresile bir kız çocuğunun yanında hava tebdili müddetini geçirmesine müsaade edilmesine yüce delalet ve himmetlerinizi dilerim.

Dilekçemizde de aynı yeri istedik.

Tekrar olarak rica ediyorum. Bu meseleye fazla derecede ehemmiyet atf buyurmanızı dilerim.

Kayseri'de Hüseyin Aksu

***

Sayın Hüseyin Aksu,
Eski Erzincan Milletvekili
Kayseri

Validenizin izni valiliğe tellendi. İyilikler dilerim.

Necmeddin Sahir Sılan

***

21.10.1946
Kayseri

Sayın Bay,

Ankara'ya geldim. Apartmanınızı gezdim, can sağlığı ile içerisinde oturmanızı Cenabıhak nasip etsin.

Zatıâliniz orada olmadığınız için işlerimizi anlamadan ve hiçbir şeyde muvaffak olmadan geri döndüm. Yalnız öğrendiğime göre münferit kararlarla nakil edilenler serbest bırakılıyor. Veya biz toplu bir surette ve umumi kararla nakil edildiğimiz için bu kararın bize şumulu yok imiş. Hâlbuki biz Erzincanlılar ve Tercanlılar münferit kararlarla nakil edilmiş bulunuyoruz. Toplu kararlar, isyan ve memnu mıntıkadan nakil edilen Tunceli halkıdır. Bizim toplu nakille alakamız olmadığı malumu âlinizdir.

Müteessir olduğum cihet Urfa'nın Ermeni'den dönmeleri ve Diyarbakır'ın Süryanileri, Siirt'in Arap bozmaları, Bitlis'in Hadise müsevikleri serbest bırakılıyor da vatan uğrunda senelerce çalışmış biz Türk evlatlarına bu hakkı serbesti verilmiyor. Bu da ne kadar acı bir keyfiyet olduğu yüksek görüşlerinize terk ederin.

Sayın başbakanımız ve sayın içişleri bakanımız nezdinde hüsnü şahadet ve şahsi kefaletde bulunarak bendenizi ve Hüsnü Bey'i bu felaketten halas ve serbestiyetimizin temin buyrulmasını ve elde mevcut listeye dahil edilmekliğimizi derin saygılarımla rica eder, ailece sağlıklar dileriz.

Hüseyin Aksu

***

04.11.1946
Kayseri

Muhterem Beyefendi,

Bizim gibi yüksek vekiller heyeti kararı ile nakledilerek Kayseri'ye iskan edilen Urfalı Cemal Aksoy tarihden dört gün evvel Ankara'ya gelmişti. Başbakan müsteşarının tavassutu ile sayın başbakanın huzurlarına kabul edilmiş.

Evvelce Urfa mebuslarının İçişleri Bakanlığı'na verdikleri şahsi kefalet ve hüsnü şahadetleri üzerine hazırlanmakta olan listelere isimleri ithal edilmiş ve üç bin ailenin serbest bırakılması vekiller heyetince karar altına alındığından sayın başbakan Urfalı Cemal Aksoy'un derhal serbest bırakılmasını emretmişler ve İçişleri Bakanlığı'nın Kayseri valiliğine yazdığı talimatla serbest bırakıldığını ve bu emrini de elde getirdiğini gördük. İki güne kadar memlekete gidiyor.

Bu ciheti affi âlinize mağruren arzu malumat eyleriz.

Her ikimiz hakkında da yüksek lütuflarınızı istirham eder, arzı hürmet eyleriz.

Hüseyin Aksu
Hüsnü Çanakçı

***

21.01.1952

Maliye Bakanlığı Yüksek Katına,
Ankara

1938 senesinde hükûmet tarafından garba naklimiz hasebile devlet elile tasfiye edilen gayrimenkulümüz noksan fiyatla satıldığı için vergi kıymetlerinin dört misli üzerinde Hazine'ce bize bir tazminat verilmesi için 5826 sayılı kanunun geçici maddesi kabul edilmiş ve bu kanun gereğince gerek benim ve gerekse efradı ailem namına tasfiye edilen gayrimenkulümüzün gerek vergi ve gerekse iradı gayri safilerinin dört misli üzerinde Erzincan Defterdarlığı'nın milli emlak şefliğinden hesap edilerek 29.635 lira 50 kuruş tahakkuk etmiş ve bunun 22.915 lira 50 kuruş evvelce ve 3.500 lira da sonradan bize verilmiştir. Ceman 26.415 lira 50 kuruş ödenmiş olup yalnız bu yekûndan Mıgısı köyünden tasfiye edilen bir kıta değirmenle han, iradı gayri safi olduğu cihetle 3.220 lira bu hesaptan tenzil edildiğini öğrendim. Hâlbuki gerek emlak ve gerekse arazi gayrimenkul olduğu ve devlet elile tasfiyeye tabi tutulduğundan bu binaların da mezkûr kanunun şumulune dâhil bulunduğu gerek kanun gerekçesinde, gerekse Meclis'deki konuşma zabıtlarında binaların da bu kanun şumulünde olduğu aşikâr bir hakikattir. Haksız yere tevkif edilen mezkûr binalara ait 3.220 liranın bize verilmesi

için havalesile birlikte Erzincan Defterdarlığı'na yüksek emirlerinizi derin saygılarımla dilerim.

Erzincan Girlevik Köyünde Eski Milletvekili
Hüseyin Aksu

***

04.07.1952

T.C.
Maliye Bakanlığı
Milli Emlak Gn. Md.
Sayı: 3328 / 300

Özü: Hüseyin Aksu'ya ödenecek para hk.

Bakanlık Yüksek Makamına,

Erzincan valiliğinden defterdarlık ifadesile alınan 12.04.1952 gün ve 604 sayılı yazıda;

1938 yılında Bakanlar Kurulu kararile garba sevk edilen Hüseyin Aksu ile çocukları ve Seyit Ali Ağa ile çocuklarının, eski memleketlerinde bıraktıkları gayrimenkulleri 2510 sayılı kanunun 27. maddesinde tayin edilen bir sene zarfında tasfiye etmemeleri ve mukabilinde de istihkak mazbataları almamaları karşısında hükûmetçe tasfiye edildiği bildirilerek 5826 sayılı kanunun geçici maddesi mucibince 93 parçası arazi ve bir parçası han ve değirmen olmak üzere ceman 94 parça gayrimenkulünün vergi kıymetlerinin dört misli tutarı olan 47.570 liranın ihale bedelleri mecmuu olan 17.934 lira 50 kuruşun tenzilinden sonra geriye kalan 29.635 lira 50 kuruşluk ödeme emrinin gönderilmesi istenilmiştir.

5826 sayılı kanunun geçici maddesinde (serbest bölge halkından idareten nakledilenlerden 2510 sayılı kanunun 27. maddesi gereğince bir yıl içinde mallarını tasfiye ve istihkak mazbatası almayanlar hakkında bu kanunun yayımı tarihinden önce ödenmiş veya henüz ödenmeyip emanette olan bedellere ait 5618 sayılı kanunun 21. maddesinin misle ait hükmü uygulanır. 1. madde hükmüne göre doğacak bedel farkları Hazine'ce ödenir) denilmektedir.

5618 sayılı kanunun 21. maddesinde ise (kamulaştırmalarda, 1944 yılı arazi vergisine matrah olan kıymetin dört katı kamulaştırma karşılığıdır) diye yazılıdır. İşbu 21'nci madde, kamulaştırılan arazi ile 1944 yılı arazi vergisine matrah olan kıymetin dört misline taalluk eylemesi ve binaların madde şumulü dışında kalması bakımından mezkûr kanun hükmü gereğince ödenmesi gereken ihale bedeli farklarının araziden mütevellit olması lâzımdır.

Yukarda da arz olunduğu üzere, adı geçenlerin Hazine'de satılan gayrimenkulleri arasında han ve değirmen de bulunmaktadır. Bu binanın ihale bedeli farkının ödenmesine imkân olmadığından vergi kıymetinin dört misli tutarı olarak hesap edilen 6.720 lira, 47.570 liradan ve 3.500 lira ihale bedeli de 17.934,50 liradan çıkarılmış ve bu suretle vergi kıymetinin dört misli tutarından bakiye kalan 40.850 liradan ihale bedelleri mecmuundan bakiye kalan 14.434,50 lira tenzil edildikten sonra bakiye kalan 26.415,50 kuruş için bütçenin 423'ncü bölümünden gerekli ödeme emrinin gönderilmesi lâzım geleceği idaremizce düşünülmektedir.

Keyfiyet yüksek makamlarınca da tasvip buyrulduğu takdirde gerekli ödeme emri gönderilmek üzere bu yazımızın Maliye Saymanlık Müdürlüğü'ne havalesi müsaadelerine arz olunur.

Millî Emlâk Genel Müdürü

05.04.1945

Sayın Bay Necmeddin Sahir Sılan
Tunçeli Milletvekili
Ankara

Zatıalilerine Kiğılıların bağlılığı ebedidir. Sizleri unutmak gayri kabildir.

Beyefendi: Bingöl vilayetinden, Kiğı C.H.Partisi'nden ve Belediye bütçelerinden halkevlerine yardım yapamadıklarından ötürü ve daha başka mucip sebepler göstererek keyfiyeti 5/4/945 gününde C.H.P. Genel Sekreterlik yüksek makamına yazdım.

Beyefendimiz.

Hakikaten parasızlık yüzünden halkevimiz büyük müşkilat ve ehemmiyeti haiz sıkıntılar içerisindedir.

Her sahada olduğu gibi bu işimize de lütfen müzaharet buyurarak genel sekreterlik bütçesinden hiç olmazsa (1000) lira kadar bir yardımın yapılmasına delaletlerini istirham eyler, hürmetle ellerinden öperim.

Halkevi Başkanı
Adil Zengin

20.04.1945
Çemişgezek

Muhterem Beyefendi,

Geçen sene kazamızı teşriflerinde Elazığ'dan kasabamız Çemişgezek'e kadar olan yolumuzun şose denilmeyecek bir halde bozuk ve muhtacı inşa bulunduğu manzuru âliniz olmuş ve bu yolun tamir ve inşası hususunda delaletleri rica olunarak vakı istirhamatımıza karşı her halda inşası vait buyrulmuştu.

Şimdiye kadar bir zuhurat ve teşebbüs bulunmadığından belki hatırınızdan çıkmış olacağına ihtimal verilerek hatırlatmak cüretinde bulunuyoruz.

En mübrem ve müstacel ihtiyaçlar karşısında otomobil celbi mümkün olamamaktadır. Kasabanın iktisadi bünyesine büyük yardımı dokunacak olan yolun bozukluğu ve buna inzımam eden köprü meselesi başlıca dertlerimizden olduğu herkesçe malum olan bir keyfiyettir. Hele sekiz, on aydan beri sıhhat bakımından büyük ve elim sıkıntılar içerisinde kıvranmaktayız. (Hükûmet tabipliği sekiz aydan fazla bir müddetten beri münhaldır.) Doktorsuz, eczanesiz bir durumda olmaklığımız hasebile bizzarur hastalarımızı vilâyet merkezine bin bir müşkülatla karşılaşarak götürmekteyiz. Hastalığın derecesi malum olmadığından Elazığ'a yetiştirilmeden veya yetiştirilmesinden az sonra ölüm hadisesi vuku bulmaktadır. Bundan başka birçok sıkıntılarla mahrumiyetler içerisinde kıvranmaktayız. Köprü işinin bugün için yapılması kabil değilse otomobillerin işlemesi için hiç olmazsa yolun düzeltilmesi hususunda yüksek himmetinizi diler, derin saygı ve hürmetlerimizi sunarız.

Çemişgezek Halkı Namına
Tüccardan
Mehmet Metin

22.11.1945

Sayın Bey Amca,

Bu sene liseyi bitirdim ve şimdi İstanbul Hukuk Fakültesi'ne devam ediyorum. Babam Tevfik Yalvaç iki yıl önce Tunceli nüfus müdürü olup, bu sene Malatya Seferberlik Müdürlüğü'ne tayin edildikten sonra ani olarak vefat etmiştir. Bu sebeple mali durumumuz sarsıldı ve şimdi yüksek tahsile devam edemiyecek vaziyetteyim.

Okuyan talebelere yapılan yardımdan istifade edebilmem için C.H.P genel sekreterliğine 23-XI-945 tarihli bir dilekçe arzettim.

Partice yapılan bu yardımdan azami derecede istifade edebilmem veyahut İstanbul C.H.Partisi yurduna meccanen kabulüm için yüksek delaletlerinizi rica eder, saygı ile ellerinizden öperim.

Size daima minnettar kalacak.

Sami Yalvaç
Hukuk Fakültesi Sınıf: 1
No: 2133
İstanbul

06.12.1945
İstanbul

Sayın Büyüğüm,

Seçim bölgeniz olan Tunceli ilinin Çemişgezek ilçesi halkından emekli Mustafa Polat'ın oğluyum. İki sene önce İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ne kaydolmak için gelirken zatıâlinizi ziyaret etmiş ve Elâzığlı Hacı Kaya Bey'in hürmet ve selamlarıyla bir de mektubunu takdim etmiştim. Pederimi de yakından tanıyarak mali durumunun beni okutmaya gayri kâfi olduğunu takdir buyurmuş ve yüksek himayenizle Halk Partisi'nden ayda yirmi lira burs bağlatmıştınız. Vakıa 1943-1944 senesi pek az bir numara ile sınıfta kalınca bu bursum da kesilmişti. Şimdi ise sınıfımı terfi etmiş bulunuyorum. Bu bursun yenilenmesi için bugün C.H.P Genel Sekreterliğine bir mektup yazdım. Hayat pahalılığını da takdir buyurarak bu bursun 30 lira olarak yenilenmesini rica ediyorum.

Her zaman olduğu gibi bu defa da yüksek himaye ve alâkanızı bularak bir senedir çektiğim sefaletten kurtulacağıma bütün imanımla bağlı bulunuyor ve istikbalimi kurtaracak olan o günü bekliyorum.

Bu hususta gereken yüksek himayenizi sabırsızlıkla beklerken, derin hürmetlerimle ellerinizden öperim.

Vehbi Polat
İstanbul Üniversitesi
Hukuk Fakültesi Sınıf: 2
No: 1058

15.02.1946
Simav

Sayın Bayım,

3.2.946 tarihli kıymetli mektubunuzu aldım. Bir haftadan beri maaile hayırlı haberinize sevinerek ömür ve ikbalinize dua etmekte iken; mazruf içinde sunduğum, Kütahya ilbaylığının yazılarile sukûtu hayale uğradık. Bir sene zarfında arazilerimi tasfiye etmediğimden bahisle iki ay izin verilemeyeceğine muttali oldum.

Sayın Bay; bendeniz arazilerimi tasfiye etmek için izin istemiş değilim. Bu hakkın benden iskat edildiğini de bilenlerdenim. Ancak Pülümür, Tercan, Aşkale maliyeleri tarafından satılan ve icara verilen araziyelerimin üç seneden beri sözü geçen maliyelerdeki alamadığım paralarımı alabilmek için 60 sene evvel ölen büyük dedemin ve 30 sene evvel ölen dede ve babamın verasetlerini mahkeme yolu ile tesbit ve bir karara bağlanması bakımından iki ay izin istemiştim. Bugün bulunduğum iskân mahallinde bunu yapmama imkân yoktur. Bilvasıta yaptırmama da üç seneden beri bir çaresini bulamadım. Bu yüzden ne derece mağdur olduğumuz da yüksek şahsiyetinizce malumdur.

İlk dilekçemin yanlış anlaşılması ihtimaline binaen vaziyeti aydınlatmak için ikinci bir dilekçeyi sunuyorum. Eğer muvafiksa sayın İçişleri Bakanı'na bu dilekçemin kudretli elinizle sunulmasını istirham ederim. Sizi rahatsız ettiğimden dolayı affınızı diler, saygılarımla ellerinizi öperim.

Tepecik Mah.
Hüsnü Çanakçı

***

19.06.1947
Simav

Telgraf

Çok Sayın Bay Necmeddin Sahir Sılan,
Tunceli Milletvekili
Ankara

Birimizin tam hürriyete kavuşmasına ve diğerimizin nakli işini temine ihtiyar buyurduklarınız büyük alaka ve zahmetten ötürü ebedi minnet ve şükran borçlarımızı arz eder, derin saygılarımızla ellerinizden öperiz

Hüsnü Çanakçı
Durak İdgü

***

23.06.1947

Sayın Hüsnü Çanakçı
Durak İdgü
Simav

Duygularınıza teşekkürle hayırlı yolculuklar dilerim.

Saygılar.

17.04.1946
Eskişehir

Pek Sayın Milletvekilimiz Bay Necmeddin Sahir,

Sekiz seneden beri Eskişehir vilâyet emrinde ikamete memur bulunmaktayım. Bugüne kadar iskân yardımı görmedim. Ancak altı ay evvel 100 dönüm arazi tahsis edildi ve tapuları verildi. Bunları işletmek için bankadan bilkefale 300 lira para aldım. Verilen arazinin bir kısmını dönümü beş liradan nadas yaptırdım.

İskân mahallim ve tahsis yerim olan Satılmış köyünde efradı ailemle birlikte barınacak evin yapılması ve alatı ziraiye verilmesi hakkında bura iskân dairesine vaki müracaatımda isteklerim is'af edilmeyerek bilâkis köye gitmekliğim iskânca tebligat yapıldı.

Hâlbuki bu sırada köye gitmekliğim arz edeceğim haller dolayısile gayri kabildir. Çünkü:

Evvelâ: Barınacak bir evim yoktur. İkincisi: Alatı ziraiye ve çift öküz verilmediği için nerede barınacağım, ne ile temini maişet edebileceğim. Bu husus hakkında Eskişehir vilâyet vasıtasile 13/4/946 gün, 195 sayı ile Sağlık Bakanlığı'na gönderilen dilekçemde (verilen araziden mahsul alıb müstahsil hale gelinceye değin ve alatı ziraiye, öküz ve barınacak bir ev yapınceye kadar) esasen pek yakın olan Eskişehir'de çalışarak temini maişet etmekliğime müsaadelerini diledim.

Bu vesile ile yüksek huzurlarınızı tasdi ediyorum. Yukarıdaki tarih, no'ya göre dileğimiz is'afine delâletinizi derin saygılarımla bekler, kemali hürmetle ellerinizden öper, sağlığınıza bütün efradı ailemle dualar eyleriz.

Eskişehir'in Satılmış köyünde iskân edilmiş (Eskişehir merkez kahvesinde bulunan) Karakoçan ilçesi olub Nazımiye ilçesi eski mübaşiri hürmetkârınız Ali Akyol

Not: İki sene evvel Elâzığ Saylavı Hasan Kışoğlu delâletile makamınızda müşerref olduğumuzu hatırlatmayı faydalı buluyorum.

17.06.1946

Valilik Yüksek Makamına,

Tunceli milletvekilliği adaylığımı koymuş ve on beş Haziran'dan evvel üç fotoğrafımla kısa tercümei hal, doğum tarihi ve sair cevapları da bildirmiş idim. 15/6/1946 gününde de telle makamı âlinizi haberdar ettimse de adaylığım gösterilmedi, aday olarak Tunceli'ne gösterilmekliğim için icabının yapılmasını saygı ile tekrar arz ederim.

Mazgirt'din İslâm Mahallesi'nden olup Halk Odası Başkanı
Vahap Öz

06.07.1946

Elazığ'da Tunceli Vali ve Komutanlığı
Sayın Ekrem Baydar Korgeneral,

Mukaddes ve millî ruhtan intikalen büyük Atatürk'le yüksek vicdanınıza akan mübarek ruhlarınız ayla gün gibi Türk vatanını ziyalandırmakla beraber diriltti̇ği ve müdafii hukuk namiyle teşekkül ettirdikleri Halk Fırkası'nın bidayetinden bu ana kadar kurduğunuz şahrirahtan ayrılmayarak bilâ fasıla Türk Cumhuriyeti Hükûmeti'ne sağlam çalıştığıma, gelip geçen vali ve komutanlarla kaymakamların hâlâ yedimde mevcut vesaikleri şahittir.

Gerek Tunceli muhitinde, gerekse civarında zuhur eden herhangi hadiseye karşı sevgili Cumhuriyet Hükûmetime bütün varlığımla hizmette kusur etmemişim, vatanıma olan bu hizmetlerimi yüksek milletime vekâleten daha ilerletmek ve ölünceye kadar hedef ve yolumuzda çalışmak yegâne amacımdır.

Şimdiye kadar Tunceli namına Büyük Millet Meclisi'nde yer işgal edenlerin muhitimizin ihtiyaçlarına yabancı kaldıkları halkın kalp ve ruhuna ve temayülüne bihakkın tercüman olmadıklarından bu kere tek dereceli seçimi tesvip buyurmanızdan ilham alan halkın ısrar ve teşviklerine rağmen Halk Partisi nam ve hesabına Tunceli milletvekilliğine adaylığımı bıraktığımı Halk Parti Genel Sekreterliği'ne arz etmiştim. Cumhuriyet Halk Hükûmeti'nin yüksek partisine bağlılığımı ve sebkat eden hizmetlerimi unutmayan ve bilen her vatandaş beni ihmal etmeyeceğini ve oylarını seve seve vereceklerine kaniysem de bu hizmete alınmaklığım için yüksek irade ve tasvibinizin inzimamı halinde daha ziyade müftehir ve minnettar bulunacağımı arz ile siz büyük halâskârlarımıza ve vatanıma karşı beslediğim lâyezal ve nâmütenahi bu sevgi ve dileğimin sevgili vatandaşlarımın kalplerine tercüman olarak arz ve istirham eylerim.

Mazgirt ilçesinin Kalaycı köylü
Ali Koç

***

14.07.1946

Kalan Kaymakamlığı Vasıtasıyle Tunceli Vali ve K. Yüksek Makamına,

Bendeniz ilimiz Tunceli'nde parti teşkilatı kurulmadan bağımsız olarak 14/6/946 tarihinde verdiğim dilekçe ile milletvekilliği adaylığımı istemiştim. İlimizde C.H.P teşkilatı kurulduğundan ve öteden beri bu partiye kalben ve gönülden bağlı bulunduğumdan bu parti arasında parti usul ve nizamlarına uygun olarak çalışacağımdan bağımsız olarak koyduğum milletvekilliği adaylığımı geri alıyorum. C.H. Partisi üst makamına usulüne göre yaptığım müracaat kabul edilirse o yoldan adaylığım konabilir.

Keyfiyetin bu yoldan Tunceli seçim kurullarına duyurulmasını saygımla arz eder C.H.Partisi üyesi olarak partinin gösterdiği adayların kazanması için çalışacağıma dair Tunceli milletvekili Necmeddin Sahir Sılan'a verdiğim vaadi tekrar ederim.

Mazgirt İlçesi Kalaycı köylü
Musa oğlu Ali Koç

***

Mazgirt İlçesinin Kalaycı köyünden Musaoğlu 1304 doğumlu Ali Koç;

Fişe alındığı tarih	Fiş no:
29.12.934	86

332. isyanile alakadar olup aftan istifade etmiştir. Katil ve saire suçlarından alakadar olup halka daima kötülük telkinatı yapar. Asayışı bozmak ister. Halkı kendisine bağlıyarak şakavet yapar. Derebeyliği takip eder. Fırsat buldukça hükûmetin prensiblerine muhalefet eder. Sadık görünürse de hükûmetimizin zayıf zamanında derhal muhalefet eder.

Pertek ilçesinin İstiklâl Mahallesi'nden Yogaoğulları'ndan Namık oğlu 1295 doğumlu Emekli Kaymakam Zülfü Yolga;

Fişe alındığı tarih	Fiş no:
20.7.932	93

İstiklâl Mahkemesi'nce bir sene hapse mahkûm olmuştur. Halkı hükûmet memurları aleyhine tahrik eder. Mütegallibelerdendir. Rejime muhaliftir.

***

Seçim Bürosu Bulunan Köyler	Seçilen Parti Temsilcileri
1- Mazgirt	1- CHP Başkanı Halil Korkmaz
2- Hezirgeler	2- Mustafa Koç
3- Germisi	3- Berber Hasan
4- Danaburan	4- İdris Kulualp
5- Alhan	5- Ali Koç
6- Riçik	6- Alirıza Erdoğan
7- Şilk	7- Lâtif Tunç
8- Muhundu	8- Hasan Ertürk - Ali Yıldırım
9- Hülüman	9- Ali Şahin
10- Köderiç	10- Arif Akdoğan
11- Kızılkale	11- Alirıza Aslan
12- Demirci	12- Zülfü Kuzu
13- Peri	13- Mehmet Üstündağ
14- Göktepe	14- Dursun Korkmaz

01.08.1946

Sayın Vekil Bey,

Asırlarca bu yalçın kayalar arasında sızlayan biz siz kardeşler, Cumhuriyet Hükûmeti'nin feyizli ve başarılı inkılâplarından sonra sesimizi size duyurmak imkânını elde edebildik.

Bununla ikinci defa olarak Tunceli halkının vekilliğini üzerinize alıyorsunuz ve onları Büyük Millet Meclisi'nde temsil ediyorsunuz. Tunceli halkının memleketine ve milletine ne kadar sadık olduklarına ve ne kadar sadık kalacaklarını siz ilk milletvekili seçildiğiniz zaman herkesten daha iyi anladınız.

Türk yurdunun en geri kalmış bir şehri olan Tunceli, demokratik esaslar üzerine kurulmuş milli Türk hükûmeti zamanında zorbalardan temizlenmiş, her tarafında asayiş en büyük varlığıyla tesis edilmiş ve nihayet bu bakımsız memleket mamur bir hale getirilmiş.

En canlı kazasından en tenha bucağına kadar halk işinde büyük bir muvaffakiyetle çalışmakta ve hükûmet büyüklerine dua etmektedir.

Sayın vekil bey: Dünyanın hiçbir memleketinde bu şehirde olduğu kadar halk hükûmetine bağlı değildir.

Ben de bu asil halkın ufak bir zerresindenim: Bundan 4 sene evvel ben, 7 kardeşimle birlikte babamızı kara toprağın bağrına emanet ettik. Ben ailenin en büyüğü olmakla beraber tahsil yükünü üzerime almış bulunuyordum.

4 senelik sıkıntılı çalışmalarım bana karanlıktan kurtulmak imkânını sağlayabildi. Bu 4 senelik zamanda sıkıntı çeken yalnız ben değildim. Bir kısmı henüz ikisinde, üçünde, bir kısmı da beşinde, altısında olan küçücük öksüzler.

Tam 4 sene bir parazit gibi onların sırtından geçinerek tahsile devam ettim. Annem evindeki eşyasını satarak her Türk annesi gibi o da vazifesini ifa etti.

Artık annemin bütün kuvvetlerinin tükendiğini görüyorum. Hem de öyle bir tükenme ki sonu felaketle biten. Şimdi kendimi milletimin bağrına atmaktan başka çare bulamıyorum. Tahsilden bir an ayrılmak benim için imkânsız bir hale gelmiştir; bunun için milletimden yardım istiyorum.

Siz, sayın generalimizle Mazgirt'i şereflendirdiğiniz zaman ben bu sene aile bütçemin zayıflığı yüzünden tahsile devam edemiyeceğimi söylemiş, sizden ve sayın generalimizden okula devam için yardım istemiştim.

Gerek siz ve gerekse sayın generalimiz yalnız bu seneye mahsus olmak üzere yardım edebileceğinizi söylemiştiniz. Ve ben Ankara'ya gittikten sonra bana mektup yazınız demiştiniz. Mahmut Bey'le size bir mektup yazdım, belki unutur vermez diye ikinci bir mektup yazmaktan çekinmedim. Bana partiden gereken yardımı esirgememenizi rica eder, yeni vazifenizde hayırlı başarılar temenni eyler ellerinizden hürmetle öperim.

Ölü Haydar Duman oğlu Hüseyin Duman
Mazgirt

Okul adresi:
6 Edebiyat, No: 1086, Elazığ Lisesi

***

02.09.1946

Sayın Vekil Bey,

Kıymetli mektubunuzu 19/8/946 tarihinde aldım. Bana karşı gösterdiğiniz ilgiden dolayı size nasıl teşekkür edeceğimi bir türlü bilemiyorum.

Lisenin son sınıfını bitirmek için bana gereken yardımın sağlanması hususunda ilgililerle görüştüğünüzü yazıyor ve saniyen açılacak olan leyli meccani imtihanına katılmamı uygun buluyorsunuz.

En geç 20/8/946 tarihine kadar okul müdürlüğüne başvurmamı istiyorsunuz.

Ne çare ki söylediğiniz tarihte gerek vesaitsizlik, gerek parasızlık yüzünden Elazığ'a gidemediğimden müracaata imkân bulamadım. Belki bu hususta benden şüphe eder ve dersiniz ki kazanamayacağını anladığı için müracaattan vazgeçti.

Size yeminle diyebilirim ki yukarıda arz ettiğim sebepler benim için birer engel oldular. Şayet bu sene yardımınızı esirgemezseniz ve ben de liseyi bitirirsem inşallah sizin yanınızda, gelecek sene yüksek tahsil imtihanlarına gireceğim.

Bu seneki mağlubiyetimi gelecek senenin galibiyetile telafi edebilir kanaatındayım. Size yazdığım ilk mektubumla beraber Tunceli Vali ve Kumandanlığı'na da bir dilekçe verdim; dilekçemin işleme konulması için benden iyi huy kâğıdı, fakru-hâl ilmuhaberi, tahsil durumumu ve nüfus cüzdanı örneğini istediler.

Bu istediklerini derhal gönderdim, resmi bir haber gelmemekle beraber hususi haberlere göre evraklarının Elazığ'daki fakirleri koruma cemiyetine havale edildiğini ve cemiyetin incelemesi sonunda bir senelik yemek, içmek gibi ihtiyaçlarımı temine karar verdiklerini öğrendim.

Fakat fakirler yurdu yemek ve yatmaktan başka hiçbir şeyle alakadar olmuyor.

Şayet siz de bana bir elbise, bir ayakkabı ve bir de kitap paralarını temine muvaffak olursanız tamamen kurtulurum.

Yalnız bu ricalarımın en geç 20 Eylül'e kadar ister menfi, ister müsbet halli olsun bildirilmesini rica eder, saygı ile ellerinizden öper, uzun ömürler dilerim.

Talebe Hüseyin Duman

02.09.1946
Peri

Huzuru Âlilerine Muhterem Beyim,

Hürmetle bütün halkımızla birlikte ellerinden öperiz. Yüksek vicdanınıza bir maruzatımız vardır. Kabulünü rica ederiz.

Bundan dört sene evvel nafia tarafından köyümüz Peri'nin önünden akan Murat Suyu üzerinde bir köprü inşasının mahalli keşfi karar altına alındı. Şimdiye kadar bir semere zuhur etmedi. Köprü inşasını rica eylediğimiz mahal iki kazanın Elazığ Caddesi kebiri olduğundan ve netice itibarile 40.000 vatandaşın geçiş yeri bulunduğundan uzun boylu mucip sebeplerini arz etmek suretile kıymetli vakitlerinizi israfa mahal görmediğimizden bahse mevzu köprünün bir an evvel inşasına delâlet buyrulmasını yüksek vicdanınıza dayanarak himmetinizi intiza eder, sağlığınızın devamına duacı bulunduğumuzu arz ederiz.

Çarsancak C.H.P. Başkanı
Mehmet Üstündağ

***

07.11.1946

Huzuru Âlilerine Muhterem Beyefendi,

2/9/946 tarihinde bir ariza göndermek suretile zatıâlilerini tesdi ettimse de bugüne kadar müsbet veya menfi bir karşılık lütfunda bulunulmadığına göre keyfiyeti işlerinizin çokluğuna hamlettim, mamafih mektubun postahanede kayıp olması ihtimali de varidi hatır bulunduğundan halk namına olan evvelki dileğimi arz ediyorum.

Memleketimiz öz ve öz Türk'dür. Tunceli'nin teşkiline kadar muhtelif zamanlarda Dersimlilerin zulüm pençeleri altında inlemiş ve muhtelif tarihlerde taarruzlarına uğramış ve bu meyanda birçok mal ve can kayıpları vermiş olmasına rağmen yine de milliyetinden zerre kadar fedakârlık yapmamak

suretile her türlü meşakkatlere göğüs germiştir. Tunceli'nin teşkilinden sonra birçok kaza ve bucaklar cumhuriyetin feyizlerinden müstefid olmuşlardı, birçok yerlere köprü, kışla, hükûmet konakları, memur evleri, yollar yapılmış hatta medeniyet vasıtalarının en başta gelen tren hattı birçok köylerden geçmek suretile yüzlerini güldürmüş olmasına rağmen bucağımıza bugüne kadar devlet gücile yapılabilecek hiçbir teşebbüse kavuşmamışdır. Cumhuriyet Hükûmetimizin varlığını ve siz büyüklerimizin sıhhat ve afiyette daim oldukça bizlerin de refaha kavuşacağımıza imanımız vardır. Yalnız şimdilik halkın arzularının en başta gelen bir köprüye kavuşmak olduğunu arz ve niyaz ettirmek isterim.

Peri Suyu'nda her sene birkaç vatandaşın feci surette boğulduğu zabıta vukuat raporlarınca da müsbettir; karşıdan karşıya geçmemiz halen en iptidai bir vasıta olan kelekle ve bin bir tehlike ile yapılmaktadır.

Peri'nin karşısında yapılacak bir köprü Nazımiye Muhundu ve daha iç kısımları bir şose ile bizleri Elazığ Palu tren hattına bağlayacakdır. Bu cihetleri size halkımızın topluca arzına imkân bulamıyoruz. Geçenlerde Mazgirt'e teşriflerinizi ve fakat havanın muhalefetinden dolayı bucağımıza şeref vermek imkânını bulamadığınızı mufarekatınızdan sonra haber aldık ve üzüldük.

Test-i atımdam dolayı vaki kusurumun affını ve fakat halkın köprü hakkındaki dileğinin tahakkukuna değin zatı devletlerini rahatsız etmekden geri durmayacağımı arz eder, tazimlerimin kabulünü diler, ellerinden öper, afiyetinize dua ederim.

Çarsancak bucağı Halk Parti Başkanı
Mehmet Üstündağ

***

03.03.1947
Peri

Sayın Milletvekilimiz,

Peri ve Çarsancak bölgesini ilgilendiren işlerimiz ve ihtiyaçlarımız hakkında kaymakamımıza yazdığınız mektupları Peri Cumhuriyet Meydanı'nda bütün halk ve civardan gelen köylüler huzurunda okuduk ve bu konular etrafında konuşduk, bu konuşmaları yapmazdan evvel daha yakınımıza gelen il merkezinin bölgemize getireceği faideleri ve bilhassa memleketimizi ya-

kından tanıyan valimizin halkcı bir zihniyet ve çalışma ile behş edeceği alaka sayesinde yapacağımız işlerde mazhar olacağımız yardımları da göz önünde tutarak konuşmalarımızı yaptık.

Sayın Milletvekilimiz,

Çarsancak bölgesi yurdumuz içinde tarihi bir Türk bölgesidir. Merkezi Peri de ve havalisi de uzun zaman taarruzlara karşı göğüs germiş, zaman zaman birçok facıaya maruz kalmış bir diyardır. Çarsancak bölgesine zan ederiz ki henüz teşrif etmiş değilsiniz, çok mümbit toprakları ve geniş ovaları ile mazide ve tarihde iyi medeniyetlere sahne olmuş ve büyük varlık temsil etmiş bir memlekettir.

Yanından geçen Peri Suyu ile sulamaya müsait olan yerleri moderen Türkiye ziraatında hemen hemen en başta gelen ilerlemelerle istihsal kaynaklarına namzet bir yurt köşesidir. Filhakika çok verimli olan bu muhitin kalkınması üç büyük vasıta ve amilin elindedir.

1. Köprü ve yol
2. Sulama işleri
3. Çok dereceli şira kuvvetine haiz olan mühim bağcılığını korumak ve çok yakında bu bölgede bir şarap deposu kurmak.

Köprünün yeri eski Umum Müfettişimiz Sayın Korgeneral Abdullah Alpdoğan'ın himmetile ve gönderdiği mühendislerle daha 938-939 senelerinde tesbit edilmiştir.

Tesbit edilen ilk köprü ayağı mahalline de köylümüz tarafından kesme taş taşınmıştır.

Sulama işleri de bu bölgeye bağlı iki saat mesafede bulunan Çeko mezrasından başlayan kanal yerleri de tesbit edilmiş ve icap eden etütler yapılmıştır.

Peri'nin etrafa göre oldukça iyi bir mertebede olan bağcılığını yükseltmek ve bunu çiftçiler ve bağcılarımız için güvenilir bir istihsal kaynağı ve dayanağı yapmak için kurulacak şarap deposuna kavuşturmak yüksek himmet ve alakanıza bırakılmış bir iş olarak arz ediyoruz.

Bundan başka bütün halkla beraber diğer mühim bir dileğimizi de arz edeceğiz.

Köyümüzü ve köylerimizi Köy Kanunu'na uygun olarak yaptığımız beş senelik plana göre bu günden itibaren güzelleştirmeye ve şenlendirmeye başlamış bulunuyoruz.

Köprünün inşası ve ileride Palu ilçesini Yarımca istasyonundan gelecek ve Kalan'a gidecek tren hattı sayesinde de Peri'yi ve dolayısile mümbit Çar-

sancak bölgesini umrana ve zenginliğe kavuşturacak olan köprü diğer ilçelerle de iktisadi irtibatı sağlayacak ve Palu'nun Yarımca köyünden geçen ve Peri'ye yirmi kilometre mesafede bulunan bu istasyondan Peri yolu ve Kalan'a ve havalisine de gitmek mümkün olacaktır.

Tabii membaları çok zengin bir memleketin mes'ut ve bereketli bir vatan yuvası haline gelmesini bu sahada sizler başta olduğu halde hepimizin çalışması Cumhuriyet'in şuurla ilerleyen amaçlarından birini teşkil edecek ve vatana karşı minnettarlık yaratacaktır. Bu ihtiyaç ve konular üzerinde durmadan konuşacağız her zaman.

Haberlerini bekler ve memleketimize ilk fırsatta teşriflerinizi isteriz.

Halkımız hepimiz birlikde hürmet ve derin saygılarımızı sunarız.

Adres: Peri köyü Cumhuriyet Halk Partisi Başkanı
Mehmet Üstündağ[1]

***

02.03.1948
Ankara

T.C.
Bayındırlık Bakanlığı
Şose ve Köprüler Reisliği
M. Şo. Şubesi
2866/3284

Sayın Necmeddin Sahir Sılan,
Tunceli Milletvekili
Ankara

Peri Suyu üzerine esaslı bir köprü inşası bütçe darlığı dolayısile imkânsız görüldüğünü ve Beyli köprülerinin hariçten satın alınması işinin kabil olamadığını saygı ile arz ederim.

Bayındırlık Bakanı

---

1 Belgede muhtar, üyeler ve halktan kişilerin de imzaları bulunmaktadır. –d.n.

01.11.1946
İstanbul

Muhterem Beyefendi,

1943 senesinde İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ne girdim. Her sene muntazaman sınıfımı geçerek dördüncü gelmiş bulunuyorum.

Babamın mali vaziyeti bilhassa son senelerde çok fenalaştığından bana yardımda bulunamıyor, bu vaziyet karşısında Cumhuriyet Halk Partisi'nden aldığım otuz lira burs ile tahsilime devam etmek mecburiyetinde kaldım. Takdir edersiniz ki, bu para ile zamanımızda geçinmek imkânsızlaşmıştır. Tahsilimi ikmal imkânı, yüksek tavassutunuz sayesinde, Cumhuriyet Halk Partisi'nden aldığım otuz liranın elli liraya çıkarılmasına bağlı kalıyor. Bu hususta tavassutunuzu rica eder, ellerinizden öperim...

Çemişgezekli Hıfzı Salerin oğlu
Hukuk Fakültesi 4. sınıf talebelerinden
Haldun Saler

Adresim:
Haldun Saler
Uluova talebe yurdu
İstanbul / Beyazıt

20.11.1946
Ankara

Çok Sayın Bay Necmeddin Sahir Sılan,
Tunçili Milletvekili

Sayın Vekilimiz,

İntihap daireniz olan Tunçili'nin Pülümer ilçesine bağlı Hasangazi köyündenim. Şahsımdan ve nefsimden sadır olmuş bir suç sahibi değil iken, talii mukadder 8 nüfus ailem efradile beni de bu yurdumdan ayırarak 9 senedir nakledildiğim Balıkesir'in Susurluk kazası Baba köyüne iskân edilmiş ve tahsil çağında bulunan çocuklarımı okutmak için istihsal ettiğim izinle Balıkesir'in Kayabey Mahallesi'nde oturmaktayım.

Hiçbir yerden geliri olmıyan sekiz nüfuslu bir aile ile 9 senedir geçen hayatımızın işkence ve mahrumiyetlerini şurada izah edemiyecek kadar acıklıdır.

Adil ve müşfik hükûmetimizde bizlerin bu durumlarını incelemekte ve imkânlar aranakta olduğunu sevinçle duymakta ve şimdiden minnet ve şükran hislerile meşbu bulunmaktayız.

İki çocuğum orta tahsili görmektedir. Gerek bunların idare ve geçimleri ve gerekse diğer ailemin maişet dertleri beni düşünemez hale getirdi. Bu vaziyet karşısında her şeyi göze alarak memleketimde bulunan emvalimi satmak ve eşhas üzerinde bulunan alacaklarımı almak üzere mezuniyetle Pülümer Tercan'a gitmek istiyorum. Gerçi birçok emsallerimize izin verilmek suretile mümkün olan lütuf yapılmakta ise de, benim de buna layık bir vatandaş olduğumu teskiye edecek bir rehberi ancak zatıâlinizi bulabildim. Bu hususdaki lütuf ve delaleti hiçbir suretle suiistimal etmiyeceğimi şeref ve namus sözü ile temin eder ve bu hususta İçişleri bakanımız nezdinde yüksek delaletinizi üstün saygı ve tazimlerimle arz ve niyaz ederim.

İbrahim Sertel
Ankara Anadolu Oteli'nde misafir
Pülümür'ün Hasangazi köyünden

***

06.02.1947

Yüksek Bir Huzura Sayın Milletvekilimiz,

Hakkında göstermiş olduğunuz ilgi ve alakanızdan dolayı ömrüm oldukça size minnetdarım. İkinci defa olarak efendimizi rahatsız ediyorum. Bu hususda evvel ve evvel affını diler saniyen arz ederim.

Ahvalimi evvelce arz etmiştim ve şimdi de yine vaziyeti maliyem müsait olsaydı bir daha sizi aciz etmezdim, mecburiyet yazdırır ve söyletir. Memlekete izinli gitmekliğim için elinizle verdiğim dilekçeden müsbet veya menfi bir cevap alamadığımdan ikinci bir defa olarak sayın vekilimize bu işe bir daha el uzatmasını bütün hürmetlerimle arz eder, ellerinden öperim. Size karşı bütün sevgi ve saygılarımı ebediyen unudulmayacağını da itiraf ederken ve buradaki Tunçeli halkının son Tunçeli hakkındaki beyanatınızdan memnun ve minnettar kaldığını bildirmeden geçmiyerek bir daha ellerinizden öper cevaz gözlerim.

Adres: Kayabey Mahallesi Demirdaş Sokak No:15, evde
Pülümerli İbrahim Sertel, Balıkesir.

***

Yüksek Huzura Çok Muhterem Beyefendi,[1]

Bizim en büyük acımıza ve kanayan yaramıza ortak olmak derdlerimizi dinlemek büyüklüğünü gösteren zatıâlinize biz Pülümerliler zatıâlinize candan medyun ve müteşekkirdir. Allah bize imkân verirse bu lütfunuzu ödemeye çalışacağız. Cenabıhak sizin gibi asil ve fazilet sahibi büyüklerimi başımızdan eksik etmesin. Bu vesile ile arzı hürmet eder emirleriniz mucibince izin dilekçemi takdim eder, muhterem ellerinizden öperim.

İbrahim Sertel
Pülümerli
Ankara Anadolu Oteli
Otel telefon no: 1151

---

1 Belgede tarih yok. –d.n.

25.12.1946
Çemişgezek

Telgraf

Tunceli Milletvekili Sayın Bay Necmeddin Sahir Sılan,
Ankara

Tunceli'ne merkez olarak genel bakımdan üstün değer taşıyan ilçemizin seçilmesi hususi İçişleri Bakanlığı'na arz edilmiştir. Yüksek delaletinizi Çemişgezek halkının içten dilekleri adına arz ederim.

CHP Başkanı Burhan Balcıoğlu

***

25.12.1946
Hozat

Telgraf

Sayın Necmeddin Sahir Sılan,
Tunceli Milletvekili
Ankara

Sayın vekilimiz, ilçemize her teşrifinizde Hozat'ın il olması sizlerden beklediğimiz dileklerimizin başındadır. Bu hususta vaadinizin tam zamanıdır. Gereken yardımlarınızı esirgemeyeceğinize eminiz, sizlere karşı saygı bağlılıklarımızın eskisinden daha fazla olduğuna iftiharla arz ederken, ilçemizin il olması için fedakârlığınızı bekler, saygılarla ellerinizden öperiz.

Hozat halkı adına ilçe CHP Başkanı Besim Apaydın

***

26.12.1946
Pertek

Telgraf

Sayın Bay Necmeddin Sahir Sılan,
Tunceli Milletvekili
Ankara

İl merkezimizin Pertek'e nakli için büyük meclise telle başvurulmuş olduğundan dileğimizin isafina delaletleri arz olunur.

Zulfu Yolga, Zeki Söylemezoğlu, Pertek halkı adına İstiklal Mahallesi muhtarı Halil Sungur, Mehmet Erdem, Mehmet Tekin.

***

30.12.1946
Mazgirt

Telgraf

Sayın Bay Necmeddin Sahir Sılan,
Tunceli Milletvekili
Ankara

Çarsancak'ın kaza yapılması için yüksek başbakanlığa müracaat ettik. Tunceli milletvekili olmanız münasebetile yüksek alakanızı diler, ellerinizden öperiz.

Çarsancak halkı namına Muhtar Şerif Ayhan.

03.01.1947

Çok Değerli Bir Huzura,

Sayın bay sonsuz hürmetlerimizi yollarız.

Kasaba halkı bütün hürmetlerini yollar. Mazgird'e teşriflerinizde biz masum halkın ne gibi dilekleri olursa sayın milletvekilimize arz edeceğimizi emretmiştiniz.

Kalan'ın vilayet merkezi olduğunu eşidir eşitmez çok sevindik. Gerek zati alinizin ve gerekse Bay Mahmut Tan'ın himmetleriniz var olsun. Her an için işlerinizde muvaffak olmanızı ulu Tanrı'dan dileriz.

Sayın bayımız şimdi zati alinize bir şey arz edeceğiz. Kazamız merkezi olan Mazgird'in Çarsancağa nakli için Çarsancaklılar tarafından ve Muhunduya nakli için Muhundu halkı tarafından teşebbüsatta bulunduklarını ve Peri halkı tarafından da iki gün evvel Perteğe kadar gidip telle meclise bildirdiklerini teessüfle haber aldık. Mazgirt kasabası beş yüz seneden beri asri bir kasaba olduğu gibi her suretle layık bulunan merkezimizin başka yere nakli biz Mazgirtlilerin mağduriyetini mucip olacağı gün gibi aşikârdır. Bunun üzerine bizlerde zati alilerini haberdar etmeye mecbur kaldık. Yerinde olmayan dileklerinin nazara alınmamasını yüksek vicdani pakınıza arz eder tekrar hürmetlerimizi yollar emirlerinizi intizar ederiz sayın bayımız.

Yeni yılınızı da kutladığımızı da ayrıca bildiririz.

Kasaba Muhtarı
Hasan Okudan

Mazgirt Halk Odası Başkanı
Vehap

08.01.1947

Sayın Bay Necmeddin Sahir Sılan,

Aziz Büyüğümüz,

31/12/946 tarihli Ulus gazetesinde Tunceli özel rejiminin lağvı münasebetile Tunceli halkını temsilen Recep Peker Hükûmeti'ne teşekkürlerinizi okuyan ilçemiz halkının yüksek şahsınıza karşı sağol sesleri göklere yükselmiştir. Halkın içden doğan sevinç duygularını ve yüksek varlığınıza karşı olan hürmet ve bağlılıklarını arz etmemi kendime vazife telakki ederek arz ederim.

Yerlerine dönmesi icab eden vatandaşlar hakkındaki neşriyat da memnuniyeti mucib bir haldir yüce büyüğüm. Bu husus hakkında oldukça tedbirli ve daha itinalı davranılması yerinde olur, arzımız heyeti vekile kararı ile garba nakledilen vatandaşlar gerek maden ve gerek şahsen ve daha başka acı ızdırap duyan kimseler vardır, bu da tabiidir ki kendilerince unudulmaz ve içlerine yerleşmiş olabilir. Bu hal en fazla yasak ve boşaltılmış bölge halkına şamil olabilir. Öteden beri halkın huzur ve istirahatini salb eden bu bölge halkının yerlerine dönmesi pek yerinde olmıyacağı kanaati halk arasında söylenmektedir.

Bu mıntıkalara ilçemizdeki topraksız vatandaşların yerleştirilmesi halka büyük lütuf olacağı Dersim deyince ilk önce vücutta bir çıban olduğu ve vücuda ızdırap verdiği hatıra gelirdi. Bu çıban 938 yılında Cumhuriyet rejimleri sayesinde deşildi, çıbanın tabibi olan devlet baba yaranın iltiyamını ele aldığı tabiidir ki bu halkın sevinçlerini katbe kat artırmıştır. Bölge halkını doyurmak tedrisata ulaştırmak içlerinde sanat kursları açmak ve daha icab eden kuvvetli tedbirlerin alınacağına büyüklerimizin kusur bırakmıyacaklarına şüphe edilmez bir hakikattir.

Yüce büyüğüm, Kalan'ın vilâyet olması dolaysile Büyük Millet Meclisi'ne ve zatı devletlerine telle müracaat etmiştim. Bu da halkın efkârı umumiyesi bakımından teşebbüs edildi, kabil olmayacağı hakkında, telinizi aldık. Ha-

kikaten ileri sürmüş olduğumuz mıntıkalar kazamıza ilave edilmiş olsaydı arazisi müsait ve havası suyu sağlam olan ilçemizin Aşgirik köyünde vilâyetin kurulması ve bu köy Tunceli'nin tam merkezi vaziyetini teşkil ederdi. Bendeniz Kalan'ı görmüş değilim, halk arasında dolaşan şayialara Kalan yeri vilâyete el verişli yer olmayıp sıtmalı ve suyu olmayan bir yermiş.

İlçemiz halkı kaymakamlık zamanından adaletinden istifade edilen ve yeni teşekkül edecek Tunceli'ne vali tayın edilen Sayın Bay Edip Yavuz'un valiliğinin kararlaştırıldığı hakkındaki gazete yazılarını gören halkımızın sevinçleri katbe kat artmıştır. Yeni vilâyetin teşekkülü, dolaysile hiç değilse kazamızda bir ortaokulun açılması hususundaki lütuflarınızı diler, mübarek ve mukaddes ellerinden öperim. Saygılarımla.

Pülümür CHP Başkanı
Halis Güven

03.02.1947
Pülümür

Evvelce halkevimize genel sekreterlik yüksek makamından Filips marka bir adet radyo makinesi gönderilmiş ise de dikkatsizlik yüzünden radyonun bazı aksamı bozulmuş ve bu arada lambaları da yanmıştı.

Bu radyoyu tamir ettirmek üzere bir hayli para sarf ederek İstanbul'da Selen müessesesine gönderdik. Tamam on aydan beri mezkûr radyo müessesede beklemektedir. Bu müesseseden son olarak aldığımız 18/1/947 tarihli yazıda Filips marka radyo lambasının bulunmamasından radyonun tamirinin mümkün olamadığını bildirmiştir.

Halkevimiz hemen iki seneden beri radyosuz kalmış ve yurttaşlar bu vesile ile radyo haberlerinden mahrum kalmışlardır.

Dördüncü Genel Müfettiş Sayın Korgeneral Ekrem Baydar'la kazamıza teşrif ve halkevimizi şereflendirdiğinizde halkevinin radyosuz kalmaması ve yurttaşların radyo haberlerinden her vakit faidelenmeleri için genel sekreterlik nezdinde teşebbüsatta bulunarak evimize bir radyo makinesinin gönderilmesinin temin buyrulacağını vaid buyurmuştunuz.

İstanbul'da Selen müessesesinde bulunan ve evvelce yine genel sekreterlikten evimize lütuf buyrulan Filips marka radyoyu aynen genel sekreterliğe iade etmek üzere yeni bir radyonun genel sekreterlik yüksek makamından mubaya ve tedarik edilerek gönderilmesine yüksek delaletlerinizi arz eder mübarek ellerinizden kemali tazim ve terkimle öperim.

Pülümür C.H.P. İlçe Kurulu Başkanı
Halis Güven

10.02.1947

Tunceli Milletvekili Sayın Bay Necmeddin Sahir Sılan,
Ankara

Sayın Bay,

Biz gibi muhacırların memleketlerine tekrar avdet etmeleri için göstermiş olduğunuz vatanseverlik teşebbüs ve gayretinize ilelebet medyunu şükran olup ömür ve saadetinize duacıyız. Millet Meclisi'nde verilen takrir ve tasdik edilen nizam ve kanuna imtisalen Uşak'tan memleketimize gitmemiz için verdiğimiz istidalardan şimdiye kadar müsbet ve menfi bir cevap alamadık. Bu zamana kadar gurbetini çekmekte olduğumuz hüsran tahammulün fevkine çıkmıştır. Daha doğrusu bütün servet ve mevcudiyetimiz günden güne heder olmaktadır. Binaenaleyh memleketimize gitmekliğimiz için icap eden muameleye tavassut ve delaletinizden başka rehberlik yapmanızı çok rica eder ve bu vesile ile tekrar olarak elinizden hürmetle öper, ömür ve saadetinizin daim olmasına duacı olup cevabı âlinizi sabırsızlıkla bekleriz.

Adres: Uşak'ta kereste tüccarı Ekrem Uşaklıgil nezdinde şark muhacırlarından
Uğur Zaimgil.

04.03.1947

Sayın Bay Necmeddin Sahir Sılan,
Milletvekilimiz
Ankara

İlçemizin bu yıl Muhundu veya Çarsancak köylerinden birine nakil edileceği şayiaları tevatüren söylenmekte ve müeyyiden de en son makamdan bu mıntıkalar hakkında bazı sorular sorulduğu ilçemiz kaymakamı Hamdi Balaban'dan işitmiş bulunuyoruz.

Bunun için ilçemizin kuruluşu, ehemmiyetini tebarüz ve her sahada ileri sürülen yerlerden üstünlüğünü ve zirai, kültürel, ekonomi her sahada da kalkınmaya başladığını ifade eylemek üzre on sekiz imzalı dilekçe ile Mazgirt postahanesinin 4.3.947 gün ve 404 mersule numarasile Devlet Bakanlığı'na ve 407 mersule numarasile Başbakanlığa ve 406 mersule numarasile İçişleri Bakanlığı'na ve 405 mersule numarasile Tunceli Valiliği'ne iadeli taahhütlü olarak istida ile müracaatta bulunulmuştur.

Memleketimizin banisi ve müdafii bulunmaklığınız ve yurdumuz hakkında edinmiş olduğunuz kanaatlerinizi yüksek makamlardan esirgemiyerek fikirlerinizi açıkça yerinde söyliyeceğinize her suretle itimat ve inancımız vardır. Bu itimat ve inancınıza güvenerek keyfiyeti siz büyüklerimize arz eylemeği halkımız ve memleket namına bir borç bildik. Sonucundan da kati ve hayırlı cevaplar lütufkârlığında bulunulmasını rica ile hürmetlerimizi sunarız.

Mazgirt'te halktan Mustafa Kantar
Mazgirt'te halktan Ali Ersoy

11.03.1947

Yüksek Huzura Sayın Bay Necmeddin Sahir Sılan,
Ankara

Kanunsuz kararsız Celal Bayar Hükûmeti'nin celâli devrini andıran idare emirlerile biz mağdur, mazlum, masum Türk çiftçileri de haydutlar arasına gelişi güzel bir kafile halinde kervana katılır gibi garba nakledildik. Dokuz senedir yersiz yurtsuz, iaşesiz, binbir türlü sefaletle çırpınarak köylerde dilenci sıfatile dileniyor, bu suretle temini maişet edebiliyoruz. Hakkımızda nakle ait Bakanlıklar Kurulu kararı yoktur. O gün hırsız kaymakamlarla jandarma komutanlarının bakkal listelerine benzer indi nazari keyfi fikirlerine feda edilerek nakledilmiş bulunuyoruz. Ne isyanla ve ne de haydutlarla bir ilgi ve alakamız yoktur. Bizler Celal Bayar'ın Elazığ'a gelişinin hışmına uğrayarak mağdur olanlardanız. O gün Celal Bayar halkevinde verdiği bir nutukla Tunceli mıntıkasındaki yaşayan insanları bir Türk vatandaşı tanımıyorum, bunları serpiştirme suretile dağıtın diye diktatorcasına verdiği emrin mahsulu olarak bila tetkik, bila tamik biz masumlar da bu suretle bugüne kadar mağdur edildik. Bu haksız ve kanunsuz muamelenin dokuz senedir ıztırabile inliyoruz. Ancak Sayın Recep Peker Hükûmeti'nin programını ve gerekse Büyük Millet Meclisi'ndeki Tunceli Özel Kanunu'nun kaldırılması münasebetile kıymetli beyanatınızı okuyunca dokuz senelik kanlı gözyaşlarımız dindi. Maaile Allah Recep Peker Hükûmeti'nc muvaffakiyetler ihsan buyurur, mağduriyetimizin telafisine el koyan ve hakiki bir davayı ele alan sayın milletvekilimiz Bay Necmeddin Sahir Sılan'a uzun ömürler vere ve evlat ve ahvadını sıhhatle mesut ve memnun et diye sağ olsun, var olsun sadalarile ağlıya ağlıya bağırdık. Ve Cenabıhak'tan bu dualarla ömrünüze duacı olduk. Millet Meclisi kürsüsünde ve efkârı umumiye huzurunda bu haklı davayı ele ve dile aldınız. Bu itibarla uzun ömürle daima bizlere vekil kalmanızı da ayrıca Allahımızdan ve hükümetimizden temenni ettik.

Bir milletvekilinin hakiki vasfı bu olabilir ve bir milletvekilinden Türk çocuklarının beklediği de bundan başka bir şey olamaz. Var olun sağ olun sayın milletvekilimiz. Bir Türk vatandaşı sıfatile şu ciheti arzetmek lüzumunu hissettik.

Sayın Şükrü Saraçoğlu zamanı idaresinde Urfa'dan Simav'a nakledilen ve çok çirkin töhmetlerle tanınmış olan ve aslen Ermeni bulunan Mustafa Gümüşkanat ismindeki bir Ermeni birinci listede serbest bırakıldı ve Urfa'ya döndü. Biz Türk çocukları hâlâ bu dar çerçeve içerisinde bocalıyoruz. Bu hal necip Türk milletinin yüksek şerefile mütenasip değildir. Çünki bir Türk çocuğu ne kadar fena olursa olsun malumu devletleridir ki bir Ermeni kadar bu millete ve bu vatana fena olamaz. Bu itibarla bizlerin bu Ermeni'ye tercih edilmemiz lazım iken maalesef o bizlere her nasılsa tercih edildi.

Sayın milletvekilimiz, ilkbahara doğru giriyoruz. Yersiz yurtsuz hürriyeti tahdit edilmiş bir durumdayız, lütfen ve merhameten ele aldığınız bu davayı sonuna kadar takip buyurun ve alakadar makamatlarla temasa geçiniz ve bir an evvel serbest bırakılmamızı temin buyurun. Bunu yapacağınıza ve muvaffak olacağınıza büyük güvenimiz vardır. Hürriyetin timsali olduğunuzu ispat ettiniz, bizler gibi mağdur vatandaşların dillerinde isminiz destan oldu. Bu itibarladır ki yüksek şahsiyetinizi rahatsız ediyoruz. Af buyurun. Bilvesile ellerinizden öper hayırlı müjdelerinizi bekleriz sayın milletvekilimiz.

Simav'ın Efir köyünde ikamete memur edilen Nazımiyeli
Süleyman Doğan ve Kardeşi Mehmet Ali Doğan

09.04.1947
Simav

Çok Muhterem Büyüğümüz,

Bendeniz Erzincan ilinin Tercan ilçesine bağlı Mustafabey köyünden eski Tercan'ın belediye reisi Dursun Efendi'nin yeğeniyim. Halen orman bölge şefi olarak Simav'da vazifedar bulunuyorum.

Gerek tahsil hayatımda ve gerekse resmi ve hususi hayatımda her şerait içerisinde ve her zaman hükûmet ve milletime yararlı bir uzuv olarak hüsnüniyetle çalışmayı kendime şiar ve ideal edinen bir memurum. 914-915 Rus muharebesinde şark illerinin Ruslar tarafından istilası üzerine birçok akrabalarını vatan uğrunda şehit bırakarak yerini, yurdunu ve bütün akrabayı taallukatını bu hayasızca akın karşısında mecburen terk ederek düşmanla adım adım çarpışarak hizmet eden babamı, 938 de Çorum'da annemle beraber ebediyen kayıp ettim. Bunun neticesi olarak başımda yalnız benim maişetime bakan 6 büyük baş nüfusum var. Aldığım maaş bu günkü şartlar içerisinde her namuslu memur vatandaşı idare edemediği gibi bize de kifayet edememektedir.

Memleketimiz olan Tercan'da gerek ailemin, gerek kendimin birkaç parça arazimiz bulunmakta ise de bunları işletip istifade etmek imkânını şimdiye kadar uzak kalmaklığım dolaysile bulamadık. Hem bu mülkümüzün işletilmesini ve bundan istifade etmemizi temin etmek ve hem de bilhassa her şeyden üstün olarak aziz memleket ve milletimin yılmaz ve ebedi bir hâdimi olarak ağaçsız ve ormansız Tercan topraklarını kanuni imkânlar dahilinde her fırsattan istifade ederek ağaçlandırmak ve ormanlık hale sokmak ve daima bu işleri hak müsavat esaslarına riayet ederek ifa etmek gayesile memuriyetimin Tercan'a naklini ezelden beri düşünüyordum. Vaktaki Simav'da ikamete memur Tercanlı Hüsnü Çanakçı Bey'le tanıştıktan sonra bu zatın bana yüksek şahsiyetinizden sitayişle bahsetmesi üzerine, asil, yüksek ve merhamet dolu kalplerinize güvenerek yukarıda arzettiğim sebeplerden ötürü memuriyetimi Tercan'da ifa etmek üzere Tarım Bakanlığı Orman Genel Müdürlüğü'nce

Tercan'a nakledilmekliğim hususuna ufak bir tavassutlarınızı arz ve istirham eder, bilvesile sonsuz saygılarımla minnet ve şükranlarımı sunmayı mutlu bir vazife sayar, hürmetle ellerinizden öperim.

Simav'da Tercanlı Orman Bölge Şefi
Durak İdgü

***

20.06.1947
Ankara

T.C.
Tarım Bakanlığı
H.K. 1443

Soruyu soran ve cevap verilecek olan adres:

Adı: Sayın Necmeddin Sahir Sılan
Sıfatı: Muş Milletvekili
Yeri: Ankara

Sorunun verildiği servis: Orman Gn. Md.

Soru: Simav'da orman bölgesi şefi Durak İdgü'nün Tercan ve civarına nakli.

İlgili servisin cevabı: Devlet Orman İşletmesi Uşak Orman Mühendis Yardımcısı Durak İdgü, 10.6.947 tarihinde Refahiye Orman Mühendis Yardımcılığına naklen tayin edildiğini ve tebligatının da yapıldığını,

Saygılarımla arzederim.

Tarım Bakanı Y.
H. Asal

17.04.1947

Sayın Milletvekilimiz,

31 Aralık 946 günü Tanin gazetesinde Tunceli muhacirleri üzerindeki konuşmanız hepimizi son derece memnun etmiştir. Sizlerin bizleri unutmadığına zaten hepimiz kaniyiz. Fakat bununla bire bir iademiz hakkındaki kanunun çıkarılmasındaki sonsuz gayretleriniz kişileri cidden sizlere karşı sarsılmaz bağlarla tekrar bağladı. Bütün muhacirlerin bütün gözleri ve kulakları sizlerin üzerine dikkatli nazarlarla çevrildi. Hepimiz kanunun tatbikini dört gözle bekliyoruz. Burada cidden sıkıntı içindeyiz. 938'de biz 19 nüfusla iskân edildik. Bugüne kadar hiçbir şey alamadık. Zaten bulunduğumuz bölge oldukça fakir bir köydür. Bütün bunları göz önüne alarak İçişleri Bakanlığı'na iadeli taahhütlü bir adet, bir de ayrıca Sıhhat Bakanlığı'na dilekçede bulundum. Bu dilekçelerime de hiçbir cevap alamadım. İkisi de 15.3.947 günlüdür. Bütün bunları sizlerin gayretlerine inanarak verdim. Hepimiz sizlerin gayretlerinizi bekliyoruz. Ümitlerimiz sizdedir. Başka diyeceğim yok. Tunçeli muhacirleri adına hürmetle selamlarımı yollarım.

Memleket adresim: Çemişgezek ilçesi Vaskuvan Bucağı Doğan köyü
İskan adresim: Ali Çelebi, Çalkebir köyü Çal/ Baklan

***

14.05.1947

Sayın Bay Necmeddin Sahir Sılan,

Göndermiş olduğunuz 3.5.1947 tarihli sevimli mektubunuzu aldım. Bu yazınızla bize karşı olan samimiyetinizi ve bağlılığınızı görmüş olduk. Sayın milletvekilimiz, ben kendi şahsi işim için 15.3.1947 günü İçişleri Bakanlığı'na yine aynı günde Sağlık ve Sosyal Bakanlığı'na birer dilekçe gönderdim. İki bakanlıkdan da müsbet yahut menfi bir cevap alamadım.

Mezkûr dilekçelerin bir an önce cevaplandırılması için yakından ilgilenerek hemşerilik hesabına başarılmasını sizden arz ederim.

Biz göçmenlerin yuvamıza kavuşturmak yeni kanun tasarısı hazırlandığını bildiriyorsun. Bu tasarının yürürlüğe ne zaman gireceği hakkında bilgi vermenizi saygılarımla arz ederim.

Bizimle birlikte gelen göçmenlerden bazıları memlekete gitmiş, onlardan bana mektup geliyor, bunların hangi kanuna istinaden gittiklerini mümkünse bildirin.

Sayın milletvekilim, bizim vilâyette bulunan göçmenler hürriyet bakımından da mahsunuz. Herhangi bir yere gidecek olursak izin ile olsa da göndermiyorlar. Bundaki sebebi anlamak arzusundayız.

Müsaadenizle mektubuma nihayet verirken saygımla elinizden öperim.

Memleket adresi: Tunceli Çemişgezek (Vaskuvan Doğanköy) Mansur oğlu Ali Çelebi

Şimdi bulunduğum adres: Denizli Çal, Çalkebir köyünde Ali Çelebi.

06.06.1947
Kütahya

Asalet Mahap Milletvekilimiz!

Göndermiş olduğunuz çok kıymetli mektubunuzu aldım. Ziyadesiyle memnun oldum. Şimdi zati âlinizi tekrar rahatsız ettiğimden dolayı affınızı dilerim.

Sayın vekilimiz, şimdiye kadar hükûmetimizin yüksek adaletini bekliyoruz. Çünkü çok mağdur bir vaziyetteyiz. Bunu siz de bilirsiniz. Fakat hâlen bizim hakkımızda bir şey çıkmadı. Bununla beraber bazılarının hakkında incelemeler yapılmakla beraber bizim için hiçbir şey yoktur. Bunun için birinci 947/6/2 gün 1060 sayılı dilekçe ile Kütahya valiliğine müracaatta bulundum.

Ya geri iademizi veyahut da münasip bir şekilde bir izin verilmesini istedim.

Bu hususta büyük dalaletinizi bekler, üstün saygı ve hürmetlerimi sunarım.

Bilvesile şükranlarımı sunarken hayırlı cevabınızı beklerim efendim.

Hüseyin Güven

Adres: Cumhuriyet Caddesi'nde No: 43 hanede. Kütahya

20.06.1947
Kütahya

Tunceli Milletvekili Sayın Bay Necmeddin Sahir Sılan,

Aşağıda imzaları yazılı vatandaşların Hükûmeti Cumhuriyetimiz'in adaletine önder olan sizlere arzı hürmetlerimizi sunarak minnettar bıraktığı ebedi hatırdan çıkarılmayacağını yorgunluğunuzun telâfi kabil olmıyacağı minnettar bırakılmıştır.

Saygılarımızla arz ederiz.

Adres: Kütahya'da mecburi ikamete tâbi Cumhuriyet otelinde muhacirlerden;

1-Hüseyin Güven
2-Vanlı Mahmut Ceylan
3-Vanlı Apdulcebbar
4-Tuncelili Hüseyin
5-Tuncelili Ali
6-Tuncelili Zeynel Yıldırım
7-Tuncelili Rıza Yıldırım
8-Tuncelili Mustafa Yıldırım
9-Tuncelili Mehmet Yıldırım
10-Tuncelili M. Ali Gedik
11-Tuncelili Hasan Şahin
12-Tuncelili Hüseyin Şahin
13-Tuncelili Memik
14-Tuncelili Cemal
15-Tuncelili Ali Karabulut
16-Tuncelili Bertal Yıldırım
17-Tuncelili Haydar Şahin
18-Tuncelili Hasan Yıldırım
19-Tuncelili Mehmet Şahin
20-Tuncelili Ali Yıldırım

02.09.1947

Milletvekili Yüksek Makamına,
Tunçeli

Esasen Plümer'in Panciraz köyü halkından ve aynı köy nüfusunda kayıtlı iken 1938 yılında garba sevk edildik. Çanakkale ilinin Lapseki ilçesinin Musa köyünde iskân edildim ise de emsallerim misüllü hükûmetimizin yardımına mazhar olamadım. Çünkü diğer emsallerimiz göçmenlere verilen arazi, öküz, tohum vesaireden istifade edemiyerek ancak bir tek öküz verildi ise de kendim askerde bulunduğumdan aç kalan validem tarafından satılmış ve birçok müşkülatla karşılandık. Netice 5098 sayılı kanunun bahşettiği salahiyete göre serbest bırakılmış olduğumuzdan tekrar eski köyümüze gelmek üzere köyümüze yakın mesafe olan Erzincan'ın Sırnaz köyü civarında köyümüzün tamamen yakılmış ve harap olduğunu işiterek on nüfus efradı ailemle yolun yarısında ve açıkta kaldık. Ne yapacağımızı bilmiyoruz. Esas köyümüz olan Panciraz'da arazimiz olmayıp ortakçılık suretiyle ikamet ve hayvan beslemekle idaremizi temin ediyorduk. Şimdi elimizde bir şey kalmadığı gibi çocuklarımızı bir çatı altına bırakmak için yer dahi bulamıyoruz. Gündüz güneş altında ve gece de poyraz rüzgârları karşısında kalan yavrularımıza acıyarak münasip bir yerde iskân ve nüfusumuza göre miktarı kâfi arazi verilmesi hususundaki yardımların yapılmasına delalet buyurulmasını arz ve istida eylerim.

Adres: Panciraz köyü göçmenlerinden Eyüpoğlu Cemal Bulut

***

02.09.1947

Plümür'de bulunan Tunçeli Milletvekili Yüksek Makamına,
Plümür

Esasen Plümür'ün Meçi köyü halkından ve aynı köy nüfusunda mukayyet iken 1938 yılında garp illerine sevk edilerek Bursa ilinin M. Kemalpaşa

ilçesinin Kara Orman ve Kömürcü Kadı köyünde iskân edildik ise de maalesef yardımlı bir yardıma mazhar olamadığımızdan çok bir fena duruma düşüp efradı ailemizin idaresinden aciz bir vaziyette kaldık. 5098 sayılı kanuna göre tekrar memleketimiz olan buraya geldik ise de köylerimiz yanmış ve harap olduğundan merkezi kasabada güneş altında açıktayız. Gündüz sıcak ve gecenin soğuklarına tahammül edemediğimizden efradı ailemiz hasta ve göz ağrısına tutulmuş ortalıkta sefil sergerdan kaldık. Başka yerde emlak ve arazimiz yoktur. Çoluk ve çocuğumuzu altına bırakacak bir baraka olsun bulamıyoruz. Bu halin devamı efradı ailemizin mahvına sebebiyet vereceğinden bu acıklı ve fakir halimizi göz önüne alarak münasip buyurulacak bir yerde iskân ve biz iki hanede bulunan 16 nüfusa yetecek kadar arazi vesaire yardımların itasına delalet buyrulmasını arz ve istida eyleriz.

Plümür'ün Meçi köyü halkından Alioğlu Rıza Çelik
Meçi köyü halkından Alioğlu Keko Çelik

***

02.09.1947

Tunçeli Milletvekilliği Yüksek Makamına,
Plümür

Esasen Plümür'ün Danzig köyü halkından ve aynı köy nüfusunda mukayyet iken 1938 yılında garba sevk edilerek Kastamonu ili ve Çanakkale illerinde iskân edildik ise de diğer göçmenlere yapılan yardımdan istifade edemeyerek son derece mağdur ve perişan kaldığımızdan 5098 sayılı kanun gereğince serbest bırakıldığımızdan tekrar eski köylerimize gelmek ve efradı ailemizin idaresini temin için geldik ise de köyümüzün tamamen yanmış ve yıkılmış harap bir halde kaldığını işitince tedbirimizi şaşırıp Erzincan istasyon civarında ve halen açıkta bekliyoruz. Nüfusumuz Plümür olduğu için buraya geldik. Burada bizim gibi birçokları güneş altındadır. Çünkü evvelce de Danzig'de arazilerimiz olmayıp hayvan beslemekle geçiniyorduk. Şimdi elimizde bir şey kalmadı. Bu sebeple biz üç hanenin 25 nüfustan ibaret yavrularımız açıkta ve güneş altında perişan bir vaziyetteyiz. Bu halimize merhameten hükûmetçe münasip buyurulacak bir yerde iskân ve idaremizin

temini için muktazi kâfi arazi verilmesine delalet buyurulmasına arz ve istida eyleriz.

Danzig köyünden Yusufoğlu Baki Kılınçkaya
Danzig köyünden Hüseyin Erdoğan
Danzig köyünden Hıdır Çelik

***

02.09.1947

Tunçeli Milletvekilliği Yüksek Makamına,
Plümür

Esasen Plümür'ün Göcenek köyü ve Kızılmescit köyleri halkından ve aynı köyler nüfusunda kayıtlı iken 1938 yılında garba sevk edilerek Aydın vilayetinin Koçarlı ilçesi ve Germencik bucağında iskân edildik ise de bize verilen bir kısım kır bayır arazi gösterildi ise de hiçbir faide temin ve maişetimize medar olacak bir hâsılat alınmadığından son derece mağdur ve perişan bir vaziyette kaldık. 5098 sayılı kanunun bahşettiği salahiyete göre serbest bırakılarak tekrar eski köylerimize dönmek üzere geldik ise de evvelce icarcı suretiyle bulunduğumuzdan şimdi biz iki hanede mevcut olan 25 nüfusla açıkta kaldık. Çocuklarımızı bir çatı altına bırakmak yer bulamıyoruz, tedbirimizi şaşırmış ne yapacağımızı bilmiyoruz. Emlak ve arazilerimiz de yoktur. Şimdiye kadar ortakçı ve icarcılıkla ve hayvan beslemekle geçiniyorduk. Lütfen bu acıklı halimize merhamet buyurularak hükûmetimizce münasip buyurulacak bir yerde iskân ve idaremizin teminine yetecek arazi ve yardımın yapılmasına yüksek delaletlerinize arz eder ve efradı ailemizle bu sefaletten kurtarılması için yalvarırız.

Adres: Esasen Göcenek köyü halkından olup halen açıkta bulunan
Alioğlu Yusuf Polat
Esasen Kızılmescit köyü halkından Hüseyinoğlu Kamer Arslan

***

02.09.1947

Tunçeli Milletvekilimiz Yüksek Katına,
Plümür

Ben garba nakledilerek Konya'nın Çumra kazasının Elmasun köyüne iskân ettirildim. Bu köyde bana ne ev ne de öküz ne de tohum gibi hiçbir yardımın yapılmadan Bakanlar Kurulu kararıyle memleketime naklettirildim. Köyüm olan Panciraz köyüne gittim. Köyüm büsbütün yıkılmış harap ve viran bir halde 11 nüfusumla güneşin altında ve sokak ortasında kaldım. Ev yaptırmağa iktidarım olmadığı gibi yiyeceğim de hiç yoktur. İleride on bir nüfusuma yiyecek verilmezse, ev yapılmak için kereste ve çift ekmek için de tohum ve öküz temin edilmezse on bir nüfusumla acze mahkûm olarak ölüm tehlikesi karşısında kalacağımdan şu acınacak halimize merhamet buyurularak kereste, yiyecek, öküz, tohum gibi yardımların bir an evvel yapılmasına müsaade ve delâletlerinizi diriğ buyurulmamasiyle hayatımızın ölüm tehlikesinden kurtarılmasına arz ve rica ederim.

Panciraz köyünden Hasanoğlu Ali Çevik

***

02.09.1947

Dileğimdir.
Bendeniz Danzik köylü olup mezkûr köyünden arazim olmadığı için de hâlâ Plümür ilçemizde ağaç altında barınmaktayız. Mağduriyetimizi göz önüne alarak ilçemizin herhangi bir köyüne yerleştirilmemizi saygıle arz ederim.

Danzik köylü olup hâlâ Plümür ilçesinde ağaç altında barınan Hıdır Kaya

***

02.09.1947

Dileğimdir.

Bendeniz Çankırı ilinin Kurşunlu ilçesinde iken ne öküz ne arazi ve ne de yardım verilmedi. Bu defa 5098 sayılı kanun gereğince serbest bırakıldık. Plümür ilçemizin Çerik köyünden olan evime baktım ki tamamen haraptır. Kendim ihtiyar, başka çalışabilecek kimsem olmadığı için yavrum açıkta güneş altında barınmaktayız. Mağduriyetimi göz önüne alarak lazım gelen yardımları saygile arz ederim.

Cırık köyünden Hıdır Şimşek

***

02.09.1947

Bizler garba nakledildiğimizde Konya'nın Çumra ve Karaman kazalarında iskan ettirildik. Bu yerlerde bizlere öküz, tohum ve hiçbir yardımın yapılmadan Bakanlar Kurulu kararıyle memleketimize gönderildik. Köyümüz bulunan Çirik köyüne gittik. Köyümüz büsbütün yıkılmış. Harap ve viran taş üstünde bir taş olsun kalmamış. Ağaç hiç yok. Çoluk çocuklarımızla güneşin alnında ve sokaklar ortalarında beklemekteyiz. Yiyeceğimiz hiç yoktur. Ev yapmak için devlet ormanından bir an evvel kereste ve yiyecek için zahire ve çift sürmek için de öküz ve tohumun teminine müsaade ve delaletlerinizin diriğ edilmemesiyle hayatımızın ölüm tehlikesinden kurtarılmasını saygılarımızla arz ve istida eyleriz.

Danzik bucağına bağlı Çirik köyünden Mustafa oğlu Şükrü Kan
Danzik bucağına bağlı Çirik köyünden Kahraman oğlu Bako Doğan
Danzik bucağına bağlı Çirik köyünden Bako oğlu Mehmet Ali Doğan
Danzik bucağına bağlı Çirik köyünden İbrahim oğlu Ali Atik
Danzik bucağına bağlı Hasan oğlu Mehmet Can
Dursun oğlu Paşa Atik Mehmet oğlu İbrahim Gül
Süleyman oğlu Hüseyin Danya(...)
Hasan oğlu Şam Ali Can
Süleyman oğlu Süleyman Dağ

***

02.09.1947

Bizler garp muhacirlerinden ve memnu mıntıka halkındanız. Bakanlar Kurulu'nun kararıyle memleketimiz olan Danzik bucağına bağlı Aşkirik köyüne gitmeyerek Plümür ilçesine geldik. Çoluk çocuğumuzla sokak ortasında aç ve susuz perişan bir halde beklemekteyiz. Yiyecek zahiremiz ve oturacak yerimiz yoktur. Tohumluk buğday, yiyecek, öküz, tohum gibi gıdalarımızın temini ile kasabaya bağlı köylerden birinde yerleştirilmemiz için müsaade ve delaletlerinizi arz ve istida eyleriz.

Pülümür'de Aşkirik köyü halkından Mahmut oğlu Paşu Toprak
Aşkirik köyü halkından Hüseyin oğlu Ali Cuşku

***

02.09.1947

Sayın Milletvekilimiz Y. Makamına,

Dileğimdir.

Bendeniz Kastamonu ilinin Araç ilçesinden olup mezkûr ilde ne arazi ve ne de öküz verilmedi.

Bendeniz de 65 yaşında ihtiyar bulunduğumdan 10 nüfus efradı ailem Pülümür sokaklarında boynu bükük kalmış bulunuyorlar. Burada arazim olmadığı için, mağduriyetimiz fecidir.

Arazi verilmesi için ve bu kış için ilçe köylerinden herhangi bir köye yerleştirilmemi yüksek müsaadelerini arz ederim.

Göneli köylü olup halen Pülümür'de ağaç altında barınan Cafer Devrani

***

02.09.1947

Sayın Milletvekilimiz Y. Makamına,

Dileğimdir.

Bendeniz Çankırı ilinden muhacir geldim. İsmi geçen Çankırı'nın Çerkeş ilçesinin Yalaközü köyünden ne arazi ve ne de öküz verilmedi.

5098 sayılı kanunla asıl köyüm olan Pülümür'ün Gersunut köyünde ağaç altında, üç yavrum perişan bir vaziyette boynu bükük kaldık. Mağduriyetimi göz önüne alarak öküz ve yardım verilmesini yüksek müsaadenizi arz ederim.

Gersunut köyünden Veli Hüseyin Yoleri

***

02.09.1947

Sayın Milletvekilimiz Y. Makamına,

Dileğimdir.

Bendeniz Pülümür ilçesinde Pancıraş köyünden olup mezkûr köyde arazim olmadığı için bir aydan beri Pülümür ilçemizde 12 nüfus efradı ailemle ağaç altında bulunuyoruz.

Mağduriyetimizi göz önüne alarak ilçe köylerinin birine yerleştirilmemizi ve lazım gelen yardımların yapılmasına müsaadelerinizi arz ederim.

Pancıraş köylü olup halen Pülümür ilçesinde bir ağaç altında ikamet eden 12 nüfuslu Ali Yaman

***

02.09.1947

Sayın Milletvekilimiz Y. Makamına,

Dileğimdir.

Bendeniz Rus harbinde yaralanarak, sol elimin parmakları sakattır. Evvelce ortakçı olarak çalışıyordum.

Bu defa 5098 sayılı kanunla yine Pülümür ilçemize iade edildik. Arazim olmadığı için sokakta kaldım. Burada emvalimetruke malından arazi verilmesini ve lazım gelen yardımların yapılmasına buyruklarınızı dilerim.

Danzik köylü Ahmet oğlu Mehmet Çelik

***

Garp muhacirlerindenim.[1] Bakanlar Kurulu'nun emirleriyle memleketime geldim. Köyüm olan Pancıras köyüne gittim. Ne göreyim. Köyüm büsbütün harap içinde oturulmayacak zirüzeber bir halde. Bir taş olsun taş üstünde kalmamış. On dört nüfusla güneşin yamacında ve sokak ortasında kaldık. Ev ve değirmenlerim harap. Yiyecek yok. Yer yapmak ve idaremi teminden acizim. Ziraat Bankası'ndan ve ziraat için öküz ve ev yapmak için devlet ormanından kereste teminine müsaade ve delaletlerinizi saygı ile arz ve istida eylerim.

Pancıras köyünden Mahmut oğlu Kasım Özkan

***

Garp muhacirlerindenim.[2] Bakanlar Kurulu'nun emirleriyle memleketim olan Meçi Meziresi köyüne geldim gittim. Köyümüz büsbütün harap ve viran. Taş üstünde bir taş kalmamış. Ev yapmak için kuvvet ve kudretimiz müsait olmadığından sokak ortasında ve güneşin alnında kaldık. Yiyeceğimiz, öküz, tohum, ev yapmak için de kereste teminine müsaade ve delaletlerinizi arz ve istida eyleriz.

Meçi Meziresi köyünden Hıdıroğlu Kamer Çevik

1 Belgede tarih yok. –d.n.
2 Belgede tarih yok. –d.n.

09.09.1947

Kıymetli Milletvekilime,

Sokaklarda, tarlalarda sefalet içinde ümitsiz gezen cahil halkımızın imdadına tam zamanında yetişerek onları teselli edip açık bir ifadeyle onlara hakiki yolu gösterdiğiniz için sizlere minnet ve şükran duygularımı ifadeden kendimi alamıyorum.

Sizler kazamız daha doğrusu vilayetimiz milletvekili olarak bahtiyarlık duygularını ifade ederken, ben de dahil bütün hemşerilerim de aynı bahtiyarlık duygularını bütün hazzıyle duyduk. Çünkü onlar kendileriyle bu kadar samimi, açık ve doğru bir ifadeyle hitap eden bütün dert ve davalarını en ince noktalarına kadar onların gözlerinden, hareketlerinden okuyan ve bu dert ve davaları halletmek için mümkün olan gayreti sarfeden bir milletvekiliyle bir çatı altında bulunmak şerefine sizlerin yarattığı imkân dahilinde ilk defa nail oluyorlardı. Gazetelerden vilayetimiz hakkında ne kadar gayret sarfettiğinizi sevinçle okuyoruz, duyuyoruz. Bu faaliyetleriniz sevgi, hürmet ve bağlılık duygularımı gittikçe artırmakta ve kuvvetlendirmektedir. Kazamızı şereflendirmeniz bana da büyük bir ümit membaı oldu. Kazamızda üniversitede okuyan yegâne talebeyim. Cumhuriyet Hükümetimizin ilerleme yolunda açtığı davaların bir an evvel gerçekleşmesi için okumamın ve örneği olacağım yeni yetişen gençliğin okumasının ne kadar elzem olduğu takdir buyrulur. Orta ve liseyi parasız yatılı okuduktan sonra İstanbul Hukuk Fakültesi'ne girdim. Çok zor şartlar altında okuyarak ikinci sınıfa haziran döneminde "iyi" derecede geçtim. Ailemde vuku bulan bazı hadiseler okumamı imkânsızlaştırmıştır. Son çare olarak Türk Talebe Birliği'ne müracaat ettim. Halen müsbet veya menfi bir cevap alamadım. Öğrendiğime göre liseyi "pekiyi" derecede bitirenler tercih ediliyormuş. Çok zor şartlar altında haziran devresinde ikinci sınıfa "iyi" derecede geçmem bu fakültede daha müsait şartlar altında daha iyi muvaffak olacağıma delil teşkil eder. Yegâne hami olarak gördüğüm sizlerin son ümidimin de ölmemesi ve çalışkan bir gencin iktisadi imkânsızlıklar içinde hedere uğramaması için büyük

maarifcilerimizden Ankara milletvekili ve birliğin reisi Fakihe Hanım'a bir defa da sizlerin durumumu bildirmek zahmetini benden esirgemeyeceğinize eminim. Hürmetle ellerinizden öperim.

Adres: Kenan Aral
Talebe, Plümür
Fakülte numaram 3201 1/A

10.11.1947
Ovacık

Değerli Tunceli Milletvekili Sayın Necmeddin Sahir Sılan,

Yüksek şerefinizle hiç müşerref olmadığımdan sizi rahatsız ettiğimden affınızı rica eder ellerinizden iştiyakla öperim.

Değerli milletvekilim, bendeleri 938 yılında bakanlar kurulu kararile garbe nakli tabii tutularak yine siz gibi değerli ve yüksek duygulu milletvekilimizin çalışma ve tenkidleri neticesi de serbest bırakılarak ilimize dönmüş size ve Cumhuriyet Hükümeti'mize her daim minnettarız.

Şerefli milletvekilim, bizler her ne kadar yerimize dönmüş isek de hiçbir malımıza sahiplik etmemekteyiz. Vaki müracaatlarımız neticesinde hep menfi cevaplarla karşılaşmaktayız. Bunun için bir defa daha bizim için siz milletvekilimizin sayın başbakanımızla ve Milli önderimizle bu dağıtılmış mallarımız için görüşmenizi, neticenin bize bildirilmesini yüksek delaletlerinizden rica ederek, biz mağdur vatandaşlar hakkında hayırlı havadislerinizi dört gözle bekler, ellerinizden iştiyakla öperim.

Sizi hiçbir zaman unutmayan Veli Derman tarafından.

Adres: Veli Derman Konaklar köyünde / Ovacık

***

26.10.1948
Ovacık

Sayın Büyüğümüz ve Milletvekilimiz Necmeddin Sahir Sılan,

4/10/948 tarihli şayana değer mektubunuzu ve ona ekli tutanakları aldım. Siz yüksek milletvekilimizin Büyük Millet Meclisi'nde irat buyurdukları sözleri iftiharla okudum, ancak sizlerin biz vatandaşlarınızı yüksek bir saadete kavuşturacağını umut ediyorum.

Şimdiden sonra cereyan edecek işlerimizin sizler tarafından onaylanmasını ve sizlerin biz fakir, muhacir vatandaşları saadete kavuşturmasını düşünüp tasarlamaktayım.

Şunu da yüksek vicdanlı milletvekilime hatırlatmak isterim ki, iki seneden beri perişan, evsiz barksız bir durumdayız. Bu zaman müddetinde yasak bölge halkı her türlü ihtiyaçlarını devlet tarafından temin etmiş fakat bizler her cihetten mahrum kalmış bir durumdayız. Başvurduğumuz daireler bizlerin serbest bölge halkından olduğumuzu ileri sürerek hiçbir yardımdan faydalanamıyacağımızı söylemektedirler. Fakat bizlerin vaziyeti yasak bölge halkından da fenadır. Bunun için bu cihetleri düşünerek bu fena durumumuzun yakın bir zamanda önlenmesini elinizden geldiği kadar daha fazla yüksek meclis huzuruna sunulmasını isterken, bütün Ovacık muhacirleri namına size yalvarır ve biz için ileri süreceğiniz bahislerde başarılar diler ve ellerinizden öperim.

Adres: Ovacık'ın Konaklar köyünde Veli Derman tarafından.

***

Sayın Milletvekilimiz Necmeddin Sahir Sılan,[1]

Epey bir zamandan beri zatıâlilerinizin sıhhat ve durumunuzu sormadığımdan dolayı affınızı rica eder, arzı hürmetler ederim.

Sayın milletvekilim; arazimizin yolsuz dağıtımı dolayısiyle Ovacık As. Hukuk Yargıçlığı'na açmış olduğumuz dava reddedildi. Bunun için biz de dosyayı 11/9/949 gün ve 949/19 ve 49/47 sayılı tahriratla Temyiz Mahkemesi Birinci Hukuk Dairesi'ne sevk edilmiştir. Bu zamana kadar cevabının çıkmayışı birçok işlerimize aksaklık vermektedir. Diğer taraftan burada topraksız çiftçi olarak tanınan kimseler bir taraftan arazimizi değer fiyatı ile satmaktadırlar.

Şöyleki: 25 lira vergi kıymetli bir tarla 550 liraya yanımızda satarak tahrir vermişlerdir. Bu cihetler yüksek malumları olduğu gibi bizlerin vergi kıymetleri üzerine bedeli verilmesi lazım gelen arazileri böyle değer fiyatı ile satılırlarsa kanunun buyurmuş olduğu bu kıymet tamamiyle mağduriyetimize muciptir.

---

1 Belgede tarih yok. -d.n.

Sayın milletvekilim, çıkan 5420 sayılı kanun ve 2510, 5098 sayılı kanunlarda öğrendiğime göre garpte kendilerine devlet tarafından arazi verilmeyen kimseler buradaki arazilerini aynen geri alabilirler diye meşruat varmış, bu böyle olduğuna göre benim kardaşlarımın üç tanesine garpte arazi verilmemiştir. Bu cihet doğru ise yardımlarınızı esirgememenizi delaletlerinizden arz ve istirham ederim. Sayın Başbakanımız Günaltay'ın vileyetimize teşrif buyurduklarında halkın birçok dileklerini yerine getireceğini irat buyurmuştu, bunun için bizler de buradan Başbakanlık yüksek makamına bir dilekçe verdik, bundan da bir cevap alamdık, bunu da fırsat bulursanız lütfen aramanızı rica edeceğim. Nihayet verirken bizler için elinizden gelen yardımlarınızı esirgememenizi rica eder, hürmetlerle ellerinizden öperim. Mektuba cevap vermenizi ve temyiz işimizle yakınen ilgilenmenizi beklerim.

Ovacık Konaklar köyünde Veli Derman

***

23.01.1950

Sayın Vatandaşım,

Yazınızı aldım. Yargıtay ile İskân Genel Müdürlüğü'ne mâtuf bildirişlerinizle yakından ilgilendim, yetkililerle görüştüm, ricalarda bulundum.

Yargıtay Birinci Hukuk Dairesi'ne intikal ettiğini bildirdiğiniz dosya hakkındaki incelemelerin sonunu gözlemek zorunda kaldım. Ancak 11.09.1948[2] günü 19/949 ve 47/49 sayı ile gönderildiğini yazdığınız bu dosyanın, bugüne kadar vaki arayışlarla bulunamadığını öğrendim.

Şu duruma göre Ovacık'da Hukuk Yargıçlığı ile temas suretiyle vaziyeti duyurmanızı ve dosyanızın gönderildiği gün ve sayısını sormanızı takdirinize bırakırım.

İskân Genel Müdürlüğü ile vaki görüşmelerimi de şöylece bildiriyorum:

1. Eskişehir ilinde bulunduğunuz sırada, Ovacık'ta adınıza müseccel hissesiz elli bir ve kardeşinizle hisseli sekiz dekar toprak ile beşyüz lira değerindeki evinizin 1940 yılında Dördüncü Genel Müfettişliğin emriyle muhtaç çiftçilerden sekiz aileye dağıtıldığı ve onların adlarına tapuda tescil edildiği anlaşılmıştır.

2 Tarih sehven yanlış yazılmış olabilir. 1949 olmalı –d.n.

Bu duruma göre, 2510, 5098 ve 5420 sayılı kanunlarda tespit edilen hükümler dairesinde hareket zarureti tekrarlanılmış ve mevzubahis kanunlar gereğince, tasfiye edilmemiş ve başkalarına verilmemiş topraklarınız olduğu takdirde bunlara tasarrufunuz tabii bulunmuştur.

Bununla beraber, hissesiz veya hisseli olarak tasfiye edilen toprakların istihkak mazbatasıyle tasfiyesi halinde bedelinin rayice göre verilmesi ve tasfiyenin satış suretiyle olması halinde de hakkın ancak satış bedeline raci tutulması da 5098 sayılı kanunda açıklanmıştır.

Ancak, sizin topraklarınız bu suretle tasfiye edilmemiş ve Dördüncü Genel Müfettişlikçe dağıtılmış olduğuna göre, 5420 sayılı kanunun birinci maddesinin son fikrası mucibince gayrimenkulleriniz mukabilinde verilmesi gereken bedeli kabul etmenizden başka bir işlemde bulunulamayacağı anlaşılmıştır.

Şu duruma göre, mevzubahis parayı alabilmek için usulü dairesinde kaymakamlığa veya İskân Genel Müdürlüğü'ne dilekçe ile başvurmanızı takdirinize bırakırım.

2. Bu arada, batıda bulunduğunuz sırada İskân Genel Müdürlüğü'nce toprak ve saire itibariyle yardım görmediğini söylediğiniz kardeşlerinizin durumu ile de ilgilendim. Ancak, sizin gibi, yasak bölge halkından bulunmayan kardeşlerinizin Ovacık ilçesinde toprak ve saire itibariyle yardım görmesine imkân bulunamamakla beraber eskiden gönderilmiş bulunduğu yere dönmek ve orada yerleşmek istemediği takdirde toprak ve saire itibariyle İskân Genel Müdürlüğü'nce gerekli yardımları görebileceğini öğrendim.

Böylelikle, yazdığınız yazıdaki konuların hepsine karşılık vermiş oluyorum. Hepinize iyilik dileklerimle saygılarımı sunar ve diğer sayın vatandaşlarımızı da saygılarla selamlarım.

Tunceli Milletvekili
Necmeddin Sahir Sılan

07.02.1948

Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı
İskan Genel Müdürlüğü
43235/10

Özeti: Memleketlerine gitmek isteyen Resul ve Hasan ve arkadaşları hakkında İçişleri Bakanlığı'na yazıldığına dair.

Büyük Millet Meclisi Dilekçe Komisyonu Başkanlığı'na

5/12/1947 tarih ve 5554/5160 sayılı yazıları cevabıdır:

Kayseri'nin Felahiye bucağına mürettep İranlı mültecilerden Abdülkadir oğlu Resul, Hasan ve arkadaşları tarafından Büyük Millet Meclisi Başkanlığı'na hitaben sunulmuş olup yüksek reisliğinizden bakanlığımıza tevdi buyurulmuş olan 24.11.1947[1] tarihli dilekçe aynen ve ilişik olarak takdim kılınmıştır.

Bulundukları yerde geçinemediklerinden bahsile eski memleketleri olan Doğubayazıd'a gitmelerine müsaade edilmesini isteyen dilekçilerin bu dilekleri üzerinde incelemede bulunulmuş ve keyfiyet ayrıca da Kayseri Valiliği'nden sorulmuştur.

Yapılan bu inceleme ve Kayseri Valiliği'nden alınan cevap neticesinde:

Bunların Şeyh Abdülkadir oğulları ile mensuplarından oldukları ve on sekiz sene evvel İran'a gitmek suretiyle yurdumuzdan ayrıldıkları ve İran'daki son hadisat üzerine 9 Haziran 1947 tarihinde yurda iltica ettikleri anlaşılmıştır.

Aslen Doğubayazıd ve civarı halkından ve Kürd soyundan bulunan (53) hanede (391) nüfustan ibaret olan bu ailelerin, doğu hudutlarına yakın olan

1 Sözü edilen dilekçe arşivde mevcut değildir. –d.n.

yerlerde oturmalarının emniyet bakımından mahzurlu görüldüğü ve iç illerde yerleştirilmelerinin muvafik olacağı Genel Kurmay Başkanlığı ile İçişleri Bakanlığı'ndan bildirilmesi üzerine bahse mevzu bu aileler Kayseri iline bağlı Felahiye bucağına müretteben gönderilmişler ve halen orada ikamet etmekte bulunmaktadırlar.

On sekiz sene evvel doğdukları ve yaşadıkları Doğubayazıd'dan İran'a geçen ve bu müddet içinde İran'da kalan bu şahıslardan bazılarının ellerinde filhakika nüfus hüviyet cüzdanları mevcut ise de kendilerinin bu on sekiz sene içinde Türk tabiiyetine geçtikleri hakkında elimizde kati bir delil bulunmadığından bu mevzu üzerinde inceleme yapılmaktadır.

Eğer Türk tabiiyetini muhafaza ederek İran'da kaldıkları tesbit edilirse kendilerinin mültecilikle alakaları olmayacağından bir vatandaş muamelesine tabi tutulacakları gayet tabiidir. Eğer İran tabiiyetini iktisap ettikleri tespit edilirse bu takdirde mülteci muamelesine tabi tutulacaklarsa da yukarıda arzedilmiş olduğu veçhile mazileri bakımından hudut boyunda iskânları cihetine gidilmeyecek ve bugün bulundukları yerde iskân edileceklerdir.

Keyfiyeti saygılarımla arzederim.

Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı
Dr. B. Uz

26.12.1947
Çemişgezek

Çok Saydığım Muhterem Efendim,

Lütufnamelerine cevap vermekte oldukça geciktim. Af buyurulmaklığımı bilhassa istirham ederim.

İskân işlerinde oldukça yorulduk. Şimdilik açıkta kalan kimsemiz yoktur. Yemeklik buğdayı da dağıtmış bulunuyoruz. Emir buyurduğunuz Yusuf Yeşil'i de yerleştirdik.

Bizim kazaya gelenlerden 30 aile kadar geriye eski yerlerine döndüler. Yasak bölge halkından olanların hemen tamamı buradadır. Önümüzdeki baharda Toprak Kanunu'nun uygulanması mümkün olursa, çalışmak isteyen bu zümrenin istekleri yerine gelmiş olacaktır. En büyük istekleri, en büyük dertleri kendilerinin toprak sahibi kılınmasıdır. Yüksek lütfunuzla bu hususun da sağlanacağından emin ve intizardayız.

İki gün evvel gelen bir telle ilçemiz yargıcı İbrahim Aytuğ'un Maraş'a tayin ve tahvil edildiğini öğrendik. Bir haftadan beri Adliye Müfettişi Bay Mehmet Arkan da teftiş ve tahkik işleriyle meşguldür. Yargıç yardımcısı Bay Mehmet Kırım'ın da aynı suretle ayrılması beklenmektedir.

Müsaadenizle Çemişgezekliler ağzından lütuf ve himmetiniz var olsun diyeceğim.

İlçemizin Milli Eğitim memuru Reşat Akan Kalan Milli Eğitim Memurluğu'na tahvil edilmiş ve ilçeden ayrılmıştı. Nazımiye'de Demokrat Parti'nin kurulmasından birkaç gün sonra kazaya geldiğini, Hıfzı Saler, Nurettin Dokşat ve Mustafa Polat adlarındaki şahıslarla temasta bulunduğunu Sabahaddin Balcı'dan öğrendim. İki gün evvel de Nurettin Dokşat adındaki şahıs hem partiden ve hem de muhtarlıktan istifasını verdi.

Nazımiye havasının burada da estirilmeye çalışıldığını sanıyorum. Neticede muvaffakiyetsizliğin muhakkak olduğuna kani bulunmakla beraber, teşebbüs dahi yapılmamasının uygun olduğu düşüncesindeyim. Balcı bu işin devamlı takibindedir. Ayrıca arz edeceğini sanırım.

Sağlığınız içten gelen en iyi temennimdir.

Saygı ile ellerinizi öperim, çok saydığım muhterem efendim.

Çemişgezek Kaymakamı
Fahir Tezgören

10.01.1948

Genelkurmay BaşkanlığıYüksek Katına,
Ankara

Dileğimdir.

Yarım asra karipdir ki vatanın selameti uğrunda çalışan büyük vatanseverlerin işaret buyurdukları istikamete bila tereddüt fedayi canla koştum. Ve halen de aynı yolda yürümekteyim. İstibdattan Meşrutiyet'e İttihat ve Terakki'nin nam ve siyasi terbiyesi altında yürüdüm.

Meşrutiyet'ten Cumhuriyet'e aynı terbiye ve imanla Müdafaai Hukuk ve Halk Partisi unvanını taşıyarak geldim. Büyük inkılâbın bütün devrelerindeki hadisat, vukuatlar safahatını ihtiva eden işlerde vüsatim derecesinde çalıştım. Her devrenin bütün safahatını arzla zatı devletlerini taciz ve tasdi etmek istemem. Ancak o günün tarihini taşıyan ve Atatürk'ün imzası ile müzeyyen birkaç muhabere evrak suretlerini leffen takdim ediyorum. Meşrutiyet'teki hizmetlerime İttihatçıları şahit gösterir harbi umumîde aldığım harp madalyasının buyurultusu sureti hizmeti aciziyi arz ve ifade eder. Kâfi görülmezse lüzum görüldüğü takdirde zatı devletlerini ve sair zevatı âliye ile de maruzatımı teyit ve isbat ederim. Sin haddim yükseliyor. Artık ihtiyarım. Türk milletinin büyük varlığına dayanarak çalışmış şu kadar senelik bir emektarım. Emsalim gibi Hidematı Vataniye Kanunu'nun fasıl ve maddesinden müstefid buyurulmaklığımı himayei devletlerine sığınarak rica eder, gereğinin yapılmasını istirham ve istida eylerim.

Adres: Elazığ'da İzolulu Hacı Kaya Sebatî Duman

***

23.12.1948
Elazığ

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı'na,
Ankara

Dileğimdir.

Mütarekeyi müteakip yurdun her tarafında müstevli düşmanın kötü niyat ve fiillerinden dolayı hadis olan elim ve büyük tehlikeyi her Türk'ün yaşadığı ve bu sebeple aziz vatanın mutlak kurtarılması azmile, milli iradenin sağlam imanına dayanarak kurtuluşa atılması ve kurtarılması milletçe iftiharımız, tarihçe milli payeniz olmuştur. Hiçbir tehlike ve felaketten yılmayan ve hiçbir mahrumiyete göz değmeyen ve meçhuliyetler içerisinde şuurlu çalışmasile memleketin kurtuluşunu gaye edinen, Müdafaai Hukuki en büyük başarısını Büyük Millet Meclisi'nin teşekkül ve taazzuvundaki hizmetinde bulmuştur.

Asil bir duyuş ve yurtseverliğin mukaddir bir ifadesi olan ve bu defa kanunlaştırılmak suretile vatani hizmetleri Büyük Meclis'ce kayırılmağa değer görünen ilk Meclis üyeleri yanında, bu üstün payenin önem ve kayırılmasını yukarıda açıkladığım hizmetile övünebilecek Müdafaai Hukuk hizmetlilerine de teşmili lüzumu ile, İttihat ve Terakki ve Müdafaai Hukuk'un evvelinden sonuna kadar Malatya dahil olmak üzere Elazığ'da acizane reisi bulunduğum bendenize de memleket ve millet uğrunda daima güven duyacağım, yarım asırlık emeğimin karşılığının verilmesi bir hak olarak tecelli etmektedir.

Nesli atiye yurt uğrunda bir hizmet örneği ve partilerimize vatani faaliyetlerinde üstün bir muvaffakiyet hızı teşkili özelliğinin de lütfen nazara alınarak manevi payesinden kıvanç duyduğumuz Müdafaai Hukuk'un aynı ülkü ve heyecanını maddeten faydalanmamız yolundaki kayırılma hususunda gereğine müsaadelerinizi arz ve istida eylerim.

Sayın Bayım,

Yüksek meclis başkanlığına sunduğum dilekçe örneği yukarıdadır. Memleket hizmetinin manevi payesinin övüncü yanında Müdafaai Hukukcuların da maddeten kayırılmaları ve ihtiyaçlarının lütfen gözetilmesi için yakın alaka ve delaletinizin esirgenmemesi arzile icabına lütuflarınızı saygılarımla istirham ederim.

Hacı Kaya Duman

***

İskân Umum Müdürlüğü,[1]

Ben, Elazığ vilâyetine bağlı Baskil kazasındaki İzoli nahiyesinin Kadıköy'ünde mukim ve Elazığ nüfusuna mukayyet bulunmakta ve sanatım rençberlik olduğu halde mahza toprağım olmadığından ziraat işlerinde çalışamamaktayım.

Bu sebeple, adı geçen Baskil kazası çevresinde Kadıköy'üne yakın olan Habipuşağı ve Camcı köylerinde Hazine'ye ait araziden 3667 sayılı kanun ile 24 Teşrinisani 1939 tarih ve 2/12374 sayılı tâlimatname hükmüne tevfikan, aile nüfusuna göre toprak tahsisini diliyorum.

Ancak bu tahsiste, örneği bağlı vesikalarla da mutahakkak olduğu üzere Millî Mücadelede vatani hizmetlerde bulunmuş olduğumdan dolayı 2510 sayılı kanunun 17'nci maddesine bağlı toprak tevzi cetvelindeki hükümlerin de nazara alınmasını yüksek takdirinize arz eylerim.

Adres: Hacı Kaya Sebati Duman
Hükümet Caddesi
Elazığ

***

VESİKADIR

Sahibi vesika İzoli eşrafından Hacı Kaya kaza dahilinde şimdiye kadar teessüs edemeyen millî kuvvetler teşkiline memurdur. Binaenaleyh bilumum memurîni mülkiye ve hay'âtı zabıta ve muhtaran ve aşiret reisleriyle ağalar bu hususta sarfi mesaiyle matlûp kuvvetlerin bir an evvel teşekkül etmesine ve kendisine her suretle teshilât ve muavenâtı lâzimede bulunmağa mecbur ve mükellef oldukları cihetle mumaileyh oralara geldiğinde kendisiyle teşriki mesâi edilerek husulü mültezem olan âmâli millîyenin az zaman içinde tecellisi esbabının istikmaline fartı gayretle ikdam ve ihtimam olunması tavsiye olunur.

17 Kânunusani–36
Malatya Mutasarrıfı
Şükrü

1 Belgede tarih yok. –d.n.

Malatya'da Topçu Kumandanı Münir Beye,
Şifre mahlûlü

C.13.2.36 İzoli Müdafaayı Hukuk Cemiyeti ve aşiret reisi Hacı Kaya Beye ve hissiyâtı vatan perveranesine teşekkür ederiz. Kahraman Maraşlı kardaşlarımızla imdatlarına şitab eden Kuvayı Millîye'nin fedakârlıkları ile sevgili Maraşımızın tahliyesine muvaffakiyet hasıl olmuştur. Vatanımızın diğer aksâmı meşgulesinin tahlisi için icabeden ihzarata devam edilmekle beraber mensup olduğumuz Hey'eti Merkeziye ile de irtibat tesis buyurulması rica olunur.

16 Şubat 36
Hey'eti Temsiliye namına
Mustafa Kemal

Sureti aslına mutabıktır.
Sahra Topçu Kumandanlığı

Ankarada Hey'eti Temsiliye Reisi
Mustafa Kemal Paşa Hazretlerine,

C.16 Şubat 36 tele:

Medeniyeti, insaniyeti yalınız rencide değil bütün beşeriyetin menfuru bulunan zulûm ve ihanetle meşhur Ermenilere vatanı mukaddesimizde yer vermek kasdında bulunan sulh konferansı, yalınız biz Müslümanları değil medeniyetin kâtili ve beşeriyetin ikinci bir defa hercümercine sebebiyet vermiş olacaklardır. Binaenaleyh yaşamak için ölüme karar vermiş biz Müslümanlar bu kararı kanımızla siler o suretle bir fert Ermeniyi bu mukaddes şark toprağına ayak bastırmayacağımıza ahd ve iman etmişiz. Köylerimizde teşkilât tevsi kuvvei millîye takviye olunmakta olduğunu arz müceddidini din olan siz muhterem paşamızın muvaffakiyetini tevfikânı samedaniyeden temenni ederiz ferman.

Elazığ Müdafaayı Hukuk Reisi
Hacı Kaya Sebati

Malatya Mutasarrıflığı vasıtasiyle Hacı Kaya
Sivas
126/100

Padişah ve millet hainlerinin iğfalâtına kapılarak maazallah beynel-islâm kan akıtılması ve bîgünah zavallı Kürd kardeşlerimizden bir çoğunun asâkirî şahane tarafından itlâf edilmesi gibi dünya ve ahiret için pek elîm bir akibetin men'i husulü emrinde sebkat eden himemâtı vatanperveraneleri Sivas Umumî Kongre Hey'etince şayânı takdir ve şükran görülmüştür. Sizler gibi din ve namus sahibi büyükler oldukça Türk ve Kürdün yekdiğerinden ayrılmaz iki öz kardeş olarak yaşamakta devam eyleyeceği ve makâmı hilâfet etrafında sarsılmaz bir vucut halinde dâhil ve hariç düşmanlarımıza karşı demirden bir kale halinde kalacağı şüphesizdir. Cenâbı hak mesainizi meşkûr eylesin.

6 Eylül 35
Hey'eti Temsiliye namına
Mustafa Kemal

Sivas Hey'eti Temsiliye Reisi Muhteremi
Mustafa Kemal Paşa Hazretlerine,
19 Eylül 335

Sırf kendi menafaii haseneleri uğrunda dini mubini islâmla mücehhez millet ve memleketi düşmanlarımızın âmâli ihtiraskâranelerine kurban etmek isteyen hâini vatan birkaç serserinin tezvirat ve tesvilâtına karşı yapılan hıdemâtı naçizanemin lâyık olmadığım bir mertebe şayanı takdir buyurulması âcizleri için en büyük bir şeref ve bahtiyarlıktır. Türklük ve Kürdlük tefrikalarıyle şaibedar olacak bir hadisenin zuhur ve tevekkünü bu muhitlerin sâf ve nezih nasıyelerinden uzaktır. Türk ve Kürd asırlardan beri bir din kardeşi, bir memleket yoldaşı hissiyle yaşamış ve böyle nazik ve elîm zamanlarda bu irtibatı daha ziyade takviye ve temine âtşan ve hadim bulunmuştur.

Memleketin mukadderatını yed'i iktidar ve hamiyetine alan muhterem mümessillerimizin her gün için atacağı selâmet adımlarına sabırsızlıkla intizar ederek muvaffakiyetler temennisinde olduğumu ve vazifei vataniye uğrunda her türlü emirlerin can ve başla ifasına amâde bulunduğumu kalbî ihtiramlarımla cevaben arz eylerim.

Hacı Kaya Sebati

Hacı Kaya Beye,
Malatya
1878

16 ve 19 Teşrinisani 35 telgrafınız alındı. Buradaki teşkilâtı milliye hususunda mutasarrıfla görüşülerek bu bapta icabeden hususat müzakere edilmektedir. Oraca dahi Millî Teşkilâtın tevsiine sarfı gayret etmenizi o havalideki rüesayı aşâir arasındaki burudetin refile vaz'iyeti umumiyeniz hakkında icap edenlere irşadâtı lâzimede bulunmanız ve düşmanların memleketlerimiz hakkındaki tecâvüz ve istilâcuyane tasavvurlarına meydan bırakılmamak lüzumunu kuvvetle müdafaa edebilmek için şimdiden teşkilâtı millîye yapılmak suretiyle ihzarâtı lâzımede bulunmak lâzım geldiğini ve Fransızlar tarafından işgâl edilen Urfa, Ayıntap, Maraş hakkında gerek Dersaadetteki düveli itilâfiye mümessillerine ve gerekse Ayıntaptaki Fransız işgâl kumandanına şiddetle protostonameler yazdırılmasını hamiyet ve gayreti vataniye ve diniyenizden bekleriz. Bununla beraber bu muhitte ciheti adliyece ahz ve girift maddesinden maznun kimselerin mevcudiyeti bildiriliyorsa da bu husus doğrudan doğruya ciheti mülkiye ve adliyeye müteallik olmakla beraber şimdilik bunlar hakkında hususi muamele yapılamayacağı şu kadar var ki bunlardan da işe yarayacaklar varsa millî teşkilâta ithal etmenizi rica ederim. Gerek balâde mezkûr hususatın ve Malatyaya avdetiniz için müsareat gösterilmesini selâmlarıma terdif ederim.

19 Teşrinievvel 35
Topçu Kumandanı
Münir

El'aziz Müdafaayı Hukuk Reisi Hacı Kaya Sebati Beye,
Tel: Ankara No:2956
Aded:6/619

Meclisteki teklifi kanuniden mütehassıl teessürle hakkımda izhar buyurulan hüsnü merbutiyet ve itimadına beyanı teşekkürât eylerim.

10.12.38
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Reisi
Baş Kumandan
Mustafa Kemal

***

T.C. HATAY 10 KURUŞ 10

Türkiye Cumhuriyeti

Y. No. 45/1

C. No. 1/1

T.C.
Elazığ
Noteri

(Suret) 9/Nisan/336

Tel: Ankara

İzolu Müdafaî hukuk heyetine

C.6/4/336 her nedense oraya varmamış ve ya nazarı itilanızdan uzak kalabilmiş tebliğatımız da tamim edilmiş olduğu veçhile istanbulumuz başta ingilizler bulunan duveli itilafiye tarafından resmen ve filen işgal olunmuş müessesatı resmiyemize milliyemizin tecelligâhı olan meclisi milliyemize taarruz edilmiştir. Bu şerait dahilinde istanbuldaki meclisi mebusan dağıtılmıştır. Mukadderat milletin veçhe tayin ve idaresini tesbit etmek üzere gariben Ankarada fevkalede bir meclisi milli inikat eyleyecektir. Bütün anadolu ve rumeli istiklalı millimizin istihlası azminde müttehittir. Badema anadolu ajansile her gün malumat alacaksınız.

Mustafa Kemâl

Aslına mutabıktır.
Elazığ belediye reisi Halil
(resmi mühür)

Hariçte arap harflerile yazılı örneğinden Türk harflerine tebdil edilerek berayı tasdik daireye getirilen işbu örneğin, bir örneği arap harflerile alınan bir örnekle birlikte dairede saklanup ibraz edene geri verilen aslına uygun olduğunu tasdik ederim. Bin dokuz yüz kırk yedi yılı temmuz ayının onuncu günü. 10/7/947

Elazığ Noteri
M.Celal Sayın
(resmi mühür pul ve imza)

- - -

İşbu örneğin dairede dosyasında saklı bulunan 10/7/947 gün ve 1937 sayılı nushasının aynı olduğunu tastik ederim. Bin Dokuz yüz kırk sekiz yılı ocak ayının sekizinci günü. 8/1/948 Elazığ Noteri
harç pulu dairede saklı nushadadır. M.Celal sayın

Damga Makbuz

Noter Kağıdı

Nümune: 1

T.C. MATBU TAYYARE PULU 10 KURUS 10

Türkiye Cumhuriyeti

Y. No. 76/•
C. No. 1

T.C.
Elazığ
Noteri

(Suret)

Malatya Topçu kumandanı Münir beye

Şifre mahlülü

C.15/2/36 izolu müdefai hukuk cemiyeti ve aşireti reisi hacı kaya beye ve hissayti vatanperverenesine teşekkür ederiz.Kahraman maraşlı kardeşlerimizle imdatlarına şitap eden kuvveyi milliyenin fedakarlıklarile sevgili maraşımızın tahliyesine muvaffakiyet hasıl olmuştur.vatanımızın diğer aksamı meşulesinin tahliyesi için icap eden ihzarata devam edilmekle beher mensup olduğumuz heyeti merkeze ilede irtibat tesis buyurulması rica olunur. 16/Şubat/36

Heyeti temsiliye namına
Mustafa Kemal

aslına mutabıktır.
Elazığ belediye reisi halil
(resmi mühür)

Hariçde arap harflerile yazılı örneğinden türk harflerine tebdil edilerek berayı tasdik daireye getirilen işbuörneğin ,bir örneği arap harflerile alınan bir örnekle birlikte dairede dosyasında sakla up ibraz edene geri verilen aslına uygunluğunu tasdik ederim.Bin dokuz yüz kırk yedi yılı temmuz ayının onuncu günü.10/7/947

Elazığ Noteri
M.Celal Sayın
(resmi mühür pul ve imza)

İşbu örneğin dairede dosyasında saklı bulunan 10/7/947 gün ve 1938 sayılı aslının aynı olduğunu tastik ederim. Bin dokuz yüz kırk sekiz yılı ocak ayının sekizinci günü. 8/1/948
Harç alındı dairede saklı bulunmaktadır.

8 Ocak 1948
Elazığ Noteri
M.Celal sayın

CİNSİ	EVRAKI NAKDİYE
Harç Resmi	20
Ücreti Adil	6
Tekir Ücreti	25
Gitme Ücreti	
Damga Pulu	60
Tayyare Kağıdı	10
Mahkeme Hukuk	
	121

Evrak kâğıdı Nümune: 1 Adet

Damga Matbaası

T.C. HATIRA PULU 10 KURUŞ 10

Türkiye Cumhuriyeti

Y. No. 771

C. No. 1

T.C.
Elazığ
Noteri

(Suret) Ankara

- adet 6 619 — Tel — Numara 2956

Elaziğ müderrisi hukuk reisi hoca kayı sebati beye

Meclisdeki tekliifi kanunide mutahassil teessürle hakkımda ihzar buyrulan hüsnü merbudiyet ve itimadına beyanı teşekkürat eylerim. 10/12/38

Türkiye Büyük millet meclisi
reisi Baş.Kâ Mustafa Kemal

Hariçte,arap harflerile yazılı aslından türk harflerine tebdil edilerek berayı tasdik daireye getirilen işbu telgraf örneğinin,bir örneğile arap harfleri ile alınan bir örneği dairede dosyasında saklanup ibraz edene geri verilen aslına uygun olduğunu tasdik ederim.Bin dokuz yüz kırk yedi yılı temmuz ayının onuncu günü.10/7/947

Elazığ Noteri
M.Celal Sayın
(resmi mühür pul ve imza)

-:-:-:-

İşbu örneğin dairede dosyasında saklı bulunan 10/7/947 gün ve 1939 sayılıasılasının aynı olduğunu tasdik ederim. Bin Dokuz yüz kırk sekiz yılı ocak ayının sekizinci günü. 8/1/948

Elazığ Noteri
M.Celal sayın

harç pulu dairede saklı mushadadır.

8 Ocak 1948 T.C. ELAZIĞ NOTERİ

Damga Matbaası

Noter kâğıdı Nüsha: 1

T.C. MATBU TAYYARE POLİ 10 KURUŞ 10

Türkiye Cumhuriyeti

Y. No. 78

C. No. 7

T.C.
Elazığ
Noteri

(Suret)

Ankara
Bilanumara
9/Nisan/336

izolu aşiret reisi hacı kaya sebati beye

8/4/336 tarihli dersaadet matbuatı hülasasıdır.5 nisanda istanbula bir ingiliz torpitosu ile gelen general Dehkin ve erkânı harbiyesini reis Romanya sefaretnanesine nazil olmuşlar.iki şahsı meçhul tarafından erkânı harbiye reisin katli üzerine general dehkin tekrar vapura hareket etmiştir.almanya vaziyetinin pek büyük bir teyakküzünü istilzam eylemiş ki berlin(bir kelime okunamamıştır.) heyeti reisi general nolla tarafından bildirilmişti.Garbi almanyadaki rur havzasında amelâ harekâtı dolayısile hala müşevveştir.

Mustafa Kemal

Aslına mutabıktır

Elazığ belediye reisi Halil
(resmi mühür)

Arap harflerile yazılı örneğinden hariçde türk harflerine tebdil edilerek berayı tasdik daireye getirilen işbu örneğin,bir örneği ile arap harflerile alınan bir örneği dairede dosyasında saklanup ibraz edene geri verilen aslına uygun olduğunu tasdik ederim. bin dokuz yüz kırk yedi yılı temmuz ayının onuncu günü 10/7/947

Elazığ Noteri
M.Celal Sayın.
(resmi mühür pul ve imza)

CİNSİ	EVRAKI NAKDİYE
Harç Resmi	20
Ücreti Kâtibiye	
Tahrir Ücreti	25
Gitme Ücreti	
Damga Pulu	60
Tayyare Kağıdı	10
Sabit bi Mukuk	
Yekun	121

-:-:-:-:-

İşbu örneğin dairede dosyasında saklı 10/7/947 gün ve 1940 sayılı nushasının aynı olduğunu tastik ederim. Bin Dokuz yüz kırk sekiz yılı ocak ayının sekizinci Günü. 8/1/948 Elazığ Noteri
harç pulu dairede saklı.nushada: -8 Ocak 1948- M.Celal sayın

DAMGA PULU 50 50 — DAMGA PULU 10 10

T.C. NOTERLİĞİ İLÇESİ — T.C. NOTERLİĞİ

Damga Matbaası

Noter kâğıdı Nümune: 1

T.C. HATAY TAHVİL PULU 10 KURUŞ 10

Türkiye Cumhuriyeti

Y. No. 49

C. No.

T.C.
Elazığ
Noteri

(suret)

Sivas
126/100

Malatya mutasarrıfı vasıtasile hacı
Kaya ağaya

Padişah ve millet hainlerinin iğfalatına kapılarak maazallah beynel islâm kan akıtılması ve bugünkü zavallı kürt kardeşlerimizden bir çoğunun asakiri şühane tarafından itlaf edilmesi gibi dünya ve ahiret için pek elim bir akibetin menni husulu emrinde sebkat edenkimamatı vatanperverâneleri sıvas umumi kongre heyetince seyanı takdir.ve şükran görülmüştür. Sizler gibi din ve namus sahibi büyükler oldukça türk ve kürdün yekdiğerlerindenayrılmaz iki kardeş olarak yaşamakta devameyleyeceği ve makamı hilafet etrafında bir vucut halinde dahili ve harici düşmanlarımıza karşı demirden bir kale halinde kalacağı şüphesizdir. cenabı hak mesainizi meşkür eylesin.

6-Eylul-35

Heyeti temsiliye namına
Mustafa Kemal

Aslına mutabıktır

Elazığ belediye reisi halil
(resmi mühür)

Hariçde arap harflerile yazılı örneğinden türk harflerine tebdil edilerek berayı tasdik daireye getirilen işbu örneğin,bir örneğile arap harflerile alınan bir örnegi dairede saklanup,ibraz edene geri verilen aslına uygun olduğunu tasdik ederim.Bin dokuz yüz kırk yedi yılı temmuz ayının onuncu günü.10/7/947

Elzığ Noteri
M.Celal Saylan
(resmi mühür pul ve imza)

: - : - : -

CİNSİ | EVRAKI NAKDİYE
Harç Resmi 20
Damga Pulu 6
Tayyare Kağıdı 20
Adli ve Hukuk 12,1

Damga Matbaası

Noter kâğıdı Nümune: 1

T.C. Ratou Tayyare Piyesi 10 Kuruş 10

Türkiye Cumhuriyeti

Y. No. 80

C. No. 11

T.C.
Elazığ
Noteri

(suret)

İzolu hukuk cemiyetlerine

Ankara: 21/Şubat/336

Avrupaca şeraiti sulhiyenin leyhimize tadil olunmakta ve hayat istiklâlımızın tasdik edilmek üzere bulunduğuna dair her taraftan tebrik ve teşekkür telgrafları almaktayız. Milletimizin azim ve sebatı ve kuvvayı milliyenin mukavemet fedakârlığı ameli milliyeye mütebik bir sulha nailiyetimizi ümit ettirmektedir. teşkilatı milliye milletimizin sineyi ittihat ve vefakatında payidar oldukça mevcudiyeti milliyemizin bütün cihan medeniyetince maznarı tasdik ve hürmet olacağına ve temamen tasdik edileceği güne talik eder ve şimdiye kadar memleket ve mukadderatımızın müdafaası uğrunda teyit ve tevsik olunan vahdet ve tesanütün neticei mesudaye daha kavi bir iman ve muhabbetle isbat ve izhar edilmesi tamimen rica olunur.

Müdafai hukuk cemiyeti
heyeti temsiliye reisi
Mustafa Kemal

Aslına mutabıktır.
Elaziz belediye reisi halil
(resmi mühür)

Hariçte arap harflerile yazılı örneğinden Türk harflerine tebdil edilerek berayı tasdik daireye getirilen işbu örnegin, bir örneği ile arap harflerile alınan bir örneği dairede dosyasında saklanup ibraz edene geri verilen aslına uygun olduğunu tasdik ederim.
Bin dokuz yüz kırk yedi yılı temmuz ayının onuncu günü

10/7/947
Elazığ Noteri
M. Celal Sayın
(resmi mühür pul ve imza)

İşbu örneğin dairede saklı bulunan 10/7/948 gün ve 1942 sayılı Nasaına uygun olduğunu tasdik ederim. Bin Dokuz yüz kırk sekiz yılı ocak ayının sekizinci günü. 8/1/948
harç alalı dairede saklı Mushadadır.

Damga Pulu 50 Kuruş 50

Damga Pulu 10 Kuruş 10

EVRAKI NAKDİYE	
Tapu Resmi	20
Ücreti [illegible]	6
Tahrir Ücreti	25
Gitme ücreti	60
Damga Pulu	10
Tayyare Kağıdı	
Meki bi Hukuk	121
Yekûn	

Damga Matbaası

Noter kâğıdı Nümune: 1

No: 70

Kırmızı kordalalı harp madalyası

Bin üçyüz otuz iki ve otuz üç seneleri harbinde kafkas cephesinde harbe iştirak eylemek suretile asarı fedakârî ve sayü gayret göstermiş olduğunuzdan dolayı namı akdesi humayun hazreti Padişehiye olarak sana harp madalyası verildi bundan dolayı böyle dahi her halde kanun dairesinde ifayi hüsnü hidmetle iktisabı feyzi menduhiyete sayü gayret eyleyesin

Tuğrayı Humayun
Mühür

Harbiye nazırı Enver

Elaziz vilayeti meclisi
umumi azasından İzolulu
Hacıkaya Sebati efendi
30/7/33 Mühür

Kafkas orduları gurubu
muamelatı zatiye müdürü
Şükrü

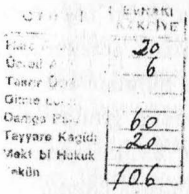
-:-:-:-:-

Hariçte arap harflerile yazılı aslında Türk harflerine tebdil edilip beraatlastik daireye getirilen işbu Kırmızı kordalalı harp madalyası vesikası Örneğinin, bir örneğile arap harflerile alınan bir örneği dairede saklanup ibraz edene geri verilen aslına uygun olduğu görülmekle tastik kılındı. Bin Dokuz yüz kırk sekiz yılı Ocak ayının sekizinci günü. 8/1/948

harç pulu dairede saklı nushadadır.

Elazığ Noteri
M.Celal sayın

8 Ocak 1948

04.03.1948

C.H. Parti İl İdare Kurulu Başkanlığı'na,
Pülümür

Sıra No	Nüfusa kayıtlı olduğu köy	Nüfus adedi	Aile reisinin adı soyadı
1	Merkeze bağlı Aburga mezrası	6	Mehmet oğ. Gazi Çelik
2	Merkeze bağlı Aburga mezrası	9	Hasan oğ. Mehmet Çelik
3	Merkeze bağlı Aburga mezrası	4	Ali oğ. Ali Çelik
4	Merkeze bağlı Aburga mezrası	3	Mehmet oğ. Mehmet Korkut
5	Merkeze bağlı Aburga mezrası	3	Dursun oğ. Hıdır Gümüş
6	Merkeze bağlı Aburga mezrası	6	Ahmet oğ. Hıdır Gül
7	Kaymazan	7	Mehmet oğ. Ali Çelik
8	Harsi	3	Dursun oğ. Hıdır Korkut
9	Pişi Mahallesi	9	Yusuf oğ. Hıdır Bakır
10	Pişi Mahallesi	7	Süleyman oğ. Ferhat Yeşil
11	Pişi Mahallesi	5	Hıdır oğ. Süleyman Cömert
		62	Yekûn

Köyümüz halkından yukarda isimleri yazılı aile reisleri ile nüfusları gösterilen 11 hanede mukayyet ve 62 nüfusa malik bulunan bizler topraksız ve araziye muhtaç bulunduğumuz cihetle öteden beri ağaların arazilerinde ortaklık ve marabalık suretiyle bulunmakta isek de elimizde bulunan arazi ve meskûn bulunduğumuz binaların nüfuslarımızı idare etmediği gibi perişan bir vaziyete düşmüş ve yevmi idareden aciz bir vaziyette bulunduğumuz cihetle şimdiye kadar bir mesken veya toprak sahibi olmadığımız cihetle daima ağaların yani arazi sahiplerinin tahakkümü altında ezilip kıvrılmaktayız. İnanılacak bir membadan almış olduğumuz malumata göre Muş Ovası'nda ve geniş bir sahaya muhtevi devlete ait arazilerin bizim gibi fakir ve toprağa muhtaç çiftçilere tevzi edileceği anlaşılan bu arazilerden biz marabalık

yapmak suretiyle geçinen ve boyunduruk altından kurtulmak üzere yukarda gösterilen hane ve nüfusumuza yetecek kadar arazinin bizlere verilmesi hususunun gereken makamata bildirilmesine ve alınacak cevabı emirlerin tarafımıza tebliğine müsaade ve delalet buyurulmasını arz ve istida eyleriz.

Aburga mezrasından Ahmet oğlu Hıdır Gül
Pişi Mahallesinden Yusuf oğlu Hıdır Bakır
Pişi Mahallesinden Süleyman oğlu Ferhat Yeşil

***

01.01.1949

Sayın Büyüğümüz,

İlçemiz hakkında bazı malumatların yüksek huzurlarınıza müsaadelerinizi yüce varlığınızdan dilerim.

24/11/1948 tarihli mektubunuzda işaret buyurduğunuz kar makineleri hakkında malumatın verilmesini emretmişdiniz. Bu sene iki kar makinesi şose yollarını temizlemek üzere geldi, bu makineler yolları açabilirdi, şoför ve yol çavuşu olacak adamların tembelliği ve dolayısile 8. bölge şefliğinin ihmalliği yüzünden yollar açılmadı ve netice kar makinelerini çeküp götürdüler. Bu sene havaların çok müsait olup hatta amele ile yolu temizleme çok mümkin olabilirdi. Devletin bu teşebbüsünün böyle muvaffakiyetsiz kaldığı ve bırakıldığı alakalı kimselerin beceriksizliğinden ileri gelmiştir. Bıyıkoğlu gediğinin açılması senevi 70- 80 bin lira masrafa bağlıdır. Halbuki bu gedikde bir tünelin açılması gerek devlet için ve gerekse halk için hayırlı olacağı muhakkaktır. Bu arada gereken tünelin açılması Elazığ ve Erzurum şoselerinin bağlantı zamanını hiçbir vakit kayıb etmeyecek ve bu muazzam şoselerin varlığında ilçemiz de tabiidir ki büyük bir varlığa kavuşmuş olacakdır. Tünel açılması hususunda gerekli delaletlerinizi.

Aziz büyüğüm ilçemiz kaymakamı baylığına 20 Kasım 948 tarihli Ferudun Fikri'nin yazmış olduğu mektubun suretini takdim ediyorum. Oldukça mahrem tutulmasını dilerim. Bu mektup üzerine ilçe halkı Tarım Bakanlığı'na müracaatla Muş'tan toprak istemişdirler ve dolaysile bir nüshalarını partimize vermişlerdir. Bu müracaatların kademe itibarile vilayete göndermekliğim icap ederdi. İlden bir iş yapılmayacağına kani olarak va-

tandaşların dilekçelerini ve gerekli dertlerine derman olacak siz büyüklerine takdim ediyorum ve hâlâ çok müracaat edenler vardır.

Aziz vekilimiz, bu vatandaşların dilekleri yerine alınırsa kazanın kısmı azamisi gitmiş olacaktır ve kaza nüfusundan ve vatanın aziz halkından ayrılması elbette acıklı intibalar bırakacak ve kaza birkaç kişi beylere terk edilecek, bunun için gerekli hususiyetleri göz önüne alınarak ilçede Toprak Kanunu'nun uygulanması gerek devlet için ve gerekse halk için faideli olacaktır, gerekli yüksek delaletlerinizi halk intizardadırlar.

Ve ben de dileklerinin zatı devletlerine göndereceğimi kendilerine söyledim. 11 parça dilekçelerini[1] ekli olarak takdim ediyorum, mütekait sandık emini Ahmet Efendi oğlu Kemal Aral hakkındaki gerekli yardımlarınızı dilemekde olduğunu arz eder hürmetlerimle mukaddes ellerinden öper, aziz büyüğümüze sağlıklar dilerim.

Musa Bey arzu hürmet eder.

Pülümür C.H.P. Başkanı
Halis Güven

Hayşe: İskân edilmekte olan vatandaşlara iskân hakları verilmekde olduğu.

972 imzayı taşıyan dilekçe ektedir.

***

20.11.1948

Sayın Pülümür Kaymakamı Beyefendiye,

Bilhassa ınıntıkanız halkının toprağa olan ihtiyacı malumdur. Barınacak bir yurda ve çalışacak bir toprağa sahip olmayan vatandaşların şahsıma vaki müracaatları karşısında ben de bu dertleri ile ilgilenerek bu hususu yakından takip ettim. Toprak genel müdürü ile yaptığım temas neticesi Muş'ta mevcut dağıtmaya tabi arazi hakkında izahat aldım. Edindiğim malumata göre hükûmet Muş Ovası'nda bu sahadaki yurtsuz ve topraksız vatandaşlardan

1 Sözü edilen dilekçe arşivde mevcut değildir. -d.n.

35 bin aileyi yerleştirebilecek bir milyon baş hayvanı otlatabilecek mikyasta geniş arazi ayırmış olup Muş Ovası'na tesadüf eden bu müsait sahayı halen mahalline gönderdiği ekiplerle tanzim ve tespitle uğraşmaktadır. Bu tespit işinin ikmalinden sonra bu topraktan istifadeye muhtaç kimselere arazi tevziine başlanacaktır.

Ayrıca Büyük Millet Meclisi komisyonlarında halen incelenmekte olan Toprak Kanunu'nun bu hususa ait tadil lahiasının da kanunlaşmasını müteakip bu yardım işi daha geniş ölçüde ele alınarak bu vatandaşlar hem kâfi toprağa ve hem de barınacak bir yuvaya ve hatta hayvanları için lüzumlu ahır ve samanlık gibi tesisata da sahip kılınacaktır. Beş nüfuslu bir aile için bir yılda 10 ton buğday istihsal edebilecek ölçüde tevzi edilecek bu arazi devletçe işlenerek açılmış bir halde ve haritalı tapuları ile birlikte teslim edilecektir.

Bu mühim davanın kanuni formaliteleri ikmalinden sonra halli yoluna gidileceğinden kazanız dâhilinde bu yardımdan istifadeye muhtaç ve bu sahada yerleşmeye talip kimselerin şimdiden tespitine imkân varsa sonradan yapılacak resmi tespitlere esas olmak ve vakit geçirmeden tatbikata geçebilmeye imkân vermek üzere hazırlıklı bulunmalarını ve bu hususta başkaca herhangi bir mülahaza ve dilek varsa lütfen bildirmelerini saygılarımla rica ederim.

Ferudun Fikri Düşünsel[2]

---

2 II. TBMM'de Dersim Milletvekili (1923-1927), VI., VII., VIII. ve IX. Dönem Bingöl Milletvekili. –d.n.

19.03.1948
Elazığ

Sayın Beyefendi,

Derin saygılarımı sunar arz hürmetle ellerinizden öperim.

Sayın beyefendi! Bu sömestiri tatilinde eve gittim. Ve gittiğim gün otomobilden inerek köye giden yola yöneldim.

Soğuk ve ıslak bir gündü. Yağmur yağmaksızın bulutların altında donmuş bir suya benziyen bir hava tenefüs ediliyordu.

Nihayet köye vasıl olduğum zaman birden köyün tenha bir köşesinde uzaktan bir köme gördüm. Ayakta zavallı ihtiyar babamla üstü kapalı ve üç yanı eski yıkık bir yanı ise kâmilen yıkılmış duvarlı bir kulübede annemle kardeşimin soğuktan titreştiklerini gördüm. Yaklaştım. Bu fevkalade bir şeydi.

Çünkü bu aile muhteşem ailelerden biriydi ki uzak kalmış bir tantananın ihtimamlarla, itinalarla geçmiş mesut günlerinden sonra nihayet, işte meşakkat hayatın şu zor yolunda yıkılmış, düşmüş.

Zavallı babamın derin bir aciz mânasiyle iki tarafından elleri sarkıyor, gözleri köyün tenhalığını yalıyarak bir müddet dinleniyordu.

Beni görünce, onların donukluğunda bir parıltı belirdi. Beni görünce başlarını kaldırmağa çalışan ve kışın şiddetli soğuklarıyle hiçbir adelesi hareket etmiyecek hale gelen annem ve on yaşlarındaki kardeşimin ıstırap çeken gözlerinde yalvaran şifa ve tesliyet bekliyen bir nazırın baygın istimdadını gördüm.

Bu anda şu iki cümle arasından onunla yani babamla bir ortaklık içinde geçirilmiş uzun zamanların feragat ve mihnet hayatını yeniden yaşamış olduk.

Bütün ailenin türlü türlü mazi musibetlerini, bahtı kara levhalarını onun titriyen, benim sislenen gözlerimizin içinde bir şimşek her şeyi birden aydınlatarak göstermiş oldu.

Bu bakış bir koca tarih kadar zengin, acı bir hikâye kadar müessir, geniş bir sefalet mahşeri kadar galeyanla dolu idi.

Gözlerimizin bu ağlayan mânasında öpüşür gibi sarılıp dolaşan, kopup kırılırcasına ayrılan bir birleşme vardı.

Sayın beyefendi! Bizi bu feci duruma sürükleyen akıbetin başlıca iki sebebi şunlardır. 1. Arazimizin alınması yüzünden yersiz yurtsuz kalmamız. 2. Kuvvet ve kudretten düşmemizdir. Bizim bu arazimizi mahkeme ile almaya muktedir olmadığımızı anlayan paşa hazretleri mahkeme masraflarını kendi vereceğini vâd etti. Hatta veraset ilamını almamız için 20 lira da verdi. Veraset ilamını aldıktan sonra yine bazı mahkeme masraflarını verecekti.

Paşa hazretleri buradan ayrıldığı zaman henüz veraset ilamını almadığımız içindir ki bendeniz, gidip zatıâlini gördüğüm vakit artık o arazi meselesini açmadım.

Şimdi ise veraset ilamını aldık fakat malımızı almak için mahkemede dava açamadık, bunun için yine sizlerin hamiyetinize güvenerek umudumu kesmeyeceğim.

Aynı zamanda bu hususdaki durumumuzdan Tunceli valisini de haberdar etmenizi saygılarımla rica ederim.

Karnemi sorarsanız henüz ikinci karneler verilmedi. Verildiği zaman ben karnemin suretini size gönderirim.

Sayın beyefendi, bütün bunları en derin hürmetlerimle kabul ediniz. Büyük varlığımız ve başbuğumuz Sayın Korgeneral Ekrem Baydar'a da derin saygılarımı ve bütün bu yazdıklarımı bildirmek lütfunda bulununuz.

Adres: Okul öğrencilerini koruma kurumu orta öğretim yurdu.[1]

---

1 Mektubu yazan belirsiz. –d.n.

20.04.1948

Sayın Milletvekilimiz,

Radyoda Tunceli hakkındaki önergelerinizi ve kuvvetli müdafaalarınızı millet meclisi saatında dinliyor ve gurur duyuyoruz.

Bu inançla şimdi zatıalinize artık bizzat bir vali ağziyle değil de şahsi olarak dileklerimi de sunmayı yine Tunceli için bir borç biliyorum.

1. Asker ailelerine yardım fonundan 15 milyon liranın illere taksimi bugünlerde yapılmak üzere olduğu haber alınmıştır.

Sayın cumhurbaşkanımız ilimizi şereflendirdikleri zaman belediyeye yardım olarak inşaat ve imâr planının tatbiki için 300 bin lira istenilmiş ve çok haklı olarak istenilen bu 300 bin lirayı bir feragat misali ele almış ve kat'iyyen temin buyuracaklarını vaad ederek yaverlerine not ettirmişlerdi.

Şimdi buna ilaveten elektrik ve su tesisleriyle yol açılması işlerinde kullanılmak üzere daha 200 bin lira sağlanmak suretiyle bu miktar 500 bin liraya çıkarılabilirse Tunceli merkezi bu kış artık sefalet ve zaruretten kurtulacaktır.

Yüksek takip ve ısrarlarınızdan ve yine kuvvetli müdafaalarınızdan bu işin de sağlanacağına kesin inanımız vardır.

Bu husus 14/10/947 gün ve 100/1016 sayılı yazımızla evvelce İçişleri Bakanlığı'na arzedilmişti.

Bu def'a da yine 20/4/948 tarih 311/62 sayılı yazımızla teyid ve tekit olunmuştur.

2. Tunceli halkından olup da garba gittikleri zaman burada bıraktıkları toprakları asıl arazi sahiplerine bir istihkak mazbatası verilmeden başka topraksız ailelere dağıtılan ve tapuya bağlanan malları hakkında Sağlık Bakanlığı'na müteaddit yazılarımız vardır.

Bir kanun konusu olduğu üzerinde durulmuş ve halen bu mevzuda hiçbir karar alınamamıştır.

Toprağının yanında topraksız ve hiçbir yardım göremeyen bu halkın fakru sefaleti günden güne artmaktadır. Buna bir çare bulunması artık zaruri bir hal almıştır.

3. Serbest bölgeden garba gönderilmiş ve fakat asıl arazisi yasak bölge içinde bulunan yine birçok aileler bugün topraksız ve muhtaç durumdadır.

Yasak bölge halkı addedilmemeleri karşısında yardım yapılamıyor.

Bunların yasak bölge halkı gibi muamele görmelerine bir emir verdirilmesi arazilerinden intifa edememeleri hasebile zaruridir.

İşte yukarıda sayılan bu hususlarda yüksek yardımlarınızın esirgenmemesini ve neticeleri hakkında bilgi lütfedilirse minnettar kalacağımız; eğer benim Ankara'ya gelmekliğime lüzum ve zaruret bulunuyorsa onun da ayrıca tasrihine müsadelerinizi saygılarımla arz ve rica eylerim.

Tunceli Valisi
Edip Yavuz

***

29.6.1948
Kalan

Telgraf

Sayın Necmeddin Sahir Sılan
Tunceli Milletvekili

Boşaltılmış bölge halkının da İskân Kanunu'ndan faydalanmasını ve müddetin bir yıl daha uzatılmasını sağlayan kanun dolayısıyle Tunceli halkının sonsuz minnet ve şükranlarını saygılarla bildirmekten zevk alırım.

Vali
Edip Yavuz

03.08.1948

Necmeddin Sahir Sılan
Tunceli Milletvekili
Ankara

Dileğimizdir.

Bizler esasen Hozat'ın Amutka Kankorus köylülerinden olup ve buralarda yaşamakta iken 926 senesinde Hükûmeti Cumhuriyetimizin gördüğü lüzûm üzre Çemişgezeğin Ahdük köyüne yerleştirildik ve 929 senesinde ise iskânca mezkûr köyde nüfus kesafetimiz göz önünde bulundurularak miktarı kâfi arazi verildi. Bu arazi içerisinde çalışıp efradı ayilemizin mayişetini temin etmekte iken 938 senesinde ve Dersim tedibi sıralarında Bakanlar Kurulu kararile garba sevk edildik ve 1947 senesinde 5098 sayılı kanunun bahşettiği lütuflardan faydalanarak 1926 senesinden beri iskân edildiğimiz Çemişgezek ilçesinin Ahdük köyüne gelip bu köyde bütün mahrumiyetlere katlanarak ellerimizde bulunan bütün mevcutlarımızı sarf etmek suretile 2.000-3.000 lira sarf ederek barınacak evler yaptırmış, aynı zamanda çiftçiliğimizi ileri götürmemiz için çift hayvanat ve latları almış durmadan ziraat işlerile meşgul olduğumuz gibi 948 senesi sayımında 45 lira sayım vergisi verecek kadar davarcılığımız da ilerlemiş bulunmaktadır. Bu köyde 949 yılına hazırlık olmak üzere fahlanlarımız yapılmış hayvanatımızın yemlikleri bin bir emek ve mesarif mukabilinde temin edilmiş ve böyle bir durumda iken bundan beş gün Akdem ilçemiz kaymakamlığı tarafından Mazgirt ilçesinde iskân edilmemiz hususunda emir tebelluğ ettik. Bu hal bizleri son derece müteessir edip dört elle sarıldığımız iş ve gücümüzden elimizi sovutmuş bir hal almıştır. Çünkü 10 sene gibi bir zaman içerisinde üç defa yuva dağıtmak suretile muhacerete insanlığın tahammulü haricindedir. Binaenaleyh 5098 ve 50227 sayılı kanunlar ise bizlere memnu mıntıka olmayan ve evvelki iskân yerlerimizde tekrar iskân edilmemize bir hak bahş etmekte olduğu halde bu kere bizlerin Mazgirt ilçesinde iskân edilmemiz hususi mağduriyetimizi

mucip bir hal olacağı aynı zamanda kımıldayacak takatimiz olmadığı çünkü elimizdeki mevcudumuzu ve eşyalarımızı sarf edip bu köyde barınacak evler yaptırıp çift alat ve hayvanati temin etmek suretile oldukça bir yuva sahibi olmuş vaziyetteyiz.

Bu halimize acınarak yuvamızı dağıtmak suretile Mazgirt ilçesinde yapılacak iskânımızdan vaz geçilerek eski iskânımız olup ve elyevm ev yapmış olduğumuz Çemişgezek'in Ahdük köyündeki iskânımızda ibka edilmemizin temini hususunda gereken makamlara emir buyurulmasını saygılarımızla ve sızlanarak arz ve istirham eyleriz.

Adres: Çemişgezek ilçesinin Ahdük köyünde sakin
Hasan oğlu Yusuf Yeşil
Aynı köyden Zeynel kızı Cemile Yıldırım, Cafer oğlu Hıdır Aygören

***

02.02.1949

Özeti: Yusuf Yeşil ve arkadaşlarının durumları h.

Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı
İskân Genel Müdürlüğü
Özel Numara: 157

B.M.M. Dilekçe Komisyonu Başkanlığı'na,

23.11.1948 gün ve 8190/7597 sayılı yazıları karşılığıdır:

Çemişgezek ilçesine bağlı Ahdük köyünde ikamet eden Yusuf Yeşil ve arkadaşları tarafından yüksek başkanlıklarına sunulup aidiyetinden ötürü bakanlığımıza tevdi buyurulan dilekçe incelenmiş ve ekli olarak iade ve takdim kılınmıştır.

1. Bunlar, verdikleri dilekçe ile kendilerinin aslen Hozat'ın Amutka Kankorus köyünden olduklarını ve 1926 yılında hükûmetçe görülen lüzum üzerine Çemişgezek ilçesinin Ahdük köyünde yerleştirildiklerini ve 929 yılında bu köyde kendilerine iskânca nüfusları nispetinde arazi verildiğini ve 938 yılında garp illerimize nakledildiklerini ve 5098 sayılı kanundan istifade ederek

yine Ahdük köyüne döndüklerini ve birçok mahrumiyetlere göğüs gererek bu köyde evlerini yaptıklarını, çiftçilikle ve davarcılıkla meşgul bulunduklarını ve buna rağmen ilçeleri kaymakamı tarafından Mazgirt'te iskân edileceklerinin tebliğ edileceğini yazmakta ve Mazgirt ilçesindeki iskân haklarından vazgeçerek bulundukları yerde bırakılmalarını dilemektedirler.

2. Dilekçi Yusuf ve arkadaşları, Bakanlar Kurulu kararıyle iç ilçelerimize naklolunan ve ahiren neşrolunan 5098 sayılı kanunla serbest kalarak eski yerlerine dönen kimselerdendir.

3. Aslen Hozat'ın Kankorus köyü yasak bölge halkından olan bu şahısların dilekleri hakkında Tunceli valiliği ile muhabereye geçilmiştir.

Bu kere bu valilikten cevaben alınan 31.12.1949 tarih ve iskân 1351 sayılı yazıda: Bu ailelere bulundukları Ahdük köyünde toprak tevzi komisyonu tarafından yirmibeşer dekar toprak verildiği ve evlerinin yapıldığı ve müstahsil duruma geçmek üzere oldukları bildirilmekte ve bunların Mazgirt'e gönderilmedikleri ilâve edilmektedir.

Valiliğin bu işarı karşısında yapılacak bir muamele bulunmadığını ve buna rağmen bu gün oturmakta ve yerleşmiş bulunmakta oldukları bu köyde kendilerinin bir an evvel müstahsil duruma girmelerinin temin edilmesi hususunun Tunceli valiliğine yazılmış olduğunu saygılarımla arzederim.

Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı

***

17.02.1949

Yüksek Huzura Sayın Bay Vekilimiz Necmeddin Sahir Sılan,

Hürmetle iki ellerinizden öperim. Ve arzu ihtiram ederim. Var ol. Allah'tan aşağı bizleri iskân ettirdiniz. Size her suretle minnettarız. Siz gibi büyüklerimiz sayesinde yuvalarımıza girdik. Ve 25'er dönüm de arazi verildi. 25 dönüm arazi ile idaremiz olmaz. Memnu mıntıkamız için de açılmasını çok rica ederiz.

İşlerimizin çokluğu kış ve karın çokluğu dolayısile zatıâlinizc mektup gönderemedik. Kusurumuza bakma. Bütün halk ve mensubeyn zatiâlinizden vazgeçmez. Ve hukumatımıza bağlı ve Halk Partisi'nden de kat'iyyen ayrılmayacağımıza emin olunuz, olur ki hakkımızda bir ihbarda bulunulursa

hepsi yalandır. Çünkü biz hukumata her türlü fedakarlık yapınağa mecburuz. Hukumat bizleri her suretle ehya etmiştir.

İskân dairesince verilen birer tek öküz bazı kimselere ve bazılarımıza da bir çift öküz verilmiştir. Tohum için yaz tohumu olarak münasip miktar verilmesi hem bizim için ve hem de hukumat için faideli olacaktır. Başımızda büyük vekilimiz olarak zatıâlinizi tanıyoruz. Bir emrin olduğu vakit derhal emredersiniz. Derhal yaparız.

Yeni kanunlardan çıkdığı vakit bana gönder çok memnun olurum. 25 dönüm verilen arazi boş yatıyor. Vekilimiz olduğundan hakkımızın aranılmasını saygıyle adaletinize arz eder emirlerini beklerim.

Adres: Çemişgezek: Ahdük köyünde oturan Yusuf Yeşil, Ahdük köyünde Cafer oğlu Hasan oğlu Hıdır Aygören

Adres: Pedere: Ahdük köyünde İbrahim oğlu Seyithan Güngör

Yusuf Yeşil'in amucesi oğlu Rıza Yıldırım da her iki mübarek ellerinden öper hürmetler eder.

Allah'tan aşağı ümidimiz zatıâlinizsiniz. Bayım İbrahim Çakmak da iki ellerinden öper.

09.08.1948
Erzincan

Telgraf
Acele

Tunceli Milletvekili Necmeddin Sahir Sılan,
Ankara

Bizler Sabit Paşa tarafından yayladan men edilmiş olup Alevilerin birkaç köyleri yaylada serbest otlatmaktadırlar. Bizim dört köyümüzün malı acından kırılmaktadır. Acele emrinizi bekliyorum.

Safa Gin,
Behlav köyünden Memet Güvercin

18.08.1948
Tercan

Telgraf

Sayın Bay Necmeddin Sahir Sılan,
Tunceli Milletvekili

Senelerdir hasretini çektiğimiz öz topraklarımıza 22.08.1948'de sahip olacağımızdan bu neşeli günümüzde (...) huzurunuzla şeref vermenizi rica eder ellerinizden öperiz.

Sarıkaya Köy Heyeti Musa Bidar

02.09.1948

Muhterem Beyefendi,

İlçemize teşrifinizle tanışmak bahtiyarlığına nail olduğumuz siz kıymetli büyüğümüzün bir iki saat içinde hakkımızda göstermiş olduğunuz yakın alaka, kıymetli teveccühe yurd ve milletseverliğinizle başda ben olduğum halde bütün Ercişlileri kendinize kalben bağladınız.

Talih artık yüzümüze gülmekte ve Erciş'in kara bahtı nurlanmakta olduğuna kanaat getirdik.

Uğurlu ayağınız Erciş'e şans getirdiği için yıllardan beri kıymetli büyüklerimizin yüzüne hasret olan Ercişliler sizden sonra üç büyüğümüze; Bayındırlık Bakanı Nihat Erim, Çalışma Bakanı Tahsin Bekir Balta ve Milli Eğitim Bakanı Tahsin Banguoğlu'na kavuşarak, saatlerce acılarını döktüler ve onlar da kemali sükunet ve samimiyetle dertlerimizi sizin gibi dinlemek lütfunu gösterdiler.

Erciş Karaköse yolunun inşasına bu ilkbaharda başlanacağını ve bu yol üzerinde olupta ilçemizin çok yakınında bulunan Örene Köprüsü'nün bakiye inşaatının ikmali için 13 bin liralık ödeneğin de hemen gönderileceğini ve kışdan evvel ikmalini Bayındırlık Bakanı Sayın Nihat Erim vaad buyurdular. Bu ödeneğin bir an evvel gönderilmesi için zatıâlinizin de delalet buyurmanızı istirham edeceğim.

Su barajının yapılması için etüv yaptırılacağını ayrıca vaad ettiler.

Bu yıl ilçemizde açılması kararlaştırılan ortaokul bina işlerinin de halledilerek bu yıl kat'i surette açılacağını Milli Eğitim Bakanı vaad buyurdular.

Esas derdimiz olan Zeylân yasak bölgesinin açılmasının muvafık olacağına kanaat getirdiler ve heyeti vekile de, Meclis'de bu işi destekleyeceklerini ve açtıracaklarını vaad ettiler. Bu hususta burada zatıâlinize de sızlanmıştık. Bu derdimiz büyük ve esaslıdır, lütuf ve merhametinize kaldık. Burada da tebaruz ettirmeğe çalıştığımız gibi bu bölge diğer yasak bölgelerden çok farklıdır. Kaymakam bey de bir krokisini gönderecektir. Yine zatıâlinizden

sonra ilçemize Tarım Bakanlığı'ndan gönderilen Tarım Müşaviri Şevket (...) gelerek Zeylân'ı gezdi, beğendi bir krokisini de aldı. Devlete her sene temin edilecek yüz binlerce liralık menfaatın kurtarılması için buranın açılmasının gerektiği kanaatına vararak Tarım Bakanına anlatacağını söz verdiler. Demek ki derdimiz her dinleyen ve bu bölgeyi gören yurt ve milletsever büyüklerimiz bu yasağın manasız ve zararlı olduğuna inanarak içleri sızlayıp açılması için gerekli yardımda bulunacaklarını vaad ediyorlar.

Şimdi bütün ümidimiz zatıâlinizdedir. Bunu sizden bekliyoruz. Size inandık ve bağlandık. Bu kudretin de sizde mevcut olduğuna kanaat getirdik.

Sizi rahatsız ettiğimiz için özür diler, lütuf ve merhametinize sığınarak hürmetlerimi sunar emirlerinizi beklerim.

Erciş Belediye Başkanı
Süleyman Erdinç

***

30.05.1949

Sayın Vatandaşım,

Yazınızı, doğu bölgemizin ve bu arada sizlerin bende bırakmış olduğu engin ve zengin hatıraların taze izleri içinde aldığım halde araya giren hastalıklarla sürekli çalışmalar yüzünden derhal karşılamakta geciktim.

Bundan dolayı beni hoş göreceğinizi umarım ve aziz vatanımızın uzak, fakat geleceği çok parlak olan şirin ve güzel çevresindeki Erciş'deki görüşmelerimizden ve ondan sonra bana sunduğunuz yazınızda bana karşı belirttiğiniz iyi ve temiz duygulardan dolayı candan şükranlarımı sunarım.

Kahramanlar diyarı olan o güzel çevrelerin, Van'ın, Erciş'in Milli Eğitim sahasındaki dileklerinin bugün fiilen gerçekleşmiş olmasını, yol ve köprü işlerinin fiilen ele alınmış bulunmasını, gerçekten mutlu birer olay olarak kabul etmeyi yerinde bulurum.

Bu arada, sizlerin evvela esaslı isteğiniz olan ve yasak bölge dolayısıyle mefluç bir hale gelmiş bulunan hayvancılık işini doğu illerimizdeki dolaşmalarımdan dönüşte olduğu gibi, yeni hükûmetimizin işe başlamasından sonra da, yetkililere duyurdum ve bu yöndeki ıztıraplarınızı duyurdum.

Bütün bu temaslardan edindiğim intibalara göre, bu yöndeki dileğinizin, bu yıl içinde, memleket ve milletimizin emniyet ve masuniyeti de temin edilmek şartiyle, gerçekleşeceğini umuyorum ve böylece, Erciş'in daha zengin ve daha verimli bir duruma kavuşacağını sanıyorum.

Nasip olduğu takdirde sizleri yine orada selamlamak ümidiyle şimdilik sizi ve oradaki görüşmelerimizde bulunan genç vatandaşlarımızla aziz Ercişli hemşehrilerimizi saygı ve sevgilerle selamlar, hepinize iyilikler dilerim, sayın bayım.

Tunceli Miletvekili
Necmeddin Sahir Sılan

23.09.1948
Edirne

Pek Sayın Büyüğüm,

Tunceli ilinin Nazımiye ilçesinin Hakis köy halkından Ferhat oğlu Ali Sarıçiçeğim.

Sizlere, bütün yaşayış vaziyetimi açıklamak isteğinde bulunduğumdan; bu hususta biraz vaktinizi alacağım ve başınızı ağrıtacağım için hürmetlerimle yüksek affınızı dilerim.

Ben dört yaşımda iken pederimi kaybederek, hayatta sefil ve yetim olarak kaldım. Validem kırk yedi yaşında, dul ve ihtiyar bir köylü kadın idi. Pederimin ölmesi ile biz, iki erkek kardeş ve üç kız kardeşlerle beraber, kışın yağan karlarla yıkılacak bir halde olan bir damın çatısı altında yetim kaldık. Hepimizde küçük, gözü kapalı, hayatta bedbin ve ne yapacağını bilmeyen zavallı kimseler idik. Köyde de bizi geçindirecek ve barındıracak kâfi miktarda gelirimiz dahi yoktu. Ancak dört dönümlük tarlamızdan başka, gelir kaynağı olacak hiçbir şeyimiz yoktu. Nihayet! Altı sene bu felaket pençesinin altında inledikten sonra, ağabeyim beni yanına alıp köyden çıktık. Beraber İstanbul'a geldik ve hamallık yaparak ekmek parası için mücadeleye giriştik. Nihayet ağabeyim bir sene sonra beni ilk mektebe kaydetti. Kendisi de aldığı birkaç kuruş ile beni ve köydeki yetimleri idare etmeye çalıştı. Bu arada ben de tatillerde onun yanında çalışır kendi ekmek paramı çıkarmaya uğraşıyordum. Sonunda ilk mektebi pekiyi derece ile bitirdikten sonra, Kadıköy 3'üncü erkek ortaokuluna girdim ve 946-947 ders yılında pekiyi derece ile mezun oldum.

İstanbul liselerinde okumak için fazla paraya ihtiyaç olduğu için, ağabeyim beni ücret ile Edirne Erkek Lisesi'ne gönderdi. 947-948 ders yılını Edirne Lisesi'nin birinci sınıfında okudum ve yine sınıfımı pekiyi ile geçtim. Şimdi lisenin ikinci sınıfındayım.

Fakat bana hâmilik yapan ağabeyimin, vatan ödevini yapmak üzere asker olması benim tahsili bırakmama sebep oluyor. Çünkü beni okutacak başka

kimsem yoktur. Lise tahsilimi ikmal etmek için Milli Eğitim Derneği başkanına verdiğim bir dilekçenin cevabı şu oldu.

"Derneğimize yeni yıl için alınacak öğrenciler hakkında henüz yönetim kurulunda bir karar alınmamıştır."

Verilen bu cevapta ben kat'i bir netice öğrenmediğimden büyük bir sıkıntı içindeyim. Bu hususta bana yardım lütfunda bulunacak sizlerden başka kimsem olmadığından yüksek himayenize sığınarak yardımınıza muhtacım.

Tahsilimin yarıda kalmaması için beni Milli Eğitim Derneği'nin yurtlarından birine veyahut meccanen Muallim mektebinin onuncu sınıfına kaydetmenizi hürmetlerimle rica ederken ellerinizden öperim.

Adres: Ali Sarıçiçek
Edirne Erkek Lisesi öğrencilerinden

30.09.1948
Cumaçay

Pek Muhterem Amucacığım,

Karaköse'ye teşrifinizle sermest iken, bir kuş çevikliğile gelmenizle gitmenizin bir an denecek kadar kısa olmasına da, o derece üzülmüştüm. İmfikâkinizden sonra kendimi o kadar yalnız hissettim ki, bu acıyı belki şimdiye kadar duymamıştım. Zira kendinizle beraber bana her şeyi getirmiş, benim de kimsesiz olmadığımı, sizler gibi bir asalet erbabının eczasından bulunduğumu herkese telkin buyurmuştunuz.

Bugün vali beyle telefonla görüşürken, muhavere sonunda size mektup yazıp yazmadığımı sordu ve kendilerinin yazmakla meşgul olup bendenizin de, yazmamı emir buyurdular. Ben de hemen kâğıt ve kalemi elime aldım. Bu vaziyet karşısında valimiz size benden daha çok vefakâr gözüküyor! Bu hale cidden çok memnun oldum. Nasıl olsa benim size karşı asla ihmalkâr olamayacağımı pek iyi bilirsiniz.

Valimizin son derece asil, imanlı, memleketperver olmasından şahsen zevk, gurur hissediyorum. Aciz kanaatime göre, Ağrı ili ancak valisine kavuştu diyebilirim. Şarkı, yakın istikbalde kalkındıracak yegâne idare amiri demekte yanılmayacağım sanıyorum.

On gün evvel annem geldi. Sizden bir hayli bahsettik. İçine nereden doğmuş bilmem. Trabzon'a beraber gideceğimizi def'atle söylüyordu. Derken geçen hafta içişleri meslek kursu müdavimi bulunan bir arkadaşımdan İzmir ilinin Turanlı bucağına inha edildiğimi müjdeleyen bir tel aldım. O akşam, geç vakte kadar annemle birlikte Tanrı'ya ve sizlere bol bol dua ettik. Bu fırsatla minnet ve şükran duygularımızı bir kere daha teyid ederim. Henüz bir şey çıkmadı ise de sayenizde yakında yeni memuriyet mahallime hareket edeceğimi ümit ediyorum. İnşallah hakkımızda burası hayırlı olur da, maddeten ve mânen vesselam varlığımız şifayâb olur.

Yüksek alâkanızı daim eksik etmiyeceğinize ailece iman ediyor ve her an varolmanız için Tanrı'ya yalvarıyoruz.

Annem cümlenize saygılarını sunarak, mahdum ve kerimelerinizin gözlerini öpüyor. Ben de kardeşlerimin gözlerini teyzemin ve sizin ellerinizi öperek, saygılarımı sunar, âfiyetinize dua ederim.

Hoşçakalınız sayın amucacığım.

Yeğeniniz
Muzaffer Özbayezit

27.10.1948
Hozat

Pek Muhterem Beyefendi,

Sonsuz saygı ve hürmetlerimi yollar ellerinizden öperim. Mektubunuzu çok geç yazdığım için affınızı dilerim. Emrettiğiniz parti ve halkevine ait şeyleri aşağıya yazıyorum. Gereken yardımı yapacağınızdan eminim, yardımınızı bizden esirgemeyin.

1) Parti binası var mı? C. Parti binamız yoktur.

2) Bayrak, mühür vesaire malzeme var mı? C. Vardır.

3) Aza miktarı nedir? C. Bucaklar hariç ilçede 64 aza vardır.

4) Taahütname vermiş midir, taahhüt ettiği para miktarı nedir? C. Taahhütname vermiş fakat taahhüt ettiği para yoktur ve almamıza da imkân yoktur aksi tesir yapar.

5) Aylık, yıllık geliri ve gideri var mıdır, varsa nedir? C. Geliri yoktur. Aylık gideri 300 lira yıllık gideri 3500 lira.

6) Yeni üye kaydına imkân var mı? C. Vardır.

7) Yabancı partilere temayül var mı? C. Yeni partilere temayül yoktur. Fakat malumunuz olduğu gibi Salih Tuncer belediye başkanı seçilmezden evvel Demokrat Parti propagandası yapmakta ve hatta ilçemizde teşkilat kurmak niyetinde idi. Belediye başkanı olunca teşkilat kurmaktan vazgeçmiş şimdi de başkalarını teşvikle propaganda yaptırıp başkalarının eliyle teşkilat kurmak istemektedir.

8) Halkevi binası var mıdır? C. Halkevi binası var fakat bu binayı belediye yaptırmış. Belediyeye tapulu olup iki odasını belediye işgal etmiş olup yalnız salon halkevine bırakılmıştır ki buradan da istifade edilecek durumda değildir. Partimizin yapacağı sekiz, on bin lirayla halkevi binası belediyeden alınıp partimize mal edilebilir.

Emirlerinizi bekler sihhatınızı diler tekrar ellerinizden öperim.

C.H.P. ve Halkevi Bşk.
Besim Apaydın

***

25.03.1949
Hozat

Pek Muhterem Beyefendi,

Sonsuz saygılarımı yollar ellerinizden öperim.

Beyefendi zatıalinizi Ankara'ya geldiğimde görmek için Meclis'e geldim, siz teşrif buyurmamıştınız, görüşemedik. Müştak beyle görüştük. Yolculuğumuz aceleydi. Ailemi Kastamonu'dan babasının yanından almaya gitmiştim. Posta günüydü fazla bekleyemedim, affınızı dilerim.

Bizim için çalışmaktan zevk duyacağınızı bildiğim için size bu derdimizi yazıyorum. Malumu aliniz halkevimizi belediye yaptırmıştı, şimdi ise belediye iki odasını işgal etmiş ki elimizde yalnız bir salon kalmıştır. Salonun altı beton, üstü de soçela tavan yapılmış ki kışın çalışılmaya imkân yok çünkü çok soğuk yapmaktadır.

Geçenlerde genel sekreterliğe bir yazı yazıp halkevinin partimize belediyeden satın alınmasını istemiştik. Buna cevaben şimdilik imkân olmadığı cevabını aldık. Halkevinde çalışamıyor bunun için de üzüntü duyuyoruz. Bu işin ya hallini veya bize bir yol göstermenizi istirham ediyoruz.

Deşt bucağında halk odası yapılmak için bin lira verilmiş. Bu halk odası bugüne kadar yapılmamıştır. Parası da bucak müdürünün yanındadır. Bu sonbaharda Müştak Bey buraya geldiğinde vaziyeti kendisine anlattım, Müştak Bey de bu paranın bankaya yatırılarak makbuzunun bize verilmesini emretti. Bu para bugüne kadar bankaya yatırılıp makbuzu bize verilmemiştir. Malumunuz olduğu üzre parti binamız yoktur. Bütün evrak vesaircyi bizim dükkânda muhafaza ediyorum. Bu parayı partimize tahsis ettirseniz bir bina kiralar bazı lüzumlu mobilya gibi eşya alır rahatça çalışırsak herhalde bu eserinizi unutmayız.

Beyefendi bu vaziyetleri zatıalinize daha önce bildirecektim. İşittiğim bir meseleden dolayı biraz geciktirdim. Bu hususta da affınızı dilerim. Şöyle ki baharda binada da Demokrat Parti kurulacaktır. Kurucuların birisi Fikret Memişoğlu'dur (eski Pertek hâkimi). Diğerlerini gizli tutuyorlar. Anlamaya çok çalıştım muvaffak olamadım. Fakat diğerlerinin kimler olduğunu benim kadar siz de tahmin buyurursunuz.

Tekrar ellerinizden öper sıhhatinizi ve hayırlı çalışmalarınızla bizi sevindireceğinizi dilerim.

Hozat İlçe C.H.P. İdare Kurulu Bşk.
Besim Apaydın

09.11.1948
Ovacık

Sayın Milletvekilimiz,

1/11/1948'de sayenizden Ziraat Bankası tarafından boşaltılmış bölge halkına dağıtılan buğdayı almak üzere Ovacık'ta toplanmış bulunduğumuz sırada göndermiş olduğunuz kıymetli yazınızla yüksek meclisimizdeki görüşmelere ait tutanağı aldım. Halkın orada toplu bir halde bulunmasından faydalanarak gönderdiğiniz tutanağın bizi ilgilendiren yerlerini onlara okudum. Anlamayanlara da onların anlayabileceği şekilde açık bir lisanla anlattım. Herkesin size karşı beslediği sevgi ve saygısı bir kat daha arttı. İlçemiz halkı artık eskisi gibi cahil değildir. Bilhassa garpten dönenler başta olmak üzere herkes uyanmış bulunuyor. Yüksek meclisimizde bizim lehimize söylediğiniz fedakârane sözlerinizi okudukça millet sevincinden heyecanlanıyor. Yurttaşlar şimdiye kadar Tunceli'mizde rastlanılmamış bir milletvekiline kavuştuklarından bahtiyarlık duyuyorlar. Sizinle iftihar ettiklerini ve bütün bu katlandığınız zahmetlerden dolayı size teşekkür ettiklerini yazmam için bana ricalarda bulunuyorlar.

Kardeşimin işi için de çok zahmetlere katlanmışsınız. Size çok teşekkür ederim. Siz fakir bir aileye yardımcı olduğunuz gibi Allah da sizin yardımcınız olsun. Kardeşimi sizinle temasa gelmesi için haberdar ettim. Yakında ziyaretinize gelecektir. Sayın milletvekilimiz, zatıâlinizi rahatsız ettiğimden kusurumun affını dilerim. Selam ve saygılarımı sunar, ellerinizden öperim.

Süleyman Ova

12.11.1948
D. Bayazıt

Sayın Milletvekilimiz
Necmeddin Sahir Sılan

Çok Sayın Büyüğümüz,

Memleket hayrına gösterdiğiniz en yakın ve başarılı alakanıza ve vatanın en uzak bir köşesinde bulunan bakımsız, kimsesiz D. Bayazıt'ı sevdiğinize güvenip inanarak mühim bir istirhamda bulunacağım:

1. Gerek halkımızın ve gerekse ilgili memurlarımızın yazıları üzerine 948 yılında ilçemizde Ziraat Bankası'nın bir ajansının açılması Banka Umum Müdürlüğü'nce tesbit edilmiş, Karaköse Ziraat Bankası müdürü ilçenin bankacılık bakımından iktisadi durumunu tetkik için D. Bayazıt'a gönderilmiştir. Mumaileyhin yaptığı incelemelere ve doldurduğu matbu evrak ve cetveller sonunda iyi neticeler almış ve pek yakında bu duruma haiz ilçemizde banka açılmasının muhakkak olacağını peşinen müjdelemiş idi.

Bilahare memur yokluğu yüzünden bankamızın 949 yılı başında açılmasına zaruret olduğu hususi şekilde öğrenilmiştir.

Genel Müdürlüğün bu mütemayil durumunu desteklediğiniz takdirde inşallah bir iki ay sonra ilçemiz de bankaya kavuşacağı ve doğu illerinin kalkınmasına hizmet edinmiş olacağı muhakkaktır.

2. Zirai Donatım Kurumu da ilçemizde çiftçi aletleri satması için başka yerlerde olduğu gibi bir mutemet veya memur marifetiyle çiftçilerimize hayırlı ellerini uzatırsa yine kalkınmamız amillerinden büyük bir hizmet daha sağlanmış olur.

Yegâne güvencemiz ve hamimiz olan sizlerden ilçemizin en lüzumlu olan bu işlerini hürmetlerimle istirham eder, saygı ile ellerinizden öperim.

D. Bayazıt Belediye Başkanı
Abdurrezzak Dudu

Not: Banka için bina, memurlar için kiralık ev hazırdır.

***

21.02.1949
D. Bayazıt

Sayın Büyüğümüz Necmeddin Sahir Sılan Beyefendiye,

Muhterem; memleket ve millet hayrına gösterdiğiniz en yakın ve başarılı alakanıza güvenerek memleketin en son hudut şehrini teşkil eden D. Bayazıt ilçesinin mühim bir derdini size açmakla kendimi bahtiyar addederim.

Malumualilerinizdir ki memleketin en büyük davasını teşkil eden banka hakkındaki istirhamımı 12/Kasım/948 tarihli mektubumda arzetmiştim. Bu kıymetli müessesenin memleket ve millet için ne kadar iyi neticeler doğuracağını şimdi canlı bir misalini gözümüzle görmekten kendimizi alamıyoruz.

Bugünkü D. Bayazıt halkının yolların çabuk kapanması sebebiyle memleketin ve halkın çektiği acı ve ızdıraplarını sizlere tarif etmekten acizim.

Tasavvur buyurun bu günlerde ve bu gibi yerlerde yalnız ekmekle geçinmek yoluna kalan 400 nüfus gibi bir halk kütlesi mevcut olduğu halde bu kuru ekmeği bile temin etmekten acizdir. Her ne kadar Ağrı Ziraat Bankası'ndan ofisin mevcut buğdayı var ise de bugünkü durumda ve bu şerait altında getirmek hayli bir meseledir. Fakat bugün ve bu durumda Ziraat Bankası'nın bir ajansı burada olsaydı bu sıkıntıların hiçbirisi olmaz ve olmasına da ihtimal verilmezdi.

Keza bankadan kredi suretiyle köylüye verilen paradan hiçbir fert istifade edemiyor. Çünkü, alacağı 100-200 lira için buradan Ağrı'ya gidecek, yarısını masraf yapacak, bir kısmını kendi ihtiyacı için vilayet dahilinde sarf edecek ve böylelikle bir fayda temin etmeden borçlu olarak geri dönecektir.

Halbuki burada bankanın bir şubesi olsa on lira dahi olsa o köylünün derdine derman olur. İşte muhterem beyefendi, bu acı ve ızdıraplı günler içersinde yaşamaya başlayan halkın sesini dindirmek için bankanın açılması bütün arzettiğim şeyleri bertaraf edebilirdi. Emin olabilirsiniz ki bu banka işi olsaydı bu canlı misalleri kendi gözünüzle görmekten azade olur, müsterih günler geçirirdik. Maalesef şimdi günlerimiz gece, gecelerimiz bir zindandır.

Çünkü millet ve memleket derdi her şeyden üstün olduğu malumualilerinizdir. O aç kaldı mı? O sefil oldu mu? O soğuktan donduğu zaman gözümüzle görürken ne kadar acı ve ızdırap içersinde vicdanların kıvrandığını tahmin buyurursunuz.

İşte: Bu acıları dindirmek, bu yaraları sarmak, bu felaketlere son verdirmek için bankanın bu ilçede bir an evvel açılması mecburi ve zaruri olmuştur.

İkinci meseleye gelince bu halkın ve bu havalinin kalkınması için her şeyden evvel toprağa sarılması lazımdır. Malumualilerinizdir ki binlerce kilometreyi aşan ovalarımız boşu boşuna yatmaktadır. Bundan halk istifade etmediği gibi, devlet de istifade edemiyor. Neden ve niçin buralara bir numune çiftlik kurulmasın, keza Zirai Donatım Kurumu teşkilatı buralara kadar kök salmasın. Bu da hakikaten böyle bir memleketin kalkınmasına en büyük bir rol oynayan işlerden biri olacaktır. Devlet her sene bu boş yerlerin yatmasında kalmasında milyonlarca lira zarar ediyor ve böylelikle de edecektir. Garpta toprak bulamıyoruz. Numune çiftliklerinin sayısı gittikçe aşıyor, halbuki şarkta boş arazinin haddi hesabı yok, nüfus yok, bunlar olmadıktan sonra bu memleketlerin kalkınmasına da imkân yok ve olamaz.

İşte muhterem beyefendi, D. Bayazıtlıların ve bizlerin yegâne güvencimiz ve hamimiz olan sizlerden ilçemizin en lüzumlu olan bu işlerinin neticelendirilmesini hürmetle istirham eder, bilvesile ellerinizden öperim.

D. Bayazıt Belediye Başkanı
Abdurrezzak Aladağ

***

25.05.1949

Sayın Bayım,

Yazınızı aldım. Bana karşı beslediğiniz iyi duygulara teşekkür ederim.

O güzel vatan köşesinde yaşayan vatandaşlarımızın kredi ihtiyaçlarını karşılamak üzere Ziraat Bankası şubesi açılması için evvelce vaki teşebbüs ve ricaları yeniledim. Bu temaslara göre, evvelce de bildirmiş olduğum üzere, Ağustos ayı içinde, banka şubesinin açılacağını temin ederim.

Bu arada, o bereketli ve verimli vatan topraklarının esaslı olarak tesbiti suretiyle işlenebilmesi ve vatandaşların istifadelerine arzedilebilmesi için bu yıl içinde Ağrı ilinde toprak komisyonu çalışmalarına başlanılacağını bildiririm.

Bundan başka çevrede ziraat aletlerinin kolaylıkla temin edilebilmesi için Zirai Donatım Kurumu'nun temsilciliğini almak isteyen bulunduğu takdir-

de, gerekli şartname, talimatname ve mukavelename örnekleri gönderilmek üzere doğrudan doğruya Zirai Donatım Kurumu Genel Müdürlüğü'ne müracaat etmesini uygun bulurum.

Ağrı ili için Ahmet Genç adlı bir vatandaşın adı geçen kurula müracaatı üzerine 15.03.1949 günlü 5545 sayılı yazı ile mevzuubahis şartname, talimatname, mukavelename gönderilmiş ise de henüz bunların imzalanarak gönderilmediğini öğrendim ve bu işi Doğu Bayazıt'ta almak isteyen olduğu takdirde ilçeye izafetle Doğu Bayazıt'ta da bir temsilci bulunabileceğini anladım.

Bu duruma göre gereğini takdirinize bırakır, şimdilik sizi ve diğer vatandaşları saygı ve sevgilerle selamlarım.

Tunceli Milletvekili
Necmeddin Sahir Sılan

30.10.1948
Kalan

Telgraf

Sayın Bay Necmeddin Sahir Sılan,
Tunceli Milletvekili
Ankara

Topraksız marabalara, garpten gelen göçmenlere buğday yardımı yapılamıyor. Buğday maliyeti üzerinden para borçlandırıldığından gelecek sene buğday fiyatlarının düşmesi endişesiyle kimse kimseye kefil olamıyor. Buğday tevziatı kaldı. Dilaver Beyle temas edilerek durumun düzeltilmesi.

Mahmut Tan[1]

1 Mahmut Tan, VIII. Dönem Tunceli milletvekilidir. –d.n.

19.12.1948

CHP
Tunceli
İl İdare Kurulu Başkanlığı
Sayı: 119

Çok Sayın Tunceli Milletvekili
Necmeddin Sahir Sılan,
Ankara

Tunceli halkının şayanı şükran duygularını yüksek huzurunuza arz ederken C.H.P'nin 25 senelik bir devresinden bugüne kadar emsaline rastlanmamış ve rastlanmaya da görüş ve düşüncelerin kabul edemeyeceği derecede çirkin görülen ve herkesin nefretini mucip olan affınıza atfen ilimiz merkezinde 8 senelik ilkokul ve 948 yılında yapılmış olan ortaokulun 00 numaralarının bulunmamasıdır.

Okuma çağında olan ve memleketin istikbaline bugünden hazırlanan asil Türk evlatlarının her şeyden evvel kendilerine lazım olan ve zaruri olan apteshanelerin bulunmaması Türk çocuğunun ahlak ve temizliğini, sıhhat ve dürüstlüğünü bozacak durumu teşkil etmekten asla uzak kalmıyacaktır. Teessürle söylenebilir ki, okul gibi topluluğu bağrında saklayan ve bu topluluğu memleket hayatına yetiştiren aziz bir yuvanın ve diğer her şeyi tamamlamış bir okulun 00 numarasının da bulunulmaması mutlak ve muhakkak ki hem harici görüşle terbiyesinin bozukluğunu ve hem de okulda almış olduğu terbiyenin kırık olduğuna temas edeceklerde olur. Halbuki okulda çocuğun aldığı terbiye yukarıda arz edilen sebep yüzünden bozulmaya yüz tutmuş ve tutmakta da devam etmektedir. Acınacak bu hal karşısında hiçbir ilgili daire veya amir tarafından bu ihtiyaç karşılanmamıştır.

Bu sebepledir ki gerek okul öğretmenleri ve gerekse öğrenciler ve velileri tarafından partimize müteaddit şifahi şikâyetler yapılmış ve parti de alaka-

dar olmadığı takdirde çocuklarımızı okuldan alır ve bütün meseleyi de açık olarak gazetelere vereceğiz denilmiş olmasına karşı Tunceli C.H.P'si derhal hadiseyi önlemek için bu vazifeyi üzerine almış ve isteğin Genel Sekreterlik ve ilgili makamlara bildirileceği ve hemen hal edileceği ümidi verilerek halk isteğinden geri durdurulmuştur. Okulda tarafımızdan bizzat yapılan incelemede hakiki mahiyet şundan ibaret kalır: Çocuk çarşı ile adliye binası arasında olan okulunda çalışırken ihtiyaç karşısında aptes bozmak istediği zaman yarım saat dağa çıkmak mecburiyetindedir. Çıkmayan veya çıkmak kudretinde olmayan küçük çocuk elbiselerini pisliyerek bu pisliğin kendisinden de başka arkadaşına sirayet etmek suretile bir sınıfın sıhhatine ve hayatına sebebiyet verdiği anlaşılmıştır. Acınacak bu halin bir an evvel hal edilmesi ve okulun yüznumara ihtiyacının zaruri olduğunun göz önünde tutulması için vatandaşların Tunceli C.H.P İl İdare Kurulu'na tevdi ettikleri bu davanın ehemmiyetini önemle ilgili makamınıza en derin saygılarımla arz ederim.

İl İdare Kurulu Başkanı
Ali Aras

Not: Genel Sekreterlik makamına, Parti müfettişliğine ve Tunceli milletvekili Sayın Necmeddin Sahir Sılan'a yazılmıştır.

31.12.1948
Kalan

Çok Sayın Büyüğümüz,

Son mektubunuzda müjdelediğiniz Isparta'ya naklim 18/XII/948 tarihli Resmi Gazete'de de çıktı. Henüz resmisi gelmedise de geç kalması bizim için faydalıdır. Kış biraz şiddetini kaybeder.

Bu işte çok yoruldunuz, üzüldünüz, netice itibarile 33 yıl memleket kültür işinde çalışan, dolayısile 7 nüfuslu bir aileyi sevindirdiğinizden ötürü herhalde manevi haz duydunuz. Size karşı minnettarlığımı ve teşekkürlerimi arz eder, kabulünü rica ederim.

Elazığ talebe yurdunda Tunceli hesabına okuyan ortaokul üçüncü sınıfta bulunan Ali Yılmaz Kalan'a geldi. Valiye giderek mektuplarınızdan bahsile bir elbiselik parası istedim. Muvafakat ettise de formül bulamadıklarından yapamadılar. Bizim bütçede fakir çocuklara kitap kalem parasından 60 lira elden bir kararla alarak çocuğa verdim. Elazığ'da bir tüccar adres vererek çamaşır, elbise, ayakkabı alınmasını sağladım. Çocuğu gece mektepte yatırdıktan sonra gönderdim.

948 yılı sonundaki duruma göre Milli Eğitim teşkilatımızı gösterir düzenlenen harita[1] bir rulo halinde namınıza postaya verildi.

Kalan'da açılan ortaokula ikinci defa olarak tayin edilen müdür de daha gelmedi. Ortaokul müdür vekâletini de ben yapıyorum. Bir asil, dört vekil öğretmen ve yirmi öğrenci ile 1/XII/948 öğretime başlamıştır. Bina ve sair ihtiyaçlar geç hazırlandığından bu sene az talebe kayıt edilmişse de gelecek yıllara talebe miktarı çok artacaktır. Yalnız birinci sınıf mevcuttur. Ortaokul ve ilkokula uzak köylerden, suyun öbür tarafından gelen çocuklara bir yardım olmak üzere çocukları okulda yatırıyoruz.

Bu akşama bir balomuz vardır. Zatıâlinizi ve hanımefendiyi davet ediyorum. Derin saygılarımla ellerinizden öperim.

Tunceli Milli Eğitim Müdürü
İbrahim Tuncay

---

1 Sözü edilen harita arşivde mevcut değildir. –d.n.

31.01.1949
Çemişgezek

Sayın Bay Necmeddin Sahir Sılan,

Kasabamızın içme su yollarının tesisi için 5116 sayılı kanun hükümlerine tevfikan İçişleri Bakanlığı emrindeki fondan 20.000 lira verilmesi uygun görülmüştür.

Bu paranın 10.000 lirası geri istenmeyecek, 10.000 lirası eşit taksitlerle 25 yıl vade ile faizsiz olarak geri alınmak şartı ile belediyemize ödünç şeklinde verileceği yüksek İçişleri Bakanlığı 18.01.1949 tarih ve M.İ.G.M. 622-440-9849/945 sayılı buyruklarından öğrenilmiştir.

İller Bankası Genel Müdürlüğü'nün 23 Ağustos 1948 tarih ve teknik işleri 6203 sayılı emirleri ile 10.12.1948 tarihinde ilçemize gelen mühendis bay Turgut Hanoymak tarafından kasabanın içme su yolları incelenmiş ise de keşif bedeli dairemizce (...) değildir.

Sıhhatı umumiye ile ilgili bulunan bu önemli işin biran evvel başarılabilmesi için geri kalan miktarın İller Bankası'ndan istikrazen temini zaruri bulunduğundan halen İller Bankası emrinde bulunan yukarda adı yazılı mühendisten içme su yollarımıza ait son keşif bedelinin öğrenilerek bildirilmesine himmet buyurulmasını Çemişgezekliler adına önemle rica ederim.

Çemişgezek Belediye Başkanı
Burhan Balcıoğlu

***

21.04.1949
Ankara

İller Bankası
Kapital T.L. 100.000.000
İdare Merkezi: Ankara
Genel Müdürlük
No: Su işleri 3442/15910

Belediye Başkanlığına,
Çemişgezek

23.03.1949 gün ve 59 sayılı yazınıza karşılıktır.

Kasabanız su tesisatı için İçişleri Bakanlığı'nca fondan 20.000 lira tahsis edilmiş ve bankamızca da 30.000 liranın belediyenize ikrazı muamelesi tamamlanmıştır.

Su projeniz Bayındırlık Bakanlığı'na gönderilerek mütalaaları sorulmuş ve alınan cevapta projenin "şehir ve kasabalara su getirme projelerinin düzenlenmesine ait yönetmelik" esaslarına göre yeniden tanzimi istenmiştir.

Tahminen 2.000 liraya yaptırılabilecek olan bu işin bankamız tarafından yaptırılması ve bedelinin kasabanız için fondan tahsis edilen yahut istikrazla temin edilen paradan sarfı hakkında bankamıza yetki verdiğinizi gösteren belediye meclisince alınmış kararı göndermeniz lazımdır.

Saygılarımızla.

İller Bankası

***

29.04.1949
Çemişgezek

Yüksek Bir Huzura

Sayın Bay Necmeddin Sahir Sılan

Sayın Büyüğüm,

İlçenin en önemli ve hayati ehemmiyeti olan su yollarımızın bozukluğu dolayısile 938 yılında hükümet tarafından yaptırılmış ve bütün formalitesi ikmal ettirilmiş bulunan proje muhteviyatını, belediyemiz bütçesinin müsaadesizliği yüzünden bu yıla kadar yaptıramadık.

Müteaddit yazışmalara rağmen en son olarak 947 yılında İller Bankası'nca bugünkü piyasaya göre proje üzerinde yeniden keşif yaptırılmış 48.320,22 liraya baliğ olan proje esaslarına göre teşebbüse geçilmiş sıhhatı umumiye ile ilgili bulunan su yollarımızın bir an evvel yaptırılması için 20.000 lira İçişleri

Bakanlığı emrindeki fondan yardım yapıldı, geri kalan 30.000 lirası da İller Bankası'ndan istikrazen temin edildi ve işe başlanabilmesi için İller Bankası ile yapılan yazışmaya verilen cevap bağlıdır.

Projemizin Bayındırlık Bakanlığı'nca uygun görülmeyip yeniden tanzimi istenmekte ise de; bütçemizin müsaadesizliği ve bu işin yeniden düzenlenmesi zamana mütevekkiftir ki kasabamız su yollarının bozukluğu son hadde varmış ve birçok hastalıklar da başgöstermiştir.

Borç ve istikraz sureti ile temin edilen paralardan bu işe sarf edildiği takdirde su yolları ödeneğimizin noksan kalacağı ve bu sebepten su tesisatımızın geri kalacağı malum bir keyfiyettir.

Halen İller Bankası'nda mevcut bulunan projemizin Bayındırlık Bakanlığ'ına tadilen tasdiki hususunda ve su yollarımızın yaptırılması içinde İller Bankası'ndaki alaka ve yardımlarınızı bekler, Çemişgezeklilerin saygılarını sunar, bu acı derdimize merhem olmanızı saygı ile arz ve reca eylerim.

Çemişgezek Belediye Başkanı
Burhan Balcıoğlu

***

17.05.1949

Sayın Bayım,

Yazınızı aldım. Güzel ve şirin Çemişgezek'imizin içme suyu tesislerinin tez elden sağlanması için vaki teşebbüsler münasebetiyle İller Bankası Genel Müdürlüğü'nden son defa belediyeye yazılmış olan yazı üzerine derhal ilgililerle temaslarda bulundum.

Bu mevzuun, geçen yıl vaki olan rica ve teşebbüslerle, doğu işleri arasında mütalâası vaat edilmiş ve buna göre gereken etüdler sonunda proje ve keşiflerin tanzimine tevessül edilmiş olduğuna göre, şehir ve kasabalara su getirilmesine ait yönetmelik esaslarına göre belediyeden iki bin lira istenilmesinin doğru olamıyacağını söyledim.

Bunun üzerindeki görüşmeler ve gerekli incelemeler sonunda İller Bankası Genel Müdürlüğü'nce 21.04.1949 günü yazılan 15910/3442 sayılı yazıda mevzubahis bedelin alınmaması hususunda mutabakat hâsıl olduğunu bildirir ve mevzubahis yazı örneğini sunduğum yazıda tesbit edildiği şekilde karşılık verilmesini takdirinize bırakırım.

Bu arada, su tesisatımıza ait proje ile belediyeden istenilmiş olan rayiclere göre hazırlanacak keşiflerin durumu ile de yeniden ilgilendiğimi bildirir ve bunların il su teşekkülü tarafından bugünlerde ikmal edilmek suretiyle İller Bankası Genel Müdürlüğü'ne verileceğini ve böylece Bayındırlık ve Sağlık ve Sosyal Yardım bakanlıklarının tasdikine sunulacağını kaydederim.

Bütün işlerde olduğu gibi bu hayati mevzuu da önemle kovalamakta olduğumdan bu hususta müsterih olmanızı diler, sizi ve sizin şahsınızda aziz vatandaşlarımızı saygı ve sevgilerle selâmlarım.

Tunceli Milletvekili
Necmeddin Sahir Sılan

***

23.05.1949

İller Bankası Sayın Genel Müdürlüğü'ne,
Ankara

21.04.1949 günü yazılan 15910/3442 sayılı yazıya karşılıktır.

Kasabamızın su tesisatına ait etüdler doğu işleri arasında nazara alınmak suretiyle sayın bankanızca geçen yıl gerekli etütlerde bulunulmuş olduğuna göre yeniden bir etüde lüzum olmayacağından bu esası temin için belediyemizden istenilmekte olan iki bin liranın tediyesine mahal olmayacağını yüksek takdirinize arz eder ve bu hususdaki muvafakat ve mutabakatınızı teyid ricasıyla saygılarımızı sunarım.

Çemişgezek Belediye Başkanı
Burhan Balcıoğlu

***

18.07.1949

Yüksek Bir Huzura

Sayın Büyüğüm,

Yıllardan beri teşebbüsüne geçilip akim kalan ve nihayet siz büyüklerimizin yüksek alaka ve yardımları ile su derdimize merhem olduğunuzu

kıymetli mektuplarınızdan öğrenmiş, bu hususu bütün Çemişgezeklilere duyurmuştum.

5116 sayılı kanun gereğince bakanlık emrindeki fondan tahsis edilen 20.000 liranın verilemeyeceğine dair İller Bankası Genel Müdürlüğü'nün yazıları sureti ilişik olarak takdim kılınmıştır.

Bizleri ani olarak sukutu hayale uğratan işbu yazı münderecatını Çemişgezeklilere duyurmadan evvel siz büyüklerimize bildirmek ve alınacak karşılık sonunda talihsiz Çemişgezeklileri teselli hatr etmenin daha muvafik olacağını düşündüm.

949 yılı içinde inşası mukarrer bilinen su yolları işi hakkında malumat isteyenlere bilgi verilmek üzere cevabınıza çok acele intizar eder, zavallı Çemişgezeklilerin hürmet ve selamlarını yollar, saygılar sunarım.

Çemişgezek Belediye Başkanı
Burhan Balcıoğlu

***

22.06.1949
Ankara

İller Bankası
Kapital: 100.000.000 T.L.

Genel Müdürlük
Su Servisi
Sayı: 6283
24940

Belediye Başkanlığına,
Çemişgezek

Bankamızın bugünkü mali imkânları muvacehesinde su tesisatınız için yapılan tahsisattan faydalanamayacağınız bildirilir.

Saygılarımızla.

İller Bankası

02.02.1949
Ovacık

Sayın Milletvekilimiz Bay Necmeddin Sahir Sılan,

Bir kere halkevimizin canlanması için yaptığımız toplantıda ilçede memur arkadaşlara liyakatlarına göre görevler verilmiş ve çalışmalar da bir hayli ilerlemişse de; ilçemiz halkevi kütüphanesinin pek fakir bir durumda olduğu görülmüştür. Bu kısmın muhite verimli bir hale gelmesi için ancak sizin gibi büyüklerimizin nüfuzlarından faydalanmak suretiyle halkevinin kütüphanesini canlandırmak mümkün olduğu kanaatine vardık. Zatı devletlerinden dileğimiz halkevimizin kütüphane kısmını yüksek bakanlıkların yapmakta oldukları kıymetli neşriyatla süslemeye tavassutunuzu diler. Arkadaşlarımın, savcı Edip ve benim hürmeti farikamızın kabulünü ve yazın da ilçemize şeref vermenizi bekleriz. İlçemiz kaymakamı henüz gelemedi. Buraca emirleriniz başımız üstünde olduğunu arzederim efendim.

Ovacık Yargıcı
Hüseyin Göklevent

Not: Ankara'da tamir için milletvekilimiz Mahmut Tan Bey'in götürdüğü halkevi radyosunu da posta ile göndermek hususundaki yardımınızı dileriz.

17.02.1949
Mans

Değerli ve Sayın Milletvekilimiz Bay Necmeddin Sahir Sılan,

Memleketin çeşitli ve çok işlerile meşgul olduğunuz şu sırada biraz da ben vaktinizi zayi ve sizi taciz edeceğim. Afvınızı dilerim. Size başvuranların mutlaka sizden cevaplar aldıklarını ve işlerinin üzerinde durduğunuzu işitmekte ve biraz da bu duygudan cesaret almaktayız. Sağ ve daim olunuz.

Derdimiz şudur: Erzincan ili Tercan ilçesine bağlı Mans bucağı (Karakulak ve Başköy bucaklarından mürekkep) ilçe merkezi olacaktı. Bütün formaliteler tekemmül etmiş ve Erzincan valiliğince bakanlığa gönderilmişti. Bu yıl buranın kaza olacağını beklemekteyiz.

Bucak merkezimiz coğrafi ve diğer bakımlardan ilçeye layık ve vasattır. Tercan bize 40 kilometredir. Karakulak bucağına 55 ve Başköy bucağına 50 kilometredir. Mans bucağının 28, Karakulak ve Başköy bucaklarının da 31 muhtarlı köyleri ve bu üç bucağın yüzden fazla komu (mahalleleri) vardır.

Kışın dağların geçit vermemesinden Erzincan merkezine bağlı olan Başköy bucağına bağlı köyler halkı Mans'tan Tercan üzerinden Erzincan'a (kışın devamı müddetince) işlemektedirler.

Çoğu kışla geçen bu muhitte bize uzak bulunan Tercan ilçesine resmi ve hususi işlerimizi ve hatta mektup atıp almak gibi (tapu, özel saymanlık, mahkeme, banka, maliye) işleri için gidip gelmekte çok zorluk, darlık, üzüntü çekmekte ve kış yüzünden hayati tehlikeler atlatmaktayız. 60 muhtarlık ve 100 kom ve mahalle halkının bu durumlarını göz önünde canlandırınca takdir buyurursunuz ki nahiyemizin ilçe merkezi olmasına halkın candan arzu ve hevesleri vardır ve sabırsızlıkla 949 yılında ilçeye kavuşacaklarını ummaktadırlar. Bu ümitle kulağımızı Ankara'ya çevirmiş bulunuyoruz. Kıymetli ve başarılı yardımlarınızı diler, durum hakkında cevabınızı bekler, saygı ile ellerinizden öperiz.

Tercan'ın Mans Halkı Adına
Mans Köyü Muhtarı
Tahir Özdemir

***

Çok Sayın Bay Necmeddin Sahir Sılan,[1]
Tunceli Milletvekili

Tercan'a kırk kilometre çeken Mans bucağının Tohlistan köyü muhtarıyım. Bizim Erzincan milletvekilleri yakınlanımıza gelmedikleri ve müteaddit yazılarımıza da cevap vermek zahmetine katlanmadıkları için ve ayrıca size candan olan bağlılığımız, memleket işlerindeki ilginizden cesaret alarak bu zahmeti size yüklüyoruz.

Bütün Mans bucağı halkının kalbi sizinledir. Ben bucağımızın pazar günleri olan salı günü halkın ağızdan ağıza sizi konuştuklarını, size büyük sevgi ve saygıları olduğunu kışın soğuk günlerinde ve şimdi de müşahade etmekteyim.

Dileğimiz: Bizim Mans bucağının ilçe haline getirilmesidir. Erzincan'a bağlı olan Başköy bucağına kışın ve yazın vesaitle bizim Mans bucağı merkezinden gidilir. Tercan'ın Karakulak bucağı da Tercan'dan daha ziyade Mans'la ilgilidir. Kışın ve yazın kestirdiğimiz uzun yollar, kışın kar ve fırtınadaki halimizi ve masraflarımızı göz önüne alarak bizim ilçenin bir an evvel açılmasını diliyoruz.

Bucağımız muhtarı daha evvelce (yani kışın) zatıâlinize bir mektup yazmış ve cevap almıştı. Alakanızdan bütün bucak halkı sevinmişti. 1950 yılı bütçesinde ödenek ayrılarak Mans'ın kaza yapılmasına yardımlarınızı diler ellerinizden öperim.

Mans-Tohlistan Muhtarı
Hasan Erdem

1 Belgede tarih yok. –d.n.

17.03.1949
Nazımiye

Çok Sayın Büyüğümüz,

Siz kıymetli büyüklerimizin alakalarile lehimizde çıkan 5098 sayılı kanunla serbest duruma girerek sevinç ve neşe ile yurdumuza vardığımızda: Ecdadımızın kendi kazmasile meydana getirdikleri ve serıelerden beri tahtı ziraatımızda olan emlâk ve arazilerimiz biz buradan garba sevk edildikten sonra bazı memurlar şahsi menfaatlarını temin maksadile geride kalan zengin tüccar, odacı, memur ve çok arazili halka tapulular ölü fiyatla, tapusuzlar meccanen verilmiş olduğunu ve kendilerinin bizlere ait yerlerimize yerleştiklerini gözümüzle görerek kapılarımızdan geri dönerek bazı merhamet sahibi kimselerin ahır ve samanlıklarına sığınarak bugüne kadar yersiz ve yurtsuz bulunmaktayız. Bu hal karşısında mahalli hükümetten de hiçbir yardım görmedik, bu feci durumumuz bütün makamlara vaktiyle arz cdildiği halde yine isabetli bir karar verilmediği gibi müracaatlarımıza müsbet vcya menfi bir cevap verilmediğinden son olarak 8/3/949 gün ve 460 no ile yüksek başbakanlığa aynı gün ve 461 no ile Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı'na ve aynı gün 462 no ile B.M.M. Dilekçe K. nına vaki müracaatta bulunduk. Bütün dertlerimizi bu müracaatlarımızla açıklamış bulunmaktayız, bu acıklı durumumuz üzerinde durulduğu takdirde hakkımızda hayırlı neticeler tevellüt edeceğine bilhassa siz aziz ve değerli milletvekilimizin yüksek alakalarına muhtaç bulunmaktayız. Her vatandaş şen ve neşe içinde yaşamakta olduğu halde bizler de duvar köşelerinde sefil ve perişan kaldığımıza her an ve her zaman azap ve ızdırap çektiğimize büyük vicdanlarınızın kail olmayacağına bizde kaniyiz. Bilhassa sayın milletvekilimiz Sayın Necmeddin Sahir Sılan'ın B.M.M. zabıtnamesindeki kıymetli alakaları hepimizi oldukça memnun ve minnettar etmiştir. Kendisi ve hepiniz ebediyen başımızdan eksik olmayınız. Kıymetli vakitlerinizi daha çok işgal etmek hiç de yerinde değildir. Marızatımızdan maksat biz serbest bölge halkına ecdadımızdan bizlere kalan mallarımızın bizlere iadesini, buna hiç imkân görülmediği takdirde kanunun verdi-

ği hak üzerinden dört misli üzerinden bedel verilmesinin gerekli makamlarla temas edilerek bu husus hakkında hayırlı bir karara bağlanması için kıymetli alakalarınızı çok rica eder, üstün saygılarımızla ellerinizden öperiz.

Adres: Nazımiye'nin Çamurek köyünden Zeynal oğlu Ali Akgün
Nazımiye'nin İresi köyünden Kali oğlu Memet Aligedik
Nazımiye'nin İresi köyünden Kerim oğlu Ali Çelik ve arkadaşları

17.03.1949

Sayın Milletvekilimiz Bay Necmeddin Sahir Sılan,

Dileğimdir.

Nazımiye ilçemizin seyhatında dileklerimizin başında muhitimizin arazisinin noksanlığı yüzünden mahsulün az olmasını arz etmiştik. Bu yüzden güzlük tohumlarımızı ekseriyetle ekemedik. Tunceli ili dahilindeki ilçelerin birçoğuna kâfi miktarda tohumluk buğday ve yemeklik verilmişti. Bizim ilçemize de bir miktar tohumluk tahsis edildiğini duyduğumuz halde aslı çıkmadı.

Mıntıkamızdaki mahsul darlığı yüzünden fakir fukaralar borç harç birkaç aylık yiyeceklerini Elazığ'dan temin ettiler ise de ilkbahar tohumluğu ellerinde yoktur. Bazılarının yiyecekleri bile yoktur. İlkbaharda tohumluk ve yiyecek için hükümetimizin yardım etmesine delalet buyrulmasını arz ve istirham ederim.

Güzlük tohum olarak ilçemize tahsis edilen buğdayın da neden verilmediği sebebinin de araştırılmasını da yüksek adaletinizden sızlanarak arz ve istirham ederim.

Nazımiye'den Geriş köylü
Memik Sönmez

04.04.1949
Nazımiye

Sayın Milletvekilimiz Bay Necmeddin Sahir Sılan,
Yüksek Huzurlarına
Ankara

Köylümüzün tohum ihtiyacı ciheti önce bazı vatandaşlar tarafından yüksek makamınıza arz edilmiş ve kıymetli alakaları üzerine şimdi peşin para ile tohumluk tahsisi emrini kaymakamlıkça tebelluğ ettik ise de halkımızın Nazımiye gibi kışı halen devam etmekte olan bu dar vakitta tahsis edilmiş olan tohum bedelini peşin vermelerine katiyen imkân görülmemektedir.

Çiftçilerimiz 949 mahsullerini elde edinceye kadar mühlet verilmesi hususunda muhtaç olduğumuz kıymetli yardım ve emirlerinizi halk namına üstün saygılarımızla arz ve istirham eyleriz.

Balluca Köyü Muhtarı Hüseyin Uzundağ
Hodik Muhtarı Dursun Şahin
İresi Muhtarı Hüseyin Baran
Panan Muhtarı Hasan Çimen

08.04.1949
Hozat

Sayın Milletvekilim,

Parti müfettişi Müştak Bey Hozat'a teşriflerinde halkevi mevzularına temas edilmiş ve bir çok vaadlarda bulunmuşlardı. Malumunuz olduğu veçhile Hozat halkevi adına bir kuruş bile verilmemiştir. Ve verilmiyor da bu yüzden halkevimiz verimsiz bir durumda, hatta halkevi demeye şahit ister. Bu hususlar genel sekreterliğe defalarca arz edilmiş hiçbir netice elde edilmemiştir.

Halkevi halkın eline geçtiği günden beri demirbaş teslimi ve tesellüm işleri bile yapılmamış ve yapılma imkânı yoktur. Bugünkü durumda halkevinde oturacak bir tek sandalye mevcut değildir. Mevcut olmadığı gibi ne elde para var ne de genel sekreterlikçe yardım yapılmaktadır. Esasen halkevi dediğimiz bina belediyeye ait olup doğrudan doğruya dışarıda kalmış gibiyiz. Bu binanın partiye mal edilmesi için defalarca genel sekreterliğe arz ettik, satın alınmasına imkân yoktur cevabını aldık. Posta masraflarını bile kendimiz ödemekteyiz. Gazetelerde halkevlerine ait yazıları okuduğumuz zaman içimiz sızlıyor. Çünkü halkevleri giderlerinden milyonlarca lira tasarruf ediliyor. Demek bu haklara bizim zavallı halkevi de dahil fakat neden ve ne sebeple istifade edemiyoruz bilmem. Hiç olmazsa odacı ödeneğile posta masrafları da mı verilmez.

Son ümidimiz siz kıymetli milletvekilimizdedir. Dileriz ki bizi de bu haklardan istifadeye lutuf buyurursunuz. Müştak Bey Hozat'a teşriflerinde Deşt bucağına gitmişlerdi ve Deşt bucağında bir halk odasının inşası için bin lira ödenek verilmiş olduğunu öğrenmiş fakat bu binanın bugünkü durumda yapılmasına imkân yoktur diye bu paranın Hozat halkevi adına bankaya yatırılmasını Deşt bucak müdürü Kemal Celayir'e söylemişti. Şimdiye kadar bu para ne bankaya yatırılmış ne de Müştak Bey bu hususta genel sekreterlikten bir emir gönderme vaadlarını yapmamışlardır.

Halbuki bu para doğrudan doğruya Hozat halkevi adına verilirse belki bir istifade görürüz aksi halde bu parayı bankada bilen herhangi bir il ve ilçe alır yine açıkta kalırız. Bu parayı mahalli kaza maliyesi ve belediyesi kasalarında hıfsını yapmak mümkün olur kanaatındayım. Ya bu paranın verilmesi hususundaki genel sekreterlikçe verilecek emrin temini yahut biz de halkevlerine ayrılan paralardan hiç olmazsa odacı ve diğer masraflar için ödenek verilmesi hakkındaki büyük yardımlarınızı bekler yazımızın acilen cevaplandırılmasını üstün saygılarımla arz eder ellerinizden öperim.

Hozat Halkevi Başkanı
Hıdır Karataş

Bendeniz de hürmet ve saygılarımı sunar ellerinizden öperim.

Belediye Reisi

27.04.1949

Sayın Bayım,

Sürur veren, göğüslerimizi kabartan kıymetli mektuplarınızı aldım. İnkişaf ve gösterişi hakkında kasabamız için verimli mesainize halkımız adına ve şahsım hesabına ne suretle arzı teşekkürde bulunacağıma kelime ve cümle bulamadığımdan aciz bir mevkide kalıyorum.

Kasabanın bir an evvel elektrik tesisatına kavuşabilmesi için gösterilen iki şıktan birisi İçişleri Bakanlığı'ndaki fondan temini diğeri ise İller Bankası'na belediyemizi borçlandırma ve bu borcu muayyen taksitlerle İller Bankası'ndaki hissemizi karşılık gösterme suretile uzun ve kısa bir zamanda ödenmesidir.

Bunlardan ikinci şıkkı ele aldığımız takdirde (5237) sayılı Belediler Gelirleri Kanunu'na göre belediyemizin İller Bankası'ndan ayrılmakta olan paylardan başka mahalli bir geliri olmadığı ve bunun da yarısını her yılın borç taksitlerine ödemek mecburiyetinde kaldığımızda artık belediyede bir eseri hayat kalmayacağı varestei arzdır.

Çünkü: Kasabanın malum olan dağınıklığı her ne de olsa temdit edilecek ana hattı elektrik tesisatından evinin faydalanmasını can ve yürekten isteyen her hangi bir vatandaşı maddi bakımdan sarsacağı gibi mukaddir olmayanlarla orta halli bulunanlar da icbar edilemeyeceklerdir ki bu suretle yapılacak tesisatın ikmalinden sonra vukui mutlak olan masrafını bile karşılamayacak bir durum tahaddüs edecektir.

Bu hususatı gerek belediyeci ve gerekse diğer aklı eren vatandaşların bir kaçile görüştüm ve hep birden aynı neticeye vardığımızı arz eder birinci şık yani İçişleri Bakanlığı'ndaki fondan teminine imkân bulunduğu takdirde evvelki emirleri mucibince hemen esbabına tevessül edilmek üzere ikinci emirlerinizi sabırsızlıkla bekler saygılarımızı sunarız.

Pertek Belediye Başkanı
Zeki Söylemezoğlu

***

17.05.1949

Sayın Bayım,

Tel ve el yazılarınızı, İstanbul dönüşü aldım. Güzel ve şirin Pertek'imizin bir an önce elektrik tesislerine kavuşabilmesi için vaki teşebbüs münasebetiyle özel olduğu kadar aziz vatandaşlarımız adına bana karşı tekrarladığınız iyi duygulardan dolayı samimi teşekkürlerimi tazelerim.

Mevzubahis tesisat masraflarının, esas itibariyle İçişleri Bakanlığı'ndaki fondan teminine, mutabık olduğumuz içindir ki İller Bankası Genel Müdürlüğü'ne yazılmasını takdirinize bıraktığım yazının birinci maddesinde buna işaret etmiş bulunuyorum.

Ancak, bu işlere ait etüdlerin, proje ve keşiflerin tanzimi için şimdiden fondaki paradan faydalanmak imkânı olmadığına göre, zaman kazanmak ve gerekli hazırlıkları bir an önce sağlamak bakımından özel olarak vaki ricalarım üzerine, İller Bankası Genel Müdürlüğü'nün bu yöndeki muvafakatini temin etmiş olduğumu bildiririm.

Bu itibarla Tunceli'mizin diğer ilçelerinden gönderildiği gibi Pertek Belediyesi'nce de uygun görüldüğü halde usulü dairesinde karar alınmak suretiyle gereken yazının İller Bankası Genel Müdürlüğü'ne gönderilmesini takdirinize bırakır, seni ve diğer aziz vatandaşlarımı saygı ve sevgilerle selamlarım.

Tunceli Milletvekili
Necmeddin Sahir Sılan

28.04.1949

Aziz Büyüğüm,

İlçemizde elektrik tesisatının kurulması hususundaki vaki teşebbüs mektubunuzu alarak sevinçle bütün halka duyurdum ve emrettiğin veçhile belediyemizce gerekli karar alınarak işbu kararımızı posta vasıtasile İller Bankası'na 27/4/949 tarihli ve 149 no'lu yazımızla gönderdik. Sayın büyüğümüz, şarkın kalkınma plan ve programına ilçemiz dahil olursa tabiidir ki belediyemiz İller Bankası'na karşı borçlu bir vaziyette geçmiyecektir. Devletimizin belediyeler hakkında almış olduğu kararlar neticesinde tahsis edilen vergi gelirlerinden öyle tahmin ederdim ki kazamızda belediye bir değişiklik ve şehirde bir tatbikat yapacaktı. Daha lüzum ve elzemli olan ışığa halkın bir an evvel kavuşabilmesi için her işe tercih etmek zarureti hâsıl olmuştu. Yukarıda arz ettiğim gibi her il ve ilçe elektrik işlerine yardım eden devletimizin mazhariyetine ilçemizin de kavuşturulmasına ve kavuşturacağınıza yine yüksek varlığınızdan dileriz. Su işleri hakkında evvelki yazılarınıza yardım ve lütuflarınızı intizardayız.

Tunceli ilinde yapılması Milli Eğitim Bakanlığı'nca tensip edilen ilkokul binasının il makamınca ilçemizde yapılması tercih edilmiştir. Okul binası olmayan ilçemiz için bu yeni binanın yapılması şayanı memnuniyet olacağı budur ki 950 yılında bir ortaokulun ilçemizde açılma fırsatının kaçırılmamasını yine siz aziz büyüklerimizin varlığıyle temin edileceğine eminiz. Aziz büyüğüm, emin ol zati devletlerini her bakımdan memleketin faideli işlerini başaracağınız halkımızda kati bir inanç ve güvenç kudretini yaratmıştır. Devamı afiyetlerinizi diler, hürmetlerimle mukaddes ellerinden öperim.

Belediye Başkanı
Halis Güven

***

17.05.1949

Sayın Bayım,

Yazınızı aldım. Güzel ve şirin Plümür'ümüzün bir an önce elektrik tesislerine kavuşabilmesi için vaki teşebbüs münasebetiyle özle olduğu kadar aziz vatandaşlarımız adına bana karşı tekrarladığınız iyi duygulardan dolayı samimi teşekkürlerimi tazelerim.

İller Bankası Genel Müdürlüğü'ne gönderdiğinizi bildirdiğiniz yazı için yeniden ilgililerle görüştüm ve yazınızın alındığını öğrendim. Böylelikle yaz aylarında buna ait etütlere başlanacağını bildiririm.

Bu arada bana sunduğunuz yazıda temas ettiğiniz konu üzerinde durmak istiyorum: Mevzubahis tesisat masraflarının, esas itibariyle İçişleri Bakanlığı'ndaki fondan temininde mutabık olduğumuz içindir ki İller Bankası Genel Müdürlüğü'ne yazılmasını takdirinize bıraktığım yazının birinci maddesinde buna işaret etmiş bulunuyorum.

Ancak, bu işlere ait etütlerin, proje ve keşiflerin tanzimi için şimdiden fondaki paradan faydalanmak imkânı olmadığına göre, zaman kazanmak ve gerekli hazırlıkları bir an önce sağlamak bakımından, özel olarak vaki ricaların üzerine, İller Bankası Genel Müdürlüğü'nün bu yöndeki muvafakatini temin etmiş olduğumu bildiririm.

Şu duruma göre, gerekli işlerin tekemmülü suretiyle Plümür'ümüzün de bir an önce elektrik tesisatına kavuşması hakkındaki samimi temennilerimi tekrarlar ve o günleri hep birlikte idrâk etmekliğimizi candan dilerim.

Bu arada Tunceli'mizde yapılması Milli Eğitim Bakanlığı'nca uygun görülmüş olan ilkokul binasının Plümür'ümüzde yaptırılması suretiyle gelecek yıl içinde olsun ortaokulun açılmasından büyük bir sevinç duyacağımı bildirir ve aziz Plümürlülerin bana karşı besledikleri gerçek inan ve güvenden doğan samimi teşekkürlerimle hepinizi saygı ve sevgilerle selâmlarım.

Tunceli Milletvekili
Necmeddin Sahir Sılan

02.05.1949

Sayın Bay
Necmeddin Sahir Sılan
Mahmut Tan,

Tunceli Milletvekili
Ankara

21/4/949 günlü yazılarınıza ekli olarak İller Bankası'na gönderilmesi icap eden örnekle ilçe ve ilçemiz halkına karşı göstermiş olduğunuz candan bağlılığınızla ilgi ve sevginize karşı cidden minnettar olduğumuzu bildirirken, bilvesile teşekkürlerimizi sunar, arzu buyurulduğu veçhile örnek yazıya göre karar alınarak bankaya gönderildiğini arzederken, belediyemizin bütçesinin beldenin en zaruri ihtiyaçlarını görecek durumda dahi olmadığını nazarı itibara alarak elektrik işinin daha ziyade devlet veya İller Bankası'nca yaptırılması hususunda yüksek gayretlerinizi esirgememenizi saygılarımızla dileriz.

Belediye Başkanı
Hıdır İnaç

Not: Mezkûr yazımız 2/5/949 gün ve 98 sayıle bankaya gönderilmiştir.

***

17.05.1949

Sayın Bayım,

Yazınızı aldım. Güzel ve şirin Nazımiye'mizin bir an önce elektrik tesislerine kavuşabilmesi için vaki teşebbüs münasebetiyle özel olduğu kadar

aziz vatandaşlarımız adına bana karşı tekrarladığınız iyi duygulardan dolayı samimi teşekkürlerimi tazelerim.

İller Bankası Genel Müdürlüğü'ne gönderdiğinizi bildirdiğiniz yazı için yeniden ilgililerle görüştüm ve yazınızın alındığını öğrendim. Böylelikle yaz aylarında buna ait etütlere başlanacağını bildiririm.

Bu arada bana sunduğunuz yazıda temas ettiğiniz konu üzerinde durmak istiyorum: Mevzubahis tesisat masraflarının, esas itibariyle İçişleri Bakanlığı'ndaki fondan temininde mutabık olduğumuz içindir ki İller Bankası Genel Müdürlüğü'ne yazılmasını takdirinize bıraktığım yazının birinci maddesinde buna işaret etmiş bulunuyorum.

Ancak, bu işlere ait etütlerin, proje ve keşiflerin tanzimi için şimdiden fondaki paradan faydalanmak imkânı olmadığına göre, zaman kazanmak ve gerekli hazırlıkları bir an önce sağlamak bakımından, özel olarak vaki ricaların üzerine, İller Bankası Genel Müdürlüğü'nün bu yöndeki muvafakatini temin etmiş olduğumu bildiririm.

Şu duruma göre gerekli işlerin tekemmülü suretiyle Nazımiye'mizin de bir an önce ışığa kavuşması hakkındaki samimi temennilerimi tekrarlar ve sizi ve aziz vatandaşlarımızı saygı ve sevgilerle selâmlarım.

Tunceli Milletvekili
Necmeddin Sahir Sılan

02.05.1949
Mazgirt

Muhterem Beyefendi,

Kıymetli yardımlarınızla ilçemizde vücuda getirilmesi istenilen elektrik tesisatı hakkında İller Bankası Genel Müdürlüğü'ne gönderilmesi emir buyurulan yetki yazımız[1] ilişikde sunulmuştur.

Pek zaruri ve önemli bir ihtiyaç olan elektrik şebekesinin kasabamızda icadı yolundaki şahsi gayret ve teşebbüsleriniz belde hemşerilerinizi hudutsuz sevgi ve bağlılığa sevketmiş bulunmaktadır.

Ancak belediyemizin bugünkü bütçe durumu pek zayıf olduğundan borçlanma suretile bu tesisatın yapılması güç bir hal olacağı malumuâlinizdir. Aylardan beri belediye memur ve müstahdemlerinin aylıkları ödenememiş, belde hizmetlerinden tek birisi olsun yapılamamış olmakla beraber halen bir sürü borçla da yüklü bulunmaktadır. Gerek memur, müstahdem aylıklarını ve gerekse kasaba ihtiyaçlarını biraz olsun düzenlemek için bütün ümitlerini İller Bankası'ndan verilmekde olan hisselere bağlamış bulunmaktayız. Bu hisselerde karşılık gösterilmek suretile elektrik icadı düşünülürse Mazgirt ilçesinde belediyenin mevcudiyeti bahis olamayacağından bu işin mutlaka İçişleri Bakanlığı emrindeki fondan temini cihetine gidilmesi bütün Mazgirtlilerin sizden beklediği ve güvendiği en büyük yardım ve gayretlerinizin esirgenmemesidir.

Saygı ve hörmetlerimi arzederim.

Belediye Başkanı
Ahmet Yüksel

---

1 Sözü edilen yazı arşivde mevcut değildir. –d.n.

***

17.05.1949

Sayın Bayım,

Yazınızı aldım. Güzel ve şirin Mazgirt'imizin bir an önce elektrik tesislerine kavuşabilmesi için vaki teşebbüs münasebetiyle özel olduğu kadar aziz vatandaşlarımız adına bana karşı tekrarladığınız iyi duygulardan dolayı samimi teşekkürlerimi tazelerim.

İller Bankası Genel Müdürlüğü'ne verilmek üzere sunduğunuz yazıyı derhal ilgililere verdim ve yeniden görüştüm. Böylelikle yaz aylarında buna ait etütlere başlanılacağını bildiririm.

Bu arada bana sunduğunuz yazıda temas ettiğiniz konu üzerinde durmak istiyorum: Mevzubahis tesisat masraflarının, esas itibariyle İçişleri Bakanlığı'ndaki fondan temininde mutabık olduğumuz içindir ki İller Bankası Genel Müdürlüğü'ne yazılmasını takdirinize bıraktığım yazının birinci maddesinde buna işaret etmiş bulunuyorum. Ancak, bu işlere ait etütlerin, proje ve keşiflerin tanzimi için şimdiden fondaki paradan faydalanmak imkânı olmadığına göre, zaman kazanmak ve gerekli hazırlıkları bir an önce sağlamak bakımından, özel olarak vaki ricalarım üzerine, İller Bankası Genel Müdürlüğü'nün bu yöndeki muvafakatini temin etmiş olduğumu bildiririm.

Şu duruma göre, gerekli işlerin tekemmülü suretiyle Mazgirt'imizin de bir an önce ışığa kavuşması hakkındaki samimi temennilerimi tekrarlar ve sizi ve aziz vatandaşlarımızı saygı ve sevgilerle selâmlarım.

Tunceli Milletvekili
Necmeddin Sahir Sılan

***

02.07.1949

Sayın Bayım,

Yazınızı[2] aldım. Bana karşı belirttiğiniz iyi duygulardan dolayı sizin şahsınızda sayın Mazgirt'li hemşehrilerime şükranlarımı tekrarlarım.

Geçen yıl haşere yüzünden çekilen darlıktan, bu yıl da tabiat şartlarının çeşitli tecellileri ile devam etmesine ait bildirişinizden çok üzüldüm ve

2 Sözü edilen yazı arşivde mevcut değildir. –d.n.

Tunceli'nizin en feyizli ve bereketli topraklarına malik olan Mazgirt'imizin ve aziz vatandaşlarımızın durumunu Tarım ve Ticaret bakanlarımızdan başka sayın başbakanımıza da duyurdum.

Kış aylarının bu yıl çok uzun sürmesi ve ekim işlerine imkân bulunamaması yüzünden memleketimizin muhtelif bölgelerini de tehdit eden hububat darlığı karşısında hükûmetimizce gereken tedbirlerin teemmül ve ittihaz edildiğini bildirir ve bu arada esasen geçim darlığı içinde olan Tunceli'mizin vaziyetinin de nazara alınacağını, vaki temaslara ve görüşmelere göre, temin etmek isterim.

Bu mevzu üzerinde, ağustos ayı içinde sizlere kavuştuğum vakit daha etraflıca görüşebileceğimizi sanıyorum.

İlçe merkezinin içme suyu tesislerine tez elden kavuşabilmesi için vaki teşebbüsleri sonuçlandırmaya çalışıyorum. Ancak İlsu teşekkülünce esas proje tamamlanmış olmakla beraber, su tahliliyle muhtelif aylardaki su ölçümleri bulunmadığından Bayındırlık Bakanlığı'nın tasdikine sunulabilmesi için 23/6/1949 günü yazılmasını rica ve temin ettiğim 806 sayılı yazı ile istenilen bilgilerin bir an önce gönderilmesini zaruri görüyorum.

Bununla beraber, tasdike müteferri işlerin daha fazla gecikmemesi için, mevzubahis bilgilerin ayrıca sunulması kaydile, hazırlanan proje ve keşiflerin gerekli incelemesi ve tasdike ait işlem bakımından, İller Bankası Genel Müdürlüğü'ne gönderilmesini de sağlamış bulunuyorum.

Bu arada elektrik etüdleri için ağustos ayı içinde yetkili bir mühendisin de gönderileceğini duyurmak istiyorum.

İlçe merkezinin nakli hakkındaki sözlerin doğru olmadığını ve olamayacağını memur evlerile diğer yapıların orada yapılmasına başlanılmış bulunmasile de tekrarlarım.

Mali zaruretlerle gecikmiş olsa bile Mazgirt Hükûmet Konağı'nın inşası hususunun Maliye ve Bayındırlık bakanlıklarınca esas itibarile nazara alınmış bulunduğunu söylemekle de mevzubahis sözlerin olmadığını teyid eder ve Çarsancak'ımızın ilçe haline getirilmesinin Mazgirt ilçemize ait işlerin görülmesine mani olamayacağını da temin eylerim.

Bu bildirişlerimin, saygı ve sevgilerle aziz Mazgirt'li hemşehrilerimize de duyurulmasını takdirinize bırakır, size de sevgi ve saygılarımı sunarım.

Tunceli Milletvekili
Necmeddin Sahir Sılan

***

22.03.1950

T.C.
Bayındırlık Bakanlığı
Su İşleri Reisliği
Sayı: 5/2210

İçişleri Bakanlığı'na,

Tunceli iline bağlı Mazgirt ilçesi içme suyu projesi bakanlığımızca tetkik edilerek 22.12.1949 günü 53.534 lira 64 kuruş üzerinden tasdik edilmiş olup şehir ve kasabaların içme suyu inşaatlarına ayrılan fondan faydalanılması hususunda gerekli işlemin yapılmasına müsaadelerini saygı ile rica ederim.

Bayındırlık Bakanı

***

23.02.1950
Ankara

Sayın Bayım,

Son yazınızı[3] aldım. Temas ettiğiniz konular hakkındaki teşebbüslerimi ve düşüncelerimi sırasile bildiriyorum

1. Güzel Mazgirt'imizin Bayındırlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı'nca tasdiki sağlanmış olan su tesisat projesi İller Bankası'nda ihale mevzuu olacak işler arasına alınmış bulunmaktadır.

Mevzubahis tesisatın keşif tutarı, şebekenin ana hatları dahil olduğu halde, 32.000 (otuz iki bin) lira olarak tesbit edilmiştir.

Bu duruma göre, Mazgirt ilçemizin su tesisat işinin ihaleye çıkarılabilmesi için gereken ödeneğin fondan temini maksadile sayın İçişleri Bakanımızla görüştüm.

---

3 Sözü edilen yazı arşivde mevcut değildir. –d.n

Bu dileğiniz, esas itibarile hüsnü telakki edilmiş olmakla beraber evvelce tanzim edilmiş olan muhtelif şehir ve kasabalara ait su projeleri, malî zorluklar yüzünden, henüz ihaleye çıkarılamamış olduğundan ilk imkâna kadar beklemek zaruri olacağını öğrendim.

Bununla beraber, mevzubahis tesisatın keşif tutarı yüksek olmadığı cihetle ilk ihale arasında nazara alınmasını ısrarla rica ettim. Bu hayırlı işin gerçekleşmesile ben de manevî haz duyacağımı kaydederim.

2. Elektrik tesisat projesi üzerinde İller Bankası'nca başlanılan etüdler ilerlemiştir. Bu tesisatın dizel ile olacağı ve proje bedeli olarak ödenmesi gereken paranın da 2.000 (iki bin) liradan ibaret olduğu anlaşılmış ve keşif tutarının santral binası, direk, kablo vesaire bedellerine göre tesbit edileceği anlaşılmıştır.

Ancak, bu mevzu üzerindeki çalışmalar henüz tamamlanmamış olduğu için bu yöndeki teşebbüsleri keşif tutarının sonuna bırakmayı daha uygun buluyorum.

3. Mazgirt'imizin yeni bir hükûmet konağına kavuşması işi, malî imkânsızlıklar yüzünden, yine kalmış bulunmaktadır. Hükûmet konakları meselesi, Maliye bütçesinin Büyük Millet Meclisi'nde görüşülmesi sırasında doğu illerinin kalkınması vesilesile de, ileri sürülmüş, fakat ödenek bulunamaması hasebile, hükûmet konakları için, evvelce başlanılmış olanlardan başka, yeni yapı için hiçbir ödenek verilemeyeceği Maliye Bakanı tarafından bildirilmiş ve Büyük Millet Meclisi de bu zarureti teslim ve kabul etmiştir.

Bununla beraber, Mazgirt'imizin ilk imkânda yeni hükûmet konağına da kavuşacağını umuyorum.

4. Muhtaç vatandaşlarımızın yemeklik buğday ihtiyaçları ocak-nisan ayları için, kısmen dahi olsa, temin edilmiş bulunmaktadır.

Bu münasebetle, bana karşı belirttiğiniz ve sayın Mazgirtli vatandaşlarımız adına da bildirdiğiniz, ince duygulardan dolayı teşekkürlerimi sunar ve bu duygularımla saygı ve sevgilerimi aziz hemşerilerimize duyuracağınızı umarak, sizi de sevgi ve saygılarla selamlarım.

Tunceli Milletvekili
Necmeddin Sahir Sılan

05.05.1949[1]

Sayın Necmettin Sahir Sılan,
Tunceli Milletvekili

Geçmiş devirlerin ihmallerine uğrıyan Doğu Anadolu'nun her karış toprağı, en az bin yıldan beri, zaman zaman kopup gelen istila sellerini durduran ve tarihe gömen Türk nesillerinin kahramanlıklarına sahne olmuştur. Lâkin, asırlardır milyonlarca şehidin kemikleriyle, taşı toprağı bile Türkleşmiş olan aziz topraklara çevrilen yabancı emeller bir türlü sönmemiştir.

Daha dün, ilm'e ve tarih'e yalan söyletecek kadar ileri giderek bu mukaddes topraklar üzerinde hak iddia eden kızıl emperyalistlerin yaygaraları kulaklarımızda çınlamaktadır. Şu var ki, ebediyen bizim olan bu hür topraklar üzerinde ve tam bir emniyet havası içinde yaşamak, millî kültür ve medeniyet eserleri yaratarak, mamureler kurarak yerleşmek azmimizi hiçbir kuvvet kıramayacak. Kervan yürüyecektir.

İşte, bu cümleden olarak Tatvan'da bir Ortaokul yapmak teşebbüsüne geçilmiştir.

Tatvan, Van Gölü sahilinde kara ve su yollarının birleştiği noktada kurulu tabiî güzellikleriyle tanınmış şirin bir kasaba, her bakımdan gelişmeye elverişli bir ilçe merkezidir. Burada kurulacak Ortaokul, bir yandan bu havalide ilk tahsillerini bitirenlerin şiddetle beliren orta tahsil ihtiyaçlarını karşılıyacak ve böylece sönüp giden zekâların meydana çıkarak yurd hizmetine girmelerine yardım edecek; öte yandan bura sakinlerinin ruhlarındaki vatan aşkını, imar fikrini daha ateşli ve uyanık tutmaya yarayacaktır.

İşte bu düşünce ile ve sırf vatandaş yardımına dayanarak, geliri, bu Ortaokul binası inşaatına sarfedilmek üzere, bir (Eşya Piyangosu) tertiplenmiştir.

Bu tertibe göre dağıtılacak ikramiyelerin çeşitli ve cazibeli oluşuna dikkat edilmiştir.

1 Belge matbudur. –d.n.

Cumhuriyetin nimetlerinden yeni feyzalmaya başlayan Doğu Anadolu'nun herhangi bir köşesinde vazife alanları her bakımdan destekleyeceğinize inandığımız için sizin de adınıza 10 bilet göndermek cesaretinde bulunduk. Bunların satışı için göstereceğiniz yardım ve verimli alâka, Doğu'nun kalkınması dâvasında elimizden tuttuğunuzun ifadesi olarak bizi muvaffakiyete görürecektir.

Biletlerin parasını (Bitlis Ziraat Bankası Şubesindeki 1107 no'lu carî hesabımıza) postalamanızı diler, saygılarımı sunarım.

Tatvan İlçesi
Ortaokul Yapım Derneği Başkanı

***

17.06.1949

Sayın Bayım,

Doğu illerimizin zümrüt bir köşesi olan Tatvan'ımızın yeni bir ortaokul binasına kavuşabilmesi için kurulan dernek ve tertip olunan piyango dolayısiyle gönderdiğiniz yazıyı aldım.

Bu konudaki çalışmalarınızın başarı ile sonuçlanacağını umar ve bu hayırlı teşebbüs dolayısiyle sunduğunuz on tane piyango biletinin değeri olan 10 Türk Lirası'nın; 17.6.1949 günü, Ziraat Bankası'nın Bitlis Şubesi'ndeki "Tatvan Ortaokul Yapım Derneği'nin 1107 numaralı hesabına" geçirilmek üzere, adı geçen bankanın Ankara merkezine yatırıldığını saygılarımla bildiririm.

Tunceli Milletvekili
Necmeddin Sahir Sılan

09.05.1949
Nazımiye

Telgraf

Sayın Necmeddin Sahir Sılan
Tunceli Milletvekili
Ankara

Tunceli ilçelerinden Mazgirt, Hozat ve Pülümür ve saireye yiyecek ihtiyaçları ve tohumluk zahire iki defa verilmiştir. İlçemize yalnız tohumluk olarak elli ton buğday tahsis edilmiş ise de Tunceli ziraat memuru Elazığ ofis ambarındaki buğdayın menceki ve sert buğday olduğunu ve bu buğdayın da Nazımiye toprağında yetişmez diye rapor vermiş olduğunu haber aldık. İlçemizde karlar henüz kalkmakta ve ziraat mevsimidir. Sonbaharda bizlere ne yiyecek ve ne de tohumluk verilmemiştir ve bu kerre verilecek bu tohumluğun da bu gibi bahanelerle verilmeyecek olur ise arazimizin kâmilen boş bırakılacağını ve bu yüzden fakir köy halkımız açlığa mahkûm edileceği şüphesizdir. Lütfen tahsis edilmiş olan elli ton tohumluğun ziraat zamanı geçmeden bir an evvel verilmesini ve bundan başka diğer komşu ilçeler gibi açlıktan dermansız bir hale girmiş olan fakir köylülerimize miktarı kâfi yiyecek dahi verilmesine delaletinizden sabırsızlıkla bekler ve ilçemiz fakir halklarile birlikte sonsuz saygılarımızı sunar acele cevap intizarındayız.

Hodik Köyü Muhtarı Dursun Şahin
Hasum Muhtarı Ali Elma
Kalan Muhtarı Sadık Kırmaz
Merkez Muhtarı Sadrettin Akyar
Sarık Muhtarı Veli Cömert
Kimsor Köyü Muhtarı Hüseyin Top
Geriş Köyü Muhtarı Ferhat Çetin
Panan Köyü Muhtarı Düzali Sarıgül

12.05.1949

Sayın Bay Necmeddin Sahir Sılan
Tunceli Milletvekilimize,

Geçen 1948 yılında havaların kurak gitmesi yüzünden tarafımızdan yapılan ekimden tohumlarımızı dahi tedarik edemedik. Bu hususta mevzuata dayanılarak bizlere ekmeklik ve tohumluk verilmesi hakkında geçen 1948 sonbaharında hükümete müracaatta bulunduk ise de diğer Tunceli ilçelerine yiyecek ve tohumluk yardımı yapıldığı halde bizim müracaatımız ekim mevsiminin geçmiş bulunmasından bahisle akim bırakıldı. Bizler bu yüzden sonbahar ekimi yapmadık.

Bu defa ilçemiz çiftçilerine yaz ekim için 50 ton buğday tahsis edilmişti. Fakat bu buğdayın da tarafımıza ekim mevsiminin geçmiş olduğundan bahisle verilmeyeceğini öğrendik.

İlkbahar ekimini de tohumsuzluk yüzünden yapmamış pek perişan ve mağdur bir durumdayız.

Devletin bize hem ekmeklik ve hem de tohumluk yardımının hepimize yetecek derecede yapmasının sağlanmasını yüksek alâka ve himmetlerinden bekler, içten gelen minnet ve saygılarımızı ve her hususta alâkalarınızdan dolayı teşekkürlerimizi sunarız.

Nazımiye Halk Odası Başkanı
Dursun Altınışık

***

25.05.1949

Sayın Vatandaşım,

Yazınızı aldım. Muhtaç vatandaşlarımızın tohumluk ihtiyacını sağlamak için vaki teşebbüs ilk hamlede müsbet olarak karşılandı ve elli ton buğday

tahsis edildiği halde bundan köylümüzün faydalanamayışı hakkındaki bildirişlerinize çok üzüldüm.

Bu itibarla, diğer vatandaşlarımızın da bu mahiyetteki bildirişlerini nazara alarak, derhal yetkililerle görüştüm, vaziyeti olduğu gibi duyuruyorum.

Ancak, mevzubahis tahsis muamelesi, İl İhtiyaç Komisyonu'nun bildirişi üzerine iptal edilmiş olduğu gibi ekim mevsimi de geçmiş sayıldığı için, hiç olmazsa yemeklik bakımından gerekli yardımı sağlayabilmek üzere, hakiki ihtiyaç miktarının tesbiti suretiyle yetkili makamlara resmen iblâğı için valiliğe başvurmanızı takdirinize bırakır, size ve diğer vatandaşlarımıza saygı ve sevgilerimi sunarım.

Tunceli Milletvekili
Necmeddin Sahir Sılan

13.05.1949

Sayın Büyüğüm,

Uzun zamandan beri, ilçemiz doktorsuz olduğundan bahisle Sosyal Yardım Bakanlığı'na bir doktorun ilçemize gönderilmesi hususunda müracaat edilmişi. Halk tarafından, halkın müracaatına yüksek bakanlık Siirt doktoru ilçe hükümet tabipliğine tayin edildiği bildirilmişse de, yolların kapalı olması ve kış münasebetile vazifesi başına gelemiyeceği ve ilaveyi kadro olarak Siirt'te vazife göreceği ve yolların açıldığında gönderileceği mealindeki cevap dilekçe sahiplerine tebliği emr edilmişdi.

İlçenin sağlık durumunu göz önüne almayan bakanlığın bu emri ilçe halkını müteessir edeceği malum bir hakikattir. Demek oluyor ki bakanlık 25 kilometre mesafeli olan bir yol zahmetini göz önüne alarak 17 bin, 18 bin nüfuslu ilçe halkının sağlığıle alakadar olmadığını andırmaktadır. Ve şu yakın zamanda ikinci bir emirde ilçe hükümet tabipliğine tayin edilen Siirt doktorunun tayin emri hükümsüz olduğunun bilgi edinmesile ikinci bir emir verilmişdir. Demek öyle oluyor ki ilçeye hükümet tabibi tayin edilmiyor. Evet halkın sıhhat ile ilgisi zaif görülen bakan doktor da tayin etmez, tayin edilen bir doktoru ikinci bir emirle başka yere tayini veyahut yerinde ibka bırakması şayanı hayret olmaz mı. Aziz büyüğüm ve bundan maada sayın bakanlıkça halkın sağlığı bakımından maada kanun medeninin 88. maddesi şumuluna giren evlenme işlerinden doktor raporlarının kat'i olmasile bu durum dahi göz önüne alınmıyor ki artık halkın bu konu üzerindeki müşkülatları da sıraya katılabilir. Aziz büyüğümüz, dert bir değil halka karşı mahçup vaziyetlerde bırakanlar bu durumlarını ıslah etseler memleket ve halk için ne kadar faideli olacağı öyle tahmin ederiz ki yapılan muameleden yüksek bakanlığın haberi yoktur. Ancalc evraklar arasında imzadan geçmiştir.

İlçemiz taburu buradan Karaköse'ye nakli söylenmektedir. Bu tabur zamanında inşa etmiş olduğu tavla, çamaşırhane ve bazı binaları yıkmıştır. Bu durum afkari umumiye karşısında iyi görülmemektedir. İcab eder ise ilgili

bakanlığa duyurulmasına delaletleri ve yine buraya bir tabur askerin gönderilmesi asayiş bakımından hayırlı olacağı kanaatındayım. Hürmetle derin saygılarımla arz eder mukaddes ellerinden hürmetlerimle öperim.

Plümür C.H.P. Başkanı
Halis Güven

18.05.1949
Kalan

Telgraf

Sayın Tunceli Milletvekili Necmeddin Sahir Sılan,
Ankara

Orman idaresi anayasayı ihlal ederek çiftlerimizi tatil etmiştir. Ferman dinleyen yok. Mal masuniyeti varsa kurtarınız.

Tunceli il merkezine bağlı Harçik mezrasından
Mehmet Bozkurt

***

01.08.1949

Tunceli Milletvekili Sayın Necmeddin Sahir Sılan,

Dileğimdir.

Tunceli orman dairesi köyümüz mevkiindeki çevliğe girerek etrafındaki tasarrufumda bulunan tarlamı da ve bundan başka köyün suyolu ile tapulu çayırımı zaptına geçirerek tarafıma vermekten imtina etmektedir. Bu vaziyet karşısında birçok makamlara müracaat ettim. Keşif istedim. Mahalline gelen işletme müdürü ve orman bölge şefi hakkımızın iadesine mani oldular. Çayır tapulu, tapum da mahkemeye verilmiş bulunmaktadır. Bir köyü mağdur eden orman dairesinin yaptığı haksızlık karşısında mahalline gelen Tunceli valisi ve Tunceli milletvekili Sayın Mahmut Tan vasıtasile iddia ettiğim tarla tarafıma verildi ise de orman dairesi tekrar müdahale etti ve elimden aldı. Bu hususta akla gelmiyecek kadar mağdur oluyoruz. Hakkımızın aranmasına ve icap eden ilgili dairelerle temasa geçerek bizi sürükleyici ve ezici ıstıraplardan kurtarılmasına delaletlerinizi üstün saygılarımla arzederim.

Adres: İl merkezinin Harçik köyünden
Mehmet Bozkurt

22.05.1949

Sayın Bayım,[1]

Yazınızı aldım. Beni hatırlamak suretiyle tekrarladığınız vefalı duygulardan dolayı teşekkür eder, ben de sizlere eyilikler dilerim.

Tunceli'mizin ve bu arada diğer ilçelerle olduğu kadar geniş ve bereketli topraklariyle daha verimli bir halde olan Mazgirt ilçemizin su ve elektrik tesisleri yanında mütevazi bir hükûmet konağına sahip olabilmesi için evvelce vaki teşebbüsleri, son bildirişiniz üzerine de, tekrarladım.

Esas itibariyle hükûmet konakları inşaatına ait cetvelde 1947 yıldan beri yer almış bulunan bu hükûmet konağının, mali zaruretlerle inşaatın durdurulması hakkındaki kararın kaldırılmasiyle birlikte, yapılmasına başlanılacağını Maliye Bakanlığımızla vaki son temaslara göre temin etmek istiyorum.

Bu itibarla sizin ve diğer sayın hemşehrilerimizin bu konuda müsterih olmasını diler ve önümüzdeki aylarda sağlıkla karşılıklı görüşmek ümidleriyle size saygı ve sevgilerimi sunar ve aynı temiz duygularımın Mazgirtli aziz vatandaşlarımıza da duyurulacağını umarım.

Tunceli Milletvekili
Necmeddin Sahir Sılan

1 Hitap edilen kişi Vehap Öz'dür. -d.n.

23.05.1949

Sayın Vatandaşım,[1]

Yazınızı aldım. Bana karşı belirttiğiniz iyi ve temiz duygulardan dolayı teşekkürlerimi sunarım. Ben de, çok kısa dahi olsa, buradaki görüşmelerimizin iyi hatıralarını muhafaza etmekte ve o uzak vatan köşelerinin kalkınmasına mâtuf özlü çalışma hamlelerinizi takdirle karşılamaktayım.

Bu itibarla, Cumhuriyet Hükûmetimizce doğu illerimizin kalkınması için uygulanmasına karar verilen tedbirler arasında, Tatvan'ın dahi, biraz gecikse bile, bu ileri hamlelerden faydalanacağını ve sizin enerjik çalışmalarınızın dahi, görülecek işlerin gerçekleşmesinde, büyük bir payı olacağını umuyorum.

Tatvan'ın esaslı bir belediye binasına sahip olabilmesi için, bildirişiniz üzerine, yetkililerle temaslarda bulundum. Ancak, evvelce belediyelere yardımı sağlamak için genel bütçeye konulmakta olan ödenekler, bugün, doğu illerinin kalkınmasına ait tahsisat dolayısiyle, kaldırılmış olduğundan bu yıl için belediyeye yardım edilmesi imkânı olamayacağını teessürle öğrendim.

Diğer yandan İller Bankası ile temas suretiyle istikraz yolu ile bu işin sağlanması imkânlarını araştırdım; fakat bugün memleketi şâmil olan elektrik ve su tesisleri için bile yeter derecede tahsisat olmadığından belediye binaları için borç para verilemeyeceğini öğrendim.

Şu duruma göre, bu konuda, bugün müsbet bir netice alınması mümkün görülememekle beraber, hiç olmazsa gelecek yıl doğu illeri kalkınması programında mahalli belediyelere yardım esasını sağlamak üzere belediyece şimdiden ilgili makamlara başvurulmasını takdirinize bırakır, saygılarımı sunarım.

Necmeddin Sahir Sılan

---

1 Hitap edilen kişi, Tatvan Belediye Başkanı Mahmut Karaman'dır. –d.n.

25.05.1949

Sayın Bayım,[1]

Yazınızı aldım, muhtaç vatandaşlarımız için tahsis ettirilen tohumluk hakkındaki bildirişlerinizden çok üzüldüm ve derhal yetkililerle görüştüm.

Ancak, mevzubahis tohumluk tahsisinin, İl İhtiyaç Komisyonu'nun 11.5.1949 günlü verdiği rapor üzerine, tenkis ve iptali istenildiğinden bu konuda valiliğin yeni bir bildirişi olmadıkça yeni bir tahsise imkân olamayacağını teessürle bildiririm.

Şu duruma göre, halen ekim mevsimi de geçmiş sayıldığından, muhtaç vatandaşların yemeklik bakımından olan ihtiyaçlarının sağlanabilmesi için valiliğe başvurulmasını takdirinize bırakır ve tahsis edilen tohumluktan zamanında istifade edilememesinden duyduğum samimî teessürlerle birlikte hepinizi saygı ve sevgilerle selamlarım.

Tunceli Milletvekili
Necmeddin Sahir Sılan

1 Hitap edilen kişi Nazımiye'den Hıdır İnaç'dır. –d.n.

25.05.1949

Sayın Vatandaşlarım,[1]

Tel yazınızı aldım. Bildirişlerinize çok üzüldüm ve derhal vaziyetinizi yetkililere duyurdum.

Ancak, mevzubahis tahsis muamelesi İl İhtiyaç Komisyonu'nun raporu üzerine iptal edilmiş olduğundan ve halen de ekim mevsimi geçmiş sayıldığından yemeklik bakımından gerekli yardımı sağlayabilmek üzere hakiki ihtiyacın tespiti ve vaziyetin ilgili makamlara iblağı için sayın valimize de başvurmanızı zaruri bulurum.

Şimdilik hepinize iyilik dilcklerimle saygı ve sevgilerimi sunarım, kardeşim.

Tunceli Milletvekili
Necmeddin Sahir Sılan

1 Hitap edilen kişi Nazımiye'den Dursun Şahin'dir. –d.n.

25.05.1949
Tercan

Sayın Bay,

17/5/949 tarihli emirnamei samilerine cevaptır.[1]

Hakkımızda göstermiş olduğunuz teveccühatın ebediyen medyun ve minnettarıyız. Ricalarımızın birinin sonunu almadan ikincisini eklemek suretiyle zatıâlilerini bile bile yoruyoruz. Affınızı rica eder her bakımdan vatandaşlara yapılan yardımdan zevk duyduğunuzu bildiğimiz için sık sık bu kabalıati işliyoruz. Bu defa da sizin Tunçelililerin dert ve dileklerini arz etmekte söze başlıyorum.

Yasak bölge halkından ilçemize iskân yolile yerleştirilen 90 hanedir. Bu ailelerin bir kısmı 948 yılında mütebaki diğer kısmına da bu yıl toprak verilmiştir. Toprak durumları iyidir.

İskânca yapılan diğer yardımlardan; şimdiye kadar 28 aileye 28 çift koşum hayvanı, 33 aileye 33 çift hayvan bedelini, elde mevcut para ile iki defa tohumluk verilmiş ve miktarı kâfi kereste de mübayaa olunarak tevzi edilmek üzeredir. Bu hususta kaymakamımız ve iskân memurunun çalışmaları takdire değer.

Hâlihazırda 90 haneden 27 hane çift hayvanı almamış vaziyettedir. 948 yılı sonunda bu ailelere dağıtılan tohumluk buğdayın kış olması sebebile yiyecek olarak sarf edilmiş olup ilkbahara tohumsuz kalmışlardır. Verilecek kerestelerin mahalline kadar nakli ve evlerin inşası vesaire zaruri ihtiyaçlarına karşılık 949 yılı bütçesinden verilen ödeneğin miktarı 20 bin liradır. Ki bu ödenekle de çift hayvanını almayan 27 aileye hayvan alındıktan sonra pek az bir miktar geriye kalmakta olduğunu tahmin ederim.

Bu vatandaşları müstahsil bir duruma getirebilmek hususunda kaymakamlığın 7/4/949 gün ve iskân memurluğunun 159/2 sayılı yazılarile

1 Sözü edilen belge arşivde mevcut değildir. –d.n.

mevcut paradan başka 45 bin lira ödenekle her aileye birer pulluk istemiş ve alınan cevapta paranın verilmesine imkân olmayıp kâfi miktarda pulluk gönderileceği bildirilmiştir. Muhaberesi devam eden bu işe zatıâlinizin de tavassut buyurmasını istirham ederiz. Zira bu vatandaşlar muhtaçtırlar. Bu mektupla buradaki göçmen vatandaşlarımızın rica ve ısrarları üzerine iki adet dilekçelerini[2] mektup dahilinde zatıâlinize takdim ediyorum. Kudretli elinizle ilgili makamlara vermenizi rica eder, ellerinizden öperler.

Tercan'da Tüccar
Hüsnü Çanakçı

Not[3]: Sonsuz hürmetlerimizle ellerinizden öperim efendim.

***

06.01.1950
Ankara

Sayın Bayım,

Tercan ilçemize yerleştirilmiş olan yasak bölgeli vatandaşlarımızın müstahsil bir duruma gelebilmeleri için yazdığınız yazı üzerine İskân Genel Müdürlüğü nezdindeki teşebbüsleri, doğu ve doğu güney illerimizdeki dolaşmalarımdan dönüşte de tekrarladım.

Esas itibarile, iskân memurluğunun yazılı bildirişleri dairesinde, ilk teşebbüsümüz üzerine gerekli yardımlarda bulunulduğu bildirilmiş olmakla beraber bu vaziyet üzerinde yeniden yakın ilgi gösterilmesini ve bir eksik olduğu ve bir şikâyet bulunduğu takdirde giderilmesini genel müdürden rica ettim.

Bu konuda, son günlerde bana verilen bilgilere göre, 90 evde 287 nüfusun da serbest toprak halkında bulunduğunu ve yasak bölgeli vatandaşlarımızdan 6 evde 28 nüfusun 5227 sayılı kanuna göre batıdaki eski mürettep yerlerine döndüğü ve serbest olan vatandaşların Toprak Kanunu hükümleri dairesinde mütalaa edilmiş olduğunu öğrendim.

---

2 Sözü edilen dilekçe arşivde mevcut değildir. –d.n.

3 Not Osmanlıca'dır. Çevrimyazı Tuba Akekmekçi. –d.n.

Bu arada, yasak bölgeli vatandaşlarımızın hepsine toprak verildiğini ve diğer iskân yardımlarının sağlandığını ve şimdiye kadar mevzubahis vatandaşlarımız için Tercan ilçesine 91.090 lira verildiğini ve ayrıca 79.204 kilo yemeklik ve 5.000 kilo mukabilinde 15.000 kiloluk tohumluk buğday mübayaa edildiğini anladım.

Bu duruma göre, mevzubahis vatandaşlarımızın tamamen yerleşmiş ve müstahsil hale getirilmiş olmasından ben de manevî haz duydum.

Bu satırlarla, Tercan'da karşılıklı görüşmelerimizde dahi mevzubahis edilmiş olan bu konuya ait yazınızı karşılamak ve bana verilen bilgileri size de duyurmak istedim.

Sizi ve Tercanlı sayın vatandaşlarımızı saygı ve sevgilerle selamlar, hepinize iyilikler dilerim.

Tunceli Milletvekili
Necmeddin Sahir Sılan

26.05.1949
Kalan

Telgraf

Sayın Necmeddin Sahir Sılan Tunceli Milletvekili,
Ankara

Elli ton buğday tenkis edilmiştir. Köylü açtır. Tekrar tahsisini rica. Cavit Bey'e de yazdım. Hürmetler.

Mahmut Tan

***

27.05.1949

Sayın Kardeşim,

Tel yazınızı aldım; bildirişlerinizden çok müteessir oldum. Bu suretle, Nazımiyeli vatandaşlarımızın bildirişi üzerine vaki teşebbüs ve ricaları yeniledim.

Ancak, mevzubahis tahsis muamelesi İl İhtiyaç Komisyonu'nun raporu üzerine iptal edilmiş olduğundan ve halen de ekim mevsimi geçmiş sayıldığından yemeklik bakımından gerekli yardımı sağlayabilmek üzere hakiki ihtiyacın tesbiti ve vaziyetin ilgili makamlara iblağı hususuna sayın valimiz tarafından el konulmasını zaruri bulurum.

Şimdilik hepinize iyilik dileklerimle saygı ve sevgilerimi sunarım, kardeşim.

Necmeddin Sahir Sılan
Tunceli Milletvekili

***

09.10.1949
Kalan

Telgraf

Sayın Necmeddin Sılan Tunceli Milletvekili
Ankara

Çiftçiye 500 ton tohumluk tahsis edilmişti. Şimdi ise serbest piyasadan alınması için emir verilmiş. Buna da imkân yoktur. Ekonomi, içişleri, tarım, ofis bakanlıklarına telle ricada bulundum. Sizin de bu işe el koymanızı saygı ile arz ederim.

Mahmut Tan

02.07.1949
Pülümür

Telgraf

Elazığ Milletvekili Sayın Bay Necmeddin Sahir,

948 yılında garba nakil edilen bizlere yüksek yardımlarınızla kabul edilen 5098 sayılı kanunla eski yerlerimize döndürüldükse de tarih naklimizde Hazine emanetine geçen menkullerimiz ahiren işgaline geçmiş ve halen eski halimizin iade edilmemesi mağduriyetimizi mucip olmaktadır. Cumhuriyet kanun esaslarına yakışmayan bu yağmagerliğin önüne geçilmesi için Meclis Riyasetine ve Başbakanlığa vaki 2/7/949 tarihli şikâyetimiz üzerinde yüksek ilgilerimizi tahrik ve sızılarımıza son verilmesini derin saygılarımızla dileriz.

Adres: Pülümür'ün Göcenek köylü Hüseyin Uluşan, aynı köyde Mehmet Uluşan, Tercan'ın Aspor köyünden Aziz Özci

***

21.01.1950

Sayın Vatandaşım,

Tel yazınızı aldım. Batıda bulunduğunuz sırada başkalarının eline geçmiş olan topraklarınızın geri verilmesine mâtuf olan bildirişlerinizi İskân Genel Müdürlüğü'ne duyurdum, dileğinizin yerine getirilmesini rica ettim.

Bu yöndeki görüşmeler sonunda, bildirişleriniz üzerine Genel Müdürlükte incelemelerde bulunmak ve yetkililerle de haberleşmek zarureti olduğu için gerekli incelemeleri ve haberleşmeleri sonuna kadar beklemek zorunda kaldım.

Ancak, aradan geçen zamanı nazara almak suretiyle son günlerde teşebbüslerimi yeniledim ve İskân Genel Müdürü ile görüştüm. Bana verilen bilgilere göre, bu yönde vaki müracaatlarınız üzerine ilgililere gerekli yazıların

yazıldığını ve toprakların başkaları tarafından fuzuli olarak işgal edilmiş olduğunun valilikçe de teyit edildiğini, ancak haberleşmelerin henüz sonuçlandırılmadığını öğrendim.

Bununla beraber, bu konu üzerindeki haberleşmeler sonunda elde edilecek neticenin, dilekçelerinize karşılık olarak, İskân Genel Müdürlüğü'nce sizlere bildirileceği temin edildiğinde ben de bu satırlarla durumu duyurmak ve böylece tel yazınızı da karşılamak istedim.

Bu bildirişimin, tel yazılarınızda imzası bulunan ve Tercan'ın Aspor köyünde oturduğu anlaşılan Sayın Aziz Önci'ye de saygılarımla duyurulmasını takdirinize bırakır, sizleri de saygılarla selamlarım.

Tunceli Milletvekili
Necmeddin Sahir Sılan

02.07.1949

Sayın Bayım,[1]

Son yazınızı[2] aldım. Nazımiye'mizin tez elden su tesislerine kavuşabilmesi için tanzimi zaruri olan proje ve keşiflerin tamamlanması hususunda İlsu teşekkülü ile ve İller Bankası ile gerekli temaslarda bulundum.

Ancak, 12.6.1949 günü İlsu teşekkülüne gönderdiğiniz yazı ile verilen bilgiler arasında içme suyuna ait rasat raporlarının eksik olduğu anlaşıldığından bir yandan bu raporun gönderilmesi hususu, 23.6.1949 günü yazılan 806 sayılı yazı ile talep ve temin edilmekle beraber diğer yandan işin geri kalmaması için gerekli işlemlerin görülmesini rica ettim.

Böylelikle, rasat raporları ayrıca sunulmak üzere, esas proje ve keşiflerin bugün İller Bankası Genel Müdürlüğü'ne sunulmasını sağladım. Önümüzdeki günlerde de tasdik edilmek üzere Bayındırlık Bakanlığı'na verilmesini temin edeceğimi bildiririm.

Ancak adı geçen bakanlıkça tasdik işinin tez elden sağlanabilmesi için mevzubahis rasat raporunun da bir an önce İlsu teşekkülüne gönderilmesini diler ve aziz vatandaşlarımız adına bana karşı tekrarladığın iyi duygulardan dolayı teşekkürlerimi sunarak hepinizi saygılarımla selamlarım.

Tunceli Milletvekili
Necmeddin Sahir Sılan

***

Sayın Bay Necmeddin Sahir Sılan
Tunceli Milletvekili

02.07.1949 günlü mektubunuzu aldık.

Her an tekrara hacet olmayan milletseverliğiniz ve daimi alâkanız bizi sizlere daima minnettar kılmıştır.

---

1 Hitap edilen kişi Hıdır İnaç'dır. –d.n.

2 Sözü edilen yazı arşivde mevcut değildir. –d.n.

Mektubunuzda bahsettiğiniz içme suyuna ait rasat raporları mektubunuzdan evvel 5/7/949 gün ve 58 sayılı yazımızla İl Su Tesisleri Ltd. O. gönderildi. Şimdi oradadır.

Sizleri taciz etmekle beraber memleket meselesi olan bu işteki sonsuz gayretinize ve çalışmanıza güvenerek sizlerin varlığınıza dayanarak bu işte gösterdiğimiz aculiyetimizi hoş görmenizi diler belde namına hürmet ve selamlarımızı sunarız.

Belediye Başkanı
Hıdır İnaç

***

07.12.1949
Ankara

Sayın Bay Hıdır İnaç,
Belediye Başkanı
Nazımiye

Tunceli'mizdeki karşılıklı görüşmelerimizde mevzubahis edilen çeşitli konular arasında güzel Nazımiye'mizin tez elden içme suyuna kavuşması için, vaki teşebbüslerin müsbet bir şekilde karşılandığını ve projeler üzerinde çalışılmakta olduğunu bildirdiğim gibi bugün de, yurd içindeki uzun dolaşmalardan dönüşte bulduğum yazı üzerine, vukû bulan teşebbüslerimin son safhası hakkında bilgi vermek ve böylece mevzubahis yazıyı da karşılamak istiyorum.

İller Bankası'nın su işlerine ve tesislerine müteferri işlerle uğraşmakta olan İlsu kurulu tarafından rasat raporlarına ve vahid fiyatlara göre hazırlanan ve İller Bankası eliyle Bayındırlık Bakanlığı'na tevdi edilen Nazımiye içme suyu projesinde yeniden bazı eksiklikler görülmüş ve bu itibarla adı geçen kurula geri çevrilmesi zarureti olmuştur.

Bu vaziyet muvacehesinde içme suyu projemiz yeniden gözden geçirilmiş ve tarafımdan vaki sürekli kovalamalar sonunda, eksiklerini tamamlatmak suretiyle, Bayındırlık Bakanlığı'na sunulmak üzere, ancak bugün, İller Bankası'na tevdi olunmuştur.

Bu duruma göre, adı geçen bakanlıkça gerekli incelemeler sonunda, tasdik muamelesinin yakında tekemmül edeceğini ve ondan sonra da Sağlık ve

Sosyal Yardım Bakanlığı'nca tasdike müteferri muamelenin sona erdirileceğini umuyorum.

Bu işlerin tekemmülünden sonra da ödenek temini suretiyle, ihaleye çıkarılması için gerekli teşebbüslerde ve kovalamalarda bulunacağımı bildirir ve sizi ve sizin şahsınızda aziz Nazımiyeli vatandaşlarımı saygı ve sevgilerle selamlarım.

Tunceli Milletvekili
Necmeddin Sahir Sılan

***

29.12.1949
Nazımiye

Sayın Bay Necmeddin Sahir Sılan
Tunceli Milletvekili
Ankara

7/12/949 tarihli mektubunuzla ilçemizin su işi için bildirdiğiniz tafsilatı memnunlukla aldım. İlçe hemşerilerimle yüksek alakanıza şükran ve teşekkürlerimizi saygıyle takdir ederek sizlere ebedi bağlılığımızı arz ederiz. İlçemizin su işinin tahsisatı 950 yılı içinde sıraya konulma ve ilçemizin 20 kilometrelik yolunun mümkün olduğu kadar umumi şoseler tahsisatından yapılması hususundaki hizmetlerinizin de esirgenmemesini saygıyla arz ederim.

Belediye Başkanı
Hıdır İnaç

***

22.02.1950
Ankara

Sayın Bayım,

Son yazınızı aldım. Temas ettiğiniz iki konu üzerindeki teşebbüslerimin sonunu sırasıyla bidiriyorum.

1. Su işi:

Güzel Nazımiye'mizin tez elden iyi suya kavuşabilmesi için hazırlanmış olan proje, Bayındırlık Bakanlığı ile Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı tarafından onanmış ve bugün İller Bankası'nda yeni ihale mevzuu olan su projeleri arasında sırasını ve yerini almıştır.

Su şebekesinin ana hatları dâhil olmak üzere tesbit edilen keşif tutarı 69.000 (altmışdokuz bin) liradan ibaret bulunmuştur. Bu paranın belediyemizin durumuna göre, fondan temini için sayın içişleri bakanımızla vaki temaslarımız esas itibarile müsbet şekilde karşılanmıştır.

Ancak, evvelce tekemmül etmiş olan su projeleri malî imkânsızlıklar dolayısile henüz ihaleye çıkarılamamış olduğu için ilk imkânda nazara alınmak üzere bir müddet beklemek zarureti ileri sürülmüştür.

Bununla beraber, bu yöndeki dileğimizin en kısa zamanda ve ilk imkânda gerçekleştirilmesi için sayın içişleri bakanımızın yakın ilgilerini rica ettim. Bu uğurlu işin tez elden başarılmasile ben de manevî haz duyacağımı kaydederim.

2. Yol işi:

Yıllardan beri önemle kovaladığımız bu konu üzerinde Bayındırlık Bakanlığı ile olduğu kadar Elazığ'daki yollar bölge müfettişi ile de görüşülmüş ve Nazımiye'mizi İskenderun-Erzurum yoluna bağlayabilmek üzere on kilometresinin, tesbit edilen esaslara göre Karayolları Genel Müdürlüğü'nce, bu yıl içinde yapılması rica edilmiştir.

Bu mevzua, Bayındırlık Bakanlığı bütçesinin Büyük Millet Meclisi'mizde görüşülmesi sırasında da temas olunmuştur. Buna ait görüşmeleri kapsayan tutanağı, basıldıktan sonra sunacağımı vaad eylerim.

Böylelikle, her iki iş hakkındaki temaslarımın, kovalamalarımın sonunu bildirmiş bulunuyorum. Bu bildirişlerimi aziz Nazımiye'lilerin bana karşı beslediklerini bildirdiğiniz vefalı duygularından dolayı teşekkürlerimle ve saygılarımla sayın vatandaşlarımıza duyurmanızı diler, sizi de saygılarla selamlarım.

Tunceli Milletvekili
Necmeddin Sahir Sılan

***

22.03.1950
Ankara

Sayın Nezih Devres
Yüksek Mühendis
Su İşleri Dairesi Başkanı
Bayındırlık Bakanlığı

Seçim çevremin bulunduğu Tunceli iline bağlı Nazımiye ilçemize ait su projesinin, gerekli incelemenizle tasdik edildiği 29.12.1949 günü yazılan 5/8514 sayılı yazıya göre anlaşılmıştır

Ancak, bu konuda vaki temaslarda, mevzubahis tasdik muamelesinden içişleri bakanlığımızca bilgi edinilemediği öğrenileceğinden, bu ilçemizin de İller Bankası'nca bugünlerde ihale edilecek kasabalar arasında nazara alınabilmesini temin için, adı geçen bakanlığa, bir yazı yazılması suretiyle, tasdik gününün ve keşif tutarının bildirilmesini rica ederim.

Bu yöndeki zahmetlerinizden dolayı teşekkürlerimle saygılarımı sunarım.

Tunceli Milletvekili
Necmeddin Sahir Sılan

05.07.1949

Sayın ve Kıymetli Milletvekilimiz
Necmeddin Sahir Sılan Beyefendiye,

Evvela hürmetlerimizi sunarak tazimlerimizi arz ederiz. Sayın milletvekilimiz, malumunuz olduğu üzere her sene olduğu üzere bu sene de mal ve davarlarımızla Tunceli'nin gösterdiği yaylalara çıktık ve birçok müşkülatla Kemah'ın Kamarik ve Birastik ve Dereşöran köyleri civarına geldik, bu köy halkı çoluk ve çocuklarile birlikte bizlere hücum ederek olmaz fenalıklarla bizlerin malını ve mülkünü gasp ettiler. Hükümete başvurduk, bir türlü derdimize çare bulamıyorlar. Erzincan valisine müracaat ettikse de bundan da bir semere hâsıl olmadı. Bizim işgal ettiğimiz dağlar ve meralar Hazine'ye ait ve hali bir arazi şeklindedir. Bizler ne yapacağımızı ve nereye başvuracağımızı şaşırdık kaldık. İcap ediyorsa bizler, o tarafa gelerek gereğine tevessül edelim. Bu iş üzerinde sizlerden başka dayanacak istinatgâhımız kalmadı. Lütfen ve merhameten bizlerin bu otlak ve yayla işimizin halli ve faslı neye muncer ise bizleri bu müşkilattan kurtarmanızı size sığınarak yalvarmaktayız. Bizlerin bu otlak ve yaylalardan istifade etmekliğimiz için icap edenlere emir veriniz ve bu müşkil mevkiden kurtarınız. Üstün saygılarımızı sunar cevabınıza intizar eyleriz. Sayın milletvekilimiz.

Celador köyünden Hacı Öztürk
Titinik köyünden Muhtar Hamdi Ulukaya
Şavak'ın Parev köyünden Hasan Küçük

Adres: Ovacık kazasında bakkal Hıdır elile Şavaklı Hasan Küçük

15.07.1949
Plümür

Sayın Büyüğümüz,

27/6/1949 tarihli tahrirat vâlâları alınarak ailemize karşı gösterilen lûtf ve hüsnü teveccühünüze teşekkürler ederim.

Bu gibi âli vicdan sahibi olduğunuzdan gerek mıntıkamız dahilinde ve gerekse hariçdeki bütün vatandaşlara gösterdiğiniz şefkatten dolayı başımızda ebediyen milletvekilimiz olarak kalacağına ümit var bulunuyorum.

Zâtı devletlerini rahatsız ediyorsam da evvel Allah sonra zatiâlilerinden başka sığınacak bir kimsem olmadığından bittabii arzumuzu, derdimiz size arz etmeğe mecbur kalıyorum.

Süleyman Yıldıranı evladınız edebiyat kısmında çalışarak bu yıl Erzurum Lisesi'ni pekiyi derece ile ve olgunluğunu da iyi derecede bitirerek, şimdi evde yanımızdadır.

Ve ortaokulun 3. sınıfından lise sonuna kadar leyli meccani olarak devlet tarafından dört yıl okumuştur. Muhitimizin darlık ve aile nüfusumuzun çokluğu dolayısile bu çocuğu yüksek tahsile verip yetiştirmeye mali durumumuz müsait olmadığından, yine bu çocuğun yüksek tahsilden yetişmesi için ve bu babalık vazifesini yapmak sizin gibi babamızın kucağına atılarak Ankara ve İstanbul'da Siyasal Bilgiler Okulu ve Tıp ve Hukuk fakültelerinden birine leyli meccani olarak kayıt ve kabuluna delâletlerini dilerim.

Evvelâ Siyasal Bilgileri tercih buyurunuz, kayt ve kabul şartlarını ve ne vakit çocuk tarafından müracaat edileceğini iş'ar buyurulursa minnettar kalır, bu vesile ile, saygı ile mübarek ellerinizden öperim.

Tüccardan
İsmail Yıldıran

16.07.1949
Hozat

Telgraf

Sayın Bay Necmeddin Sahir Sılan
Tunceli Milletvekili
Ankara

Halkımızın durumu çok fenadır. Bir an evvel tohum ve yiyeceğin temin edilmesine yine delaletlerinizi rica eder, hürmetlerimi sunarım.

Belediye Başkanı
Salih Zeki Tuncer

02.08.1949
Ovacık

Sayın ve Değerli Büyüğümüz
Muhterem Milletvekilimiz,

Ovacık ilçemize şeref verişinizle biz Ovacıklılara tarihi bir gün yaşattın. Şurası muhakkaktır ki gelişinizle ne kadar neşelendik, ne kadar sevindikse gidişinizle de o derece üzülüp müteessir olduk. Bizler hiç olmazsa aramızda bir gece kalmanızı arzu ettik. Ne yazık ki işlerinizin çokluğu bu arzumuza bir set teşkil etti.

Sayın vekilimiz, siz Ovacık'tan ayrıldıktan sonra Süleyman Ova ile görüştüm. Bütün tavsiyelerinizi, selam ve sevgilerinizi kendisine harfiyen söyledim. O da sizi görmediği için çok müteessir oldu. Hemen size mektup yazmaya koyuldu. Bana tevdi ettiğiniz birinci ve basit görevi başardığım için ciddi ve hakiki bir zevk duydum. Bundan sonra emirlerinizi kendim için şeref addederek yerine getirmeye azamî gayret sarf edeceğime inanabilirsiniz.

Sayın ve değerli vekilimiz!..

Haddim olmayarak şunu arz edeyim ki, bendeniz bütün ömrümü hükümet ricali ve erkânı arasında ve sizler gibi mülkî ve askeri tanınmış şahsiyetler arasında ve nezdin geçirdim. Meşgalem âli cenap hükûmetimize daima ve daima hizmet olmuştur. Varlığile ve büyüklüğü ile övündüğümüz hükûmetimiz eksik olmasın ki yaptığım bütün hizmetlerimi beklediğim şekilde taçlandırdı.

Garpta bulunduğumuz senelerde memlekete dönüşümüz için yüce kamutayda sarf ettiğiniz gayretlerinizi, kıymetli çalışmalarınızı unutmuş değiliz. Biz garptan dönenler size daima ve daima borçluyuz. İnşallah yakın bir atide sizi yine Tunceli milletvekili olarak görmeyi arzu ediyoruz. Cenabıhak nasip ederse bunun için de çalışacağız. Size değil kendimize hizmet edeceğimize inanıyoruz...

Ovacık'ta görüştüğümüzde ayaküzeri olduğu için siz de acele ettiğiniz yorgun da olduğunuz için sizi fazla üzmek istemedik. Müsaadenizle size bazı dertlerimizi arz edeyim.

1. Biz garptan dönenler hâlâ 2510 sayılı kanunun yaraları ile mustaribiz. 10 sene vade ile tevzi edilen arazilerimiz başkalarının tahtı tasarrufuna geçmiş. Bazılarımız kısmen arazisiz kalmışızdır (toprak kanunu da bu ıstırabımızı dindirmedi). Misal mi? (İşte Konaklı Veli Derman) daha neler. Sayın vekil, acaba siz yeni bir kanun veya bir yönetmelikle bu gayri kanuni şekilde tevziye uğrayan araziler üzerine adalet meş'alesini saçamaz mısınız? Bunu bir tasarı ile yüce kamutaya arz etsen diğer mebuslarımızın sizi destekleyeceklerine kuvvetle eminiz.

2. İkinci mesele kazamızda müthiş bir afet haline gelen uyuz hastalığı salgınıdır. Kaza sakinlerin belki %60 ila 80'i bu hastalıkla muzdariptir. Hükûmet tabipliğince esaslı ve temizleyici bir faaliyet veya harekât daha görülmemiştir. Tedavi ve ilaç diyen H. Tb.'liğine gelenler de "ilaç yok, yazdık gelmedi, siz temizlik yapın kendi kendine geçer" mealinde kuru vaadlerle geri çevriliyor. Kazadan tutun da köylerimiz bütün fert ve haneleri müzminleşen bu hastalığın kucağında kavruluyorlar. Hal ne olacak?

3. Ovacıkta takdim ettiğim mahdum bendenizi Eylül 20 veya 25'te size gönderiyorum. Allah'tan aşağı size güveniyorum. Ortayı iyi dereceyle bu sene bitirdi, liseyi okuyacak. Fakat mali vaziyet mahdumun bu isteğine bir set çekmiş. İstikbale ümitle bakan bir yavru son ümitlerini size bağlamış. Siz Allah'a, o size emanet.

Ellerinizden öperim Sayın Necmeddin Bey.

Pulurlu Mahmut Z. (1297)

02.08.1949

Sayın Milletvekilimiz Necmeddin Sılan,

Yasak bölge halkındanız. 1948 yılında hükümetin yardımıyla Ilanı köyünde 5 hanede 23 nüfus iskân edilmiş bulunuyoruz. Şimdiye kadar birçok müracaatımıza rağmen toprak verilmedi. Ümitsiz, işsiz güçsüz, aç ve susuz bir duruma düştük. Ya Ilanlı köyünde veyahut herhangi bir köyde toprak verilmek suretile bizi bu çok acı ve feci vaziyetten kurtarmanızı ve bizim için süratle bir çare bulunmasını lütfen te'min buyurunuz.

Şuna itimat buyurunuz ki tahammüle asla takatimiz yoktur.

Lütuflarınızı ve yüksek delaletinizi memleketin yüksek kudsiyetine ve ağuşuna sığınarak milletvekilimiz olan sizden yalvarıyoruz.

Ilanlı köyünde iskân edilen beş hane adına
Yusuf Akkuş

03.08.1949
Pertek

Sayın ve Kıymetli Milletvekillerimize,

Bendeniz aslen Hozatlı olup Hozat'ta geçinmemezliğimiz yüzünden Pertek kazasının İstiklal Mahallesi'ne geldik. Ve şimdi ise burada oturmaktayım. Aç susuz, perperişan bir vaziyetteyim. 5 nüfus sahibiyim. Bu beş nüfusun idarei maişetini benden başka temin edecek hiç kimsem yoktur. Fakirim. Mağduruın. Arazim bir şeyim yok. Senede 15 lira 65 kuruş yol parası ve bekçi parası da alınmaktadır ki bu paralan vermeğe hiçbir mali kudretim yoktur. Bir dikili ağacım yoktur. Bendenize bir yardım yapılması ve boş yerde bir arazi verilmesini saygılarımla rica ederim.

İstiklal Mahallesi'nden Hıdır Ağırkaya

***

03.08.1949
Pertek

Sayın ve Kıymetli Milletvekillerimize,

Bendeniz aslen Hozatlı olup Hozat'ta geçinmemezliğimiz yüzünden Pertek kazasının İstiklal Mahallesi'ne geldik. Ve şimdi ise burada oturmaktayım.

Aç susuz, perperişan bir vaziyetteyim. 9 nüfus sahibiyim. Bu dokuz nüfusun idarei maişetini benden başka temin edecek hiç kimsem yoktur. Fakirim, mağdurum, arazim bir şeyim ve idarem yoktur. Senede 15 lira 65 kuruş yol parası ve bekçi parası vermekteyim. Büyük 1 oğlum askerdedir. Bendenize bir arazi yardımı yapılmasını rica ederim.

İstiklal Mahallesi'nden Süleyman Çelik

***

03.08.1949
Pertek

Sayın Milletvekillerimize,

Bendeniz aslen Halvori köyünden olup orada geçim durumumuz iyi olmadığı ve arazimiz ise memnu mıntıka olduğundan Pertek kazasının İstiklal Mahallesi'ne geldim. Bendeniz 4 nüfus sahibiyim. Bu dört nüfusun idarei maişetini benden başka temin edecek hiç kimsem yoktur. Bendeniz ise amelelikle uğraşmakta olup ve amelelikle de idare edemiyorum. Amelelikten aldığım parayı da ancak yol vergisi ve bekçi parası ve saireye veriyorum. Bunun için bendeniz idaremi yapamıyorım. Çoluk çocuğum aç susuz, perperişan bir vaziyettedirler. Bendenizin ve çoluk çocuğumun mağduriyeti yüksek makamınızca göz önünde tutularak bendenize bir arazi yardımı yapılmasını yüksek milletvekillerimize ağlıyarak yalvarırım.

Pertek'in İstiklal Mahallesi'nden Hasan oğlu Hüseyin Sönmez

03.08.1949
Pertek

Sayın Milletvekilimiz Necmeddin Sahir Beye,

Mahsus selam ve hürmetlerimle her iki ellerinden öperim. Kalan'a bağlı Marçik köyü mezirelerinden beraber 938 yılına kadar emücem oğlu Süleyman tarafından mahsullerimizi adı geçene yarıcılığa vermiş idik. Şimdiye kadar mahsullerimiz içindedir. Şimdi de Sağsik köyünde Hıdır Yıldırım, Halil Kaplan, taraflarından şimdi de mahsüllerimiz adı geçenler tarafından yarıcılıkla onlar kaldırmaktadır. 943 yılından şimdiye kadar bu erazilerimizin arkasından dolaşıyoruz. 946/947'de iskân tarafından 6'ıncı ayın 25'inde keşfe gittiler ve gezdiler. Hazine'ye iskân tarafından mal edilecekti fakat sahibi bendeniz ve arkadaşlarım bulunduğu için iskân malımızı Hazine'ye mal etmedi. Evraklar Ankara'ya istendi mecliste karar verdiler. Mal sahipleri vardır. Şimdi de 949'da Mehmet Kılınç, Hüseyin Taka, Bahri Turgut'u vekil tuttular. Dava açtılar mahkemede malımızı aldılar. Hüseyin Taka ile Mehmet Kılınç'a verdiler. Biz de fakir olduğumuz için, paramız olmadığı için vekil tutamadık. Hâkim gizli olarak keşfe gitti ve bize haber vermedi. 5. ayın birinde keşfe gitti, biz de Sağsik köyünde Hıdır Yıldırım evine gittik sonra Sağsik'de bize haber verdiler. Biz de gittiğimizde onlar oradalardı. Pertek suyundan Kırmızı Dağ'a kadar yüksek milletvekilimiz tahkikat yaparsın mal bizim deyilse cezamıza razıyız. Biz çok mağdur olduk. Çok da mağdur ettiler. Daha artık ele bir vaziyette kaldı ki çoluk çocuğumuz duvarın diplerinde sürünüyorlar. Çünki benim sanatım ameleliktir.

Sen atamızsın artık derdimi zatıalınıza arzetmekten başka bir çare bulamadım. Biz Türk evladıyız, biz diğer ecnebiden gelme değiliz. Çok rica ederim derdimi arz ediyorum.

Pertek İstiklal mahallesinde Süleyman oğlu Dursun Tın.
Müşüllü oğullarından

Benim varislerim şunlardır. Fatma Çakır, Rıza Erdoğan, Memet Özgül, Hıdır Açık

Ve tapu müdürünün eline kaç kere gittim. İntikal muamelesini namımıza yapmıyor.

Dursun Tın

17.08.1949
Mazgirt

Yemeklik ve Tohumluk Buğday İhtiyacı Hk.

Valilik Yüksek Makamına,
Tunceli

Yemeklik ve tohumluk olmak üzere ilçemiz için 2 bin ton ihtiyaç gösterildiği halde il komisyonunca bu mikdar üzerinden tenzilat yapıldığı ve 850 tona indirildiği öğrenilmiştir. Bu gibi tesbitlerde daima karşılanan mübalâğalı istekleri önlemek ne eksik ve ne de fazla hakiki ihtiyacın tesbit edilebilmesi için şahsen meşgul olunmuş, son iki ay zarfında asgari 30 köyü sırf hububat vaziyetlerini mahallinde görmek üzere gezdikten ve her gittiğim köyde köylülerle ve en son da merkezde tertip ettiğim bir toplantıda bilumum muhtar ve azalar ve köylerin ileri gelenlerile bu mevzuda etraflı bir konuşma yaptıktan sonra, her köye hususi memur gönderilmek suretile köylülerin hakiki yemeklik ve tohumluk ihtiyaçları tesbit ettirilerek vilayete arzedilmiş bulunmaktadır. Tesbit edilen rakamın ilçenin gerek tohumluk ve gerek yemeklik bakımından ihtiyacını karşılayacak hakiki mikdar olduğuna kani bulunuyorum.

İl İhtiyaç Komisyonu'nun ilçemiz için kabul ettiği miktarı öğrenince ilerde telafisi imkânsız olduğundan herhangi bir yanlışlığa meydan vermemek düşüncesile derhal köylere çıktım. Sekiz on köy gezdim, köylülerle görüştüm, harmanlarını gördüm. Hasat mevsimi olan bugünlerde yirmi-otuz teneke tohum atmış olduğu halde hiç harman yapamayan evinde bir gram ekmek ve unu bulunmayan köylülere rastladım. Günlerce ekmek yüzü görmemiş ailelerle, köylülerin endişe içinde bulunan çehrelerile karşılaştım. Köylüyü imkânsızlıklar içinde bütün ümidini devlete bağlamış vaziyette gördüm.

İki köyde köylülerin ambarlarını dahi muayene etmek suretile şahsen tesbit ettiğim istihsal mikdarını gösterir cetveli[1] aynen takdim ediyorum. Aynı

---

1 Sözü edilen cetvel arşivde mevcut değildir. –d.n.

esaslar dahilinde ilçenin umumi istihsalini köylere memur göndererek tesbite başladım. Bir hafta içinde ikmal ederek arzedilecektir. Elde olunacak rakam ilçenin tohumluk ve yemeklik ihtiyacını hakikate yakın bir şekilde tahmine imkân verecektir.

İlçede 2.600 hane tohumluk ve yemeklik isteğinde bulunmaktadır. Yapılan tesbite göre her haneye vasati 100, 150 kilo tohumluk arpa, 250, 300 kilo tohumluk buğday ve 300, 375 kilo yemeklik buğday ve arpa yardımı yapılması icab etmektedir. Bu sene mahsul bire bir dahi vermemiştir. Köylü ektiği tohumu alamamıştır. Aldığını kabul etsek dahi yiyeceğini dışardan temin etmek mecburiyetindedir. Bir nüfus senede vasati 200 kilo buğday yediğine ve ilçenin umumi nüfusu 21 bin olduğuna göre ilçenin senelik yemeklik istihsali 4.200 ton tutmaktadır. Bunun bir mikdarı darı ve gilgil ile karşılanabileceğinden bire bir dahi mahsul alınamayan bu sene ilçemize yardım olarak istenen rakamın hakikate çok yakın olduğunda hiçbir şüphe bırakmamaktadır.

Kredi ile halkın ihtiyacının tamamının karşılanması imkânsız görülüyorsa Ziraat Bankası vasıtasile peşin para mukabilinde hububat satışı yapılması ve yol vaziyeti dolayisiyle kış gelmeden üç, dört yüz ton buğdayın ilçede stok ettirilmesi lüzumunu bir tedbir olarak müsaadenize arzederim.

Maruzatımın masa başında dört duvar arasında yazılmış gelişi güzel bir mütalaâ olmadığına inanmanızı bilhassa rica ederim. Bu sene halk büyük bir tehlike ile, açlık tehlikesile karşı karşıyadır. Yol durumu dolayisiyle her geçen gün bu ihtiyacın karşılanması imkânını güçleştirmektedir. Gereğinin yapılmasını yüksek müsaadelerinize saygılarımla arzeylerim.

Mazgirt Kaymakamı
Ferit Hacaloğlu

***

19.08.1949
Ankara

T.C.
Ekonomi ve Ticaret Bakanlığı
Hususî Kalem Müdürlüğü

Sayı Genel: 16062
Sayı Özel: 1/981

Sayın Necmeddin Sahir Sılan,
Tunceli Milletvekili
Elazığ

Tunceli'nin tohumluk ve yiyecek hububat ihtiyacı hakkındaki teliniz üzerine bu yolda evvelce vilâyet tarafından aynca yapılmış bir müracaat olup olmadığını araştırdım.

Telinizde belirtilen ihtiyaçları tesbit eden ve İçişleri Bakanlığı'na gönderildiği anlaşılan Tunceli vilâyetinin yazısının bir sureti adı geçen bakanlığın 09.08.1949 gün ve 8711 sayılı yazısına ekli olarak ancak 10.08.1949 tarihinden elden takip edilmek üzere Nazımiye kaymakamı tarafından bakanlığımıza getirilmiş ve incelenmiştir.

1. K/780 sayılı kararın 7'inci maddesine uygun olarak mülkiye âmirleri tarafından yapılan ekmeklik talepleri, mevcudu müsait ofis ambarlarından tahsis verilmek suretiyle karşılanmaktadır.

Gezdiğiniz mıntıkalarda böyle bir ihtiyaç mütalâa ettiğiniz takdirde, mahallî ihtiyaçlarının zamanında karşılanabilmesi için, idare âmirlerine doğrudan doğruya Toprak Mahsulleri Ofisi'ne müracaatlarının telkin edilmesi yerinde olur.

2. Vilâyetlerin tohumluk ihtiyaçları Tarım Bakanlığı'nca tesbit edilerek bu kere hazırlanan listeler Toprak Mahsulleri Ofisi'ne verilmiş ve Ofis'çe de bu listedeki miktarlara göre ihtiyaç mahallerine sevkıyata başlanmıştır. Bu arada, Tunceli vilâyeti için Tarım Bakanlığı'nca tesbit olunan 600 ton tohumluk buğdayın Toprak Mahsulleri Ofisi Yerköy İşletmesi'nden Elazığ'a nakline 17.08.1949 tarihinden itibaren başlanacaktır.

Ofis tarafından tevziine başlanmış bulunan tohumluk bedelleri için çiftçiye T.C. Ziraat Bankası'nca munzam bir tohumluk kredisi temin edilmiş bulunmaktadır.

3. Toprak Mahsulleri Ofisi elindeki yemlik hububat ancak askerî birliklerin ihtiyacını karşılamaya yetecek durumda olduğundan, şimdilik mahallî ihtiyaçlar için yemlik hububat satılmasına imkân görülememektedir.

Dahilî mübayaalarımızın inkişaf etmesi ve hariçten ithal edeceğimiz arpaların memlekete ulaşmasından sonra, mahallî ihtiyaçlar için de tahsislerde bulunulacağı tabiidir.

Ot temin edilmek istenildiği takdirde, ihtiyaç sahiplerinin civar Devlet Çiftlikleri'nden bedeli mukabilinde mübayaatta bulunmaları mümkündür.

Keyfiyeti saygılarımla bilginize sunarım.

Ekonomi ve Ticaret Bakanı
Vedat Dicleli

***

02.09.1949
Mazgirt

Telgraf

Necmeddin Sahir Sılan,
Milletvekili

77 köyün ihtiyar heyeti ve köylerin ileri gelenleri bugün kasabada toplanarak kapılarımızı çalmakta bulunan büyük faciayı siz büyüklerimize arz ediyoruz. Çalışkanlığı ve her türlü hareketiyle bütün halkın sevgi ve itimadını kazanan kaymakamımızın emrile harmanlar bir bir ölçülmüş bu sene elimizde 1.625 ton tohum ekimine mukabil 465 ton mahsul kaldırıldığı görülmüştür. Yaşlılarımız bu şekilde bir mahsul yılını görmediklerini söylemektedirler. Birçok tarlalar hayvanlara otlatılmış, kırk elli teneke tohum ektiği halde hiç harman yapmayan evinde bugün bir teneke buğday veya unu bulunmayan köylülerimiz mevcuttur. Köylerimizde açlık başlamıştır. İnanınız bize açlık hükmünü göstermekte birçok vatandaşlar açlık dolayısıyle hicret etmektedirler. Bir kilo fazla koparalım veya biz fazla isteyelim

yarısını verirler düşüncesile hareket etmiyoruz. Hakikati olduğu gibi ifade ediyoruz. İstihsalimizi yukarıda arzettik. İlçemizde 2.600 müstahsil aile, 21 bin nüfus vardır. Tohumluk ve yemeklik ihtiyacımızın tesbitini ve halıhazırda yapılan 80 ton tohumluk buğday yardımı ile Ziraat Bankası'nın yapacağı 125 bin liralık kredi tevziatının ilçemizi tohumsuzluktan ve açlıktan kurtarıp kurtarmayacağını yüksek takdirlerinize arz ediyoruz. Tohumsuzluk ve açlık tehlikesi dolayısıyla küçüğü büyüğü, kadını erkeği endişe içinde bulunan halkımızın yardımına koşmanızı saygılarımızla arzeyler, ellerinizden öperiz.

Belediye başkanı Yüksel muhtarlar Canık Sabri Akyol Ulhan Ayhan Urçıkerdoğan, Pulanderinden Yıldırım Kaban, Gündoğan Ateş Erdoğan Yusuf Çelik Kebine Alat Koğgundoğdu Çelik Yılmaz Arslan Urum Ergun Çelik Polat Kılavuz Hasan İlbay Seğin (...) Yıldırım Şimşek Bilan Tosun Arslan Kunkçu Korkmaz Yılmaz Yeşiltaş Ertürk Karaoğuz Doğan Yıldırım Yıldız Demiryıldız Yıldırım Demirduman Ayhan Polat Gündüz Yıldız Şimşek Arslan Bal Gül Ömer Özyalçın (...) Arslan ve arkadaşları

***

14.09.1949
Mazgirt

Telgraf

Sayın Bay Sahir Sılan,
Tunceli Milletvekili
Ankara

Halkınızın tohumluk ihtiyaçları hakkındaki lütufkârane teşebbüslerinize belde hemşerileri namına candan teşekkürlerimi sunarım.

Belediye Başkanı Ahmet Yüksel

***

15.09.1949
Ankara

T.C.
Tarım Bakanlığı
Özel
1596

Sayın Necmeddin Sahir Sılan,
Milletvekili
Elazığ

Kuraklıktan zarar gören Tunceli ilçelerine tohumluk tahsisine dair telgrafınızı aldım; arzunuzu incelettirdim.

Tunceli'nin kuraklıktan zarar gören ilçelerine dağıtılmak üzere 1.850 ton buğday tohumluğu tahsis edilmiş ve muhtaç ilçelere taksim ve tevzii il emrine bırakılmıştır.

Saygılarımla.

Tarım Bakanı

***

20.10.1949

Sayın Bayım,[2]

Son yazınızı, Tunceli'miz ile yurt içindeki uzun dolaşmalarımdan dönüşte aldım. Böylelikle Mazgirt ve Kalan'daki görüşmelerimizin samimi intibaları içinde, ilk haberlerinizi öğrenmiş oldum. Sizlere ve aziz vatandaşlarıma daima iyilikler dilerim.

Tunceli'mizin ve bu arada en verimli topraklara sahip olan Mazgirt'imizin bu yıl uğradığı kuraklık felaketi karşısında vatandaşlarımızın üzüntülerini candan paylaşmış bulunuyor ve bu yöndeki teşebbüslere, uğraşmalara rağ-

2 Hitap edilen kişi Ahmet Yüksel'dir. –d.n.

men aziz hemşerilerimizin tohumluk buğday hususundaki ihtiyaçlarının tamamiyle karşılanamadığını biliyorum.

Bununla beraber, aziz yurdumuzun muhtelif kısımlarını kucaklayan kuraklık felaketi karşısında 5254 sayılı kanuna göre olsun, Ziraat Bankası kredisi ile olsun İl İhtiyaç Komisyonu'nca tesbit edilmiş olan 1.850 ton tohumluk buğday tahsisini temin edebilmekle kısmen olsun teselli buluyoruz.

Bu arada, Tunceli'mize ait olan tahsis muamelesi hakkında bir fikir verebilmek için size ekli cetveli sunuyorum. Böylece Mazgirt'imize 5254 sayılı kanuna göre 380 ve Ziraat Bankası banka kredisi ile de 200 ton tohumluk buğdayının tahsis edildiğini bildiririm.

Ancak, Mazgirt topraklarının genişliğinden başka verim kabiliyeti hasebiyle, Tarım Bakanlığı'nda vaki yeni teşebbüslerimle, evvelki tahsislere ilaveten, Ziraat Bankası kredisi ile 100 ton daha tohumluk buğday tedariki imkânlarını sağladığımı, tel yazısı ile olan bildirişimi teyit suretiyle, kaydetmek isterim.

Bu suretle Mazgirt çevresindeki aziz hemşerilerimizin, ihtiyaç komisyonlarınca vaki tahsislere göre ödeme gücü olan çiftçilere açılan banka kredisi ile ister piyasadan, ister Toprak Mahsulleri Ofisi'nden tohumluk buğday tedarikinde, diğer ilçelere nisbetle en yüksek miktarda faydalamalarına imkân verildiğini umuyor ve vatandaşlarımızın hayırlı ve bereketli mahsul elde etmeleri hakkındaki dileklerimi tekrarlarım.

Bu münasebetle kendi adınıza olduğu kadar sayın Mazgirt'liler adına bana karşı belirttiğiniz vefalı ve temiz duygulardan dolayı teşekkür ediyor ve bu duygularımın duyurulmasını da takdirinize bırakıyorum.

Bu arada, parti işlerimizin, son kongre ile olduğu kadar adalet camiasındaki vazifelinin, gerekli kovuşturmaları hissetmek suretiyle ayrılmış olmasından sonra, daha müsbet bir yol alacağını umuyor ve bu yöndeki bildirişlerinizi de böylece karşılamış oluyorum.

Bundan başka Mazgirt'den ayrılırken orman mühendis yardımcısı Egsal Erkan'ın dileğine dair verdiğiniz not üzerine yetkililerle vâki görüşmelerimi de bildirmek istiyorum:

Hakkında dört meseleden dolayı lüzumu muhakeme kararı verilmiş olan bu vatandaşımızın bir meseleden meni muhakeme kararı almış olmasına rağmen üç mesele hakkında henüz meni muhakeme kararını mütezammın ilâm gelmemiş olduğundan muhakemelerin sonuna kadar yeni bir vazifeye tayinine imkân olamıyacağını öğrendim; teessürlerimle bu vatandaşımıza duyurulmasını dilerim.

Şimdilik saygı ve sevgilerimle sizi ve hepinizi selamlarım, sayın vatandaşım.

Tunceli Milletvekili
Necmeddin Sahir Sılan

Cetvel: Tunceli için tohumluk buğday tahsisi

a) 5254 sayılı kanuna göre

Adı	miktarı
Kalan	90 ton
Nazımiye	40 ton
Mazgirt	380 ton
Pertek	180 ton
Hozat	90 ton
Ovacık	30 ton
Çemişgezek	180 ton
Pülümür	60 ton
Tutarı	1050 ton

b) Ziraat Bankası kanununa göre kredi ile

Adı	1. Tahsis	2. Tahsis	3. Tahsis	Tutarı	Şubesi	Banka kredisi Plasmanı	Tutarı	Beher kilosunun maliyeti
Kalan	30	50	-	80	Kalan	31.300	43.000	38,7
Nazımiye	30	-	-	30	Kalan	11.700		38,7
Mazgirt	80	120	100	300	Mazgirt	100.000	100.000	33,3
Pertek	50	90	-	140	Pertek	42.000	42.000	30
Hozat	40	50	-	90	Hozat	27.000		30
Ovacık	20	20	-	40	Hozat	12.000	81.000	30
Çemişgezek	50	90	-	140	Hozat	42.000		30
Pülümür	-	80	-	80	Erzincan	24.000	24.000	30
						290.000	290.000	

***

20.10.1949

Tel yazısı örneği

T.C.
Ziraat Bankası
Sayı: 20

Mazgirt Ajanlığına,

Bankamız kredisi ile tevzi olunmak üzere ilçenize yeniden yüz ton tohumluk buğday tahsis olunduğu Tarım Bakanlığı'ndan bildirilmiştir.

Bu maksatla emrinize verilmiş olan 70.000 liralık munzam ve muvakkat tohumluk plasmanı 30.000 lira artırılarak 100.000 liraya çıkarılmıştır.

Talimatına göre işlem yapılması.

Genel Müdürlük

***

25.10.1949

Sayın Bayım,[3]

Bu yıl Tunceli'mizin uğradığı kuraklık felâketi karşısında, 5254 sayılı kanun dışında, ödeme gücü bulunan sayın çiftçilerimizin Ziraat Bankası kredisiyle temini mevzubahis olan tohumluklarının münhasıran serbest piyasadan temini mecburiyetine dair vaki bildirişler üzerine derhal yetkililerle temaslarda bulundum.

Bu konudaki temas ve görüşmelere göre, Ziraat Bankası kredisinden faydalanan sayın çiftçi vatandaşlarımızın tohumluklarını münhasıran serbest piyasadan almaları için herhangi bir tebliğde bulunulmadığını öğrendim.

Esas itibariyle, Ziraat Bankası kredisini sağlayan vatandaşların, tohumluklarını, serbest piyasadan olsun, Toprak Mahsulleri Ofisi'nden olsun, mübayaa etmeleri kendi takdirlerine bağlı bulunmakla beraber, serbest piyasadan almak mecburiyetine dair bana vaki bildirişlerin Elazığ'daki Toprak

3 Hitap edilen kişiler vali ve belediye başkanlarıdır. –d.n.

Mahsulleri Ofisi ambarında stok buğday bulunamamasından ileri geldiğini istidlâl ettim.

Bu mevzu üzerindeki araştırmalar sonunda, tohumluk temininde gerçekten çekilmekte olan darlık dolayısiyle, adı geçen ambarda tohumluk buğday bulunmadığını öğrendim. Bunun üzerine vaki teşebbüs ve ricalarımla, münhasıran Tuncelili vatandaşlarımıza verilmek üzere, Toprak Ofisi Genel Müdürlüğü'nce Akçakale'den ikiyüz elli ve Kadınhanı'ndan üçyüz elli ton tohumluk buğdayın tez elden Elazığ'daki Toprak Ofisi ambarına gönderilmesini sağladım.

Böylelikle, tohumluk ihtiyaçlarını banka kredisiyle karşılamakta gecikmiş olan sayın çiftçilerimizin Elazığ'daki Toprak Ofisi ambarında yumuşak ve serbest buğdaylardan ihtiyaçlarını temin edebileceklerini umuyorum. Vaziyeti böylece saygı ve sevgilerimle duyurur, iyilik dileklerimi tekrarlarım.

Tunceli Milletvekili
Necmeddin Sahir Sılan

***

09.12.1949

Örnek

No: 171

Kızılay Genel Merkezi Başkanlığına,
Ankara

Bu seneki kuraklık afetinden birinci derecede müteessir olan ilimiz halkının tohumluk ihtiyacının mühim bir kısmı temin edilmiş ve yemeklik zahire ihtiyaçlarının temini hususunda yalnız tediye gücü olanlara Ziraat Bankası'ndan bir miktar yardım yapılabilmiş, çalışma kudretinde olanlara da il dahilinde mahdud miktarda da olsa çalışma sahası gösterilmiştir.

Ancak il halkı arasında bakacak kimsesi bulunmayan çocuklarla yine kimsesi olmayan ve malül veya çok ihtiyar olmaları hasebile çalışıp hayatlarını kazanmaya muktedir olamayan 696 kişiden ibaret bulunan fakir kimselerin maruz bulundukları açlık tehlikesinden kurtarılmaları için esaslı bir çare bulunamamıştır.

Gerçi il merkezi ile ilçelerdeki Kızılay dernekleri bu maksat için faaliyete geçirilmiş ise de esasen fakir olan ve bilhassa bu seneki kuraklık yüzünden daha fazla yardıma muhtaç bir duruma düşen halkımızdan bu maksadı temine yeter miktarda teberru temin edilememektedir.

Bu itibarla açlık tehlikesine maruz bulunan bu vatandaşlara hiç olmazsa 4 aylık zahire yardımı yapılabilmesi için ilimize gerekli para yardımı yapılmasına müsaade buyurulmasını arzederim.

Tunceli Valisi
Hayri Orhun

***

10.12.1949

T.C.
Tunceli Valiliği
Yazı İşleri Kalemi
Sayı: 132/1587

İçişleri ve Tarım Bakanlıkları. Y. Makamına,

C: 23.11.1949 gün ve İ. İ. Gn. Md. Ş.3. 23364-57/32/13261 sayılı yazıya.

1. Mazgirt ilçesinin Danaburan köyü halkından 23 kişi imzasiyle yüksek bakanlıklarınıza sunulan dilekçe emirleri veçhile bağlı olarak geri çevrilmiştir.

Evvelce de muhtelif vesilelerle arz edildiği üzere ilimiz bu seneki kuraklıktan en fazla müteessir olan illerden birisidir.

Gerçekten bu sene hükûmetçe alınan tedbirlerle çiftçilerimizin tohum ihtiyacının bir kısmı sağlanmış bulunmaktadır. Ancak kuraklıktan fazla müteessir olan bu muhit çiftçilerinin bir kısmı ektiği tohum miktarında mahsul alabilmiş, mühim bir kısmı ise ektiği tohumu bile kaldıramamış olduğundan yiyeceğe olan ihtiyaç fazladır. Gerçi Ziraat Bankası'nın tohumluktan ayrı olarak ödeme kabiliyeti olanlara çevirme kredisinden dağıttığı bir miktar paradan faydalananlar ile ilimiz dahilindeki mahdut iş sahasından (gayet mahdut yol işleri ve Kalan, Mazgirt, Pülümür ormanlarından odun kesimi) istifadeleri sağlananlardan bir kısım halk peşin para ile gerek ofis ambarlarından, gerekse serbest piyasadan bir miktar yiyecek temin etmiş bulunmakda

ve ilimiz dahilindeki 696 nüfusdan ibaret bakacak kimsesi bulunmayan fakir ihtiyarlarla malul ve küçük yaşdaki çocukların ilk mahsul zamanına kadar yiyeceklerini temin için mahalli Kızılay dernekleri faaliyete getirilmiş ve fakat esasen fakir olan bu muhit halkının bilhassa bu seneki kuraklıkdan fazla müteessir olmaları sebebiyle bu derneklerin de işe kifayet edecek teberru temin edemeyecekleri nazara alınarak 09.12.1949 tarih ve 171 sayılı yazımızla Kızılay umumi merkezinden bu husus için yardım istenmiştir.

Ancak ödeme kabiliyeti olmayan veya zaif olan dilekçe sahipleri gibi ortakçılıkla (maraba) maişetlerini temin eden ve umumi nüfusun %30-40'ını teşkil eden çiftçilerin banka kredisinden istifadeleri mümkün olamayacağı gibi mahdut olan iş sahasından bilhassa mevsim dolayısiyle tatminkâr fayda elde edilemeyeceğinden mahallen bu gibilerin yemeklik ihtiyaçlarını temine imkân yokdur.

Bu itibarla bu gibi kuraklıkdan müteessir olan muhtaç çiftçilere verilmek üzere 3730 sayılı kanunla tadil edilen 3442 sayılı kanun hükmüne tevfikan 1.000 ton kadar yardım yapılmasına müsaadelerini saygılarımla arzeylerim.

2. Cevaben İçişleri, gereği için Tarım bakanlıklarına arz olunmuştur.

Tunceli Valisi
Hayri Orhun

***

24.12.1949
Mazgirt

Telgraf

Sayın Necmeddin Sahir Sılan,
Milletvekili
Ankara

Mıntıkam yemeklik bakımından sıkıntı içindedir. Tohumlukta gösterdiğiniz büyük alaka dolayısile mevcut bugünkü durumun size arzını benden rica ettiler. Vaziyet vilayet kanalile bakanlıklara bildirilmiştir. Yardımın acele yapılmasına delalet buyurmanızı saygile arz ve rica ederim.

Kaymakam Ferit Hacaloğlu

***

29.12.1949

Sayın Ferit Hacaloğlu
Kaymakam
Mazgirt

Muhtaç vatandaşlarımızın yemeklikleri için temmuzdan beri uğraşmaktayım. Parasızlık yanında buğdaysızlık benzerlerine verilen menfi karşılık teşebbüslerimi engellemekle beraber muhtaç yaşlılarla çocukların tamamen, marabaların kısmen yemekliklerini temine çalışıyorum. Saygılarımla vatandaşlarımıza duyurulmasını dilerim.

Tunceli Milletvekili
Necmeddin Sahir Sılan

***

05.01.1950
Ankara

Sayın Vatandaşım,[4]

Yazınızı aldım. Bildirdiğiniz konu üzerinde yetkililerle görüştüm ve evvelce vaki teşebbüslerimi yenilemek suretile, tez elden gerekli tedbirlerin alınmasını rica ettim.

Bununla beraber bu yönde, yetkililer arasında, türlü bakımlarla, incelemelerde bulunulması zarureti karşısında, sizleri tamamile olmasa bile kısmen olsun tatmin edecek şekilde bir haber ulaştırabilmek için, ilgililer arasındaki görüşme ve haberleşmelerin sonucunu gözlemeyi zaruri buldum.

Ancak geçen günlere rağmen size, henüz kesin ve müsbet bir haber vermek imkânına malik olmamakla beraber, durumu bildirmek için şu yazıyı yazmaya koyuldum.

Esas itibarile, Büyük Millet Meclisimizin çalışmalarına ara verdiği zamanlarda, daha temmuz ayı içinde, Tunceli'mizdeki dolaşmalarımda siz-

4 Hitap edilen kişi Mazgirt Hacıyusuf köyünden Ali Şahin'dir. –d.n.

lerin, aziz vatandaşlarımızın tohumluk ve yemeklik bakımından karşılaştığı büyük darlığı ve sıkıntıyı, uçakla Ankara'ya gelmek suretile, duyurduğum gibi ağustos ve eylül ayları içinde önce yalnız olarak, sonra Sayın Başbakanımızın, ricalarımı hüsnü telakki etmesi ve Tunceli'mize şeref vermesi üzerine toplu olarak bu yöndeki üzüntüleri olduğu gibi belirttim.

Bunun üzerine, Tunceli sınırları içindeki vatandaşlarımız için 1.850 ton tohumluk sağlanmakla beraber, yemeklik konusu üzerinde bir yandan parasızlık, diğer yandan buğdaysızlık yüzünden olduğu kadar kuraklık felaketine uğramış olan diğer illerimizin de yemeklik temini için vaki isteklerine verilen menfi karşılık yüzünden, gerçekten muhtaç vaziyette olan aziz vatandaşlarımıza yemeklik temini hakkındaki teşebbüslerimi müsbet şekilde sonuçlandıramadım.

Bu arada, yazını almak suretile müracaat ve teşebbüslerimi teyid etmek ve yenilemek imkânını bulduğum gibi sizlerin müracaatınızı sayın Tunceli valimize de duyurmak suretile vaziyetin valilik tarafından da resmi şekilde ilgili makamlara bildirilmesini rica ve temin ettim. Bundan başka sayın kaymakam tarafından tel yazısile vaki bildirişi de derhal Sayın Başbakanımıza ve diğer yetkililere duyurdum.

Bugün yeniden vaki olan temas ve görüşmelerime göre, yemeklik teminine matuf dileklerin Bakanlar Kurulumuzca önümüzdeki hafta içinde inceleneceğini ve bir karara bağlanacağını öğrenmiş bulunuyorum.

Bu konuda, Tunceli'mizden başka illerin de müracaat etmiş olması ve isteklerin daha şamil bir mahiyet taşımakta bulunması hasebile, hükûmetimizin içinde bulunduğumuz şartlara göre tamamile olmasa bile, hiç olmazsa yaşlılarla çocuklara ve gerçekten ekmeksiz vatandaşlarımıza kısmi şekilde ve imkânlarla mukayyet olmak şartile, yemeklik yardımında bulunacağını umuyorum.

Bu satırların, sizleri fiili şekilde tatmin etmediğini bilmekle beraber bir yandan yazınızı karşılamak, diğer yandan teşebbüslerimin, kovalamalarımın, didişme ve uğraşmalarımın safhalarını da bildirmek istedim.

Şimdilik size ve diğer aziz hemşehrilerimize iyilikler diler ve hepinizi candan saygı ve sevgilerle selamlarım.

Tunceli Milletvekili
Necmeddin Sahir Sılan

***

15.01.1950
Ankara

Sayın Bayım,[5]

Kuraklık felâketinin doğurduğu zaruretlerle sayın vatandaşlarımızdan bir kısmının yemeklik bakımından çekmekte oldukları darlıkları gidermek için gerekli yardımlarda bulunulmasına matuf teşebbüslerimi tel yazımla da bildirdiğim gibi yeniledim.

Böylelikle, vaziyeti sayın başbakanımızla devlet bakanına duyurduğum gibi mevzuun, güvenlik durumu itibarile de, başbakanlığa intikal ettirilmesini sayın İçişleri Bakanı'mızdan rica ve temin eyledim.

Bundan başka vaziyetin ciddiyetini, diğer bazı bakan arkadaşlarımıza da duyurdum ve gerektiği takdirde, Bakanlar Kurulu'ndaki görüşmelerde, bu dileğimiz için yardımlarını rica eyledim.

Böylece, bu konudaki görüşmeler sonunda, bu yöndeki bildirişlere ve kovalamalara göre durumun bir kere de yerinde incelenmesi uygun görülmüş ve şimdilik Van, Ağrı ve Tunceli için Kızılay eliyle elli ton buğday yardımında bulunulması kararlaştırılmıştır.

Bunun üzerine, İçişleri Bakanlığımızca bir müfettiş vali ile bir Mülkiye müfettişinin bugünlerde önce Tunceli'ye sonra diğer illere hareketi temin edilmiştir.

Bu arada, elli ton buğdaydan otuz ton buğdayın ilimize tahsisi temin olunduğu gibi, Kızılay genel merkezi ve Toprak Ofisi Genel Müdürlüğü ile temas edilmiş ve Elazığ'daki ilgililere yazılması da sağlanmıştır.

Şu duruma göre, kuraklıktan en çok zarar gören Mazgirt ve Pertek ilçelerindeki yaşlılarla çocuklara ve malûllere şimdilik az dahi olsa, yardım imkânı hasıl olmakta ve Kalan'da vuku bulacak temasların da teşebbüslerimizi teyid edecek şekilde sonuçlanacağı muhakkak bulunmaktadır.

Bu konuda başbakanlıktan 13.01.1950 günü yazılmış olan 94/4406/158 sayılı yazının örneğini, bilgi için, özel olarak size sunuyorum.

Bu duruma göre, Elazığ'daki toprak ofisi ambarından bugünlerde alınabilecek olan yemeklik buğdayın, az dahi olsa, yemekliğe muhtaç vatan-

5 Hitap edilen kişi Ferit Hacaloğlu'dur. –d.n.

daşlarımızın ellerine tez elden ulaştırılabilmesi için sayın valimizle münasip şekilde temasa geçeceğinizi umarım.

Bu arada, mevzubahis mesele için Tunceli'ye gelecek olan vazifelilere temas imkânı olduğu halde, tatmin edici izahlarda bulunmanızı takdirinize bırakır ve bu yöndeki teşebbüslerimin, uğraşmalarımın bu son safhasını sayın belediye başkanımızla aziz vatandaşlarımıza duyurmanız ricasile sizi de saygı ve sevgilerle selamlarım.

Tunceli Milletvekili
Necmeddin Sahir Sılan

***

15.01.1950
Ankara

Sayın Hemşerim,[6]

Yazınızı aldım. Kuraklık felâketinin doğurduğu zaruretlerle sayın vatandaşlarımızdan bir kısmının yemeklik bakımından çekmekte oldukları darlıkları gidermek için gerekli yardımlarda bulunulmasına matuf teşebbüsleri yeniledim.

Böylelikle, bildirişlerinizi sayın başbakanımızla devlet bakanına duyurduğum gibi mevzuun, güvenlik durumu itibarile de dikkate alınması gerektiğini belirtmek suretile, başbakanlığa intikal ettirmesini de sayın içişleri bakanımızdan rica ve temin eyledim.

Bundan başka, vaziyetin ciddiyetini, Tunceli'nizin özellikleri itibarile, diğer bazı bakan arkadaşlarımıza da duyurdum ve gerektiği takdirde Bakanlar Kurulu'ndaki görüşmelerde, bildirişlerinize göre gönderilmesi gereken bin ton yemeklik buğdayın, diğer benzeri talepler karşısında, tamamen verilemese bile hiç olmazsa şimdilik beşyüz ton olarak sağlanmasını rica eyledim.

Ancak, bu konudaki görüşmeler sonunda da, bu yöndeki bildirişlere ve kovalamalara rağmen, durumun yerinde incelenmesi daha uygun görülmüş ve şimdilik Van, Ağrı ve Tunceli için Kızılay eliyle elli ton buğday yardımında bulunulması kararlaştırılmıştır.

---

6 Hitap edilen kişi Hayri Orhun'dur. –d.n.

Bunun üzerine, İçişleri Bakanlığımızca bir müfettiş vali ile bir mülkiye müfettişinin bugünlerde önce Tunceli'ye, sonra diğer illere hareketi tensip edilmiştir.

Bu arada, elli ton buğdaydan otuz ton buğdayın ilimize tahsisi temin olunduğu gibi, Kızılay genel merkezi ve Toprak Ofisi Genel Müdürlüğü ile temas edilmiş ve Elazığ'daki ilgililere yazılması da sağlanmıştır.

Şu duruma göre, Mazgirt ve Pertek ilçelerindeki yaşlılarla çocuklara ve malûllere şimdilik az dahi olsa, yardım imkânı hâsıl olmakta ve bugünlerde gelecek olan değerli idare arkadaşlarınızla vuku bulacak temaslarınızın da teşebbüslerimizi teyid edecek şekilde sonuçlanacağı muhakkak bulunmaktadır.

Vaziyeti içişleri bakanlığımızın bildirişlerile öğrenmiş olmanız tabii görülmekle beraber, bu konuda Başbakanlıktan 13.01.1950 günü yazılmış olan 94/4406/158 sayılı yazının örneğini bilgi için size sunuyorum.

İmkân bulduğunuz takdirde bu konudaki yakin uğraşmalarımı saygılarımla birlikte vatandaşlarımıza duyurulmasını diler, size de iyilik dileklerimle saygılarımı tekrarlarım, sayın hemşerim.

Tunceli Milletvekili
Necmeddin Sahir Sılan

***

13.01.1950

T.C.
Başbakanlık
6/158
33-44

İçişleri Bakanlığı'na,

Tunceli, Ağrı ve Van illeri dahilinde muhtaç durumda olup yiyecek tedarikinden aciz bulunan vatandaşlar hakkındaki 14719, 34, 35, 51, 52 ve 307 sayılı ve 24/12/1949, 2-3-12/Ocak/1950 tarihli yazınız ile ilişikleri Bakanlar Kurulu'nun 12.01.1950 tarihli toplantısında incelenerek vilâyetlerden gelen iş'ar kâfi görülmediğinden durumun bir mülkiye müfettişi tarafından mahallen incelenmesi ve acil ihtiyaçları karşılamak üzere müfettişin emrine Kızılay'dan 50 ton hububat tahsisi kararlaştırılmıştır.

Mülkiye müfettişinin emrine yukarda yazılı miktarda hububat tahsisi, Kızılay Derneği Genel Merkezi'ne yazılmıştır.

Gereğinin yapılmasını saygılarımla rica ederim.

Başbakan Yerine
Müsteşar
İ. Hakkı Ülkmen

***

13.02.1950
Mazgirt

Telgraf

Çok Sayın Necmeddin Sahir Sılan,
Milletvekili
Ankara

1. Yemeklik buğday temini hususunda gösterdiğiniz yakın alakayı bütün vatandaşlara duyurdum. Çok memnun kaldılar. Bağlılıklarını ve teşekkürlerini yazmak istediler. Arz ederim.

2. İlçemize tahsis edilen Kızılay buğdayından 1.630 nüfusda 308 aileye sekiz ton dağıtılmıştır. Gün geçtikçe halkın müracaatı artmaktadır. Bu sene kar köylerle muvasalayı kestiği halde beş kilo buğday alabilmek için bugün yüzlerce köylü kasabaya gelmiştir. Elimizde buğday yok. Yardım teminine delaletinize saygile arz ederim.

Kaymakam Ferit Hacaloğlu

***

21.02.1950
Ankara

Sayın Hemşerim,[7]

Son yazınızı aldım; bildirişleriniz üzerine yetkililerle yeniden görüşmek suretiyle, sayın vatandaşlarımızın yemeklik buğday bakımından karşılaşmış bulunduğu zorlukları, bütün acılığı ve çıplaklığı ile tekrarladım.

---

7 Hitap edilen kişi Hayri Orhun'dur. –d.n.

Hükûmetimizin en yetkili uzuvlarile görüşmeler sonunda, dün de içişleri bakanlığı'nda sayın bakanın odasında sizinle Kalan'da temaslarda bulunmuş olan Sayın Cavit Kınay da bulunduğu halde bu mevzu üzerinde yeniden durdum.

Böylelikle, şubat ayında ihtiyaçları karşılamak üzere gönderilmesine karar verilen on bin liraya ilaveten hafta içinde beş bin lira daha gönderilmesini temin ettim.

Bu arada, bir yandan il ile, diğer yandan toprak ofis ile haberleşilmesi suretiyle, mart ve nisan aylarında gönderilecek olan iki yüz ton buğdayın, Kalan'daki hububat stoğuna dokunulmaksızın, Elazığ'daki toprak ofisi ambarından Mazgirt ilçemize gönderilmesini ve Mazgirt Belediyesi'nin mutemetliği ile veya Ziraat Bankası şubesi eliyle mart ve nisan aylarında muhtaç vatandaşlara dağıtılmasını rica ettim.

Böyle bir tedbirin, bu yıl en çok zorluk çekmiş olan Mazgirtli vatandaşlarımıza, manevi bakımlarla, büyük bir kuvvet olacağını söyledim ve esas itibarile mutabakatlarını temin eyledim.

Bu suretle, aylardan beri emek verdiğimiz bu hayati mevzuun, bildirişlerinize göre, bin ton olmasa bile, ocak-nisan ayları için iki yüz seksen ton yemeklik buğday temini suretile, kısmen olsun müsbet bir şekil almasından manevî bir huzur duymuş oluyorum.

Bununla beraber, İçişleri Bakanlığı'ndaki görüşmelerimizde haziran ve temmuz aylarında da yüzer ton hesabile, iki yüz ton daha yemeklik buğday verilmesindeki zarurete de işaret ettim; hatta bu miktarın, ilkbaharda dağıtılacak olan tohumluk arasından da mütalaa edilebileceğini ileriye sürdüm.

Vaziyeti bu satırlarla size duyururken bu konuda verilmiş olan raporun[8] bir örneğini de özel olarak bilginize sunuyorum.

Şimdilik, saygı ve sevgilerimin sayın vatandaşlarımıza duyurulması ricasile, sizi de sevgi ve saygılarımla selamlarım, sayın hemşerim.

Tunceli Milletvekili
Necmeddin Sahir Sılan

---

8 Sözü edilen rapor arşivde mevcut değildir. –d.n.

***

22.02.1950

Sayın Ferit Hacaloğlu,
Kaymakam
Mazgirt

Muhtaç vatandaşlarımızın yemeklik buğdayı için on bin lira gönderildi, haftaya beş bin lira daha gönderilecektir. Mart, nisan aylarında da ikiyüz ton buğday verilecektir. Saygılarımla. Aziz vatandaşlarımıza duyurulmasını diler, sizi de saygılarla selamlarım.

Tunceli Milletvekili
Necmeddin Sahir Sılan

***

24.04.1950
Ankara

Sayın Hemşehrim,[9]

Mazgirt'de bulunduğum günlerde sizinle karşılaşamamış olduğumuzdan müteessirim. Bununla beraber Mazgirt'e dönüşünüzde telefonla vaki görüşmelerimizde bana karşı tekrarladığınız iyi duygulardan dolayı da müteşekkirim.

Sayın pederinizin müsbet şekilde geçirdiği ameliyat sonunda tamamile iyileşmiş olduğunu umar ve iyilikler dilerim.

Bu arada, Mazgirt'deki temaslarımızda, muhtaç vatandaşların yemeklik buğdaylarını sağlayabilmek üzere, sayın belediye başkanile vaki görüşme sonunda, yazmış bulunduğum tel yazısına sayın içişleri bakanımız tarafından verilmiş olan karşılığın örneğini bilginize sunuyor ve vaziyeti sayın belediye başkanımıza da duyurmuş bulunduğumu bildirmek istiyorum.

Bu münasebetle dahi, sizi ve Mazgirtli sayın vatandaşlarımızı, saygılarla selamlar, hepinize iyilik dileklerimi tekrarlarım.

Tunceli Milletvekili
Necmeddin Sahir Sılan

---

9 Hitap edilen kişi Ferit Hacaloğlu'dur. -d.n.

***

24.04.1950
Ankara

Sayın Bayım,[10]

Muhtaç köylü vatandaşların yemeklik buğdaylarını sağlamak için Mazgirt'deki görüşmelerimiz üzerine, sayın İçişleri Bakanlığı'na gönderdiğim tel yazısına verilen karşılığın örneğini bilginize sunuyorum.

Bu arada, sizi ve sayın arkadaşlarınızla aziz Mazgirtli hemşerilerimizi candan saygı ve sevgilerle selamlar, hepinize şen günler dilerim.

Tunceli Milletvekili
Necmeddin Sahir Sılan

***

15.04.1950

T.C.
İçişleri Bakanlığı
Bakan
2/526

Sayın Necmeddin Sahir Sılan,
Tunceli Milletvekili

Mazgirt'ten gönderilen 04.04.1950 tarihli telgrafınızı aldım.

Kuraklıktan zarar görenlerin ihtiyaçlarına tahsis edilmek üzere Ziraat Bankası vasıtasile Tunceli valiliği emrine 15.000 lira gönderilmiştir.

Bilgilerinize arzeder, saygılarımı sunarım.

İçişleri Bakanı Y.

---

10 Hitap edilen kişi Ahmet Yüksel'dir. –d.n.

19.08.1949
Bingöl

Telgraf

Necmeddin Sahir Sılan,
Tunceli Milletvekili
Ankara

17/8/949 saat 21.50'de vuku bulan depremde Kiğı ilçesinde altmışyedi ölü, bir o kadar yaralı; Karlıova ilçesinde dokuz ölü, altmışiki yaralı tesbit edilmiştir; her iki ilçede de hayvan zayiatı ve bina hasarının fazla olduğu anlaşılmıştır. Hasar ve zayiatın tesbitine devam olunmaktadır. Yardım hususunda ilgi gösterilmesini arz ederim.

Belediye Başkanı
Ahmet Bayram

08.09.1949

Sayın ve Muhterem ve Yüksek Şerefli Büyük Babamız,

600 nüfustan ibaret 50 hane halkı cümlesi selamlarını yollar, ömrünüze dualar eder, cümlesi ellerinizden öperek sizi görmeden yüksek şerefli olduğunuzu işitmiş ve bu sebeple canla başla büyüklüğünüze bağlılığımızı arz ediyoruz.

Sayın büyüğümüz, seni medhe layık kimse değiliz, fakir bir köylü halkıyız. Yalnız Cenabıhak'dan şunu dileriz, senin gibi yüksek şerefli vatan evladını ve zatınız gibi büyüğümüzü Cenabıhak daima ber karar etsin ve hiçbir vakit hiçbir suretle darlık göstermesin amin.

Büyük babamız, zatınıza bizim kim olduğumuzu ve nereden ve şimdiye kadar başımıza gelen felaketleri bu elli hane namına arz ederim ve derdimizi her nereye arz ettik, hiçbir yardımlarını görmedik, sanki Kars'ın dokuz milletvekili vardır, ne çare zenginlerin vekili biz gibi şark köşesinde kalan ve 30 seneden beru felaketten felakete uğrayan fakirlere kim bakar. Onlar ancak Kars'a gelip zenginlerle konuşmak ve keyiflerini yerine getirdikten sonra Kars'ın güzel yağ ve peynirinden alup Ankara'ya dönmek. Bizim gibi fakirleri dinleyen ve derdini arayan kimdir. Bunun için bu sefer de seni meşgul etmek mecburiyetinde kaldık. Çünkü her taraftan büyüklüğünüzü işittik ve çok büyük yardımlarını biliyoruz.

Sayın büyüğümüz, biz esasen Revan muhaciriyiz. 337 yılında öz anavatanımıza ne müşkül vaziyetlerle iltica ettik. İlk geldiğimizde Kars'ın Digor bucağının Zibni köyünde kaldık ve o köyde on sekiz sene kadar kaldıktan sonra 935 yılında vuku bulan zelzele dolayisile eski valimiz bulunan ve halen de Kars'ın milletvekili Akif İyidoğan bize karşı güttüğü firsattan istifade siz Kürtsünüz sizi Türkleştireceğim diyerek sanki bizi felaketten kurtarmak isterken maksadı yine felakete sürmek ve bu suretle Kürtsünüz diye bizden öc almak istedi ve bizi Ardahan ilçesine jandarma ile sevk etti ve o köylerde iki üç hane olmak üzere serpiştirdi ve bizi yerleştirdiği köylere de şu hitabı

yapmıştır; "bunlara gün vermeyin, yalınız köyde çobanlık yapsınlar", ben bunun için iki üç hane olmak üzere bu köylere verdim ki size çobanlık yapsınlar." Ne felaket ne yazalım başımıza gelen felaketi nasıl anlatayım göz görecekti ki gönül de acısaydı.

Sayın babamız yine siz gibi âli cenap büyüklerimizin çıkardıkları bir kanunla sürgün olanların kendi yerlerine gelmeleri emir edildi ve çıkan bu kanundan bizler de istifade ettik, tekrar eski yerimiz bulunan Digor'un Zibni köyüne geldik.

Fakat bizi Ardahan'a verirlerken İskân Kanunu'na göre bize arazi de verildi, Ardahan çok dar bir yeri vardır, arazisi hiç yok, zaten yaylası da yoktur, evvelce bizler rençberlik yapmakla beraber çok çok koyunlar da beslemekte idik. Fakat Ardahan'ın kışı yedi ay olması ve arazisinin çok dar bulunması suretile ve hatta bir de koyun hastalığına mübtela kepenek tabir edilen bir hastalık dolayısile elimizde mevcut ikiyüz ve üçyüz koyun sahipleri bu koyunları mahvettiler.

Ardahan'da bulunan halk bütün Posof'dan gelmedir ki bunlar hem Posof'dan istifade ederler hem de Ardahan'da iskân yolu ile arazi aldılar.

Bizlerin bu şekilde yerleşmemiz ve köylerde haksız bırakılmamız sanki vatandaş değiliz, Türk tabii gibi şahıslardan olduğumuzcasına bize karşı muamele yapmakta idilerdi.

Orada nüfusumuza 3-4 dekar bir arazi verildi. On sene kadar bir müddet kaldık, 1947 yılında eski köyümüze geldik. Fakat biz bu köyden ayrılırken Şavşat ve Posof'dan oraya gelen birçok kimseler oldu. Eski köy Hazine'ye ait bir yerdi. Esasen çok büyük bir köydür, şimdi eski komşularımız olan Şavşat ve Posoflulara çıkan Toprak Kanunu'na göre çiftçi diye kabul ediyorlar, bizlere ise siz evvelden iskan yolu ile arazi almışsınız, size daha arazi yoktur, biz de diyoruz ki o arazimizi Hazine'ye vereceğiz eğer kabul etmezseniz onun azlığını göz önüne alınız, nasıl ki şimdi köyde oturan diğer komşulara 100 dekardan noksan arazi vermiyorsunuz bize de aynı şekilde muamele yapınız. Çünkü hatta o vakit öyleleri var ki iki nüfus veya üç nüfusmuş, şimdi ise yedi sekiz nüfuslu bir aile olmuştur. Bunu da kabul etmiyorlar. Siz neye geldiniz, buradaki Türklere eziyet vermeye geldiniz, sizi ancak vali Akif İyidoğan Türkleştirmek için birer ikişer hane olmak üzere Türk köylerine vermişti, ne yazık ki bu kanunu çıkardılar bunu da bizim nahiye müdürümüz bulunan Fevzi Yeşilkaya ismindeki şahıs her an hitap ediyor benim canım burada sağ ise Kürtleri bu nahiyede barındırmayacağım diyor.

Sayın büyüğümüz derdimiz çoktur yazı ile anlatamıyoruz. Çok fakiriz, oraya kadar gelip zatınıza derdimizi anlatmaya da vaktimiz yoktur.

Bu sebeplerden dolayı şimdi gelen toprak komisyonu bize arazi vermiyor, zaten verilen arazi borçlanma suretiyle verilir, biz sanki iskân yolu ile arazi aldığımız için bu sebeple bize arazi vermiyorlar, hiç iskân yolu ile arazi almayanlarımız çoktur ve bununla beraber ufak çocuklarımız da arazi almamıştır. Bunları hiç nazara almıyorlar, gidin ölün, hamallık yapın diye söylüyorlar.

Sizden başka bir çare bulamadık, size yalvarıyoruz ne yapalım, Kars milletvekilleri bizim derdimizi aramadılar. Yeni gelen valimiz de aynı hitapda bulunuyor gidin hamallık yapın, ölün ancak oradaki Türklere arazi verilecektir diye söylüyor. Sizden bir aman bekliyoruz, 600 nüfusluk halk sizin büyüklüğünüze sığınmış yalvarıyor, derin saygılarımızı sunarız, büyüklüğünüzden cevap bekleriz.

Adresimiz: Kars ilinin Digor bucağının Zibni köyünde oturan 50 hane namına köy halkından Hüseyin Ertaş

02.09.1949

Sayın Milletvekilimiz Bay Necmeddin Sahir,

Memleketimiz memnu mıntıka dahilinde olduğundan 5098 sayılı kanunun geçici ikinci maddesi gereğince ilçenin büyük ve küçük orman köylerinde iskân edildik.

Bizlere verilen toprak miktarı kanunun tayin ettiği miktardan çok az verildiği gibi temlik ve tevzi cetvelinde bil farz 15 dönüm olarak gösterilen tarla mahallcn ölçülecck olursa 5 dönümc gelmektedir.

Bu hesapla verilen toprak bizi beslemeğe kâfi değildir. Bu hususta vilayet makamına müracaatta bulunduk ve arazimizin ölçülmesi emredilmiş ise de ölçülmemiştir.

Yakından bu derdimizle alakadar olmanızı ve evraklarımızı bizzat tetkik etmenizi, arazimizin ölçülmesini arzeder, 37 hane namına saygile ellerinden öperim.

Küçükorman'dan (...)
Mahmut Saf

***

20.01.1950

Sayın Vatandaşım,

Tunceli ile Erzincan çevresindeki dolaşmalarımda, ilçeye geldiğim sırada, bana sunduğunuz yazıdaki bildirişlerinizi daha o zaman sayın Erzincan valisine duyurduğum gibi doğudaki uzun yolculuklarımdan dönüşte de sayın İskân Genel Müdürüne duyurdum ve isteğinizin gerçekleştirilmesi için ricalarda bulundum.

Sayın Erzincan valisi bu konuda yakından ilgileneceğini bildirdiği gibi, sayın İskân Genel Müdürü de mevzuu incelemek zorunda olduğunu söylediğinden bu yöndeki bildirişlerine kadar beklemek zaruretini duydum.

Ancak, aradan zaman geçtiği için, son günlerde, sayın İskân Genel Müdürünü yeniden aradım ve ricaları tekrarladım. Bu suretle, azlığını ileri sürdüğünüz toprakların yeter derecede bulunduğu, Erzincan valiliği ile vukubulan haberleşmeye atfen, bildirildiği gibi, iskân mevzuatına göre gereken diğer yardımların da yerine getirilmiş olduğu söylenildi.

Bu vaziyet muvacehesinde, sizlere daha başka suretle faydalı olamadığımdan dolayı teessürlerimle birlikte, bana söylenilen sözleri duyurmak ve böylece yazınızı karşılamak istedim.

Size ve diğer sayın vatandaşlarımıza iyilikler diler, saygı ve sevgilerimi sunarım.

Tunceli Milletvekili
Necmeddin Sahir Sılan

10.09.1949
Pertek

Çok Kıymetli Sayın Bayım,

Tohumluğun artırılması hakkında kalplerimizi sürur veren çok kıymetli telinizi aldım. Derhal kasaba merkezinde ilan etmekle beraber köylülerimize de duyurulması için gereken tedbirleri aldım ve bugün de Anadolu Ajansı'na yetiştirmesi için muhabirle temasa geçtim.

En müteessir ve düşgün anlarımızda Hızır gibi imdadımıza yetişmiş olduğunuzdan dolayı şükranlarımızı yazı ile arz etmeye söz bulamıyoruz. Halkımız (sağ olsun milletvekilimiz Sayın Necmeddin Sılan) cümleleriyle yekdiğerini tebşir ediyor, iş bu yazımda halkın lisanına terceman olarak memnuniyetlerini haki payınıza isale vekâlet yapıyor.

Sayın vekilimiz: İlçemizin tapu memuru galebelik bir aile sahibidir. Bu zatın üç oğlundan ikisi asker birisi de lise tahsilini bitirmiş ve askerliğini yapmış Talat Öner adlı bir gençtir.

Babasının başında bulunan nüfus çokluğuna maddi bir yardım yapabilmek için yaptığı bütün teşebbüsleri birer suretle menfi karşılandı, el attığı dallar kırıldı. Babasının meslekinde oldukça ihtisası bulunduğundan Tapu Umum Müdürlüğü'ne vaki müracaatı açık yer olmadığında, olduğu takdirde düşünülecek cevabıyle karşılandı. Bundan birkaç gün evvel Pülömür'ün açık bulunan tapu memurluğuna tayini için 5/9/949 günlü dilekçesiyle müracaat etmiş ve bu dilekçesi aynı günde uçak postasıyle umum müdürlüğe yollanmıştır.

Çoktan beri ilçemiz tapu memurluğunu halkın sevgisiyle yapmakta bulunan Ömer Öner muhitte ve hatta civar ilçeler halkı tarafından da sevilir ve sayılır bir şahsiyet olmakla beraber mühim anlarda her zaman için şahsından faydalanmak imkânları mevcut bulunduğundan yukarıda arz etmiş olduğum oğlu Talat Öner'in Pülümür tapu memurluğu için Tapu Umum

Müdürlüğü'ne göndermiş olduğu dilekçesinin verimli delaletinizle takibini dilerken tebşiratlı emirlerinizi beklemekte olduğumuzu arze cesaret eder ilçe halkile beraber saygı ve selamlarımızı sunarız.

Pertek Belediye Başkanı
Zeki Söylemezoğlu

***

18.10.1949
Ankara

Sayın Bayım,

Son yazınızı, Tunceli'mizle doğu illerimizdeki dolaşmalardan sonra İzmir ve İstanbul'dan dönüşte aldım. Bu itibarla ancak bugün karşılayabiliyorum.

İlk önce tohumluk işi dolayısıyle kendi adınıza olduğu kadar aziz vatandaşlarım adına belirttiğiniz iyi ve temiz duygulardan dolayı teşekkürlerimi tekrarlarım. Bu konuda gerektiği kadar faydalı olamamaktan doğan teessürlerimi ince hareketlerinizle, samimi bildirişlerinizle kısmen olsun gidermiş oluyorum.

Sizlere, aziz vatandaşlarıma iyi ve bereketli mahsul elde etmelerini, daima iyi gün görmelerini candan diler ve şükran duygularımla dileklerimin duyurulması hususundaki zahmetlerinize de teşekkürler ederim.

Bu arada, tapu memuru sayın Ömer Öner oğlu Talat Öner'in tapu memurluğuna tayini hakkındaki dilekçeyle de yakından ilgilendiğimi bildirmek isterim.

Bu konuda, tapu kadastro genel müdürü ile vaki görüşmede, barem kanununa göre, devlet hizmetine girmek isteyenlerin imtihana tabi tutulmaları gerektiğinden bu gencin de ilk önce bu imtihanı geçirmesi için yakin ilgililere rica ettim ve böylelikle, bugün, Tunceli Valiliği'ne yazılan yazı ile imtihana girmesi imkânını sağladım.

Şu duruma göre, genel müdürlüğün bildirişlerine göre il merkezinde imtihanın açılması için temaslarda bulunulmasını takdire bırakır ve bu gencin imtihanda başarı elde etmesini dilerim.

İmtihanı başarı ile verdiği takdirde Pülümür'deki vazifeye tayinini temin edebilmek için mevzubahis memurluğun imtihan sonuna kadar açık bırakılacağını da bildirir sizi ve diğer vatandaşları saygı ve sevgilerle selamlarım.

Tunceli Milletvekili
Necmeddin Sahir Sılan

***

01.02.1950
Ankara

Sayın Bayım,

Yazılarını aldım. İlkönce temas ettiğiniz konuları sırasile karşılıyorum:

1) Parti hareket ve faaliyetleri üzerinde ilk bildirişleriniz üzerine yetkililerle görüştüm ve vaziyeti duyurdum.

Bununla beraber, aynı konu üzerindeki son bildirişlerinizi de dikkate değer buldum ve vaziyetin dediğiniz şekilde gelişmesinden dolayı bu yöndeki teşebbüslere ait düşüncenizi ben de uygun gördüm.

2) Kasabadaki Camii Kebir'in imam ve müezzini için gerekli ödeneği temin etmek üzere, evvelce vaki teşebbüs ve ricaları tekrarlamak suretile, Vakıflar genel müdürü ile yeniden görüştüm.

Bu yöndeki temaslara göre Namık Efendi Camii'nin imam ve müezzini için ellişer lira ödenek verilmekte olduğu, ofis tarafından işgal edildiği zamandaki hasar bedeli olan 1192,30 liranın gönderilmiş bulunduğu, Sungur Camii'nin münderis olduğu ve Ulu Camii'nin de halk idaresinde bulunması hasebile ve Vakıflar idaresinin içinde bulunduğu zorluklar dolayısile muhtelif il ve ilçelerden vaki bildirişlere de müsbet karşılık verilemediği için bu yöndeki dileğinizin gerçekleşmesine imkân görülemediği cevabını aldım.

Bununla beraber, yıllardan beri bu yönde vaki müracaatların müspet şekilde karşılanamamasından doğan üzüntüleri belirtmek suretile, hiç olmazsa yalnız imam için ödenek sağlanması hususunda ısrarla durdum ve ricalarda bulundum.

Bu itibarla, Pertek'in İskenderun-Erzurum yolu üzerinde bulunması hasebile olan öneminden başka mahallelerin genişliği, nüfusun çokluğu halkın yaşama darlığı dolayısile, imam ve müezzin için, Vakıflar Genel

Müdürlüğü'nce, kadro ve ödenek verilmesi hususunda derhal bir yazı göndermenizi uygun görüyor ve gereğini takdirinize bırakıyorum.

Şimdi de evvelce temas edilmiş olan iki konu üzerinde durmak istiyorum:

1) Tapu sicil memurluğuna tayini istenilen sayın Talat Öner oğlu Ömer Öner'in[1] başarı ile biten imtihanı sonunda Pülümür Tapu Sicil Muhafızlığı'na tayin edildiği Tunceli Valiliği'nin 17/12/1949 günü yazdığı 148 sayılı yazısı üzerine Tapu Genel Müdürlüğü'nce bildirilmiştir. Vaziyeti, yakından öğrenmiş bulunmanıza rağmen, ben de bu yöndeki bildirişlerinizin gerçekleşmiş olduğunu kaydetmekle manevî bir haz duyuyorum.

2) Bu yıl diğer illerimizin olduğu gibi, Tunceli'mizin uğradığı kuraklık felaketi karşısında sayın vatandaşlarımızın tohumluk ihtiyaçlarına ilaveten yemeklik ihtiyaçlarını temin edebilmek için evvelce vaki teşebbüslerimi yenilemiş bulunuyorum.

Ancak, bazı doğu illerimizde dahi benzeri vaziyet ve taleplerin, hükûmetimizce, buğday bakımından çekilmekte olan zorluklar dolayısile, menfi şekilde karşılanması hasebile, bu yöndeki teşebbüsleri, sayın vatandaşlarımızı tatmin edecek şekilde sonuçlandıramamakla üzülüyorum.

Bununla beraber, bu mevzuun Bakanlar Kurulu'nda incelenmesi sonunda Tunceli'miz ile Van ve Ağrı illerine şimdilik elli ton yemeklik buğdayın Kızılay derneği elile tahsis edilmiş olmasını ve mevzuu mahallerinde tetkik etmek üzere İçişleri Bakanlığı'nca yetkililerin gönderilmiş bulunmasını, teşebbüslerin kısmen olsun, müsbet şekilde sonuçlanması bakımından bir ışık olarak karşılıyorum.

Bu arada, tahsis edilen elli tonluk yemeklik buğdaydan otuz tonunun Tunceli'mize ayrılması suretile, ilk hamlede, Mazgirt ve Pertek ilçelerimizde bulunan ve çok muhtaç vaziyette olan vatandaşlarımızdan, hiç olmazsa, yaşlılarla malûllerin ve çocukların yemeklik ihtiyaçlarının kısmen olsun karşılanacağını sanarak teselli bulmak istiyorum ve sayın valimizin de dağıtma işini buna göre ayarladığını umuyorum.

Şimdilik sizi ve benim için çok değerli olan sayın Pertekli vatandaşlarımı saygı ve sevgilerle selamlar hepinize iyilikler dilerim.

Tunceli Milletvekili
Necmeddin Sahir Sılan

---

1 Daha önce Ömer Öner'in oğlu Talat Öner olarak geçmektedir. -d.n.

14.09.1949

Sayın Büyüğümüz,

Uğradığımız tabiat felaketlerinin kurbanlarından olduğumuz için bu felaketzedelere uzattığınız şefkatli ellere sarılarak bize de yardımınızı dilemek zorunda kaldık. Tercan'ın Çanakçı köyü halkındanız. Bu köyün depremden gördüğü zarar pek fazladır. Bütün köy halkı dışardayız. Şahsımıza ait evler tamamen yıkıldığı halde ne çadır ve ne de başka yardım görmedik. Kışın dondurucu soğukları ile karşılaşmak üzereyiz. Çoluk çocuğumuzla amansız kışın öldürücü havasından kurtarabilmeniz için diğer harap köylere olduğu gibi köyümüze de beş on çadırla evlerimizi yapabilecek on metre küp ağaç ve o kadar da tahtanın verilmesine emir buyurulmasını ve kendi emeğimizle evlerimizin duvarlarını yapacağımızdan çevremizde bulunmayan kereste yardımının da hükümetimizce yapılmasına yüksek müsaadenizi diler saygı ile ellerinizden öperiz.

Tercan'ın Çanakçı köyü halkından Süleyman Kılıç
Aynı köyden İsmail Aras
Aynı köyden Mehmet Aras

17.09.1949

Sayın Büyüğüm,

Başımız dara geldikçe siz büyüklerimizi rahatsız ettiğimden dolayı af diler saygı ile ellerinizden öperim.

Milli Eğitim Bakanı Sayın Bay Tahsin Banguoğlu'na affedeceğine inanarak hususi bir mektup yazdım. Fakat yine bunu zatiâlinizden bekliyorum. İlçemize açılacağını teşhir buyurduğunuz ortaokulun birinci sınıfının öğrencilerinin kayıt ve kabulü için ilçemiz milli eğitim memurluğuna yetki verildi ise de malumi âlileri olduğu üzere gaye yalnız birinci sınıf değildir. Çocuk velilerinin imzasını taşıyan bir listede belirtildiği üzere (54) 1., (21) 2. ve (19) 3. sınıfta öğrenci vardır. İkinci ve üçüncü sınıfta olanlar yurdun muhtelif illerinde bin bir müşkilatla okuyan talebelerdir ki bu yıl ilçede ortaokul açılacak diye bütün bunlar eski yerlerinden nakillerini yaptırmış ve hararetle okulun açılacağını beklemekte iken, bu emir çocuk velilerini ve hepimizi endişeye düşürdü. Açılacak ortaokulun üç sınıflı olarak açılması hususundaki gayretlerinizi bekler pek yakında hayırlı emirlerinize intizar etmekteyiz. Her şeyi açık olarak arz etmekten çekinmediğime kani bulunduğunuz için bu hususu da arz etmeden geçemeyeceğim. Bu yıl kuraklık olmasa idi ortaokulun bina işinin de ikmal edileceğine kuvvetli kani idim. Fakat kuraklık mani oldu, yine gelecek yıl istenilen şekilde binanın ikmali için sonsuz gayret sarfedilerek yapılacağına söz verebilirsiniz. Bina bu yıl belediye binası olarak kullanılacak, okula lüzumlu malzeme tamamen temin edilmiş ve hazır bir durumdadır. Kırk sarı 36 sandalya, üç yazı tahtası, dört masa, iki dosya dolabı, bir kütüphane, bir müdür masası ve bir büyük çalışma masası hazırdır. Halkın bu işe seve seve sarıldığı malum. Okulun bir sınıflı olması halkı belki bu işten biraz soğutacaktır. Durumun Milli Eğitim Bakanına esaslı şekilde anlatılarak her üç sınıfın da sağlanmasının temini hususundaki yüksek gayretlerinizi bekler, bütün hemşerilerimin saygılarını sunduklarını arz ederim. Üç sınıflı olarak açılması için il makamınca da telle teklif yapılmıştır. Artık bu hususu yüksek gayretlerine terk ederken, tekrar ellerinizden öperim.

Tahrirat Kâtibi
Zühtü Akpolat

***

27.10.1949
Ankara

Sayın Bayım,

Yazınızı yurt içindeki dolaşmalarımdan dönüşte aldım. Bununla beraber, Çemişgezek'teki görüşmelerimizde de mevzuu bahsedildiği üzere, ortaokulumuzun öğrenci çokluğu dolayısile, üç sınıflı olarak açılması hakkındaki bildirişlerinizle yeniden ilgilendim.

Böylece Milli Eğitim Bakanlığımızda gerekli temaslarda bulundum ve Bakan arkadaşımıza, evvelce de söylemiş olduğu üzere, ikinci ve üçüncü sınıfların öğrenci sayısı ondan fazla olduğu cihetle bu yıl açılması suretile ortaokulumuzun daha geniş surette faaliyete geçebilmesi için vaadini yerine getirmesini rica ve temin ettim.

Öğrenci sayılarına ait nisbet adı geçen bakanlıkça prensip itibarile kabul edilmiş olduğundan, diğer illere olduğu gibi, Tunceli Milli Eğitim Müdürlüğü'ne gerekli tebligatta bulunulmuş ve bir müdür ile iki toplu ders öğretmeni tavzif edilmiştir.

Ancak, bu kadro ile üç sınıfın öğretmen ihtiyacı karşılanamayacağı cihetle, ayrıca tavzif edilmiş olan yabancı dil öğretmeninden başka yeniden bir toplu ders öğretmeni tayini için uğraşmaktayım.

Diğer yandan, çeşitli mahrumiyetler içinde bulunan Çemişgezek'imizin, hiç olmazsa milli eğitim sahasında olsun, daha ileri bir vaziyet alabilmesi ve çocukların daha iyi yetişmesi için, mevzubahis öğretmenler yetmediği takdirde, orada bulunan vazifeli, vatandaşlardan öğretmen olarak faydalanılmasını da rica etmiş bulunuyorum.

Yazınızı, bu yöndeki teşebbüslerin sonucunu müsbet olarak temin mülahazasile karşılamakta gecikmiş olmakla beraber bugün etraflıca bilgi verebildiğimi sanıyorum. Ortaokulumuzun Çemişgezek'imiz için hayırlı ve feyizli olmasını diler, hepinizi saygı ve sevgilerle selamlarım.

Tunceli Milletvekili
Necmeddin Sahir Sılan

***

29.11.1949

Yüksek Bir Huzura

Sayın Büyüğüm,

Sizi ara sıra taciz ediyorum fakat buna müsaade buyurmuş olduğunuzdan çekinmeden maruzatta bulunacağım.

İlçemizde ortaokul yüksek yardımlarınızla açıldı. İkinci ve üçüncü sınıflar da aynı zamanda açılmış bulunuyor. Göndermiş olduğunuz mektubunuzda işaret buyrulduğu üzere üç toplu ders öğretmeni, bir yabancı dil, bir de müdür tayin edileceği Milli Eğitim Bakanının vaad buyurmuş olduklarını emir buyurmanız üzerine Diyarbakır, Elazığ ve saire yerlerdeki çocuklarımızı tam teşkilatlı okullardan ayırarak bir kısmımız getirttik. Fakat daha şimdiye kadar ancak iki toplu ders öğretmeninden başka kimse gelmedi. Tayin edilen müdürün istifa ettiğini öğrendik. Başkaca da kimse tayin edilmedi. Bu hususdaki temas ve yardımlarınızın esirgenmemesini hasseten arz ve rica eder, çocuklarımızın tahsillerinin verimsiz bir durumda kalmaması için iki yardımcı öğretmen tayini istenilmiş ve üç günden beri de vazifeye başlamış iseler de henüz tasdik edilmemiştir. Bunların kadrolarının da tasdiki hususuna gereken yardımlarınızın esirgenmemesini saygı ile arz eder ellerinizden öperim. İlçemizin elektrik işinin eksiltmeye konulduğunu resmi ve hususi gazetelerde okuyoruz fakat neticenin ne olduğundan hâlâ haberimiz yoktur. Tabii takip buyursunuz.

Afvınıza mağruren bir de şahsi bir isteğim vardır. Mümkün ve muvafik ise lütfen tavassut buyurunuz. İlçemizin tahrirat kâtipliği kadrosu yirmi liradır. Bendeniz otuz lira almaktayım. 4598 sayılı kanuna göre ancak kadrodan iki üst derece maaş alabilirim. Terfi müddetim yanaştı, vilayete yazdık bir şey çıkmadı. İçişleri Bakanlığı'nda zat işleri genel müdürü ile tanışır ve başka vasıta ile mümkün ise başka ilçelerden tenkis edilerek buraya verilmek üzere 25 ve mümkünse 30 liralık bir kadro lütfettirirseniz minnettar kalırım. Mümkün ve muvafik ise. Değilse üzülmenizi arzu etmem. Baki dua ve bütün Çemişgezeklilerin selam ve saygılarını sunar, sağlık ve esenlik dilerim.

Çemişgezekli Tah. Ka.
Zühtü Akpolat

***

05.01.1950
Ankara

Sayın Vatandaşım,

Son yazınızı aldım. Bildirdiğiniz konularla yakından ilgilendim; görüşmelerimin sonuçlarını olduğu gibi yazıyorum.

Ortaokul müdürü Çemişgezek'imize gitmemekte ısrar ettiği için Milli Eğitim Bakanlığı'nca müstafi sayılmış ve Kalan ortaokul müdür yardımcısı Turgut Karabağ bu vazifeye verilmiştir.

Ancak, kararnamesinin geç tekemmül etmesi ve kış durumunu ileri sürmesi ihtimalleri karşısında ortaokulun yine müdürsüz kalmaması için, vaki ricalarım üzerine, kararnamesinin tebliğini beklemeksizin derhal Çemişgezek'e hareketi lüzumu tel yazısile bildirilmiştir. Bu duruma göre yakında işe başlayacağını sanırım.

Toplu ders öğretmenlerindeki eksikliği karşılamak için istenilmiş olan yardımcı öğretmenlere ait kadronun tasdiki de sağlanmıştır. Ancak, buna rağmen, eksik ve açık olduğu anlaşılan ve altı saatten ibaret bulunan dikiş biçki öğretmeninin de, imkân olduğu takdirde, yine oraca temini uygun olacağını yetkililerle vaki görüşmemize atfen bildirir ve ortaokulumuzun öğretmen kadrosunun, gelecek yıl, zamanında tam olarak sağlanacağını umarım.

Özel durumunuz için de İçişleri Bakanlığı'nda yetkililerle görüştüm. Dileğinizin gerçekleşebilmesi için yirmibeş veya otuz liralık bir kadro verilmesini rica ettim.

Bu yöndeki temaslarıma göre, 1950 yılı bütçesinin uygulanmaya başlanılmasından sonra, mart ayı içinde, mevzubahis kadroyu sağlamak imkânlarının hâsıl olabileceğini sanıyor ve bunun tahakkuku halinde, size faydalı olabilmekle, ben de manevî haz duyacağımı belirtmek istiyorum.

Şimdilik sizi ve sayın hemşehrilerimizi saygı ve sevgilerle selamlarım, sayın vatandaşım.

Tunceli Milletvekili
Necmeddin Sahir Sılan

30.09.1949
Plümür

Sayın Bay Necmeddin Sahir Sılan,

7/Eylül/949 tarihli Ulus gazetesinde sayın Başbakan Şemsettin Günaltay'ın Tunceli seyahatlarında beraberinde olan K. Zeki Gençosman'ın Pülümür hakkında yazmış olduğu beyanatı halkımızın teessürlerini mucip olduğu telle[1] yüksek huzurlarınıza arz edilmişti. Efkârı umumiyenin ısrarı üzerine yazıya cevap verme zarureti hâsıl olmuştur. Sıralamış olduğumuz yazının Ulus gazetesinde yayınlanması 12/9/949 tarihinde Ulus gazetesi idare müdürlüğüne yazılmış olup bugüne kadar yazımız intişar etmemiş olduğundan halk takip etmektedir. Sıraladığımız yazının bir sureti ekli olarak yüksek huzurlarınıza takdim ediyoruz. Yazının yayınlanmadığından matbuat kanunu maddei mahsusesine riayet etmeyen Ulus gazetesi idare müdürlüğünün riayetsizliğinden bahisle 30/9/949 tarihli yazımızla keyfiyet matbuat genel müdürlüğüne arz edilmiş olup gereğinin ifasına delaletlerini saygı ile arz eder, ellerinizden öperim.

Halis Güven

***

12.09.1949

Çok kıymetli Sayın Başbakan Şemsettin Günaltay'ın ilçemizi şereflendirdiği 5/9/949 günü beraberinde gelen muharrirlerden Kemal Zeki Gençosman memleketimiz için büyük bir sevinç kaynağı olan hadiseyi canlandırmak gayesiyle birçok yanlış esassız yazılarla Plümürlüleri hayrete düşürmüştür. Bir kere Tunceli'nin birçok kasabalarını cumhuriyet bakanlarımız yollar geçit verdikçe gezmiş ve dolaşmıştırlar. Tunceli milletvekilleri, parti müfettiş-

1 Sözü edilen telgraf arşivde mevcut değildir. –d.n.

leri cumhuriyet kurulalı yanlarında katırcılar ve hayvan kiracılarından başka hiçbir rehber ve yardımcı olmaksızın köylere kadar gezmişler ve görmüşlerdir. Cumhurbaşkanımız Sayın İsmet İnönü de geçen sene kış içinde Kalan'ı şereflendirdi.

Başbakanımızın kasabamıza gelerek dertlerimizi dinlemesi bizim için küçümsenecek bir hadise değildir. Fakat bu hadiseyi güya şaşalandırmak isteyen sayın Ulus yazıcısı Gençosman 7/9/949 tarihli Ulus gazetesindeki yazısında memleketimiz hakkında gerekli bilgi ile mücehhez olmadığını göstermektedir. Memleket efkârını temsil etmesi gereken muharrirlerimizin tarih, coğrafya ve diğer bilgilerle mücehhez olması icap eder. Hatta hiç olmazsa Türk tarihini, toprağını ve Türklüğü tanımış olması gerekirdi. Muharrir yazısında bu yolculuğun en dikkate şayan tarafı tarihimizde ilk defa olarak bir devlet adamının Tunceli'den eski adı ile (Dersim'den) ordusuz, jandarmasız, polissiz, topsuz ve tüfeksiz olarak rahat şartlar içinde geçmiş olmasıdır. Her şeyi bir yana sadece bu birkaç saat içine sığan seyahat bile kısa zamanda alınmış olan mesafenin azametini ifadeye yeter.

Tunceli eski adıyla Dersim yüzlerce yıldan beri Türk haritasında görülmekle beraber Türk devletine kafa tutmuş ve Türk camiasına girmemiş bir yerdi. Bugün cumhuriyet hükümetinin başbakanı Tunceli'nin en mütevazı köylerini de gördü ve bahtiyar oldu ki inkılâp Tunceli'nin köyüne ve köylüsüne pek çok şey kazandırmıştır demektedir. Tunceli ve ilçeleri hapishanelerinde bazen hiç bazen bir veya iki mahkûm veya mevkuf bulunuyor. Bunların da zanlı veya mahkûm olduğu cünhalar büyük suçlar değildir. Bu mıntıka halkı muti, vefakâr, çilekeş, mert insanlardır. Birinci Cihan Harbi'nde Rus akınlarını İstiklal Savaşı sonunda Şeyh Sait isyanının durdurulması için ordu ile ele ele bu mıntıka halkı çalışmıştır. Gerçi Dersim ve Seyit Rıza hadisesi bu mıntıka halkını töhmetlendirmiştir. Bu hadise isyan deyil mevzu'i şekavet hadisesidir. Türklüğe ve Türk vatanına halkın ihaneti değildir. Yolsuzluktan, bakımsızlıktan hükümet kuvvetleri kolaylıkla bu nevi hadiseleri o zamana kadar önleyememişti. İzmir, İstanbul ve Anadolu'nun her yerinde yakın tarihimizde soygunculuk ve cinayet vakaları olmaktadır. Böyle bir mevzu'i vak'a Türklüğe kafa tutma, Türklüğe ihanet sayılmaz. Dersim hareketinden evvel de devlet memurları ne top ve tüfek ve ne de muhafizlarla bu civarı gezmiştir. Tunceli tarihinde bir hâkim, bir tahsildar, bir kaymakam veya herhangi bir devlet memuru ne öldürülmüş ne de evi, ocağı, dairesi muhafizlar altında iş görmüştür.

Tunceli halkı karışmamış Türk ırkının yatağıdır. Horasan ve Orta Asya'dan gelen halkın şivesi deyişmiş fakat kelimeleri Türkçe, aile ve aşiret isimleri hep Türkmen ve Türk aşiret isimleriyle isimlenmiştir. Hiçbir zaman Türklükten ve Türk camiasından ayrılığını iddia etmemiştir. Türklüğe kafa tutmak ise Gençosman gibi yurdunun tarihini, halkını ancak masa başında bilen zayıf ruhlu insanlardır. Halkı birbirine tutuşturmak için yaratılmış ve bu suretle Türklüğe kafa tutmak isteyen kişilere Tunceli halkı Türklük namına kendi camiası olan Türk camiası namına nefret eder. Adı geçen muharrir, son tenkil hareketi dahil şimdiye kadar bu sahada çıkan kargaşalıkların belli başlı merkezlerinden biri olan Plümür'de genç bir Türk kızının cumhuriyet kanunlarını yürüten ve her türlü ihmali cezalandıran savcılık vazifesini ifa ettiğini söylemesi bu mevzu üzerinde uzun uzadıya konuşmaya ihtiyaç bırakmaz demektedir. Plümür kargaşalık sahası değildir. Plümür'deki adli vakalar istatistiği tetkik edilirse memleket için iftihar numunesi olur. Muharrirlerimiz Türklük ve Türk camiasına ve bir mıntıka halkına dil uzatırken, Türk tarihine olduğu kadar günlük adli ve siyasi hadisatı olsun tetkik etmelidir. Plümür halkı Türk vatanına da Türklük için, Türk camiası için yaptığı hizmetlerden dolayı iftihar eder. Plümür arazisi dar, halkı fakir fakat devlete, Türklüğe sadık, muti, bağlı insanların şerefli ve şanlı bir topluluğudur. Biz bu birliğimizi, huzurumuzu bozmak isteyen bilgisiz, memleket bilgisinden uzak olup eline aldığı kalemle efkâr umumiyeyi temsil deyil rencide etmekten başka bir şey bilmeyen Gençosman ve onun gibi muharrirlerden nefret ediyoruz. Bu duygumuzu Türk efkârına arz ederiz.

Plümür halkı namına
Halis Güven

25.10.1949

Sayın Saylavım,

Üstün saygı ve hürmetlerimi yakın bağlılıklarımı sunarım. Aciz satırlarımla zatıâlinizi izaç ettiğimden dolayı affını dilerim.

Senelerden beri bütün mesainizi memleketimizin ve fakir halkımızın kalkınmasına hasrettiğinizden ve bu müddet zarfında birçok yeni kalkınmalar ve yardımlarda bulunduğunuzdan ötürü yine ilçemiz halkı namına teşekkürlerimin kabulünü arz ederken ikinci dileğimizin de kabulünü tekrar tekrar rica ederim.

Sevgili saylavım, malumâliniz ilçelerde yapılacak olan meyvacılık ve buna mütedair kredilerin halka verilmesi bahsinde birkaç ilçe gibi bizim Nazımiye ilçesi de nazara alınmamıştır. İlimizin iklim ve coğrafi vaziyeti dolayısile bu yıl hububattan mağdur olan halkımızı yakinen gördünüz ve dertlerini dinlediniz. Öteden beri çalışkan olan ve yılmayan bu halkın bu son zamanlarda meyvacılığa karşı olan alakalarını bir türlü anlatamam. Zira kendi bahçemde yetiştirdiğim fidanları almak için köylerden akın eden ve saatlerce sıra bekleyen bu vatandaşlarımın heveslerine bizzat şahidim. Dolayısile bütün arzumuzu yerine getirdiğiniz için bu ufak arzumuzun da olacağına kanaatimiz hâsıl olduğundan lütfen ilgili ziraat müdürlüklerine gereken emrin verilmesine ve 25/10/949 tarihli Yüksek Ziraat Bakanlığına vermiş olduğumuz 25/10/949 günlü dilekçemizin de takip edilerek bir an evvel tatbik planına iştirak emrimizin verilmesine yüksek tavassutlarını bütün Nazımiye halkı namına maal ihtiram arz eder, uzun ömürler, güzel günler temenni ederim.

Rıza Atik

Adres: Tunçeli Meclisi Umumiye Üyesi

27.10.1949

Sayın Bay Necmeddin Sahir Sılan,

Arzı hürmetlerimi sunar ellerinden öperim. Bendelerinin Tarım Bakanlığı'na göndermiş olduğum 26/10/949 gün ve 93 sayılı dilekçemde istediğim harcirahımı takip ederek neticenin bildirilmesini saygı ile arz eder, ellerinden hürmetle öperim.

İzahı: Çarşambadan Pülümür'e naklen tayin edildim. Buraya geldim, hayvan beslemek zaruretindeyiz. Çünkü vazifemiz seyyardır. Bu bakımdan 27/7/949 gün ve 2 sayı ile 17/8/949 gün ve 11 sayı ile ve 24/8/949 gün ve 15 sayı ile hayvan yem bedeli istenmiş ise de bakanlık hiçbir cevap vermediği gibi, havale de göndermediğinden zaruri olarak hayvan beslenememiştir.

1949 yılında ilçede zaruri olarak bir mücadele yapılması bakanlık emirleri iktizasındandır. Bu meyanda hayvanım olmadığından hayvan kiralamak mecburiyeti hâsıl olmuş ve hayvan kirası olarak 190 lira bilfiil ödenmiştir. Bu paranın verilmesi hakkında ikinci defa olarak dilekçe gönderiyorum. Bunun takip edilmesini yüksek vicdanınızdan beklerim. Cumhuriyet bayramınızı tebrik eder, derin saygılarımı sunarım.

Pülümür ilçesi hayvan sağlık fen ım.
Halis Kayar

***

08.11.1949
Ankara

Sayın Vatandaşım,

Yazınızı aldım. Bildirişleriniz üzerine hayvan yem bedeline ait dileğinizle yakından ilgilendim. Tarım Bakanlığı'nda yetkililerle görüştüm.

Ancak, bu yöndeki görüşmelere ve araştırmalara göre, gün ve sayılarını yazdığınız yazıların bakanlığa gelmediğini öğrendiğim gibi, vazife icabı hayvan bulundurmak zaruretinde olan sizler gibi vazifelilerin hayvan yem bedelini alabilmesi için daha önceden hayvan satın alması ve bunu usulü dairesinde veteriner müdürlüğüne tasdik ettirmesi gerektiğini anladım.

Bununla beraber, durumunuzun, valilik ile haberleşmek suretile, hallini rica ettiğimden, bu esası temin için, bakanlıkça bir tel yazısı yazıldığını bildirir ve size bu konuda başka suretle faydalı olamadığımdan doğan teessürlerimle saygılarımı sunarım.

Tunceli Milletvekili
Necmeddin Sahir Sılan

03.11.1949
Tercan

Sayın Bay Necmeddin Sahir Sılan,

Saygile ellerinizden öper tuttuğunuz millet ve memleket yolunda size başarılar dileriz.

Ben vatandaşınız Tercan'ın belli başlı kadim çiftçilerindenim. Bu yıl mevsimin ağır ve kışın şiddetli gitmesinden matlup olan hâsılat elde edilemedi. Bütün köylülerle en önde bendeniz olmak üzere perişan bir duruma gelmiş bulunmaktayız. Gerek Zirai Donatım ve gerekse bankanın bana yardım etmesi yolunda 27/4/949 ve 25/6/949 tarihlerinde Ziraat Bankası'na yolladığım dilekçelerime müsbet ve menfi bir cevap alamadım. Büyük bir inkisari hayale kapılarak 12 nüfus aileyi idare eden bir çiftçi vatandaş sıfatile teessür ve azap içinde kaldım. Bugünkü durumumu görmüş olsanız siz milletvekilimin de bu halime acır ve derhal yardımıma koşmak için elinizden gelen fedakârlığı derin buyurmazsınız. Fakat ne çare ki yolumuz uzaktır. Derdimi size anlatmak için şu birkaç satırlık arizemi yollamak mecburiyetinde kalmış oluyorum. Lütfunuzdan beklerim. Gerek Zirai Donatım ve gerekse bankaca elimde bulunan 12 tapumun kıymeti nazara alınarak bendenize yardımda bulunulması için gerekenler nezdinde tavassutunuzu 12 nüfus ailemin hayat ve istikballeri adına size yalvarır, saygile ellerinizden tekrar öperiz sayın milletvekilimiz ve velinimetimiz.

Tercan'ın Karacaviran köyünden Osman Atıcı

Sayın Necmeddin Sahir,

Mektubun sahibi Osman Atıcı yakın adamlarımdan ve çok mağdur bir çiftçi ve kalabalık nüfus idare eden vatandaştır. Dileğini size arz etti, gereken delaletinizi insaniyet namına yerine getireceğinizden emin olarak evlatlarının başı için yardımda bulunmanızı diler saygılarımı sunarım.

Tercan'da tüccardan Osman Kalkan

***

24.11.1949
Ankara

Sayın Vatandaşım,

Yazınızı aldım. Ziraat Bankası'ndan tohumluk için kredi teminine ma'tuf dileğinizle yakından ilgilendim, sayın genel müdür ile görüştüm.

Bu suretle, gönderdiğinizi bildirdiğiniz dilekçeler bulunamamış olmakla beraber, Ziraat Bankası'nca gerekli yardımda bulunulmasını rica ettim.

Ancak, bu yıl muhtelif illerimizde görülen kuraklık dolayısile vaki yardımlar yüzünden Ziraat Bankası'nın malî kaynakları çok daralmış olduğundan dileğinizin tervicine imkân olamayacağını teessürle öğrendim.

Bununla beraber, nadası üçyüz dönümden fazla olan Tercan ilçesindeki çiftçi vatandaşlar için Tarım Bakanlığı'ndan son günlerde temin edilmiş bulunan elli ton tutarındaki tohumluk kredisinden, nadasınız üçyüz dönümden yüksek olduğu takdirde sizin de istifade edebileceğinizi umar ve size başka suretle faydalı olamadığımdam teessürlerimle saygılarımı sunarım.

Şu duruma göre, bu mevzuda Tercan şubesi müdürü ile temasa gelmenizi de takdirinize bırakır ve Sayın Osman Kalkan'ı da saygılarla selamlarım.

Tunceli Milletvekili
Necmeddin Sahir Sılan

05.11.1949

Sayın Büyüğüm,

Kıymetli mektubunuzu almış, şimdiye kadar cevabını gönderememiş olduğumdan dolayı zatıâlinize karşı mahcup bir durumda bulunuyorum. Kusurumu af buyurmanızı dilerken saygılarımın kabul buyurulmasını rica eder ve oğlum Celal Yerlikaya'nın mektebe kayıt ve kabulü için gösterilen yüksek alakanıza teşekkür ederim. Bu yüksek teveccüh ve alakaya ne suretle mukabele edeceğimi bilemiyorum. İstikbal gebedir derler. Elbet bir sırası gelirse naçiz bendeniz de mukabeleden geri kalmam. Oğlum Celal Yerlikaya'nın meccanen tahsile devam edebilmesi yüksek alakanıza bağlı bir keyfiyettir. Bu ciheti temin buyuracak olursanız bendenizi ve bize mensup bulunanları ebediyen memnun ve minnettar edeceğinize şüpheniz olmasın. Felaketzede bir babaya bundan büyük bir iyilik tasavvur edilemeyeceğini arz ederken teveccühünüzün minnettarı olduğumu arz eder, üstün saygılarımı sunarım efendim.

Ovacık Pulur Mahallesi'nde
Mahmut Yerlikaya

***

01.12.1949

Sayın Vatandaşım,

Yazınızı aldım. Böylelikle iyilik haberlerinizi de öğrendim. Sizlere daima iyilikler dilerim.

Bu arada, sevgili oğlunuz Celal Yerlikaya'nın Bolu Öğretmen Okulu'nda tahsile başlamış olmakla beraber, haberleşme vesaire bakımından sizlere daha yakın bir yerde bulunabilmesini temin maksadiyle vaki teşebbüsler so-

nunda, Diyarbakır Öğretmen Okulu'na nakli işinin de sağlanmış olduğunu bildirmek isterim.

Aziz yavrunuzun yeni başladığı tahsil safhasını başarı ile sonuçlandıracağına ve yurdumuza öğretmen olarak çok hayırlı ve faydalı olacağına inanıyor ve o günleri sağlıkla göreceğimizi umuyorum.

Bu münasebetle, bana karşı belirttiğiniz ve tekrarladığınız ve değerli oğlunuzla da bana duyurttuğunuz temiz duygulardan dolayı candan teşekkür eder ve millet ve memleket uğrundaki çalışmalarda başarı dileklerimi tekrarlayarak hepinizi sevgi ve saygılarla selamlarım.

Tunceli Milletvekili
Necmeddin Sahir Sılan

15.11.1949

Yüksek Huzura,

Halkevine ait radyonun dolma cam akümülatörle işlediğinden ve burada doldurulmasının mümkün olmayan radyonun günlerce işlememesine sebep olan bu mahzuru önlemek üzere pil akümülatör ve pil katutla işleyen yeni tip bir radyo ile değişmek için C.H.P. genel sekreterlik makamına 15/8/949 gününde ve posta ile gönderdik. 13/9/949 gün ve 29 sayılı, 25/10/949 gün ve 33 sayılı yazılarımızla da radyonun değiştirilerek gönderilmesini genel sekreterlik makamından arz ve rica eyledikse de bugüne kadar cevap alınamadı.

Halkevimiz hayli zamandan beri radyosuz kalmakta ve bu yüzden halkın şikâyetine maruz kalmaktayız. Gerek halkın haklı şikayetini önlemek ve gerek radyosuz kalan halkevimizi radyoya kavuşturmak için arz eylediğimiz veche pil akümülatör ve pil katutla işleyen bir radyonun gönderilmesine yüksek delaletlerinizi arz ederiz.

Halkevimizin kışlık odun ve sair masraflarını kış gelmeden önce temin etmek üzere 11/8/949 tarihli yazımızla arz ve istirham olduğu vechile halkevimize bir miktar para yardımında bulunulması ve gönderilmesi hususunda genel sekreterlik makamı nezdinde teşebbüsatta bulunulmasına yüksek müsaadelerinizi derin saygılarımızla arz ederiz.

1950 yılında ilçemizde açılmasına vait buyrulan Ziraat Bankası şubesinin açılmasına yüksek delalet ve lütuflarının diriğ buyrulmamasını ve yardıma muhtaç kaza halk ve çiftçilerinin bankadan azami istifade etmelerinin temin olunmasını arz eder kemali tazimle mübarek ellerinizden öperiz.

Sayın bayımız.

Halkevi Başkanı
Yaşar Sabri Esen

Pülümür C.H.P. Başkanı
Halis Güven

23.11.1949
Mazgirt

Muhterem Necmeddin Beyefendiye...

Beyefendi evvela kendimi tanıttırayım. C.H.P. si Mazgirt ilçe idare kurulu başkanı, Hıdır Öztürk'üm.

Beyefendi. Yüksek himmet ve yardımlarınızla Tunceli ve ba husus Mazgirt halkı namına tahsis edilen buğdaylar temamen tevzi edildi. Daireyi intihabiyeniz olan Tunceli'nin en hicare köşelerinde bile bu hususdaki hizmet ve gayretiniz değerlenmekte olduğunu memnuniyetle arz ediyorum. Sadık ve vefakâr Tunçelililerin size olan inan ve iymanı çok derindir. Bu derin inan ve iymana güvenmenizi bilhassa rica ederim.

Beyefendi gelelim parti işlerine. Başkan olduğum günden beri Mazgirt'in aşağı yukarı her köyünde ocak açıldı. Halkın C.H.P. sine ve hükümetine olan güven ve inanı çok esaslıdır. Kazamızdaki muhalefet teşkilatı iki üç adama inhisar etmiştir.

Fakat teşkilatımızın birçok malzemeye ihtiyacı olduğu mesela, ocaklara levha, bayrak, üye kayıt defteri ve saire bahusus kazada bir parti binasına ihtiyaç vardır. Bu ihtiyaçların sağlanması için geçenlerde mektupla parti müfettişi Müştak Bey'den rica etmiştim. Maalesef cevap alamadım. Bu ihtiyaçlarımızı bir tarafa bıraksak bile Mazgirt'in şiddetle bir parti binasına ihtiyacı vardır. Bir binanın kiralanması için bir miktar tahsisat verilirse büyük faideler sağlayacağımıza ve partiye çok müfid olacağımıza inanıyorum. Mazgirt'te Demokrat Parti'ye mensup olanların birisi Göktepe köylü Ahmet Bey'in oğlu Hakkı ile Kadri ve kasabada nahiye müdürlüğünden emekli İhsan Üstündağ ve daha bir iki arkadaşları var. Pertek ve Hozat'taki teşkilatlarının da burası gibi zayıf olduğunu işitiyoruz. Sizden tek ricamız Mazgirt'te bir binanın kiralanması işinin himmetinizle sağlanmasıdır. Başka bir şey yok. Derin saygılarımla emirlerinizi kısa bir müddet içinde beklerim.

İlçe İdare Kurulu Bşk.
Hıdır Öztürk

***

27.12.1949

Sayın Vatandaşım,

Yazınızı, yurt içindeki dolaşmadan dönüşte aldım; bu itibarla ancak bugün karşılık yazabiliyorum.

İlk önce şerefli partimizin saflarında almış olduğunuz yeni vazifeden dolayı sizi candan kutlar ve sayın arkadaşlarla birlikte çalışmalarınızda başarılar dilerim.

Dün olduğu kadar bugün, bugün olduğu kadar yarın da bütün dileği millet ve memleketimizin yükselmesine ve ilerlemesine mâtuf olan C.H.P. çalışmalarının bütün vatan köşelerinde olduğu gibi Tunceli'mizin sınırları içinde de müspet eserlerini yakından gören vatandaşlar olarak parti saflarındaki faaliyete ait bildirişlerinizi memnunlukla karşıladım.

Çalışmaların düzenli ve verimli bir halde gelişmesi için tedarikine zaruret olan levha, bayrak, üye kayıt defteri ve saire ile birlikte mütevazı bir yapı yaptırılması veya elverişli bir yapının kiralanması hakkındaki bildirişlerinizi derhal yetkililere duyurdum.

Yıl sonu olması, kışın başlamış bulunması, yapılacak yapının maliyeti hakkında bir keşfin olmaması hasebiyle bu yönde gerekli yardımı sağlamaya imkân bulamadım.

Bununla beraber, Mazgirt'imizde mütevazı, fakat eyi bir yapı içinde partimizin ve halkevimizin çalışmalarını temin edebilmek için ya mevcut yapıdan faydalanmak veya yeniden yaptırılmak üzere, tahmin suretile de olsa ne kadar paraya ihtiyaç görüldüğünü bildirmenizi dilerim.

Bu arada, bu işin gerçekleşmesine kadar parti ve halkevi olarak kullanılabilecek bir yapı bulunduğu takdirde aylık hesabıyla ne kadar kira ödemeye ihtiyaç olduğunu bildirmenizi gözler ve bunun için ayrıca genel sekreterliğimize de yıl başından sonra bir yazı yazmanızı takdirinize bırakırım.

Bu arada, vatandaşlarımızın bu yıl kuraklık yüzünden karşılaştıkları darlıkları gidermek için tohumluk tedariki ve Tunceli'mizin çeşitli işlerinin hal ve temini için vaki teşebbüslerle çalışmalarına temas etmek suretiyle bana karşı beslediğiniz ve aziz hemşehrilerimiz adına da belirttiğiniz eyi ve temiz duygulardan dolayı teşekkür eder, sadık ve vefalı Mazgirtli hemşehrilerimizle

Tuncelili vatandaşlarımızın gösterdikleri güveni çalışmalarımın değerli bir mükâfatı olarak karşılar, sizi ve çalışkan arkadaşlarımızla sayın Mazgirtli vatandaşlarımızı saygı ve sevgilerle selamlarım.

Tunceli Milletvekili
Necmeddin Sahir Sılan

24.11.1949
Ankara

Sayın Vatandaşım,[1]

Yazınızı aldım. Bildirişleriniz üzerine muhtarı bulunduğunuz köy adına, tohumluk

ihtiyaçlarını karşılayabilmek üzere, istenilen çevirme kredisini sağlayabilmek için Ziraat Bankası Genel Müdürü ile görüştüm, ricalarda bulundum.

Bunun üzerine 15/11/1949 günü Tercan Ziraat Bankası Müdürlüğü'ne yazılan 177 sayılı yazının örneğini[2] gönderiyorum.

Ancak, bu yöndeki bildirişlere göre, plasman durumunun yeter derecede olmadığını öğrendiğimden evvelce vaki ricaları bugün de tekrarladığım halde Ziraat Bankası'nın bu yıl memleketimizin muhtelif illerindeki kuraklık felaketi hasebiyle mali kaynakları çok daralmış olduğundan Tercan şubesine ayrılmış bulunan plasmanın bugün için artırılmasına imkân olamayacağını teessürle öğrendim.

Bu itibarla, vaziyeti, müsbet şekilde olmasa dahi, bu satırlarla size bildirmek ve böylece yazınızı karşılamak istedim.

Bu arada, bana karşı belirtilen ve sayın vatandaşlar adına bildirilen iyi duygulardan dolayı teşekkürlerimi sunar ve hepinizi saygı ve sevgilerle selamlarım.

Tunceli Milletvekili
Necmeddin Sahir Sılan

---

1 Hitap edilen kişi Tercan'dan Kemal Kaya'dır. –d.n.

2 Sözü edilen yazı arşivde mevcut değildir. –d.n.

02.12.1949
Kalan

Telgraf

Sayın Bay Necmeddin Sahir Sılan,
Tunceli Milletvekili
Ankara

Mahrumiyet bölgelerindeki memurlara avans verilmesi hakkındaki meclise sunulan önergenin müsbet neticeye vardırılmasını temin hususundaki yardımınızı bekler hürmetlerimizi sunarız.

Tahsilât Müdürü Hayri Oral
Tunceli Memurlarından: Nebi Sönmez, F. Saraçoğlu, K. Muz, B. Güler ve Cengiz K. Yiğit Alpa Elgin, B. Demirağ, B. Gökhan, I. Tan, (...) H. Çetin, K. Karabulut, M. Dinler

***

03.02.1950
Ankara

Sayın Vatandaşım,[1]

Tel yazınızı aldım. Mahrumiyet bölgesinde çalışanlara, kışlık ihtiyaçlarınızı karşılamak üzere, avans verilmesi hakkındaki kanun teklifi için yetkililerle görüştüm ve incelemeler sonuna kadar beklemeyi zaruri gördüm.

Ancak aradan zaman geçtiği için, bu yöndeki teşebbüsleri bugün yeniledim; temaslarımın sonunu size bildiriyorum.

1 Hitap edilen kişi Hayri Oral'dır. -d.n.

Büyük Millet Meclisimizin Bütçe Komisyonu'na intikal etmiş olan bu kanun teklifi esas itibarile uygun telakki edilmiş bulunmakla beraber avans esasının kabulü halinde mahsup işlemlerinin yaratacağı zorluklar dolayısile mevzuun daha geniş şekilde mütalaası zaruri görülmüş ve bu vaziyet karşısında meselenin Maliye Bakanlığı'nca incelenmesi ciheti iltizam edilmiştir.

Ancak, bütçe çalışmalarının sürekli olarak devam etmekte bulunduğu şu sıralarda bu ve buna benzer konuların incelenmesi daha elverişli zamanlara bırakılmıştır.

Şu duruma göre, sizlerin de bu zarureti kabul ve teslim edeceğinizi umar ve bu bildirişimin tel yazısında imzaları bulunan sayın arkadaşlara da duyurulması ricasile hepinizi saygılarla selamlarım.

Tunceli Milletvekili
Necmeddin Sahir Sılan

03.12.1949
Ankara

Sayın Vatandaşım,[1]

Yazınızı aldım. Tohumluk ihtiyaçlarının karşılanması maksadiyle sayın köylü ve çiftçi vatandaşlarımız adına vaki bildirişleriniz üzerine dileğinizle yakından ilgilendim. Ziraat Bankası sayın genel müdürü ile görüştüm.

Ancak, bu yıl muhtelif illerimizde görülen kuraklık felâketi karşısında Ziraat Bankası'nın mali kaynakları çok daralmış olduğundan, dileğinizin tervicine imkân olamayacağını ve hatta evvelce esası kabul edilmiş ve tebligatta bulunulduğu halde plasman olmadığı cihetle bazı köylü vatandaşlarımızın ihtiyaçlarının karşılanmasının mümkün olamadığını öğrendim.

Bu vaziyet karşısında sayın tarım bakanımızla görüşmek suretiyle nadası üçyüz dönümden fazla olan sayın çiftçi vatandaşlarımızla sizler gibi daha evvel müracaatta bulunmuş olan köylü vatandaşlarımızın bu yöndeki isteklerinin kısmen olsun, karşılanabilmesi için tahsis olunan elli ton tohumluk kredisine ilaveten elli ton daha tohumluk kredisi temin edebildim.

Bunun üzerine, bu konuda Ziraat Bankası'ndan Tercan şubesi müdürlüğüne 3/12/1949 günü yazılmış olan 193 sayılı yazının örneğini bu yazı ile sunuyorum.

Bu esasa göre, ihtiyaçlarınızın adı geçen müdürlükle temas suretiyle kısmen olsun karşılanabileceğini umar ve sizlere başkaca faydalı olamamaktan doğan teessürlerimle hepinizi saygı ve sevgilerle selamlarım.

Tunceli Milletvekili
Necmeddin Sahir Sılan

---

1 Hitap edilen kişi Tercan'dan Daştan Gökçe'dir. –d.n.

***

03.12.1949
Ankara

T.C.
Ziraat Bankası
Genel Müdürlüğü
193

Tercan Zerbank,

Niğdere, Hunler, Mirikali ve diğer köylü çiftçilerin ihtiyacı için Tarım Bakanlığı'nca ilçenize yeniden elli ton buğday tohumluk tahsis olunmuştur. Bu sebeple emrinize verilen munzam ve muvakkat plasman 15.000 lira arttırılarak 194.200 liraya çıkarılmıştır.

Talimata göre işlem yapılması.

Genel Müdürlük

03.12.1949
Ankara

Sayın Bayım,[1]

Muhtelif vatandaşlarımız için vaki bildirişlerinizi kovalamakta ve gücümün yettiği kadar müsbet şekilde sonuçlanmasına uğraşmaktayım. Bugün de Şıh köyündeki bazı vatandaşlarımızın Ziraat Bankası'ndan kredi teminine ma'tuf dilekleri vesilesiyle yazdığınız satırlara da muhatab olmuş bulunuyorum.

Böylece, güzel ve bereketli ilçemizde verimli mahsul temin etmek isteyen diğer vatandaşlarımıza olduğu gibi, Şıh köyü Sayın Ali Rıza Cihan ve diğer arkadaşlarının da durumu ile derhal yakından ilgilendim.

Ancak, kendilerine de bildirdiğim gibi örnekleri bağlı yazılardan da anlaşılacağı gibi, bu vatandaşlarımızın dileklerini, dilekçelerinde yazdıkları miktarlar üzerinden karşılamaya, Ziraat Bankası kaynaklarının çok daralması itibariyle, imkân olamadığını ve fakat son defa vaki teşebbüslerimle ve münhasıran Niğdere vesair köylerdeki sayın çiftçilerimiz için ilaveten temin edebildiğim elli tonluk tohumluk kredi arasında Ali Rıza Cihan ve arkadaşlarının da kısmen olsun faydalanmalarına çalışılması için gerekli yazıların yazıldığını size de duyurmak istiyorum.

Bu arada, fiilen görülen maddi imkânsızlıklar karşısında, bu mevzuda bana vuku bulması melhuz müracaatlara bundan sonra, delâlet etmekte mazur olduğumu da kaydetmek zorunda kalmış bulunuyorum ve bu zaruretin sizlerce de kabul ve teslim olunacağını umuyorum.

Vaziyeti böylece belirtirken iyilik dileklerimle saygı ve sevgilerimi sunar ve sayın vatandaşlarımızı da aynı duygularla selamlarım.

Tunceli Milletvekili
Necmeddin Sahir Sılan

---

1 Hitap edilen kişi Hüsni Çanakçı'dır. –d.n.

***

03.12.1949
Ankara

T.C.
Ziraat Bankası
Genel Müdürlüğü
195

Tercan Zerbank

Şıh köyünden Rıza ve İsmet Cihan onbin liralık kredi açılmasını istiyorlar. Kaynak durumumuz karşısında dileğin tervici mümkün değildir. 193 telimizle yapılan tohumluk tahsisine muvazi olarak verilen munzam plasmandan ihtiyaçlarının ödeme gücüne ve talimatname esaslarına göre karşılanmasına çalışılması.

Genel Müdürlük

06.12.1949
Tercan

Sayın Bay Necmeddin Sahir Sılan,
Tunceli Milletvekili

Sayın Milletvekilimiz,

Doğu kalkınma planı gereğince Erzincan ili emrine üç ilkokul verilmiştir. Tercan'ımız da her şeyden mahrum olduğu gibi ilkokul binasından da mahrumdur. Bir dereceye kadar Tercanlıların kalblerini kazanmak ve bakımsızlık yüzünden kötümserliklerini gidermek için bu üç ilkokuldan birisinin Tercan'a verilmesine ve ilkbaharın bu inşaatı Tercanlılara arzetmek suretile Milli Eğitim Bakanlığı ile temasa geçerek azami yardımınızla hayırlı müjdelerinizi bekler, bilvesile arzı taziimle hürmetlerimi sunarım.

Tercan C.H.P.
İlçe İdare Kurulu Başkanı
Hüsnü Çanakçı

08.12.1949
Kalan

Sayın Vekilimiz,

Eğitim Enstitüsü'ne girmek istemiştim. Yükseköğretim genel müdürlüğünde beni seçtirmiştiniz. Ne yazık ki yapılan muayenede kazanamadım.

Hukuk fakültesine kaydımı yaptırmış fakat bırakıp memleketime döndüm. Ne yapalım Allah Tunceli gençlerine herhalde bu şekilde sürünmelerini söylemiş. Var mı memleketimizden yüksek tahsilde okuyan. Okuyan yoktur. Herkes kendini besliyemiyor, değil ki çocuklarını.

Sizin bu memlekete çok hizmetiniz vardır. Yol yaptırmak, köprü yaptırmak, mektep açtırmak, ahaliye yiyecek ve tohum yardımı yapmak bakımından isminiz halk arasında iltifatla anılmaktadır.

Hükümet vasıtasiyle yardım yapılarak hukukta okutulmam olmazsa Ankara'da bir iş bulup hem işte çalışıp gece de derse çalışmam. İstikbâlimi kurtarmış olursunuz. Bu hususta lütfûnuzu bekliyorum. Ali Koç selam edip ellerinizden öper. Ellerinizden öperim.

Hüseyin Ataç
Adresim: Hüseyin Ataç
Bakkal Hüseyin Olcaytu eliyle
Kalan/ Tunceli

Cevap yazarsanız beni üzüntüden kurtarmış olursunuz. Kusura bakmayın.

***

09.01.1950
Ankara

Aziz Genç,

Yazınızı aldım. Bildirişlerinize çok üzüldüm. Bununla beraber hukuk fakültesine kaydedilmiş olmanızı isabetli bir hareket olarak telakki etmek suretiyle üzüntülerimi kısmen olsun giderdim.

Böylece, hukuk fakültesinde okumanız ve yüksek tahsilinizi tamamlayabilmeniz için hükûmetçe gerekli yardım görebilmenizi sağlamak üzere adalet ve milli eğitim bakanlıklarında yetkililerle görüştüm.

Adalet bakanlığındaki temaslara göre eskiden bakanlık adına yatılı olarak okutulmakta olan öğrencilerin burslu olarak okumakta olduğunu öğrendim ve burs ödeneklerini milli eğitim bakanlığı bütçesinden idare ettiği cihetle adı geçen bakanlık ile teması zaruri buldum.

Bu suretle, milli eğitim bakanlığı ile vaki temasımda da, burslu olan öğrencilere, ilgili bakanlıkların bildirişleri üzerine, ayda ancak yüz liralık burs yardımında bulunulabildiğini anladım.

Bu duruma göre, mevzubahis esas dairesinde, hukuk fakültesine devam etmek istediğiniz takdirde, mezun olduğunuz liseyi ve derecenizi yazmak Ankara hukuk fakültesinde kayıtlı olduğunuzu belirtmek ve ailevi vaziyetinize göre yardımsız okumak imkânı olmadığına işaret etmek suretile hukuk tahsilinizi hükûmet hesabına sağlayabilmek için "burslu öğrenci olarak" kabul edilmenize dair adalet bakanlığı ile milli eğitim bakanlığına iki dilekçe yazmanızı, yollamanızı takdirinize bırakırım.

Bu suretle vuku bulacak müracaatınızı bana bildirdiğiniz takdirde, müsbet bir şekilde sonuçlanması için yeniden teşebbüslerde bulunacağımı bildirir, iyilikler ve başarılar dilerim.

Bu arada, saygı ve selamlarımı sayın yakınınız Ali Koç ile diğer aziz vatandaşlarımıza da duyurmanızı rica eder, hepiniz için iyilik dileklerimi tekrarlarım.

Tunceli Milletvekili
Necmeddin Sahir Sılan

***

25.01.1950

Muhterem Büyüğümüz,

Göndermiş olduğunuz sevindirici mektubunuzu aldım. Alakanıza teşekkür ederim. Tahsile olan hevesim yüzünden oraya buraya müracaat ettim. İmkân bulamayınca çaresizlik içinde neredeyse hastalanacaktım. Mektubunuz beni ferahlandırdı. Eğer bu atalığı yaparsanız yazmış olduğunuz aylık yardımı yani bursu idare ettiririm.

Burada derse çalışamıyorum. Hiçbir şeyden haberim yoktur. Aynı zamanda dersler ilerliyor. Burslu öğrenci olarak kabul olunursam bana bir an evvel haber verin. İmkân olmasa yine acele cevap verin. Çünkü şubat sonuna doğru askere gitmek istiyorum (çaresizlik yüzünden).

Fakirlik ve hukuk fakültesinde kayıtlı olduğuma dair belgeler ve dilekçeler Adalet ve Milli Eğitim Bakanlığına bir mektup ile beraber postaya verilmiştir.

Selamlarınızdan haberdar olan halk ve dayım Ali Koç uzun ömürler diler, ellerinizden öperler. Bu arada size karşı duyduğum minnettarlığı hiçbir şekilde ifade etmesini bilmeyen ben de ellerinizden öperim.

Hüseyin Ataç
Bakkal Hüseyin Olcaytu eliyle
Kalan /Tunceli

***

15.03.1950
Ankara

Aziz Genç,

Son yazınızı aldım. Hukuk fakültesinde burslu olarak tahsil edebilmenizi sağlayabilmek için, bildirişleriniz üzerine, yeniden adalet ve milli eğitim bakanlıklarile temaslarda bulundum ve ricaları duyurdum.

Ancak, adalet bakanlığı kendi hesabına hukuk fakültesinde öğrenci okutulmasına lüzum görmediğini belirtmiş olduğu gibi milli eğitim bakanlığı da 1950 bütçesinin kabulünden önce vuku bulmuş olan temaslarımızdaki görüşmelere rağmen, bu yıldan itibaren kendi hesabına "burslu öğrenci" okutulamayacağını bildirmiş olduğundan bu yöndeki teşebbüsümüzü müsbet şekilde sonuçlandırmak imkânını bulamadım.

Bu arada, fakir öğrencilere bir defaya mahsus olmak üzere en çok yüz elli lira tutarında yardım edilmesi imkânı olacağını öğrenmiş bulunmakla beraber sürekli bir öğrenim devresi için bu paranın sizi tatmin etmeyeceğine kani olduğumdan ve mevzuat karşısında olduğu kadar size, tahsilinizi elverişli şartlarla temine imkân verecek şekilde bir iş bulmak hususundaki teşebbüslerim de müsbet bir netice veremediğinden vaziyeti olduğu gibi samimi teessürlerimle size duyurmayı daha doğru gördüm.

Böylelikle bu mevzu üzerinde milli eğitim bakanlığı tarafından 10/3/1950 günü size sunulmuş olan 1649 sayılı yazı ile bilgi edindiğinizi tabii görmekle beraber ben de bu satırlarla son yazınızı karşılamak istedim.

Nasip olduğu takdirde yine görüşmek ümidlerile, iyilik dileklerimi tekrarlar ve dayınız Sayın Ali Koç ile aziz vatandaşlarımıza da saygılarımı sunarım.

Tunceli Milletvekili
Necmeddin Sahir Sılan

01.01.1950

Sayın Milletvekillerine dileğimdir.

Bugün particilik meydana gelmiş. Biz Tunçeli halkı Atatürk'ün partisine bağlıyız. Atatürk'ün kurduğu yurdu temelinde hiçbir haksızlık yoktur ki biz de o partiden ayrılalım. Şimdiyse ebedi şef İnönü takip ettiği yolda yürümek boynumuzun borcudur. Fakat eski zamanlarda aşar denilen vergiler vardı. Köylünün malını yutardı. Parayı hükümete verirlerdi. Cumhuriyet hükümeti o kötü vergiyi kaldırdı. Şimdise çiftçiye çok sıkıntı veriyorlar. Yol parası 14 lira davar ağnamları okullar salma vesaire. Bunların azaltılması için büyük gayretlerinizi beklerim.

Sayın Büyüklerimiz,

Size arz ettiğimin sebebi şu ki, millet bu gibi yüklerin altında kalkmıyor ezilmiş. Büsbütün çiftçi ortadan kalkmıştır. Bu sene mağduriyet dolayısile çalışmaya gitmiş olan vatandaşlarımızın çoğu muayenede bulunmamışlar. Bu bulunmamak dolayısı ile hepsine para cezaları tebliğ edildiğinden 15,75 lira bu gibi şeylerin altından çıkılmaz. Bu adamlar yabancı memlekete kaçmamışlar. Çoğu çoluğunu beslemek için yola gitmişler. Gittiği yerde doktor yoktu ki muayene olsunlar. Bu gibi şeylerin önünü almak için bu ümitleri büyük lütuflarınızdan beklerim. Bu size karşı yazmak doğru bir dilek değilse de doğru olarak kabul etmenizi arz eylerim.

Yazan bu köylü vatandaşı cevap bekler.

Adres: Mazgirt kazasına bağlı Şorda köyünde Memlioğlu Dursun Arslan.

***

15.04.1950
Ankara

Sayın Vatandaşım,

Yazınızı aldım. İlk önce bana karşı beslediğiniz iyi duygulardan dolayı teşekkür eder ve Cumhuriyet Halk Partimize ve hükûmetimize gösterdiğiniz güven duygularının yeni milletvekili seçimlerinde de izharına fırsat bulacağınızı umarız.

Bu arada bildirdiğiniz konular üzerinde yetkililerle vaki temaslarıma göre, kanuni hükümlere uymak zaruretinden dolayı sizlere derpiş ettiğiniz şekilde faydalı olamamaktan doğan teessürlerimi bildirir, sizi ve sayın vatandaşlarınızı saygılarla selamlarım.

Tunceli Milletvekili
Necmeddin Sahir Sılan

06.01.1950
Mazgirt

Muhterem Beyefendi,

Partili ve partisiz halkımızın dilek ve arzularına ayrı ayrı gösterdiğiniz çok samimi vefa ve ilgiye candan teşekkür ederim.

Parti teşkilatımızın muhtaç bulunduğu noksan malzemesi ve ilçe merkezinde bir binanın kiralanması veyahut mülkiyetini almak üzere 6/1/950 gün ve 10 sayılı yazımla genel sekreterliğe arz ettim.

Beyefendi: İlçe merkezinde altüst dört gözden ibaret fevkani ve arsasile birlikte bir bina mevcuttur. Bu binanın mülkiyetine iki bin lira istenilmektedir. Bu kabil olmadığı takdirde ayda 25 lira kira ile başka bir bina vardır. Bu cihetlerin hangisi münasip görülürse onun üzerinde çalışılması emirlerinize bağlıdır. Mevcut halkevimiz oturulmayacak haldedir. Tavan kısmını teşkil eden ağaçların tamamı çürümüş ve kırılmıştır. Hatta eşyalarımızı bulunduğu yerden ön salona taşıdık. Ön salon da aynı vaziyettedir ve sahibi tahliyemiz için birçok sebepler yaratarak halkevi başkanını şikâyet etmektedir. Fakat buna karşı kanuni hakkımızı kullanmaktan ve aramaktan geri durmuyoruz. Binanın bir kısmı da bizden alınarak trahom dispanserine verilmiştir. Hülasa bina çalışılmayacak hale gelmiştir. Çünki bir çatı altında bir tarafı kahve halinde çalışır, diğer tarafta da parti işleri görülmez ve konuşulamaz. Arz ettiğim şekilde iki şıktan birinin tercih buyrularak bu imkânsızlıktan kurtulmamız cihetine gidilmesi hususunda çok yakında emirlerinize muntazırım.

Buradaki teşkilatımız namına parti gazetesi gelmemekte ve bazı köylere de aynı şekilde gazete gönderilmemektedir. Halk teşkilatımızın en büyük propaganda vasıtası olan Ulus gazetesini şiddetle intizar etmektedir. Hatta bu hususta yeni açılan Temurtaht, Çankal, İbimahmut, Germisi, Kuşcu okul öğretmenleri bana müracaat ederek gazete istemektedirler. Halkın partimize olan kuvvetli ve köklü inancını sarsmamak üzere bu dileklerimizin himmetinizle yerine getirileceğine inanarak hem gazete ve hem de ocak ve

bucak teşkilatlarımız için gerekli malzemenin gönderileceğini arkadaşlarıma söz verdim. Artık himmet ve emirlerinizi dört gözle beklerim. İlçemizdeki Demokrat Parti teşkilatı bildiğiniz gibi daha kabuğundan çıkamamıştır.

Halkımızın yegâne derdi ve düşüncesi yiyecek işidir. Geçenlerde sayın kaymakamımız Ferit Hacaloğlu'na göndermiş olduğunuz tele muttali olduk. Sizin ve kaymakam Ferit Bey'in bu sene Tunceli'nden aldığınız dualar çok büyüktür. Eğer bu sene sizin kıymetli yardımlarınız olmasaydı Mazgirt'in haritasının değişileceğine şüphe yoktu. Halkın en büyük ümidi sizsiniz. Eğer kabil ise ilkbaharda bir miktarda yiyecek yardım edilirse Mazgirt halkı tamamen kurtulmuş olacaktır. Artık mektubuma son verir, bütün partili arkadaşlarımla ellerinizden öper, emirlerinizi beklerim.

C.H.P. Mazgirt İdare Heyeti Başkanı
Hıdır Öztürk

***

Ocağın Adı	Semt Ocağının Adı	Bağlı Köyler	Noksanları
Canik		Canik	Bayrak, levha, yazı başlığı, üye defteri, evrakı matbua
	Akkilise	Hodan İnsin	Bayrak, levha, yazı başlığı, üye defteri, evrakı matbua, gazete
	Manakrak	Huluman Hacıyusuf	Bayrak, levha, yazı başlığı, üye defteri, evrakı matbua, gazete
	Riçik	Feraç Şihik Zerik	Bayrak, levha, yazı başlığı, üye defteri, evrakı matbua
	Kurkurik	Lödek Şöbek Köpik	Bayrak, levha, yazı başlığı, üye defteri, evrakı matbua, gazete

Şilk	Şilk	Bayrak, levha, yazı başlığı, üye defteri, evrakı matbua
Kızılkale	Kızılkale	"
Şorda	Şorda	"
Temurtaht	Temurtaht	Bayrak, levha, yazı başlığı, üye defteri, evrakı matbua, gazete
İbimahmut	İbimahmut	"
Germisi	Hozinkiğ	"
	Gaban	"
	Kale	"
Kirzi	Kirzi	"

Yirmi köyde açılan ocak ve semt ocaklarının ihtiyacını bildirir listedir. İlçe kurulu da aynı ihtiyaçlar içindedir.

***

11.02.1950
Ankara

Sayın Vatandaşım,

Son yazınızı aldım. Cumhuriyet Halk Partisi'nin saflarındaki değerli çalışmalarınızla parti kuruluşlarımızın çeşitli ihtiyaçları hakkındaki bildirişlerinizi genel sekreterliğimize duyurdum.

Bu yöndeki görüşmelerle vaki teşebbüslerimin sonuçlarını sırasile bildiriyorum.

Partimiz için satın alınması derpiş edilen yapının yeri ve durumu hakkında daha geniş bilgiye lüzum görülmektedir. Bu itibarla mevzubahis yapının, inşaat tarzı hakkında verilecek bilgi yanında, tamirat itibarile yeni masrafları istilzam edip etmeyeceğinin, mümkün olduğu takdirde, bir fen memuru elile tesbit edilmesi ve ayrıca bir krokisi çizilmek suretile vaziyetin aydınlatılması daha uygun bulunmaktadır.

Bununla beraber, Mazgirt ilçemizdeki parti kuruluşumuzun esaslı bir yapıya kavuşmasına kadar, halkevimizi de barındıracak şekilde bir yapının, bildirdiğiniz gibi, ayda yirmi beş liraya kiralanması esas itibarile uygun görülmektedir.

Ancak, vaziyeti yazı ile de genel sekreterliğe bildirmenizi takdirinize bırakırım.

Parti kuruluşlarımızla bu köylerdeki sayın öğretmenlerimizin ve aziz vatandaşlarımızın Ulus gazetesi okuyabilmeleri için vaki teşebbüsler, mali imkânsızlıklar yüzünden, müsbet şekilde karşılanamamaktadır.

Bununla beraber, partimizin yalnız il ve ilçe merkezlerindeki kuruluşlarına Ulus gönderilmekte ve halkevi ve odalarına da yollanılmaktadır.

Bu itibarla bildirişlerinizden mülhem olarak Tunceli çevresindeki parti kuruluşlarımızla halkevi ve odalarımızın bu bakımdan gözden geçirilmesi ve gönderilmediği tahakkuk edenlere gönderilmesi rica ve temin olunmuştur.

Bundan başka Ulus gazetesini muntazam surette okuyabilmek için abone olmak isteyenler bulunduğu takdirde partimizin saflarında çalışan sayın vatandaşlarımızın yirmi sekiz lira yerine yirmi bir liraya ve çocuklarımızı yetiştirmekte olan sayın öğretmenlerimizin yirmi sekiz lira yerine on sekiz liraya abone olabilmeleri imkânı sağlanmıştır.

Bu arada parti kuruluşlarımızın, bayrak, rozet, levha vesair ihtiyaçlarının tez elden karşılanması ve münasip miktarda para yardımı görebilmesi için yeniden ricalarda bulunulmuş ve 1950 yılı bütçesinin parti divanımızca tasdikinden sonra mevzubahis ihtiyaçların mart ayı içinde sağlanacağı ifade edilmiştir.

Partimize ait olan bu konular dışında Tunceli'mizin ve bu arada en çok Mazgirt'imizin uğramış bulunduğu kuraklık felâketini, tohumluk ve yemeklik bakımından, mümkün olduğu derecede hafifletebilmek ve aziz vatandaşlarımızın bu yöndeki ızdıraplarını kısmen olsun giderebilmek için geçen temmuz ayında başlayan çalışmalarımın, yemeklik bakımından hâlâ devam etmekte olduğunu tekrarlamak isterim.

Bu sürekli teşebbüslerle, ricalarla, çok muhtaç vatandaşlarımızın yaşlılarla malûllerimizin ve çocuklarımızın yemeklik ihtiyaçları için binbir zorlukla temin edilebilen otuz ton buğdayın asla yetmeyeceğini bildiğim için bu yöndeki kovalamalarıma devam ediyorum ve kışın şiddetle hüküm sürmekte bulunduğu şu sıralarda olamasa bile ilkbaharda yemeklik bakımından yeni bir yardımda bulunulması için uğraşıyorum.

Bu arada, mevzubahis mesele dolayısile de bana karşı belirttiğiniz ince duyguları, bu yöndeki çalışmalar için en kuvvetli bir güven kaynağı olarak telakki ediyor ve bu vefalı duygulardan dolayı teşekkürlerimi tekrarlamak istiyorum.

Bu samimi duygularımla teşekkürlerimi, saygı ve sevgilerimle, sayın partili arkadaşlarımıza ve sayın vatandaşlarımıza duyurmanızı, diler size ve sayın kaymakamımız ile sayın belediye başkanımızı da saygı ve sevgilerle selamlarım.

Tunceli Milletvekili
Necmeddin Sahir Sılan

14.01.1950

Sayın Tunceli Milletvekili Necmeddin Sahir Sılan,
Ankara

1948 yılında Tunceli ilinin Mazgirt ilçesinde görüştükten sonra sizin emriniz üzere Bursa ilinin Mudanya ilçesinin Tirilye bucağına eski iskânım olan yere geldim. Fakat o günden bu tarihe kadar verilmesi lâzım gelen ev veyahut arsa veya buna mukabil para yardımı bana yapılmamıştır. 1949 yılının 7. ayında bu iş için Ankara'ya geldim ve sizi evinizde aradım. Fakat sizin Tunceli'ne gitmiş olduğunuzu evinizden söylediler. Bunun üzerine Sağlık Bakanlığı'na gittim, bana dedi ki sen yerine git, biz senin arkandan icap eden muamele ve yapılacak yardımı yaptırırız dediler. Bakanın sözü üzerine ben de gene Mudanya'nın Tirilye bucağındaki iskânıma avdet ettim. Fakat bugüne kadar bakanın verdiği sözden de bir şey çıkmadı. Sayın milletvekilimiz, o kadar müşkülât çekmekteyim ki sefalet içindeyim. Benim işimi ancak siz büyüğümüz başarabileceğinizden eminim, bana yardımlarınızı esirgemeyin, eğer benim oraya gelmem icap ediyorsa son bir gayretle oraya gelirim. Yalnız siz bana bildirin. Yukarda geçen ev işinden başka Mazgirt'teki malımın maliyeye terki ve Tirilye'de iskân olduğum yere malıma mukabil mal verilmesi işimi de yarıda bıraktılar. Daha orada da maliyeye devredilip devredilmediği hakkında bir malumat alamadım. Bu işimi de velhasıl ne icap ediyorsa (yapılması) siz benden daha iyi söyleyeceğim sözü anlarsınız. Bu işlerime önayak oluvermenizi sizden çok rica ederim. Yalvarırım size, beni bu işlerden kurtarın.

Tunceli'nin Mazgirt kazasından İmam Aslan

Adresim: Mudanya'nın Postahane karşısında 4 numaralı hanede
İmam Aslan

Not: Şimdilik Mudanya'da oturmaktayım.

***

21.01.1950

Sayın Vatandaşım,

Yazınızı aldım. İskândaki işlerinizin henüz sağlanamamış olmasından dolayı ben de üzüldüm. Bu itibarla derhal iskân genel müdürü ile görüştüm, dileğinizi duyurdum.

Bu yöndeki görüşmeler ve incelemeler sonunda, 10.11.1948 günü sunduğunuz dilekçe üzerine Mazgirt ilçesindeki mallarınızı Hazine'ye terk etmek suretiyle, Tirilye'de ev yeri verilmesine ve iaşe yardımına bulunulmasına mâtuf dileğinizin 13.12.1948 günü,1969 sayılı yazı ile Bursa valiliğine intikal ettirildiğini ve bildirişlerinize göre ev yeri gösterildiği takdirde inşaat havalesinin gönderileceğinin de yazılmış olduğunu öğrendim.

Bu arada Bursa valiliğinden, mevzubahis konu hakkında, hiçbir karşılık alınamadığı için İskân Genek Müdürlüğü'nce yazılan yeni yazılarla karşılık istenildiğini ve bunun üzerine Bursa valiliğine 30.09.1949 günü gönderilen 4427 sayılı yazıda, Mudanya kaymakamlığının 31.08.1949 günü yazdığı 69 sayılı yazı ile vaki bildirişine göre, Mazgirt ilçesindeki mallarınız için adı geçen ilçe kaymakamlığı ile olan haberleşmeler sona ermediği cihetle karşılık verilemediğinin bildirildiğini anladım.

Bu duruma göre, Mazgirt kaymakamlığı ile olan, haberleşmenin tez elden sonuçlandırılması suretiyle dileğinizin yerine getirilmesi için gerekli teşebbüslerde bulunulmasını rica ettim.

Bunun üzerine, haberleşmenin tezleştirilmesi için İskân Genel Müdürlüğü'nce 20.01.1950 günü yazılan 119 sayılı yazının Bursa valiliğine gönderildiğini bildiririm.

Bu vaziyet muvacehesinde bir yandan orada gerekli temaslarda bulunmanızı, gerekli belge ve bilgileri vazifelilere duyurmanızı, diğer yandan Mazgirt'teki bir yakınınıza yazmak ve Mazgirt kaymakamlığı ile temasları sağlamak suretiyle işlerinizi yakından kovalamanızı takdirinize bırakır, saygılarımı sunarım.

Tunceli Milletvekili
Necmeddin Sahir Sılan

21.01.1950

Sayın Vatandaşım,[1]

Tunceli'miz ile doğu illerimizde dolaştığım sıralarda sunmuş olduğunuz yazıyı, Ankara'ya dönüşte aldım ve bildirişlerinizi iskân genel müdürüne duyurdum.

Ancak, bu konuda gerekli incelemelerde bulunulması zaruri olduğu için genel müdürlüğün bildirişlerini gözlemek zorunda kaldım.

Bununla beraber, son günlerde, yeniden temaslarda bulunmak suretiyle, incelemelerin tez elden sonuçlandırılmasını rica ettim.

Böylece vuku bulan görüşmelerde Çemişgezek'te Müştek köyünde bıraktığınız malların kanun hükümlerine göre maliyece tasfiyesinde usulsüzlük olmadığı ve hissenize otuz dört lira gibi cüzi bir paranın isabet etmiş olduğunu ve bunlara mukabil Denizli'de Korucuk köyünde altmış altı dekarlık toprak verildiği gibi 3.216 metre mikabı kereste, iki öküz, bir pulluk, 2.160 kilo yemeklik, 450 kilo tohumluk ile 150 liralık inşaat yardımından başka 107 liralık diğer yardımlarda bulunulduğunu öğrendim.

Ancak, sizin isteğiniz, verilmiş olan toprağın, yetersizliği hasebiyle arttırılmasına mâtuf bulunduğundan bu cihetin hallini rica ettim. Bunun üzerine yeter derecede olmayan toprağınızın iskân mevzuatına göre, arttırılması için 10.12.1949 günü 2062 sayılı yazının Denizli valiliğine gönderilmiş olduğunu bildirir ve buna göre valilik ile gerekli temaslarda bulunmanızı takdire bırakırım.

Vaziyeti bu satırlarla size duyururken bana sunduğunuz yazıyı da karşılamış oluyorum. Oradaki temaslarınızın müsbet şekilde sonuçlanmasını diler, hepinizi saygılarla selamlarım.

Tunceli Milletvekili
Necmeddin Sahir Sılan

---

1 Hitap edilen kişi aslen Çemişgezek'li olup Denizli'de ikâmet eden Hasan Murat'dır. –d.n.

***

02.03.1950

Muhterem Sayın Bay Necmeddin Sahir Sılan,

Göndermiş olduğunuz 21/1/1950 tarihli mektubunuzu aldım. Çok teşekkür ederim. Ve evvela selam ile ellerinizden hürmetle öperim. Ve aile efradınızın da cümlesine selamlarımı sunarım. Beni bir evladın gibi bilmenizi rica ederim. Ben 949 yılı Haziran ayında Ankara'ya vardığımda ziyaretinize varmış isem de yetişemedim. Zira otomobil ile gidiyordunuz. Görüşmek nasip olmadı. İskân Genel Müdürlüğü'nde getirdiğim emri Denizli İskân Memurluğu'na vermiş isem de halen bu iskân emrim durmaktadır. Ve Denizli Korucuk köyü dahilinde bataklık Hasırotu Gölü vardır. Bu yere kimsenin talip çıkmasına imkân yoktur. Zira kabili ziraattir. Bu yerin bana verdirilmesi hususunda yardımlarınızı bekliyorum. Bu yer aynı zamanda hazinei maliyeye aittir. Köylerimiz memnu mıntıkadır. Yalnız Bozan ve Hanımlar köyleri de memnu mıntıka ise de bu mıntıkaların yani köylerin yarısı bize aittir. Bu yerlerimize de kimse mani olmasın. Hiç olmazsa bu yerler bari elimizden çıkmasın. Atamızdan kalan yerlerdir. Denizli iskân memuru Asım Erten tarafından yardım görebilmekliğim için lütfen bir tavsiyede bulunmanızı da ayrıca rica ederim.

Sonsuz saygı ve selamlarımla ellerinizden öperim.

Hasan Murat
Denizli Korucuk köyünde oturan
Doğulu
Fotoğrafçı Mehmet elile
Denizli

Bozan ve Hanımlar köyleri Tunçeli'ne bağlıdır.

***

10.03.1950
Ankara

Sayın Vatandaşım,

Son yazınızı aldım. Bildirişlerinize üzüldüm. Bu itibarla sayın İskân Genel Müdürü ile yeniden görüştüm, bildirişlerinizi duyurdum.

Ancak, bu yöndeki incelemeler sonunda iskân mevzuatına göre size gerekli yardımlarda bulunulmuş olduğu tekrarlandığı gibi, Korucuk köyünde bulunduğunu yazdığınız Hasırotu adlı bataklık ve ziraate elverişli toprakların size verilmesine imkân olamayacağını öğrendim.

Bununla beraber, genel müdürlükten yazılmış olan yazılara göre, Denizli İskân Memurluğu'nca, şu veya bu sebeple, işlemde bulunulmadığı hakkında bir şikâyetiniz veya başka bir dileğiniz olduğu takdirde bu maksatla yazacağınız dilekçeyi, özel bir yazı ile ve benimle vaki görüşmesini de işaret etmek suretile, doğrudan doğruya, İskân Genel Müdürü Sayın Bay Cevdet Atasagun adına, yazacağınız bir zarf içinde, göndermenizi takdirinize bırakır, iyilik dileklerimle saygılarımı sunarım.

Tunceli Milletvekili
Necmeddin Sahir Sılan

23.01.1950

Sayın Vatandaşım,[1]

Son günlerde halkevi başkanı Sayın Hıdır Karakaş ile sayın vatandaşlarımızdan bazılarının imzalariyle sunulan bir yazıya göre üzücü bazı vaziyetler olduğunu teessürle öğrendim ve yetkililere duyurdum.

Son yıllarda muhtelif yerlerde de görüldüğü gibi millet ve memleket uğrundaki çalışmaları engellemeye mâtuf olan vaziyetleri şimdiye kadar olduğu üzere, sekinet ve metanetle karşılayacağınızı umar ve çalışmalarınızda başarı dileklerimi tekrarlarım.

Bu arada sizleri yakından ilgilendiren ve geçen yıl haberleşmelerimizde ve karşılıklı konuşmalarımızda temas edilen kanun tasarıları üzerinde tali komisyonun sunduğu rapor ile ilk ve son şekillerini kapsayan basılı raporu,[2] bilgi edinmeniz için, bu yazı ile sunuyorum.

Bu münasebetle, saygı ve sevgilerimi tekrarlar ve belediye, C.H.P. ve halkevi sayın başkanları ile diğer sayın vatandaşlarımıza da saygılarımla iyilik dileklerimi duyurmanızı da rica ederim.

Tunceli Milletvekili
Necmeddin Sahir Sılan

1 Sözü edilen kişi Hozat'tan Hakkı Baykal'dır. –d.n.
2 Sözü edilen rapor arşivde mevcut değildir. –d.n.

14.02.1950
Tercan

Muhterem Beyefendi,

Gerek geçen yıl ve gerekse bu yıl mahsulün olmaması yüzünden çiftçilerimizin perişan bir duruma düşmüş olduğunu ve bunun için de köyümüz çiftçilerine yardım edilmesi hususunda evvelce Ziraat Bankası Genel Müdürlüğü'ne vaki müracaatımızı zatiâlilerine de ayrıca bildirerek yardımda bulunmanızı rica etmiş idim.

Delaletiniz üzerine 21/10/1949 günlü müracaatımıza karşılık köyümüze 5.000 lira tahsis edilmiş idi. Aradan bu kadar zaman geçtiği halde tahsis olunan bu parayı şimdiye kadar ödememişlerdir.

Yaklaşmakta olan yaz tohum mevsimi için elimizde bir kilo dahi tohumumuz bulunmadığı gibi bugün köylünün yüzde sekseni dahi açtır. Bir taraftan da hayvanatın yiyecek, saman ve otu yoktur. Bunların yokluğu bizi büyük bir endişe içinde bırakmakta olduğunu bunu temin edemediğimiz için zaman zaman birçok hayvanatımız telef olmaktadır.

Bundan arzettiğim gibi köylünün dahi yiyecek ekmeği bulunmadığı cihetle pek müşkil bir vaziyette bulunduğumuzu siz büyüğümüze arzederek bunların temini imkanlarınının bulunmasını istedik.

Yaklaşan tohum mevsiminde hiç olmazsa yazlık tohumluklarımızı temin eylemek maksadile yukarıda mevzubahis ettiğimiz 5.000 liranın bir an evvel verilmesine yüksek delaletlerini saygılarımla köyün manevi şahsiyetine izafeten arz eder, hürmetle ellerinizden öperiz.

Aynı K.den Ali Çağlar
Aynı K.den Hasan Er
Tercan'ın İgdere köyü muhtarı Halis Atıcı
İhtiyar H. Sabit Durur
İhtiyar H. Bahri Polat
Halis Korkmaz

01.03.1950
Hozat

Telgraf

Sayın Necmeddin Sahir Sılan
Tunceli Milletvekili

Ankara

İlçemizde açılacak sanat okulu hakkındaki söylevinize teşekkür eder, neticesini sabırsızlıkla bekler, saygılarımızı sunarız.

CHP Başkanı
Besim Apaydın

***

18.03.1950

Sayın Vatandaşım,

Tel yazınızı aldım. Milli eğitim bütçesinin Büyük Millet Meclisimizde görüşülmesi sırasında söylediğim sözler dolayısile olan bildirişlerinizden çok duygulandım; bundan dolayı teşekkürler ederim.

Bu arada, bu mevzu üzerinde, geçen yıldan beri vaki sürekli çalışma ve kovalamalarımın bu yıl içinde müsbet şekilde sonuçlanması, gerçekleşmesi için temaslarımı muhafaza etmekte olduğumu kaydeder ve sayın vatandaşlarımızın imzalarile sunulmuş olan ve bu konuya ait bulunan dilekçeyi tevdi vesilesile sayın milli eğitim bakanımıza yazdığım yazının örneğini de ilişik olarak bilginize sunarım.

Bundan başka, Büyük Millet Meclisi'nin Tutanak Dergisi'ne intikal etmiş olan sözlerimin tek örneğini de sayın vatandaşlarımıza duyurulması ri-

casile, belediye başkanımıza sunmuş bulunduğumu bildirir ve nasip olduğu takdirde sağlıkla görüşmek ümitlerile şimdilik sizi ve sayın Hozatlı arkadaşlarımızla aziz vatandaşlarımızı saygı ve sevgilerle selamlarım.

Tunceli Milletvekili
Necmeddin Sahir Sılan

***

16.03.1950
Ankara

Sayın Tahsin Banguoğlu
Milli Eğitim Bakanı
Ankara

Bu yıl Tunceli sınırları içinde Hozat ilçesinde açılması kararlaştırılmış bulunan ortaokulun, teknik bilgileri verecek şekilde, sanat okulu olarak açılması için, Hozat'taki sayın vatandaşlarımızca gönderilen ve tarafımdan verilmesi istenilen dilekçeyi,[1] bağlı olarak sunuyorum.

Büyük Millet Meclisimizin 18.02.1950 günündeki ellinci birleşiminde, Milli Eğitim Bakanlığı bütçesinin görüşülmesi sırasında da, üzerinde durulmuş olan bu konunun, yakın ilgilerinizle, bu yıl içinde müsbet şekilde sonuçlanacağını umuyorum.

Esas itibarile, karşılıklı görüşmelerimiz de olduğu kadar, Büyük Millet Meclisimizdeki sözlerinizle de hüsnü telâkki edilmiş ve Tunceli için "hak" olarak tavsif edilmiş bulunan bu isteğin, Hozat'taki modern kışlalardan birinde yatılı yapı usta okulu veya orta sanat okulu olarak gerçekleştirilmesini, Tunceli'mizin taşımakta olduğu çeşitli özellikler itibarile, çok önemli ve feyizli bir hareket olarak telâkki ediyorum.

Bu itibarladır ki, bu yıl mevzubahis kışla yapısından şu veya bu sebeple faydalanılamadığı ve yatılı yapı usta okulunun açılmasına imkân görülemediği takdirde, ileride bu imkân sağlanılmak üzere, geçen yıl Hozatlılar tarafından yüksek bakanlığınız adına teberru ve tescil edilmiş olan eski hükûmet

---

1 Sözü edilen dilekçe arşivde mevcut değildir. –d.n.

konağı yapısında, gerekli onarmalar ve tesislerle, orta sanat okulunun bu yıl içinde açılması için ricalarımızı tekrarlıyorum.

Böylelikle, yalnız Hozat ilçesindeki zeki çocuklarımızın değil, bu ilçeye yakın olan Ovacık ve Pertek ilçelerile diğer ilçelerdeki kabiliyetli yavrularımızın da sanat adamı olarak yetişmesine imkân verilmesi şerefinin size nasib olacağını umuyorum.

Bu yöndeki müsbet kararınızın Tunceli'mizdeki inşaat işlerini mevsim şartları ile de ayarlamak zarureti karşısında ders yılı kaybetmemek için, bugünlerde alınmasını takdirinize bırakır ve Tuncelili vatandaşlara duyurulmak üzere bu konuda bana da bilgi vereceğinizi umar, şimdiden teşekkürlerimle saygılarımı sunarım.

Tunceli Milletvekili
Necmeddin Sahir Sılan

03.03.1950
Kalan

Sayın Necmeddin Bey,

Uzun zamandan beri sizden bir haber alamadım. Ekseri Ankara'da bulunduğunuzu tahmin ediyorum. Kız kardeşim İstanbul'da evlendi nikâhında bulundunuz mu bilmem.

Seçim arifesinde Tunceli'ndeki seçim vaziyetimizi öğrenmek istersiniz kanaatile bu mektubu yazıyorum.

Tunceli'nde bugün en kıymetli namzet muhtelif kimselerden duyduğuma göre sizsiniz. Sizi gerek merkez gerekse mahalli olarak namzet göstersek dahi durum aynıdır. Tabii merkez gösterirse yeniden seçilmeniz katidir. Kanaatime göre Tunceli'nde Feridun Fikri'den çok daha kuvvetli durumdasınız. Zira o bilhassa Çemişgezek'te durumunu halkça kaybetmiş.

İkinci namzette hükümetin göstereceği kimsedir. Mahalli bakımdan dahi sizin durumunuz Mahmut Bey'den bir hayli kuvvetlidir. Bu bakımdan namzetliğinizi Tunceli'nden koymak sizin için doğru olacaktır fikrindeyim.

Bendenizi sorarsanız sıhhat ve afiyetinize duacıyım. Seçimlerden sonra inşallah ben de buradan ayrılacağım kat'i kanaatindeyim. Hürmetlerimi arz ederim.

Kalan'dan Savcı
Orhan Gügen

***

12.03.1950
Ankara

Sayın Meslektaşım,

Yazınızı aldım. Böylelikle iyilik haberlerinizi de öğrenmiş oldum, sizlere daima iyilikler ve iyi günler dilerim.

Bu yıl, kışın, bütün memlekette sürekli geçmiş olmasından doğan yolculuk zorluklarından başka Büyük Meclisimizin son aylarda aralıksız sıkı çalışmalara koyulmuş bulunması, üzerimde ayrıca başkanlık divanı kâtipliği vazifesi olması hasebile, sandığınız gibi, ben de Ankara'dan ayrılamadım.

Bu sebepledir ki, sayın kardeşinizin hayırlı toplantısına katılmak imkânından, sizin gibi bizler de mahrum olduğumuzdan yeni yuvaya ait saadet temennilerimizi ancak tel yazımızla duyurmuş bulunuyoruz ve bu yöndeki samimi dileklerimizi hepiniz için tekrarlıyoruz; hayırlısı.

Şimdi temas ettiğiniz konuya geliyorum. İlk önce bana karşı gösterdiğiniz yakın ilgi ve temiz duygulardan dolayı teşekkürlerimi sunar ve bu ince düşünce ve hareketinizi baba ve aile dostluğumuzun vefalı ve değerli bir tezahürü olarak karşılarım. Yazınızın, sizi düşündüğüm sıralarda elime geçmiş olmasını da hayırlı ve uğurlu bir rastlayış ve başlayış olarak saydığımı da belirtmek isterim.

Bu arada, mevzubahis mesele hakkındaki görüşlerinizi esas itibarile, gerçeğin bir ifadesi olarak yerinde buluyorum. Bu itibarladır ki Milli Mücadelemizin ilk günlerinden itibaren Müdafaai Hukuk ile Cumhuriyet Halk Partimizin program ve esaslarına sadık kalmak şartiyle yıllardan beri millet ve memleket uğrundaki sürekli çalışmalarımın ve Tunceli'nin şenlenmesi, ileri gitmesi, Tuncelili sayın vatandaşlarımızın türlü bakımlarla daha iyi bir duruma erişmesi yolundaki emeklerimin sağduyu ile değerlendirildiğine ve değerlendirileceğine ben de şüphe etmiyorum.

Ancak, benimle aynı çatı altında bulunan arkadaşın, vaziyeti, mahalli olduğu kadar, çeşitli şekiller ve tertiplerle, yalnız ve yalnız kendi zaviyesinden mütalaa ettiğini de muhtelif suretlerle öğrenmiş bulunuyorum.

Bu itibarla, şerefli olduğu kadar çok önemli olan milletvekili sıfat ve emanetini yeni seçimde de kazanabilmek ve taşıyabilmek için, merkezce yüzde otuzla gösterilmekten ise, millet güveninin ve isteğinin partili hüviyetimize

göre, ilk önce yüzde yetmiş yolu ile, partimizin kuruluşlarındaki vazifeli sayın arkadaşlarca belirtilmesini ve zamanı gelince de millet oyunun çokluğunun üzerinde tecelli etmesini esas şart olarak sayıyorum.

Esasen Cumhuriyet Halk Partimizin tüzüğüne göre, her vatandaş gibi milletvekillerinin de yüzde yetmiş yolu ile parti il yoklama kurullarına müracaatta bulunması Parti Genel Sekreterliğimizce 6/3/1950 günü yazılan yazı ile bildirilmiş bulunduğundan ben de Tunceli'deki C.H. Partisi İl İdare Kurulumuza müracaat suretile, adaylığımı, Cumhuriyet Halk Partimizin Tunceli yoklama kurulunun takdirine arzetmiş bulunuyorum.

Bu duruma göre, adını yazdığınız arkadaşın veya partimize mensup diğer herhangi bir vatandaşın bu yöndeki müracaat karşısında, parti il yoklama kurulundaki vazifelilerin, adayların genel vasıflarını ve çalışmalarını incelemek suretiyle ve kendi vicdanlarının ilhamı ile oylarını belirteceklerini umuyorum ve Tuncelililerin sağduyularına güveniyorum. Böyle olmadığı takdirde bana sevgi ve güvenlerini besleyenlere ve tekrarlayanlara teşekkürü ve saygılarımı sunarak ortadan çekilmeyi tercih ediyorum.

İşte bu düşüncelerledir ki, mevzubahis arkadaşın basit olduğu kadar çeşitli hareketlerine ve tedbirlerine karşı, parti il yoklama kuruluna katılacak sayın vazifelilerle ve diğer sayın vatandaşlarla karşılıklı temaslarda bulunmayı faydalı bulduğumdan 26/3/1950 Pazar günü Doğu Ekspresile veya 27/3/1950 Pazartesi günü uçakla Elâzığ'a gelmeyi tasarlamış bulunuyorum.

Ancak, Kalan'da serbest temaslarda bulunabilmek için de imkân olduğu takdirde, sizin barındığınız yerde, olamadığı takdirde sayın valimizin ayırtırabileceği bir odada kalmayı zaruri görüyorum ve vaziyeti oraya gelinceye kadar, sayın valimizle sizden başkasının bilmesini istemiyorum. Bu yöndeki ricamı ayrı bir yazı ile sayın valimize de duyuracağımdan sizin de saygı ve sevgilerimle bu konuda kendisile temas etmenizi takdirinize bırakırım.

Elazığ'a geldikten sonra Kalan'a varış tarihini münasip şekilde size duyuracağımı bildiririm. Bu arada bilgi edinmeniz için bu konu ile ilgili kanunu ve özel yönetmeliği özel olarak ayrıca sunuyorum.

Bana karşı gösterdiğiniz ilgilerden bizimkiler de çok duygulandı, onların da selamlarile birlikte sevgi ve saygılarımı sunar seçimlerden sonra sizin de oradan ayrılmanıza matuf temennilerinizin gerçekleşmesi ümidlerile iyilik dileklerimi tekrarlarım.

Tunceli Milletvekili
Necmeddin Sahir Sılan

07.03.1950
Şilk

Sayın Bay Necmeddin Sahir Sılan,
Ankara

Sayın Bay,

Ömür ve saadetinize duvacı olup müsaadelerinizle bir maruzatta bulunmak istiyorum. Mıntıkanız dahilinde bulunan Mazgirt kazasının Şilk köyü halkı 29/12/1945 yılında halk odasına kavuşmuştur.

5 yıldan beri hiçbir yardım ve bütçe verilmemiştir. Yalnız 1946 yılında özel idareden 25 lira yardım hususunda bulunmuştur.

Bu müddet zarfında hiç resmi müessesede yardım şefkatına nail olmadığına aşikârdır. Genel sekreterlikten de ödenek gelmemiştir. Açmış olduğumuz halk odamızın hayırlı ve verimli olması için sizlerin himmetinizle olacaktır.

Halk odamızın şimdiye kadar okuma ve toplanma yeri kendi şahsi evimde tedrisat yapıyoruz. Odamızın genel idare tarafından yapılmasını sizlerden rica ediyoruz. Kitap ve dergi radyo verilmesini bekleriz. Odamızın gelişmesi ve yurt için faydalı olabilmesi sizin göstereceğiniz gayret ve çalışmalara bağlıdır.

Diğer halk odalarına bütçe veriliyor da niçin odamıza bütçe ayrılmıyor. Odanın açılış gününde şimdiye kadar hep kendi paramızdan masraf ve müsameler yaptık. Fakat bu yapılan masrafları iştihakla kabul ediyoruz.

Genel idareden ödenek istemiş olsak halk odaların talimatına uymaz. Biz odamızın ihtiyaç listesini ve çizelgeyi 10/2/950 gün ve 4 sayı ile genel sekreterliğine bildirmişse de aradan uzun zaman geçmiş olmasına rağmen odamıza ait olan çizelgenin kaybolması ihtimalına binaen tekrar yenisini 5/3/950 gün ve 8 sayı ile genel sekreterliğine gönderdik.

Babamız olan sizlerin delalet tevasütlerinizi bekleriz. Evlatlarınız olan 350 nüfuslu olan Şilk köylü vatandaşların emelleri teminat altına almış olursunuz.

Hepimiz sağlığınıza duvacı olup hürmetle ellerinizden öperim. Cevabı alinizi sabırsızlıkla beklerim.

Adres: Hıdır Zaimoğlu
Şilk C.H.P. Başkanı
Şilk/Mazgirt

***

21.04.1950
Ankara

Sayın Vatandaşım,

Yazınızı aldım; bildirişlerinize üzüldüm. Bu itibarladır ki, halk odanızın ihtiyaçlarını sağlamak üzere, vaki müracaatınızın yerine getirilmesi için yetkili arkadaşlarla görüştüm, ricalarda bulundum.

Ancak bugünün şartlarına göre, bütün çalışmalar yeni milletvekilleri seçimleri üzerinde teksif edilmiş olduğundan, bu yöndeki dileklerinizin yeni seçimlerden sonra sağlanabileceğini umuyorum.

Vaziyeti böylece bildirmekle yazınızı da karşılamak istedim. Size ve diğer sayın vatandaşlarımıza iyilik dileklerimle saygılarımı sunarım.

Tunceli Milletvekili
Necmeddin Sahir Sılan

20.04.1950
Ankara

Sayın Kardeşim,[1]

Yazınızı aldım. Telefonla görüşmek suretile de sağlık durumu bakımından iyilik haberlerinizi öğrendim ve müsterih oldum. Ailece daima iyilikler ve mutluluklar dilerim.

Şimdi yazınızdaki konulara temas etmek istiyorum:

Cumhuriyet Halk Partimizin saflarında, tekevvün eden hadiselerin son tecellilerini sizler gibi ben de üzüntü ile karşılarken, bundan iki yıl önce, Büyük Millet Meclisimizden ayrılmayı düşünen iki insan olarak görüşlerimizde aldanmamış olduğumuzu da kaydetmek istiyorum.

Bununla beraber, bundan bir buçuk ay önceleri Cumhuriyet Halk Partimizden çekilmeye matuf samimi teşebbüsünüzü önlemiş olduğumdan dolayı hadiselerin son günlerdeki gelişme tarzına göre, bana gücenmediğinizi umuyorum ve bu itibarladır ki, telefonla da söylediğim gibi, benim rica ettiğim şekilde partimizin saflarında kalmanızı rica ederken vicdanınızın sesine de uymanızı takdirinize bırakırım.

Bu arada, özel durumuma da temas etmek istiyor ve bu mevzuda, Milli Mücadele'nin ilk günlerinden itibaren başlayan otuz yıllık bir rabıta ile, şimdi karşılaşılan dönüm noktasında dahi, aynı hüviyetle hareket iztirarında olduğumu kabul edeceğinizi umuyorum.

Bu münasebetle, Tunceli halkının içten ilgisini kazanmış olmayı da hayatımın gerçekten değerli bir mazhariyeti olarak karşılayor ve bu yöndeki vicdan rahatlığını en büyük bir mükafat sayıyorum; bu arada, zamanın en kuvvetli hâkim olduğunu da kaydetmeyi yerinde buluyorum.

---

1 Hitap edilen kişi Elazığ'dan Mustafa Arpacı'dır. -d.n.

Bu konuya ait düşüncelerimi böylece belirttikten sonra, sizin için faydalı olabileceğime kanaat getirdiğiniz takdirde, telefonla vuku bulacak bildirişleriniz üzerine, derhal uçakla oraya gelebileceğimi bildirir ve bu yöndeki düşüncelerimi saygılarımla sayın arkadaşlarınıza duyurmanızı takdirinize bırakırım.

Sayın eşinizle kızınızın ve diğer aile fertlerinin iyi olduklarını, bugün vaki görüşmelerime atfen bildiririm. İsviçre'de bulunan doktor Sabih'in önümüzdeki haftalarda döneceğini öğrenmiş bulunuyorum. O zaman kendisile temas imkanını bulacağımı umarım. Bağlı yazıyı sayın arkadaşımıza sunmanızı diler, aziz Hacı Kaya'mızı ve sizi ve diğer arkadaşlarınızı saygı ve sevgilerle kucaklarım. Sayın validenize saygılarımı sunar Sıtkı ve Vefik'in gözlerinden öperim aziz kardeşim.

Tunceli Milletvekili
Necmeddin Sahir Sılan

20.04.1950
Ankara

Sayın Üstad,[1]

Yazınızı, Tunceli çevresindeki dolaşmalarımdan dönüşte, biriken yazılar arasında buldum. Bu itibarla ancak bugün karşılayabiliyorum.

Bana karşı beslediğiniz iyi duygulardan ve belirttiğiniz temiz dileklerden çok duygulandım; bundan dolayı samimi teşekkürlerimi sunarım.

Bu arada, yeni milletvekilleri seçimleri dolayısile gösterdiğiniz yakın ilgilerden dolayı da müteşekkirim. Bu münasebetle bu yöndeki sorunuzu da karşılamak istiyor ve milli mücadelenin ilk günlerinden beri çalışan mütevazi bir vatandaş sıfatile olduğu kadar on iki yıldan beri Bingöl ve Tunceli illerimizi, milletvekili sıfatile, temsil etmiş bulunmak itibarile, Tuncelili sayın vatandaşlarımızın gösterdikleri sevgi ve güvene uyarak, yeni seçimlerde dahi, adaylığımı, Cumhuriyet Halk Partimizin ve Tunceli halkının takdirlerine arzetmiş bulunduğumu kaydediyorum.

Ancak Tunceli'deki parti yoklama kurulunda, yüzde yetmiş yolile olan yoklamada usulsüz bir hareket yüzünden, matlub olan nisab sağlanamadığı gibi, Tuncelili vatandaşların gerçek sevgi ve güvenlerine rağmen, saflarında çalışmakta bulunduğum şerefli partimiz tarafından yüzde otuz yolu ile milletvekili adayı gösterilmediğim cihetle millet ve memleket hizmetlerindeki çalışmalara bundan böyle sade bir vatandaş olarak devam zaruretini tercih etmiş bulunuyorum.

Bu arada, Ankara'daki temaslarınıza ve sayın Başbakan Şemsettin Günaltay ile olan görüşmelerinize rağmen sizi yakından ilgilendiren mevzularda henüz müsbet bir sonuca varamamış olduğunuzu da teessürle öğrenmiş oluyorum. Bu işlerin sizleri tatmin edecek surette müsbet şekilde sonuçlanacağını umarım.

---

1 Hitap edilen kişi Erzurum'dan Selahattin Fırat'dır. –d.n.

Sayın valdenizle kardeşlerinizin ve yakınlarınızla dostlarınızın bana matuf olan iyi temennilerine de teşekkür eder, hepinize iyilik dileklerimle saygılarımı sunarım.

Tunceli Milletvekili
Necmeddin Sahir Sılan

16.05.1950

T.C.
Milli Eğitim Bakanlığı
Özel 9/732

Sayın Necmeddin Sahir Sılan
Tunceli Milletvekili

Bir sanat ve yapı okulunun açılabilmesi için evelâ bina, alet ve edevatını ve öğretim elemanlarını sağlamak gerekmektedir. Bugünkü bütçe ile mevcut sanat ve yapı okullarının hayati önemi haiz fevkalade mübrem ihtiyaçları karşılanabilmektedir. Bu bakımdan Hozat ilçesinde bir yapı veya erkek orta sanat okulu açılmasına şimdilik imkân göremedim.

Bu vesile ile saygılarımın kabulünü dilerim.

M. Eğ. Bakanı
Dr. Tahsin Banguoğlu

30.03.1951

T.C.
Tercan İlçesi
Belediye Başkanlığı

Sayın Böyüğümüz Necmeddin Sahir Sılan,

Yüksek bir huzura:

Bu defa Ankara'da Tercan hey'etine göstermiş olduğunuz hüsnü kabul ve çok yakın alaka ve fevkalade ikramdan dolayı hey'etimiz adına şükranlarımızı arzederim.

Tercan'ın tek bir böyüğü sıfatile ve Tercanlı gibi her zaman olduğu gibi bu defa da Tercan'a karşı göstermiş olduğunuz candan alakaya bütün Tercanlı hemşehrilerimin kalbi minnetlerini arzederken görmüş olduğumuz alaka ve kıymetli yardımlarınızın hatırası her Tercanlının gönüllerinde ebedi olarak canlı ve sıcak kalacak ve daima muhterem isimleriniz hürmetle yad edilecektir.

Zaman ve mekân icabı bu fırsatın da bana münasip olması benim için en böyük bir şeref yapı sayılacakdır.

Muhterem beyefendi:

Yüksek huzurlarınızda fahri hemşehrilik hakkındaki kusurumun affını istirhamdan acizdim. Esasen bu mevzunun müsebbibi başkalarıdır. Kısaca arzedeyim ki bu işin mahcubiyeti eski doslarımıza aitdir.

Kabul buyurulduğu takdirde ilk belediye meclisimizin toplantısında ikinci ve fakat her ikisi de farksız Tercan böyüğü olarak, fahri hemşehrimiz olarak, saflarımızda ve başımızda olarak görmek Tercan için iki böyük servet kaynağı ve o kadar da ümit verici bir kazanç olacakdır ki hasseten kabulunu saygılarımla memleket namına istirham ederim.

Saygıdeğer beyefendi:

Erzincan genel meclis üyesi sıfatile 26 Nisan 1951 günü İller Bankası'nda toplanacak olan toplantıya iştirak edeceğim. O güne kadar Tercan'ın ihtiyaçları için Tercan'da yapılacak proje ve keşif raporlarını beraberce getireceğim. Yalınız orada da arzettiğim Darende'deki yeğenim Mehmed'in işinin bir an evvel yapılmasını bilhassa istirham ederim.

Ziraat Bankası Genel Müdürü Mithat Beyefendi'ye ve Evkaflar Umum Müdürü Orhan Beyefendi'ye Tercan'dan kendilerine alakalarından dolayı teşekkürlerimi arzettim.

26 Nisan'da orada bulunacağıma göre şimdilik ve başkaca bir istirhamımız yoktur.

Bu vesile ile bütün Tercanlılarla birlikte en derin saygılarımızı ve hürmetlerimizi sunar ulu Tanrı'dan bütün kıymetli aileniz için daima sıhhatlı olmanıza dualar ederiz.

Belediye Başkanı
Muharrem Bedirhanoğlu

***

11.04.1951
Ankara

Sayın Muharrem Bedirhanoğlu
Belediye Başkanı
Tercan

Sayın Bayım,

Yazınızı aldım. İlk önce değerli hemşehrilerimizi temsil eden Tercan hey'eti adına olduğu kadar kendi adınıza belirttiğiniz iyi duygulardan dolayı candan teşekkürlerimi sunar ve Ankara'ya gelişinizde beni hatırlayarak aramış olmanızdan duyduğum samimi hislerimi size tekrarlarım.

Bu arada, Tercanlı aziz hemşehrilerimizin bana "Fahri hemşehri" sıfatını vermek hususundaki samimi duygularına ait bildirişlerinizi de şükranla karşılar ve güzel Tercanımızı ve Tercanlı sayın vatandaşlarımızı Cumhuriyetimizin feyizli ışığından daha çok nurlandırmaya matuf çalışmalara daha

yakından katılmak imkânını bulabileceğimden dolayı da ayrı bir haz duyacağımı bildiririm.

Bundan başka 26/4/1951 günü İller Bankası'ndaki toplantıda bulunmak üzere Ankara'ya geleceğinize ait bildirişinizi de memnunlukla karşıladığımı kaydederim.

Bu arada, Ziraat Bankası genel müdürü ile yeniden görüştüğümü ve Sayın Mehmet Bedirhanoğlu'nun nakil dileği için ricalarda bulunduğumu bildirir ve Vakıflar genel müdür vekili ile vaki temasımda da camiin onarılmasına ait yardım için keşifleri gözlemekde olduklarını duyurmak isterim.

Böylece, yazınızda temas etmiş olduğunuz bütün konuları karşıladığımı sanıyorum. Bu itibarla, nasip olduğu takdirde sağlıkla görüşmek ümidleriyle, şimdilik sizi ve Tercanlı sayın hemşehrilerimizi candan saygı ve sevgilerle selamlarım sayın bayım.

Necmeddin Sahir Sılan

03.09.1951

T.C.
Tarım Bakanlığı
Ziraat İş. U. Müdürlüğü
Genel No: Z.AM.Ş.
Özel No: 823/45625

Behçet Şahin
Karakulak çiftçilerinden
Tercan

C: 23.08.1951 günlü dilekçeniz tetkik edilmek ve sonucu adresinize bildirilmek üzere Türkiye Zirai Donatım Kurumu Umum Müdürlüğü'ne gönderilmiştir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.
Tarım Bakanı Y.

***

18.09.1951
Ankara

Hususî No: 024/Mak.İş.Müş.2079
Umumî No: 23886

Özeti: Harman makinelerinin kontrolü hk.

Behçet Şahin
Karakulak çiftçilerinden
Tercan

23.08.1951 günlü Behçet Şahin ve Hilmi Eyyupoğlu imzalı mektubunuza karşılıktır:

Mevzubahis harman makinalarının kontrolü için Erzurum şubemize 24.08.1951 günü bir usta gönderilmiştir.

Yakında bir Alman uzmanı da Erzurum şubemize gönderilecektir. Bilgi edinilmesini rica ederiz.

Türkiye Zirai Donatım Kurumu
Umum Müdürlüğü

***

31.10.1951
Ankara

Hususî/Mak.İş.Müş.024/2417
Umumî No: 27680

Özeti: Harman makinelerine ait şikâyetiniz h.

Behçet Şahin ve Hilmi Eyyupoğlu
Karakulak köyünde
Tercan

10.09.1951 günlü Başbakanlık yüksek katına hitaben yazmış olduğunuz dilekçenize cevap ve 19.09.1951 gün 23886 sayılı yazımıza ektir:

Tetkiklerimiz sonunda:

1) Dechentreiter harman makinelerinin fena olmadıkları anlaşılmıştır.

2) Günde 10-12 ton hububat alabilmeniz, mekinelerin kapasitesi bakımından imkansızdır. Ancak ekinin cinsine bağlı olarak saatte 550-700 kg. hububat veya 500-700 kg. saman alınabilir.

3) Yaş ekin kullanılması da ayrıca makinenin verimini düşürmektedir.

4) Satılmış bulunan harman makinelerinin geri alınmalarına bu sebepten dolayı imkan görülememiştir.

Bilgi edinmenizi rica ederiz.

Türkiye Zirai Donatım Kurumu
Umum Müdürlüğü

26.02.1952
Tercan

Telgraf

Sayın Necmeddin Saihr Sılan,
Sümer Sokak No: 42
Ankara

1951 yılı hasat mevsiminde zamansız yağan yağmurlar ve dolu dolayısile bütün ilçede olduğu gibi köyümüz ekinleri istifade edilmez bir şekilde çürümüştü. Bu afat dolayısile köyümüzde bulunan yüz yirmi çiftçiden ancak yirmi beşi Ziraat Bankası'na olan borcunu ödeyebilmiş, diğerlei ise değil borçlarını ödemek yiyecek tohumluklarını dahi temin edememişlerdir. Şimdi ise ilçemiz Ziraat Bankası borcunu ödemeyen çiftçiler hakkında kanuni muameleye tevessül etmiş ve haciz yapmaya başlamıştır. Bu hal devam ettiği takdirde çiftçilerimizin elle tutulacak tarafı kalmıyacaktır. Perişan halimiz göz önüne alınarak kudretli ellerinizi bize uzatmanızı ve haciz muamelesinin durdurulmasına ve yeniden kredi teminine delaletle yardımlarınızı çiftçilerimiz namına arz ederiz.

Aza Ahmet Erdem
Aza Mehmet Karahan
Tercan ilçesi Kargın köyü muhtarı İhsan Erdem

***

06.03.1952
Tercan

Telgraf

Sayın Bay Necmeddin Sahir Sılan,
Sümer Sokak No: 42
Ankara

Köyümüz halkına göstermiş olduğunuz yüksek alakaya bütün köy halkı minnettarız. Köy halkı namına arz eder, hürmetle ellerinizden öperiz.

Kargın köyü muhtarı İhsan Erdem

28.04.1952
Tercan

Telgraf

Sayın Necmeddin Sahir Sılan,
Yenişehir Sümer Sok. No: 42
Ankara

Tercan'ımız kasaba ve köyleri çiftçilikle geçindiği malumuâlileridir. Kaza içinde dört bin ton hububat senelerce muhafaza edebilecek bir kervansarayımız mevcuttur. Ve halen Toprak Mahsulleri Ofisi emrindedir. Geçen alım devresinde ve alımın da ortalarında ofis teşkilatı burada bir koltuk ambarı açtı. Gerek geç açılışı ve gerekse havaların devamlı yağışları bizleri çok müşkül duruma soktuğu halde yine bu teşkilata iki bin dört yüz ton hububat verilmiş ve muhafazada bir dane dahi zayi olmamıştır. Bundan birkaç gün evvel ofis burada alımı kesmiş, elindeki deposu kervansarayı da askeriyeye teslim edeceklerinden kaza ve köylerimiz üzüntü içindeyiz. Burada hiçbir askeri kıta yoktur. Kazamıza ait olan bu binanın elimizden alınması ve ofisin alımı durdurması son derece bizlerin mağduriyetini mucip ve perişan edecektir. Tercan'ımıza yardım elinizin esirgenmemesini yalvararak dileriz.

Fahrettin Aydın
Cihan Enver
Derebaşı Bekir Demir
Ahmet Oktay
Mustafa Gül
Nusret Bozkurt
Yahya Bedirhanoğlu
Memet Özer
Memet Musa Budak
Haydar Pir
Nurettin Işık
İzzet Keleş
Zekeriya Korkmaz
Hacı Ateş
Hüsnü Durmuş
Memet Esen
Faruk Çelebi
Ahmet Karahan

Ali Kalkan
Ali Can
Kemal Atay
Durak Yardım Küpe
Mehmet Küpe
Rıfat Irmak
Esat Er
Nusret Güne
Yusuf Gültekin
Ahmet Çevik
Tevfik Ağa
Temel Cezayir
Tahsin Top
Hazaran Hürrem
Evren Salih Akyol
Zeki Erdem
Zeynel Demir
Fahri Lok
Ahmet Yılmaz
Mevlut Zorlu
Memet Ali Yüksel
Ferhat Demir
Zühtü Duray
Refik Şimşek
Ali Arslan
Şakir Şahin
Hamit Kocan
Tahsin Kubalas
Yaşar Su
Selahattin Gülsaran
Fazıl Akbulut

09.06.1952

Sayın Necmeddin Sahir Sılan,

Evvela muhterem ellerinizden öperim. Köy halkının topraklandırılması hakkında başbakanlığa, tarım bakanlığına iki dilekçe gönderdim. Fakir köylülerimizin bir an evvel toprak almak suretile sevindirilmesine delaletlerini istirham eder, tekrar ellerinden öperim.

Şör köyü muhtarı
Hıdır Çelik namı diğer Çiçek

20.07.1952

Sayın Necmeddin Sahir Sılan,
D.P. Genel Kurul Temsilcisi
Erzincan

Bucağımız merkezi olan Mans köyünde 1952 yılında yeniden açılmış bulunan P.T.T. şubesinin haftada bir sürücülüğü olup İstanbul ve daha uzak yerlerden 3-4 günde Tercan'a gelen bütün mürasilemiz adı geçen Mans köyü P.T.T. şubesine ancak 8-10 günde gelmektedir.

Bu yıl da postaların aynı sefer ve şerait üzerinden ihaleye çıkarılacağına haricen muttali olduk. Hâlbuki salifüzzikir Mans köyü postasının haftada bir sürücülüğü dolayısile mürasile maddelerinin gecikme suretiyle gelmesi mezkûr Mans köyü P.T.T. şubesinde tamamile istifade eden Mans, Karakulak, Başköy bucaklarının tam (50) Para köyü halkının mağduriyeti ve binnetice şikâyeti mucip olmaktadır. Bu hale son verilmek için Tercan'ın Mans köyü P.T.T. şubesinin halen haftada bir sürücülüğünün hiç olmazsa 2-3 sefere çıkartılarak haklı dileğimizin yerine getirilmesi ve Mans köyüne 25 kilometre mesafedeki Tercan'ın Mercan köyü P.T.T. şubesinden telgraf hattının adı geçen Mans köyü P.T.T. şubesine çektirilmesi hususunda, gereğinin yapılmasına delalet buyurulmasını saygılarımla arz eylerim.

Tercan'ın Mans Bucağına Bağlı Ekrek Köyünden
Hüseyin Balabanlı

28.08.1952

Sayın Necmeddin Sahir Sılan,
Erzincan Demokrat Parti Müfettişi
Ankara

Efendim size istirhamım şudur;

Bendeniz aslen Çaykara ilçesinden olup dört sene evvel muhacereten Tercan'ın Pekeriç köyüne gelerek iskân ettik. Toprak tevzi komisyonu marifetile topraklandırıldık.

Şimdi ise evimiz yoktur. Kereste ihtiyacı vardır. 10 metreküp kerestenin ruhsatı için Çaykara ilçesi ormanlarından verilme emrini Orman Genel Müdürlüğü'nden Çaykara ilçesine bir emir yazdırmanızı yalvarır, saygı ile ellerinizden öperim.

Pekeriç köyü D.P. İkinci Bşk.
Ali Atmaca

Esnaftan Mustafa Tarhan eliyle Pekeriç köyünde
Tercan-Mercan

***

04.11.1952
Tercan-Pekeriç Köyü

Sayın Necmeddin Bey,

Emirleriniz üzerine ihtiyacım olan 10 metreküp kerestenin verilmesi için Tercan kaymakamlığına müracaat ettim ise de dilekçemi Tercan Orman Bölge Şefliği'ne havale etti. Dilekçeme şu şekilde cevap verilmiştir.

İhtiyacınızın devlet ormanlarından verilmesine imkân olmadığından ihtiyacınızı serbest piyasadan temin etmenizi.

Serbest piyasadan temin edersem müracaat ne lüzum.

Onun için bugünkü tarihle ve meseleyi iyice anlatarak bir dilekçe ile Orman Genel Müdürlüğü'ne müracaat ettim.

Artık sizin himmetinize kalan bir iştir. Size zahmet dilekçemi takip edin ve vaziyeti bana bildirin. Size yapmış olduğum zahmetten mütevellit kusurumun afvını diler saygı ve hürmetle selamlarımı sunar, ellerinizden sıkarım.

Pekeriç Köyünden
Ali Atmaca

18.09.1952

Telgraf

Sayın Muharrem Bedirhanoğlu,
Belediye Başkanı
Tercan

Vakıflar, cami için eylülde iki bin lira daha verebilecektir. Hamam için 1953'de yardım edecektir. Hepinize saygılarımla.

Necmeddin Sahir Sılan

10.11.1952

Tarım Bakanlığı
Ziraat Umum Müdürlüğü'ne,
Ankara

Tercan ilçesinin Mans köyü çiftçilerindenim. Elimdeki sulu araziyi ağaçlandırmak ve bundan fenni şekilde faydalanarak verimini çoğaltmak amacı ile Tercan kaymakamlığına müracaat etmiş ve gerekli yardımın yapılmasını istemiştim.

İsteğim ilçe başkanı tarafından takdirle karşılanmış ve mahalline ziraat muallimini gönderip 6.600 m² arazimin krokisi yapılmış ve içinde toprak ıslahatı ve ağaç dikimi yapılabilmesi için de, işlenme, gübreleme, sulama, duvar tesisi ve fidan alım ve dikimi gibi ihtiyaçlara sarf edilmek üzere 6.531 liralık bir masrafın yapılmasına zaruret olduğu 3/11/952 günlü raporda belirtilmiştir.

Rapor ve dilekçem Tercan Ziraat Bankası'na tevdi edilerek gerekli yardımın yapılması istendiği zaman banka müdürü: (bizde böyle bir yardım için plasman yoktur diye) red cevabı vermiştir.

Zürra'ın kalkınmasını başlıca gaye bilen ve bu prensibe sadık olarak çalışan Ziraat Bankası'nın ilçede örnek olacak bu hayırlı işe de yardımda bulunması için Tercan ajanına gerekli emrin verilmesine ve neticenin tarafıma bildirilmesine müsaadelerini saygılarımla arz ve istirham ederim.

Tercan'ın Mans köyünden
Arif oğlu Ahmet Arslan

Not: Esasen 400 dönüm araziye sahibim. Bu tapulu arazilerimden 65 dönüm taban ve sulu arazimi fenni surette meyve ve sair ağaçlığa ayrılmış olduğunu ve bilgimin bu ağaçlık üzerine olmasından bu işe teşebbüs edilmiş ve bir hayli masrafta yapmış olduğum.

20.02.1953
Tercan

Telgraf

Erzincan D.P. Müfettişi
Sayın Necmeddin Sahir Sılan,
Ankara

1953 yılında kazamızın kuraklığı ve kışın erken başlaması yüzünden vatandaşların hayvanatları telef olmaktadır. Tarım Vekâleti'ne vaki müracaatlarımız üzerine devlet çiftliklerinden yardım yapılamayacağı bildirilmektedir. Bu hususa göre Ziraat Bankası Umum Müdürlüğü'nden üç yüz bin liralık plasman yardımının yapılabilmesi için ilgili makamlara duyrulmasını ve bu işin bir an evvel intacına yüksek delaletlerinizi arz ederim, saygılarımızla.

Tercan Demokrat Parti İdare Kurulu

09.03.1953
Tercan

Muhterem Beyefendi,

Bizler Tercan kazasının Karakulak nâhiyesine bağlı Ördek Hacı köyü sakinlerindeniz. 27 hane ve 249 nüfus olup hepimiz de çalışacak durumda ve bilfiil çiftçi olduğumuz halde toprağımız olmadığından şimdiye kadar yarıcılık yapmak suretile maişetimizi temin etmekteyiz. Bugünkü tarihle Başvekâlet, Ziraat Vekâleti ve Toprak ve İskan Umum Müdürlüğü yüksek makamlarına dilekçe vererek biz 27 haneye Ankara, Eskişehir veya Kırşehir vilayetlerinde Hazine arazilerinden verilmesi için veya buraları olmadığı takdirde Tercan kazasındaki Hazine arazilerinden verilmesi için dilekçe ile müracaatta bulunduk. Siz büyüğümüzün de bu işimizle alakalanmanızı ve bizleri haberdar etmenizi bekler, hürmetle ellerinizden öperiz.

İbrahim Önder ve Zeynel Atak
Karakulak nahiyesi Ördek Hacı köyünden 27 çiftçi ailesi namına
Tercan

28.03.1953

Sayın Bay Necmeddin Sahir Sılan Beyefendiye,

Erzincan ilinde açılması sağlık bakanlığı ve kabul edilen iki sağlık evinden birisinin Tercan'da açılması lüzumunu vilayet vekâlete teklif etmiştir. Vilayetin en kalabalık ve büyük ilçesi olan kazamızın bu ihtiyacı büyüktür. Yapılan teklifin tervici hususunda gerekli yardımlarınızın esirgenmemesi ve evvelce de siz muhterem efendimle de ayrıca telefonla görüşüp kazamız ve kazamızın köylerinin tohum ihtiyacı hakkında da yine bu mektupla bildirmek keyfiyeti hâsıl olmuş olduğundan kaza ve köylerinin yaz ekim mevsimi gelmiş olmasına rağmen, 400 tonluk tohumluk ihtiyacı tevzi komisyonunca tesbit edilerek ilgili makamlarca yazılmış bulunması hasebile ancak verilen tohumluk ihtiyacı olarak altmış ton buğday ve otuz ton arpa mahalen alınmasına emir verilmiş ise de bu verilen doksan ton buğday ve arpa kazanın ihtiyacını karşılayacak bir durumda olmadığından hiç olmazsa evvelce istenilen 400 ton ihtiyacın yarısını ve belki sayenizde 300 tona iblağını Tercan'ın elli bin nüfusu adına siz büyüğümüzden saygı ile rica eder, ellerinizden öperiz.

Tercan Kazası D.P. Başkanı
Selahattin Yılmaz

Muhterem Efendim,

1953 yılı kongremizde 25 Mart 953 gününde yapılacak yeni idare heyetimiz seçildi ve çok güzel ve ahenkli bir hava içerisinde icar edilerek siz muhterem efendimiz de vilayet kongresinde Tercan namına delege olarak ayrılmış bulunduğunuzu da ayrıca arz eylerim.

***

28.03.1953

Sayın Selahattin Yılmaz
D.P. Başkanı
Tercan

Köylü vatandaşların dileğini tarım vekâletinde yetkililere duyurdum. Evvelce tahsislenen doksan ton buğdaya ilâveten bugün iki yüz elli ton buğday daha tahsislenmiştir. Buğdaylar ziraat teşkilatınca tohumluk vasıfları tespitten sonra vilâyet ihtiyaç komisyonunun göstereceği şahıslara Erzincan'da Zerbank vasıtasıyla verilecektir. Vekâlet çiftlikleriyle ofiste arpa yoktur. Ofis satış fiyatına göre yirmi dört buçuk kuruşa serbest piyasadan temin edilebilir. Buğdaylar için derhal valilikle temasa geçilmelidir. Hepinize saygılar.

Necmeddin Sahir Sılan
Sümer Sokak No: 42

19.05.1953

Sayın Necmeddin Sahir Sılan,

Evvela, 19 Mayıs Bayramı'nı kutlar, cümlenize saadetler temenni eylerim.

Saniyen, malumunuz veçhile Tercan'ın Mans ve Karakulak bucaklarile Erzincan'ın Başköy bucağına bağlı 60 köy halkının bilumum hukuki davalarına bakılmak üzere mezkûr Mans bucak merkezinde bir mahkemenin açılacağını, mevsukan ve memnunen öğrendik. Menafi umumiye namına bu yöndeki azami çalışmanıza mukabil sonsuz teşekkürler ederiz.

Şimdiye kadar hâkim ve başkâtipten maada personellerin, tayinleri aslen yapılmıştır. Ancak hâkim ile başkâtibin, ne vakit nasb olunacakları bizce bilinmemektedir. Bu hususu Adalet Bakanlığı'ndan öğrenerek serian bildirmenizi, rica ederiz.

Mans'da mahkemenin açılacağına göre tapu memurluğu kadrosunun da Mans'a verilmesi lazımdır. Zira mahkemeye intikal edecek gayrimenkullere ait davalarda tapucu müseccel emlak veya arazinin kayıt suretlerinin tapuda çıkarttırılarak mahkemede ibraz olunması gerekmektedir. Bu itibarla herhangi bir gayrimenkulün kaydını Mans ve Karakulak bucakları halkı Tercan'dan, Başköy bucağı halkı da Erzincan'dan çıkartmak için köylü vatandaşlarımızın günlerce, hatta haftalarca işlerinden geri kalmaları yüzünden son derece mağduriyetlerini mucip olacağı şüphesizdir. Binaenaleyh asıl bu mühim noksanı tamamlamak suretile binlerce halkımızın müşkilat çekmemesi ve zarardan vikaye edilmesi bakımından yukarıda adları geçen Tercan'ın Mans ve Karakulak bucaklarile Erzincan'ın Başköy bucağına bağlı bütün köyleri halkının her türlü tapu muamelelerini ifa edecek tam teşkilatlı bir tapu memurluğunun yeniden Mans bucağında ihdası hakkında delalet buyurarak bu haklı talebimizin de yerine getirilmesini takdire şayan himmetinizden bekleriz.

952 yılından beri salifüzzikir Mans bucağında açılmış olan P.T.T. şubesi sürücülüğünün haftada bir defadan ikiye çıkartılmasile beraber, telgraf hattının Tercan'dan Mans'a çektirilmesine lütfen tevessül etmenizi kadirşinas, hemşehriperverliğinizden hasseten istirham eyleriz.

İşbu makul ve meşru dileklerimizin tamamile tahakkuku, uğurunda gayret sarf ederek yakın zaman zarfında tebşiratınıza intizaren ki, muvaffakiyet Allah'tan olsun, üç bucak halkı adına en derin saygılarımla şükranlarımı sunarım.

Tercan'ın Mans bucağına bağlı Ekrek köyünden
Hüseyin Balabanlı

Kamer ve Kâzım Beyler selam ederler.

05.11.1953

Çok Muhterem Beyefendi,

Öteden beri sizin memleket meselelerinde neresi olursa olsun hesaba katmadan canla başla çalıştığınız hepimizin malumudur. İşte bundan cesaret alarak sizce de öteden beri malum olan dert ve dileklerimizi yerine getirtmek için çalışacağınıza güvenerek aşağıda maddeler halinde sıralıyoruz.

1. Üç bucağın isteğinden birisi ve en mühimi Mans bucağının kaza olma meselesi. Bu meselenin çok mühim ve hayati bir mesele olduğu sizin de malumunuzdur. Yalnız şimdiye kadar yaptığımız resmi ve hususi dileklerimize müsbet bir cevap verilmedi. Ankara'ya giden heyetimize ve resmi müracaatlarımıza verilen cevapta 1953 yılında kaza olacağını bizlere vaat ederek avutmakta olduklarını bizim de aldanmış olduğumuzu geçende hükümetin kaza olmak üzere hesaba almış olduğu 22 kazanın içerisinde bizimkinin ismi olmayışı bizlere bu fikri vermektedir.

Şimdi sizden 36 bin nüfus adına şu istirhamda bulunacağım. Bize Mans'ın ne zaman kaza olacağını, bu yıl kaza olmasına imkân olup olmadığını açıkça bildirirseniz hepimizi memnun edersiniz.

2. Adalet Bakanlığı'na yapmış olduğumuz müracaatta bize de bir sulh hâkimi verilmesini talep etmiştik. Buna da aldığımız cevap bizi tatmin etmemektedir. Cavapta deniyor ki, 1953 yılında bucaklara verilecek 51 hâkimin taininde Mans da hesaba katılacaktır. Bu cevap da bize muhakkak verilecek bir teminatı vermemektedir. Bu işimizi de takip eder, müsbet veya menfi bir cevabı tez elden bildirirseniz biz de ona göre hareket eder, tedbir alırız.

Sayın büyüğümüz ve hemşehrimiz, dertlerimiz çok, isteklerimiz yorucudur. Yalnız biz bunun en mühim olanlarını yukarıya çıkardık. Sizlerden istirhamımız sizleri yoracak olan bu işlerimizi bir an evvel takip eder bize cevap verirseniz, 36 bin nüfusu memnun etmiş olursunuz. Üç bucak adına saygı ve selamlarımızı yollar, hürmetle saygılarımızı sunarız.

Üç bucak adına;
Mans D.P. Başkanı Sırrı Efe
Ekrek Köylü Kâzım Gülşen

Sağlık Bakanlığı'na
Tunceli Vilâyet Makamına
İskân Genel Müdürlüğü Makamına,

Bir buçuk sene Tunceli iskân müdürlüğünde 115 lira ücretle iskân daktiloluğu yaparak bu müddet içerisinde gerek mensup olduğum müdüriyet ve gerekse en büyük amirlerimin sevgi, itimat ve takdirlerine mazhar olmuş, ayrıca vazifeye olan sevgi ve bağlılığım göz önüne alınarak müstakil bir iskân memurluğunu yalnız başıma çevirecek derecede ehliyet ve kabiliyetim tecrübe ile sabit görüldüğünden layik olduğum mertebeye yükseltilmek için ilçelerde ihdas olunacak iskân kâtipliğinden Pülümür ilçesine 15 lira asıl maaşla 7/5/948 gün ve iskân 523 sayılı yazı ile inham yapılarak yüksek makamınıza sunulmuş ise de bu yazının vürut etmediği bahsi üzerine mezkûr yazının tasdikli bir sureti çıkarılarak 19/6/948 tarih ve iskân 706 sayılı yazı ile sunulmuş fakat sene ortasında mevzubahis olunan bu kadro bulunmadığından Pülümür ilçesindeki iskân işlerinin ehemmiyetine binaen almış olduğum ücretle naklen tayin edildim. Halbuki her şeyi mahrum ve o nisbette izdiham olan bu ilçeye 15 lira ile gitmeyi kabul etmiş idim, vaziyet böyle olduğu halde aynı ücretle maişetimi temin etmeye imkân ve ihtimal olmadığı gibi o nisbette de iskân işleri ehemmiyetli olan bu ilçeye gelerek vazifeye başladım. Şimdiye kadar yerleştirilmesi mevzubahis olmayan 5227 sayılı kanunla iskânları cihetine gidilecek 229 hane boşaltılmış bölge halkı vardır ki arazi durumu müsait olduğundan 1949 senesi bunların iskânlarına başlanacak ve bu suretle bu ilçe bir iskân sahası olacaktır. Bu kıymetli ve önemli iş nazarı itibara alınarak sene başından sonra ücretimin 15 lira asıl maaşa tahvil edilerek tayinime ve kadromun da bulunduğum ilçe emvaline verilmesine yüksek emir ve müsaadelerini yüksek makamınızdan yalvararak arz ve istida eylerim.

Pülümür ilçesinde iskân memurluğu görevini gören 4763 sicil sayılı
Salih Sunar

Sayın Bay Necmeddin Sahir Sılan,
Muhterem Tunceli Milletvekili
Ankara

Dileğimizdir.

Bizler birbirine mücavir bulunan köylerimiz 65 haneden ve 520 nüfusdan ibaret bulunmaktadır. Köylerimizde oturmakta olan bütün halk geçimini çiftçilikle ve besledikleri hayvanatın mahsulü ile temin etmektedirler. Bu yıl havaların kuraklık gitmesi ve çekirge namını taşıyan zararlı hayvanların mahsulâtımızı vurması dolayısile mahsulattan iyi bir netice elde edilemediği gibi halkımızın ancak birkaç günlük yiyecekleri bulunmaktadır. Bununla beraber yağmursuzluk yüzünden mütevellit otların da olmaması dolayisile hayvanlarımızın da kışlık yiyecekleri temin edilememiş bir durumda olmasına rağmen halkın geçimleri için gözlerini üzerlerine diktikleri hayvanları da günden güne ölmekte ve ölüm hallerini gören halk hayvanatını yok fiyatına satmaktadırlar. Çiftçilerimizin ellerinde ancak birer çift öküzleri kalmış bulunmaktadır. Bu halin devamı ileride köylü vatandaşlarımızın da açlıktan ölmelerine sebep olacağı aşikâr görüldüğünden mağdur hallerimizin göz önüne alınması ile Karacaveren köyü için 7.000 lira ve Hacıbayram köyü için de yine 7.000 lira çevirme kredisinden Ziraat Bankası'nca yardımın yapılmasına ve tahsisatının gönderilmesine yüksek delalet ve emirlerinizi saygılarımızla köylülerimiz çiftçileri namına arz ve istida ederiz.

Tercan'ın Karacaveren köyü halkı namına Muhtar Kemal Kaya
Tercan'ın Hacıbayram köyü halkı namına Muhtar Dursun Pınar

***

Sayın Bay Necmeddin Sahir Sılan,
Muhterem Tunceli Milletvekili
Ankara

Muhterem Beyefendi,

İşbu mektubumuzla zatiâlilerinin yüksek huzurlarını meşgul ve tesdi ettiğimizden dolayı kusurlarımızın affını istirham ederiz. Biz Tercanlılar hakkında göstermiş olduğunuz yüksek alakanıza teşekkür eder, ebedi minnet ve şükranlarımızı da iblağ etmekle kesbi şeref eyleriz.

Bu yıl havaların kuraklık gitmesinden dolayı köylerimiz çiftçilerinin acınacak halleri mevcut olup duçar oldukları açlık ve mağduriyetlerini önlemek üzere yüksek yardımlarınıza muhtaç bulunduğumuzdan Ziraat Bankası'nca köylerimiz için yedişer bin lira çevirme kredisinden yardım yapılması ve plasmanının gönderilmesi hususunda Ziraat Bankası Genel Müdürlüğü'ne vaki müracaat dilekçemizin[1] suretini de leffen takdim ediyoruz. Makamatı lâzımesince yüksek temas ve tavassutlarınızı esirgemiyeceğinizi saygılarımızla yalvarır hürmetlerimizle ellerinizden öperiz.

Tercan ilçesi Karacaveren köyü muhtarı Kemal Kaya
Tercan ilçesi Hacıbayram köyü muhtarı Dursun Pınar

***

15.11.1949
T.C. Ziraat Bankası
Tercan

İlçeniz Karacaveren ve Hacıbayram köyleri muhtarları imzalarıyle aldığımız ve her iki köyün kuraklıktan mütevellit düştüğü müşkül durum belirtilerek çiftçinin çevirme ihtiyaçları için her iki köye de yedişerbin lira kredi açılması dileğini ihtiva eden dilekçe bağlıdır.

Zirai kredi kaynaklarımızın müsait bulunmaması sebebiyle plasmanınızın artırılması mümkün değildir. Plasman mektubumuzun 3'üncü maddesinde

1 Sözü edilen dilekçe arşivde mevcut değildir. -d.n.

açıkça belirtildiği üzere, plasmanınızı ancak borcunu ödeyen müstahsıllara nihayet yaptıkları tediyeler ölçüsünde yeni tahakkuk edecek zirai kredi ihtiyaçları için kullanmanız icabeder.

Bu durumda olan çiftçilerin ihtiyaçları mevzuata göre sağlandıktan sonra plasmanınız müsait kalırsa şimdiye kadar bankamızdan kredi almamış olan diğer çiftçilerin vaki olacak taleplerini de usullerimize göre karşılamamız mümkün olabilir. Adı geçen köy çiftçilerinin dileklerinin de bu açıklamamıza göre mütalaasını ve neticenin bildirilmesini, dilekçenin de iadesini rica ederiz.

Türkiye Cumhuriyeti
Ziraat Bankası

Sayın Milletvekilimiz Necmettin Beyefendi'ye,

Mazgirt Halk Odası'nda da zatıâlinize arz ettiğim veçhile yarıcılıkla geçinen otuz kadar çiftçiye Mazgirt belediye hududu dâhilinde 941 yılında 4. Genel Müfettişlik emirlerile tayin buyrulan bir komisyon marifetile İskân Kanunu'na dayanarak nüfusları miktarına göre arazi verildi. Bu çiftçiler içerisinde benim amcam da vardır. Bu defa buraya teftişe gelen maliye müfettişi ise bu gayrimenkullerin usulsüz tevziini iddia etmektedir. 30 seneden beri sürülmemiş bozkır ve çayır halini almış bir vaziyette bulunan bu gayrimenkulleri yedi seneden beri fasılasız maddi manevi çalışmaları sayesinde ancak mümbit bir şekle sokabildiler. Bu araziler üzerinde bağ, meyvelik ve kavak fidanları yetiştirmişlerdir. Aynı zamanda bina yapanlar da vardır. Yedi seneden beri vergisini vermektedirler, başka hiçbir taraftan gelirleri bulunmayan bu çiftçiler çok müşkül durumdadırlar. Bu kadar büyük emek ve masrafları göz önüne alınarak borçlandırma suretile bu gayrimenkullerin verilmesi için yüksek adaletinizi esirgememenizi arz eyler, şefkatli himayenize dehalet eyler, hepimiz de hürmetle ellerinizden öperiz sayın milletvekilimiz.

Müracaat dilekçelerinin bir suretini de zati devletlerine sunuyorum.

PTT Memuru Adil Sunar
Mazgirt, Tunceli

***

Dileğimizdir.

1940 yılında Mazgirt belediye hududu dâhilinde biz yarıcılıkla geçinen otuz kadar çiftçiye nüfusumuz miktarına göre 4. Genel Müfettişliğin emirlerile tayin buyrulan tevzi komisyonu marifetile biz fakir çiftçilere arazi verilerek 1941 yılında da mezkûr Genel Müfettişlik emirlerile tapuya raptedilerek tapularımız yedimize verildi. 30 seneden beri sürülmemiş bozkır ve çayır

halini almış bir vaziyette bulunan bu arazileri yedi seneden beri maddi ve manevi çalışmamız sayesinde birçok masraflar mukabilinde ancak mümbit bir şekle sokabildik bağ, meyvelik ve kavak fidanları yetiştirdik ev yaptırdık, yedi seneden beri vergisini vermekteyiz.

Kıymetli hükûmetimiz sayesinde kahrı çekilmez ağaların kölelik ve esaretinden kurtulmuş bulunduğumuzdan yüksek Cumhuriyet Hükûmetimize minnettarız. Bu defa buraya teftişe gelen maliye müfettişi tarafından bu arazileri yolsuz olarak tevzi edildiği ve belediye hududu dâhili bulunan bu gayrimenkullerin mahkemece tapularının feshi ile satışa arz edilmesi için yüksek vekâletinize bildirilmiştir. Toprak Kanunu'nun meriyete girmesinden devletimizin gayesinin de çiftçiyi topraklandırmak emelinde bulunduğundan böyle bir iddianın yerinde olamıyacağını ve biz fakir çiftçilerin mağduriyeti cihetine gidilmemesini ve tekrar köleliğe bırakılmaması hususunda yüksek delaletinizi ve aynı zamanda belediye hududu dahilindeki bu gayrimenkullerin satışı mukarrer ise bu kadar büyük emeğimiz göz önüne alınarak tayin buyrulacak bir komisyon marifetile biz fakir çiftçilere borçlandırma suretile verilmesi için yüksek adaletinizi esirgememenizi çoluk çocuğumuzla yalvararak yüksek himayenize dehalet eyleriz.

Adres: Tunceli İlinin Mazgirt İlçesinden;
Mustafa Sarıcan, Cemal Karateke, Cemal Şen, Mustafa Hırka

Müracaat ettikleri makamların isimleri	Tarihi	Esası
Başbakanlık yüksek makamına, Ankara	09.07.1947	662
Maliye Bakanlığı yüksek makamına, Ankara	09.07.1947	660
Tarım Bakanlığı yüksek makamına, Ankara	09.07.1947	661
4. Genel Müfettişlik yüksek makamına, Elazığ	09.07.1947	659

Sayın Tunceli Milletvekili Necmeddin Sahir Sılan,

Evvela selam ve saygılarımı sunar, ellerinizden öper, iyi ve sıhhatta olmanız için gece ve gündüz ulu Tanrı'ya duacıyım.

Üç defadır size mektup gönderdim. Hiçbir cevap alamadım, çok düşünce ve meraktayım. Bizi soracak olursanız mektubumu yazdığım dakikaya kadar iyi ve afiyetteyiz. Geçen sene Ankara'ya geldim, o tarladan mahsul alamadım. Bu sene de ektiğim mahsulümü su götürdü. Üç senedir bu tarlaların vergilerini veriyorum. Fakat hiçbir fayda göremiyorum. Bana verdikleri arazi göl boyunda olduğu için her zaman su istilasına maruz kalıyor. Onun için hiç istifade etmek mümkün değil. Bu sene geçen senelere nazaran daha çok perişan vaziyetteyiz. Bu sene hükümet bize bir çift öküz verdi fakat arabasız olarak. Bundan da bir fayda göremiyoruz. Bu iş için 13/10/949 tarihli bir dilekçe ile Sağlık ve Sosyal Yarım Bakanlığı'ndan yardım talebinde bulundum. Sizden çok rica ediyorum. Her ne kadar zahmetse bunu takip etmenizi sizden çok rica eder ve yalvarırım. Geçen sene ev parası için müracaat etmiştim. 7 nüfus bir göz odanın içinde gayet sıkışık bir durumdayız. Yardımınızı bekler tekrar olarak selam, sevgi ve hürmetlerimi sunarım.

Fatma Demir

***

07.12.1949
Ankara

Sayın Vatandaşım,

Son yazınızı, yurd içindeki dolaşmalarımdan dönüşte aldım; daha önce sunduğunuz yazıyı da beni bekleyen diğer yazılar arasında buldum. Bu itibarla ancak bugün karşılayabiliyorum.

İskân Genel Müdürlüğü'ne sunduğunuz dilekçede belirttiğiniz ve bana bildirdiğiniz dileklerin yerine getirilmesi için sayın genel müdür ile görüştüm.

Bu konudaki incelemeler sonunda, ev parası için, her vatandaşa verilen miktara göre size de 150 (yüz elli) lira verilmesi uygun görülmekle beraber sizin bu hususdaki muvafakatinizin öğrenilmesi ve bildirilmesi için 26/9/1949 günü 1627 sayılı yazının Bursa Valiliği'ne yazıldığını ve diğer isteğiniz için de 21/10/1949 gün ve 1767 sayılı yazı ile adı geçen valiliğe tekid yazısı gönderildiğini öğrendim.

Bu arada, çift hayvanı verilen ailelere asla araba verilmediğini ve göçmenlerin arabayı kendilerinin tedarik ettiğini öğrendim. Bu vaziyete göre, bu yönde bir yardım mümkün olmamakla beraber, hiç olmazsa ev parası olarak verilmesi gereken 150 (yüz elli) liranın, Bursa Valiliği'nce size sorulması ve buraya yazılması yine zaman kaybettireceği cihetle, derhal adınıza havale edilmesini rica ettim.

Bu esasa göre İskân Genel Müdürlüğü'nden 6/12/1949 gün 2011 sayılı yazı ile havale emrinin Bursa Valiliği'ne yazıldığını bildirir ve buna göre ilçe kaymakamlığı vasıtasıyle bu parayı yakında alacağınızı umarım.

Sel yüzünden uğradığınız zararların incelenmesi ve bildirilmesi için de yeniden valiliğe yazı yazıldığını da bildirir ve bu mevzuda, size başkaca faydalı olamayacağımdan doğan teessürlerimle hepinize iyilikler diler hepinizi saygılarla selamlarım.

Tunceli Milltvekili
Necmettin Sahir Sılan

Sayın Bay Necmeddin Sahir Sılan,

Kıymetli Tunçeli Mebusu
Ankara

Plömer'e teşrifleriniz sırasında Kiğılı vatandaşlarınızla görüşemediğinizden dolayı müteessir kaldığınızı ve buna mukabil sizi hiçbir zaman unudamayan Kiğılılara sevgi ve selamlarınızın iblağı için bendenizi memur ettiğinizi Kaymakam Bay Ekrem'den öğrendim. Ve hemen halkevinde vatandaşlarınıza tebliğ ettim.

Beyefendimiz.

Evvelki mektuplarımda da arz ettiğim vechile zatıalileri bütün Kiğılıların kalbinde unudulmaz bir yer almış ve size karşı olan bu sevginin gün geçtikçe bir kat daha artmış bulunduğunu yüksek huzurlarınıza bilvasıta arz etmeği şahsen borç bilirim.

Bütün vatandaşlarınızla birlikte arzî tazimatla ellerinizden öperiz.

Kiğı Halkevi Reisi
Adil Zengin

Halk Odasının Sayın Mebusumuzdan Bazı Dilekleri:

1. Kazaya bir ziraat muallimi:

2. Ağaçlanma davamızın halli için kazada fidan yetiştirilemediğinden numune

fidanlıklarından çeşitli meyve fidanlarının temini.

3. Muhitimizde arıcılığa fazla hevesli vardır. Mevcut arıları da varsa da iptidai şekildedir. Bunların ıslahı hususu.

4. Halk odasının bulunmamış olmasından bu sene için 4.000 liranın verileceği her ne kadar bildirilmiş ise de meblağı mezkur vurut etmediği ve yaz mevsiminin az olmasından dolayı diğer senelere bırakılmamasının teminleri hususlarına delalet buyrulmasını saygı ile arz ederiz.

Nazımiye Halk Odası Başkanı
Asım Alpman

Kardeşcim,

Sıtma savaş bölgeleri olarak seçilen 53 il arasında (Tunceli)'ni göremedim.

Elazığ, Erzincan, Malatya aynı şartlar içinde savaş bölgesidir. Bizde 7 ilçede sıtma kuvvetlidir. 2 ilçede hafif.

Eğer Tunceli'ni alabilir isen bu maksatla sözümden vazgeçeceğim. Olamaz ise, hiç olmazsa kürsüden reca edeceğim.

Bana alabilirim yahut şöyle diye tek kelime ile düşünceni yazabilir misin?

Sevgilerimle
NSS

***

Beyefendi,

Elazığ tali bölgedeki sağlık müdürlüğü idaresinde üç ilçesinde şubesi vardır.

Tunceli'nin ayrı bir bölge haline koymağa kadro müsait değildir. Ancak Tunceli ilçelerinde derhal tetkikat yaptırıp fazla sıtmalı olan yerlerine sıtma mevsiminde tabip ve sağlık memuru göndermek suretile aynı tarzda mücadele yaptırılması temin edilecektir.

Esasen sıtma kurulları olmayan yerlerde de sağlık teşkilatı bu işi yapmaktadırlar. Arzederim.

S.O.

EKLER

Ek 1:

Tunceli Milletvekili Necmeddin Sahir Sılan'ın, İskân Kanunu'nun bazı maddelerinin kaldırılmasına, değiştirilmesine ve bu kanuna yeniden bazı madde ve fıkralar ilâvesine dair olan 5098 sayılı Kanunun geçici ikinci maddesinin bir numaralı bendinin değiştirilmesine ve bu maddeye bazı hükümler eklenmesine dair kanun teklifi ve Geçici Komisyon raporu (2/112).*

7.VI.1948

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığı'na

Bugün yürürlükte bulunan 2510 sayılı İskân Kanununun bazı maddelerini değiştiren ve 18 Haziran 1947 günü yayınlanan 5098 sayılı Kanun gereğince haklarındaki bütün hükümler kaldırılmak suretiyle batıdaki mürettep yerlerinde serbest duruma geçmiş olan vatandaşlar hakkındaki işlemler son kanunun geçici ikinci maddesinde belirtilmiştir.

Ancak, adı geçen vatandaşların kendi yurtlarında, kendi illerinde ve sonradan gönderildikleri mürettep yerlerde bıraktıkları gayrimenkullerin tâbi tutulacakları muameleler ve kendilerine balışedilen bazı haklar bakımından muvakkat hükümleri ihtiva eden mevzubahis geçici ikinci maddenin, bugüne kadar tatbikatta elde edilen sonuçlara göre, bu kanuna tâbi vatandaşların hakları bakımından olduğu kadar Hazine'nin de hakları bakımından, noksanlık arzettiğine kanaat getirmiş bulunuyorum.

---

* Fon Kodu: NSS, Seri No: 03, Dosya No: 11, Belge No: 137.

Bu sebeple, 5098 sayılı Kanunun geçici ikinci maddesinin bazı hükümlerini değiştirmek ve bazı hükümlerini de açıklamak maksadiyle bağlı kanun teklifimi, gerekçesiyle birlikte, sunuyorum. İvedilik ile gereğinin yerine getirilmesini saygılarımla dilerim.

Tunceli Milletvekili
Necmeddin Sahir Sılan

Gerekçe

1- Kanun teklifinin birinci maddesi, 5098 sayılı Kanunun geçici ikinci maddesinin birinci bendinin değiştirilmesi maksadiyle hazırlanmış ve bu değişiklikler aşağıdaki şekilde tesbit olunmuştur:

a) Bu bendde, geçici ikinci madde ile yasalc bölge halkına tanınmış olan iskân hakkının iktisap edilebilmesi için tesbit ve kabul olunan bir yıllık müracaat müddeti, yine o tarihten itibaren iki yıla çıkarılmıştır.

Çünkü 5098 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra bir kısım vatandaşlar batıdaki mürettep yerlerinden doğu illerindeki eski yerlerine göç edebilmiş ise de, bir yandan kış mevsimine girilmiş olması, diğer yandan evvelce derpiş edilmiyen sebep ve zaruretlerin tekevvün etmesi hasebiyle, henüz göç etmemiş olan vatandaşlarımızın da yüzde elli derecesinde olduğu anlaşılmıştır.

Bu duruma göre, 1948 yılı içinde eski yerlerine dönmek istiyenler arasında mevzubahis hükümlerden faydalanacak olan vatandaşların bulunduğuna hiç şüphe yoktur. Halbuki, 5098 sayılı Kanunun geçici ikinci maddesi mucibince iskân hakkını iktisap edebilmek üzere vatandaşların müracaatları esas tutulmuş ise de bu gibiler, bu müracatları eski yerlerine dönecekleri zamana talik etmekte ve bu, tesbit edilen bir yıllık müddet 18 Haziran 1948 günü sona ereceğine göre vatandaşların bu haklarını kullanmalarına maddeten imkân bırakmamaktadır.

Bu itibarla, adı geçen vatandaşlarımızın bu haklarını kaybetmemelerini sağlamak üzere, bir yıl olarak konulmuş olan müddetin iki yıla çıkarılması âdilâne bir tedbir olarak mütalâa edilmiş ve mevzubahis geçici ikinci maddenin birinci bendindeki "bir yıl" kelimesi, "iki yıl" olarak yazılmıştır.

b) Geçen kabul edilmiş olan 5098 sayılı Kanunun geçici birinci maddesindeki hükümlerle geçici ikinci maddesinin yedinci bendindeki hükümlere

göre her türlü kayıtların kaldırılmış olmasından istifade etmek suretiyle bu vatandaşlardan bazıları mürettep yerlerinde iskân yoliyle almış oldukları yapı ve toprakları doğudaki yerlerine dönüşlerindeki yaşama zorluklarını kısmen olsun giderebilmek düşüncesiyle veya bulundukları yerlerdeki teşvik ve tesirlerle olduğu kadar muhtelif sebeplerle başkalarına satmış bulunmaktadır.

Halbuki yasak bölge halkından olanlara bahşedilen iskân hakkını iktisap edebilmek için mevzubahis yapı ve toprakların geri verilmesi de şarttır.

Bu vaziyet karşısında, türlü zaruret ve sebeplerle, bugün satmış oldukları yapı ve toprakları geri vermek imkânına malik olmıyan ve esasen muhtaç durumda bulunan bu vatandaşların, bir yandan bahşedilen iskân haklarından faydalanabilmelerini sağlamak, diğer yandan Hazine'nin zararını da korumak maksadiyle bu gibilere verilecek yapı ve toprakların, diğerlerinden farklı olarak, borçlandırma suretiyle verilmesi daha uygun görülmüş ve bu esası temin için de 5098 sayılı Kanunun geçici ikinci maddesinin sonuna yeni bir fıkra eklenmiştir.

c) Esas itibariyle 2510 sayılı Kanunun taallûk ettiği maddelerin kaldırılmasından önce sınırları haritalarla tesbit olunan ve Bakanlar Kurulu tarafından iskân ve ikamet edilmesi yasaklanmış bulunan Ağrı, Sason, Tunceli, Zeylân yasak bölgeleri 5098 sayılı Kanunun on ikinci maddesiyle de kabul ve teyit edilmiş bulunmaktadır.

Ancak, yasak bölgelerden bazılarının civarında, o zaman, idari bakımlarla ve muhtelif sebeplerle, bir kısım yerler boşaltılmış bölge olarak iskân ve ikamet yasağına tâbi tutulmuş ve buralardaki vatandaşların evleri yıkılmış, topraklarına tasarruf imkânları bırakılmamıştır.

Böylece genel olarak, yasak bölge rejiminin tatbik edilmiş bulunduğu boşaltılmış bölgeler, bugün ortadan kaldırılmış olduğundan evvelce bu bölgelerde yaşıyan vatandaşların topraklarını diledikleri gibi tasarruf etmeleri mümkün olmakla beraber evlerinin yıkılması, yıktırılmış olması yüzünden uğradıkları zararlar, bu gibiler için telâfi edilemiyecek kadar önemlidir.

Bu itibarla, sayıları pek mahdut bir miktarda sanılan boşaltılmış bölgeler halkının, mâruz kaldıkları zararları göz önünde bulundurmak suretiyle, yasak bölgeler halkı gibi kanunun bahşettiği haklardan istifade etmeleri, adalet esasları bakımından da uygun görülmüş ve bu esası temin edebilmek için 5098 sayılı Kanunun geçici ikinci maddesinin birinci bendine diğer bir fıkra eklenmiştir.

2- Tasarının ikinci maddesi, 5098 sayılı Kanunun geçici ikinci maddesindeki bir boşluğu doldurmak maksadiyle hazırlanmış ve eklenmesi derpiş edilen bentler aşağıdaki şekilde tesbit olunmuştur:

a) Bu maddenin birinci bendine göre, batıdaki mürettep yerlerinde kalan ve kalmak istiyen vatandaşların, 5098 sayılı Kanunun geçici birinci ve ikinci maddelerindeki hükümlerle haklarında evvelce uygulanmış olan bütün kayıtların kaldırılmış olması bakımından, tamamiyle serbest bir duruma geçtikleri hakkındaki telâkki ve mütalâa, tatbikatta zararlı bir mahiyet almış ve devlet bu gibilerden yardımını kesmiştir.

Bu vaziyet, umumi prensiplere aykırı olduğu kadar, evvelce memleket menfaatleri bakımından yurtları değiştirilmiş olan ve bu yüzden maddi ve mânevi şekillerle çeşitli zararlara mâruz bırakılmış bulunan bir kısım vatandaşların mağduriyetini mucip olmakta ve bugün bulundukları mürettep yerlerde kalmak hususundaki istekleri baltalanmaktadır.

İşte bu sebepledir ki, bu maddenin birinci bendi müktesep haklara halel gelmiyeceğini tasrih etmek suretiyle, yukarda işaret edilen mülahazayı önlemeye yardım edeceği düşüncesiyle hazırlanmış ve bu gibilerin iskânları kabul ve ikmal edildiği takdirde evvelce verilmiş olan yapılarla toprakların ve kanundaki diğer takyidi hükümlerin, muhacirlere ve benzerlerine uygulandığı gibi, bu gibilere de tatbik edileceğinin, tesbit olunduğu şekilde, açıklanmasına lüzum görülmüştür.

b) Bu maddenin ikinci bendinde, eski yurtlarına dönmüş olanlardan, karşılaştıkları zorluklar ve diğer sebeplerle, yeniden batıdaki mürettep yerlerine dönmek istiyenlerin parasız olarak gönderilebilmelerini sağlamak esası derpiş olunmuştur.

Bilindiği gibi, 5098 sayılı Kanunun kabulü üzerine, yıllardan beri batıda bulundukları mürettep yerlerden çıkamamak, ayrılamamak zorunda kalmış olan bu vatandaşların bir kısmı hürriyete ve serbest hayata kavuşmalarının yarattığı sebeplerle ve yurtlarına kavuşmak gibi samimi isteklerle olduğu kadar türlü sebeplerle, kafileler halinde, eski yurtlarına dönmüş bulunmaktadır.

Ancak, batıda bulundukları zamanlarda görenek ve düşünce ve yaşama, hayatlarını kazanma itibariyle daha uyanık bir duruma geçmiş ve tekâmül eylemiş olan bu vatandaşlardan bir kısmının doğudaki yurtlarında barınamayacakları kanaati uyanmış ve bu daha ziyade tahsil çağlarındaki çocukların direnmeleri itibariyle birçok aileleri müşkül vaziyete sürüklemiş ve buna inzimam eden diğer sebeplerle birlikte çeşitli yoksulluk ve zorluklar bazı

vatandaşlarda yeniden batıdaki mürettep yerlerine dönmek arzusunu yaratmış, uyandırmıştır.

Bu sebeplerle, bugün, batıdaki mürettep yerlerine kendiliğinden dönenler olmakla beraber bu gibilerin çoğu maddi imkânsızlık yüzünden bu maksatlarına nail olamamış ve bu vatandaşların yurtlarına dönmelerine diğer bir âmil olarak derpiş edildiği şekilde müstahsil bir duruma geçmek imkânları da sağlanmamıştır.

Şu vaziyet karşısında, bir yandan vatandaş, diğer yandan Hükümet bakımlariyle tervici çok yerinde olan böyle bir arzunun tahakkukuna imkân veren bu madde ile geri döneceklere, batıdaki mürettep yerlerinde kalan vatandaşlar gibi iskân haklarını sağlayıcı, teyit edici bir hükmün konulması, tatbikatta, ilgilileri ve vazifelileri tereddüde düşürmemesi bakımından da gerekli görülmüş ve ikinci bent de buna göre hazırlanmıştır.

Geçici Komisyonunun Raporu

T.B.M.M.
Geçici Komisyon
Esas No: 2/112
Karar No: 2

18.VI.1948

Yüksek Başkanlığa,

Komisyonumuza havale buyurulan; Tunceli Milletvekili Necmeddin Sahir Sılan arkadaşımızın (İskân Kanununun bazı maddelerinin kaldırılmasına, değiştirilmesine ve buna yeniden bazı madde ve fıkralar eklenmesine dair (5098) sayılı Kanunun geçici 2inci maddesinin (1) numaralı bendinin değiştirilmesine ve bu maddeye bazı hükümler eklenmesine dair) olan kanun teklifi tasarısı beş komisyondan gelen üyelerin iştiraki ve iskân genel müdür vekili ile milli emlâk genel müdürü ve bizzat kanunu teklif eden arkadaşımızın huzuriyle müzakere edildi:

Bu konuda yetkili adı geçen daire mensupları ile Necmeddin Sahir Sılan arkadaşımız tarafından verilen malûmat ve yapılan açıklamalar dinlendikten sonra teklif edilen kanunun esas olarak gerekçe ve zaruretlere binaen bazı

fikralarının değiştirilmesine ve kanundan maksut olan âcil faydanın alınabilmesi ve vukuu melhuz bazı iltibasların önlenmesi için ufak bazı fikraların da eklenmesine karar verildi:

Komisyonumuzca verilen işbu karar ve sonuca ait düşünce ve gerekçeleri sırasiyle arzediyoruz:

Necmeddin Sahir Sılan arkadaşımızın bu kanun tasarısından çıkarttığımız mâna ve dolayısiyle bu konuda süratle yapılması istenen hususlar; beş kısım üzerinde toplanmakta ve özet olarak bu kanunla:

1- Yasak bölge halkından olup da; 5088 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden naşi serbestliğe kavuşan ve yerlerine dönen vatandaşlardan muhtaç olanlar kendi illerinde veyahut civar illerde yerleştirilmelerini istemeleri hakkı bu kanunla tanınmıştır.

Yalnız, bu hakka sahip olabilmek için bu vatandaşın bir sene içinde yerine dönmüş olması şarttır.

Sayın arkadaşımızın bu müddetin bir sene daha uzatılmasını yani (5098) sayılı Kanunun muvakkat 2nci fikrasının birinci bendindeki (bir yıl içinde) kaydının (iki yıl içinde) şeklinde değiştirilmesi.

2- Evvelce garba nakledilmiş olan bu vatandaşlardan muhtaç olanlar, naklolundukları yerlerde kendilerine hükümetçe 2510 sayılı Kanun gereğince verilmiş olan gayrimenkullerin yine aynı kanunun 39ncu maddesi gereğince iadesi şart olduğuna göre bu şarta riayet etmiyen yani garptaki gayrımenkullerini elden muhtelif vesile ve suretlerle çıkartmış olan ve bu suretle iskân hakkı sâkıt olan vatandaşlara bir atıfet olarak ve iskân mevzuatı dahilinde ve borçlandırılma suretiyle gayrımenkul verilmesi.

3-Yasak bölge dışında ve bu bölgelere mücavir yerlerden hükümetçe boşaltılmış mahaller halkından olup da garba nakledilen ve 2510 sayılı Kanun hükümlerine tabi olarak iskân edilen vatandaşlarımızın da tıpkı yerlerine dönen yasak bölge halkı için olduğu kadar bunlar için de bir iskân hakkı tanınması.

4-İster yasak bölge halkından olsun ve isterse buna civar boşaltılmış yerler halkından bulunsun, garpta kalmak isteyenlerin 5098 sayılı Kanunla kaldırılmış olan iskân haklarının, tanınması ve arzuları veçhile garpta nakledildikleri yerlerde yerleşmelerinin kolaylaştırılması.

5- Aynı kanunun icabı olarak şarkta asıl yerlerine nakledilmiş ve oralarda barınmak imkânını bulmamış, perişan kalmış vatandaşların arzuları veçhile tekrar eski garptaki ikametgâhlarına son defa olarak nakilleri.

İstenilmekte ve bu esasları temin maksadiyle iki madde halinde kanun tasarısı teklif edilmektedir.

Komisyonumuz bu konuları birer birer inceliyerek:

Birinci kısımda; bahis konusu olan bir yıllık müddetin teklif edilen şekilde iki yıl olarak kabulünü, bugüne kadar bütün gayretlere rağmen bu yurttaşlarımızın şarka kendi yurtlarına nakillerine imkân bulunamaması ve gidenlerin de henüz yerleştirilememiş olmaları göz önüne alınarak iki yıla çıkarılmasını uygun görmüş,

İkinci kısımda; bahis konusu olan ve her iki bölge halkına şâmil olan ve borçlandırma suretiyle gayrimenkul verilmesi keyfiyeti; garpta iskân edildikleri mahallerdeki gayrimenkulleri yok pahasına satarak yurtlarına dönmek sevdasiyle cidden mutazarrır olan, ellerinde avuçlarında bir şey kalmamış bulunan bu yurttaşlara kendi yurtlarında iskânlarını sağlamak ve bir an önce müstahsil duruma girmelerini ve yaralarını kolaylıkla sarabilmelerini temin bakımından uygun bulunmuş;

Üçüncü kısımda; bahis konusu olan yasak bölge dışındaki mücavir yerler halkından muhtaç olanların tıpkı yasak bölge halkı gibi kendi illeri veya civar illerde iskânları keyfiyetini; bu bölge ve yerler halkının da yasak bölge halkı kadar mutazarrır oldukları ve bir çoklarının ev ve barkları da tamamen yıkıldığı ve ellerinden çıktığı öğrenilmiş olduğundan bunlardan hakikaten muhtaç bulunan, düşmüş olanların yasak bölge halkı gibi iskânları muvafıkı madelet olarak mütalâa edilmiş,

Dördüncü kısımda bahis konusu olan keyfiyet garpta eski nakledildikleri yerlerde hâlâ kalmış ve henüz şarktaki yerlerine nakledilmemiş olanlardan garpta arzulariyle kalmak istiyen ve bugüne kadar iskân edilmemiş ve son 5098 sayılı Kanunla da artık iskân hakları reddedilmiş olan her iki bölge halkının buralarda kalıp yerleşmelerinin kolaylaştırılması da, bu yurttaşların hal ve istikballeri ve biran önce medeni hayata kavuşmaları bakımından çok yerinde görülmüş;

Beşinci kısımda bahis konusu olan garpta kendi yerlerine nakledilmiş vatandaşlardan yukarda arzedilmiş önemli sebeplerle yerleşememiş ve yerleşmeleri kendilerince de mümkün görülememiş yurttaşların iskân hakları devam etmek ve son defa olarak garpta iskân edilmek üzere hükümetçe parasız garptaki eski yerlerine nakledilmeleri dördüncü kısımda arz ve izah olunan sebeplerden ötürü muvafıkı mütalâa edilmiştir.

Buna göre yeni şekil ve tadillerle tanzim edilen kanun tasarısının eklice sunulduğunu üstün saygılarımızla arzederiz.

İskân Kanunu Geçici Komisyon Başkanı

Sivas
M.Ş. Beleda

Sözcü Bursa Dr. T. Simer	Katip Konya M.Ş. Altan	
Balıkesir O. N. Burcu	Balıkesir H. Şeremetli	Diyarbakır Ş. Uluğ
Kastamonu Dr. F. Ecevit	Konya Dr. M. F. Dündar	Ordu Dr. Z. M. Sezer
Rize Dr. S. A. Dilemre	Samsun Ö. Karataş	

Tunceli Milletvekili Necmeddin Sahir Sılan'ın Teklifi

İskân Kanunu'nun bazı maddelerinin kaldırılmasına, değiştirilmesine ve bu kanuna yeniden bazı madde ve fıkralar eklenmesine dair 5098 sayılı Kanunun geçici ikinci maddesinin bir numaralı bendinin değiştirilmesine ve bu maddeye bazı hükümler eklenmesine dair kanun teklifi.

Madde 1- 5098 sayılı Kanunun geçici ikinci maddesinin bir numaralı bendi aşağıda gösterildiği şekilde değiştirilmiştir:

Yasak bölge olarak tesbit edilmiş yerler halkından olup da 5098 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren iki yıl içinde iskânını istiyenlerden muhtaç olanlar eski illerinde veya bu illere civar illerde yerleştirilebilir.

Bu takdirde, bunlara, mürettep yerlerinde evvelce verilmiş olan yapı ve topraklar 2510 sayılı İskân Kanunu'nun 39'ncu maddesi hükmüne göre geri alınır.

Bu gayrimenkulleri satmış olanlara eski yerleri civarında verilecek yapı ve topraklar 39'ncu maddenin ikinci bendi gereğince borçlandırılır.

Kanunen yasak bölge olarak tespit edilen yerler civarında olan ve evvelce idareten boşaltılmış bölge halinde kabul ve iskân ve ikamet yasak edilen yerler halkından 5098 sayılı Kanun ile serbest duruma girmiş olanlar da yukardaki hüküm ve şartlar dairesinde iskân edilebilir.

Madde 2- 5098 sayılı Kanunun geçici ikinci maddesine aşağıdaki bentler eklenmiştir:

1- 5098 sayılı Kanun ile serbest duruma girmiş olanlardan mürettep yerlerinde kalanların müktesep haklarına halel gelmez. Bu takdirde, iskân kanunlarının bütün hükümleri bunlar hakkında da uygulanır.

2- 5098 sayılı Kanun ile serbest duruma girmiş olan ve geçici ikinci maddenin altıncı bendindeki hükümlerden istifade suretiyle eski yurtlarına dönmüş bulunanlardan tekrar mürettep yerlerine gitmek istiyenler, bir defaya mahsus olmak üzere, 2510 sayılı Kanun hükümlerine göre parasız gönderilir.

Gerek bu suretle dönmüş olanların ve gerek kendi paralariyle mürettep yerlerine avdet etmiş bulunanların yukardaki hükümler dairesinde iskânları ikmal edilir.

Madde 3- Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 4- Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

Geçici Komisyonun Değiştirişi

İskân Kanunu'nun bazı maddelerinin kaldırılmasına, değiştirilmesine ve bu kanuna yeniden bazı madde ve fıkralar eklenmesine dair 5098 sayılı Kanunun geçici 2nci maddesinin 1 numaralı bendinin değiştirilmesine ve bu maddeye bazı hükümler eklenmesine dair kanun teklifi.

Madde 1- 5098 sayılı Kanunun geçici ikinci maddesinin 1 numaralı bendi aşağıda gösterilen şekilde değiştirilmiştir:

Yasak bölge olarak tesbit edilmiş yerler halkından olup da 5098 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren iki yıl içinde iskânını istiyenlerden muhtaç olanlar, eski illerinde veya bu illere civar illerde yerleştirilebilirler.

Bu takdirde bunlara mürettep yerlerinde evvelce verilmiş olan yapı ve topraklar 2510 sayılı İskân Kanunu'nun 39ncu maddesi hükmüne göre geri alınır.

Bu gayrimenkulleri satmış olanlara eski yerleri civarında verilecek yapı ve topraklar İskân Dairesi'nin borçlandırma usul ve kaidelerine göre borçlandırılır.

Kanunen yasak bölge olarak tesbit edilen yerler civarında olan ve evvelce idareten boşaltılmış bölge halinde kabul ve iskân ve ikamet yasak edilmiş yerler halkından 5098 sayılı Kanun ile serbest duruma girmiş olanlar da yukardaki hüküm ve şartlar dairesinde iskân edilebilir.

Madde 2- 5098 sayılı Kanunun geçici ikinci maddesine aşağıdaki bentler eklenmiştir:

1- 5098 sayılı Kanun ile serbest duruma girmiş olanlardan mürettep yerlerinde kalanların müktesep iskân haklarına halel gelmez. Bu takdirde iskân kanunlarının bütün hükümleri bunlar hakkında da uygulanır.

2- 5098 sayılı Kanun ile serbest duruma girmiş olan ve geçici ikinci maddenin altıncı bendinin hükümlerinden istifade suretiyle eski yurtlarına dönmüş bulunanlardan tekrar mürettep yerlerine gitmek isteyenler son defaya mahsus olmak üzere 2510 sayılı Kanun hükümlerine göre parasız gönderilir. Gerek bu suretle dönmüş olanların ve gerek kendi paralariyle batıda mürettep yerlerine avdet etmiş bulunanların yukardaki hükümler dairesinde iskânları ikmal edilir.

Ancak mürettep yerlerinde bu suretle son olarak iskân hakkı verilmiş olan yasak ve mücavir boşaltılmış bölge halkına bundan başka hiçbir yerde iskân hakkı tanınmaz.

Madde 3- Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 4- Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

Ek 2:

T. C.
SAĞLIK ve SOSYAL YARDIM
BAKANLIĞI
İskân Genel Müdürlüğü

İskân Kanunu

DEVRİM BASIMEVİ - ANKARA
1947

İskân kanunu ile ek ve değişiklikleri hakkındaki kanunlar

Başlığı	Numarası	Neşir tarihi
İskân kanunu	2510	21/6/1934
İskân kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesine dair kanun	2848	21/11/1935
İskân kanununun bazı maddelerini değiştiren 2848 numaralı kanunun 3. ncü ve 2510 numaralı kanunun 31. nci maddelerini tadil eden kanun	3657	5/7/1939
İskân kanununun 12. nci maddesini kısmen değiştiren ve 17 ve 23. ncü maddelerine birer fıkra ekleyen kanun	3667	11/7/1939
İskân kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesine dair kanun	3683	12/7/1939
İskân kanununun 39. ncu maddesinin tadili hakkında kanun	4062	13/6/1941
Çiftçiyi topraklandırma kanunu	4753	15/6/1945
İskân kanununun bazı maddelerinin kaldırılmasına, değiştirilmesine ve bu kanuna bazı madde ve fıkralar ilâvesine dair kanun	5098	18/6/1947

İskân Kanunu

Kanun numarası : 2510

Kabulü tarihi 13/6/~~947~~ 934

Resmî gazete ile neşir ve ilânı tarihi : 21/6/934

MUKADDEME

MADDE 1 — (5098 sayılı kanunun 1. ci maddesiyle değiştirilen şekli)

Muhacir ve mültecilerle göçebelerin ve gezginci çingenelerin yurt içinde yerleştirilmeleri; Türk kültürüne bağlılık ve nüfus oturuş ve yayılışının düzeltilmesi amacıyla Bakanlar Kurulunca yapılacak proğrama uygun olarak İçişleri ve Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlıklarınca tertiplenir.

Madde 2 — (5098 sayılı kanunun 13.ncü maddesiyle kaldırılmıştır)

2510 sayılı kanunun 1. nci maddesinin 2848 numaralı kanunla değiştirilen eski şekli :

(Türkiyede Türk kültürüne bağlılık dolayısiyle nüfus oturuş ve yayılışının bu kanuna uygun olarak, İcra vekilleri hey'etince yapılacak bir proğrama göre düzeltilmesi Dahiliye ve Sıhhat ve İçtimaî Muavenet vekilliklerine verilmiştir.)

2510 sayılı kanunun 2848 numaralı kanunla tadil ve 5098 numaralı kanunla ilga edilen 2. nci maddesi :

Dahiliye ve Sıhhat ve İçtimaî Muavenet vekilliklerince müştereken yapılıp İcra vekilleri heyetince tasdik olunacak haritaya göre Türkiye iskân bakımından üç nevi mıntıkaya ayrılır :

1 numaralı mıntıkalar : Türk kültür ve nüfusunun tekasüfü istenilen yerlerdir.

2 numaralı mıntıkalar : Türk kültürüne temessülü istenilen nüfusun nakil ve iskânına ayrılan yerlerdir

3 numaralı mıntıkalar : Yer, sıhhat, iktisat, kültür, siyaset askerlik ve inzibat sebepleriyle boşaltılması istenilen ve iskân ve ikamet yasak edilen yerlerdir.

Yukarıda yazılan iskân mıntıkalarının tastikli haritasında, zamanla ortaya çıkacak ihtiyaca göre değişiklikler yapılması alâkadar vekâletlerce gösterilecek lüzum üzerine icra vekilleri hey'etince kararlaştırılır.

FASIL 1

Muhacirlerin ve mültecilerin kabulü

MADDE 3 — (2848 sayılı kanunun 3.ncü maddesiyle değiştirilen şekli) Türkiyede yerleşmek maksadiyle dışarıdan münferiden gelmek isteyen Türk soyundan meskûn veya göçebe fertler Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekilliğinin mütaleası alınmak şartiyle Dahiliye Vekilliğinin emriyle ve müştemian gelmek istiyen Türk soyundan meskûn veya göçebe fertler, aşiretler ve Türk kültürüne bağlı meskûn kimseler işbu kanunun hükümlerine göre Dahiliye Vekilliğinin mütaleası alınmak şartiyle Sıhhat ve İçtimaî Muavenet Vekilliğinin emirleriyle kabul olunurlar. Bunlara muhacir denir.

Kimlerin ve hangi memleketler halkının Türk kültürüne bağlı sayılacağı İcra vekilleri hey'eti kararıyle tesbit olunur.

Türkiyede yerleşmek maksadiyle olmayıp bir zaruret ilcasiyle muvakkat oturmak üzere sığınanlara mülteci denir. 4. ncü maddede yazılı sebepler bulunmayan mülteciler Türkiyede yerleşmek isterlerse ve bunu yazı ile bulundukları yerin en büyük idare amirine bildirirlerse haklarında Sıhhat ve İçtimaî Muavenet Vekilliğince muhacir muamelesi yapılır.

Öbür mülteciler için Dahiliye Vekilliğince haklarında vatandaşlık kanunu ahkâmı tatbik olunur.

Muhacirlerin alınma yolları Sıhhat ve İçtimaî Muavenet Vekilliğince, mültecilerin ise Dahiliye Vekilliğince yapılacak talimatnamelerle tesbit olunur.

(3657 sayılı kanunun 1. nci maddesiyle eklenen fıkra)

Türkiyede yerleşmek maksadiyle hükûmetten iskân yardımı istememek şartiyle dışardan gelmek isteyen Türk soyundan olan kimseler Hariciye, Dahiliye, Sıhhat ve İçtimaî Muavenet Vekilliklerince müştereken tesbit olunacak şekiller dahilinde konsoloslarımızın verecekleri muhacir vizesiyle Türkiyeye gelirler ve serbest muhacir olarak kabul olunurlar, bu yolda geleceklerin pasaportlarına muktazi meşruhat verilir.

İcra vekilleri hey'eti bu madde hükümlerinin hangi yerler halkına tatbik olunacağını tayin ve tesbit eder.

MADDE 4 — A : Türk kültürüne bağlı olmayanlar,

B : Anarşistler,

C : Casuslar,

Ç : Göçebe Çingeneler,

D : Memleket dışına çıkarılmış olanlar Türkiyeye muhacir olarak alınmazlar.

Bulaşık hastalıklılar doğrudan doğruya Hükümet hastahanelerine gönderilip orada parasız tedavi olunurlar.

MADDE 5 — Hususî bir ahit dolayısiyle Türkiyeye mecburi olarak gelenler yapılan muahede hükümlerine ve hükûmetce verilen kararlara göre alınırlar.

MADDE 6 — A : Muhacirler sınırlardan girdikleri veya nakil vasıtalarından çıktıkları yerin en büyük mülkiye memuruna kendilerini ve ailesi fertlerini yazdırıp bir (muhacir kâğıdı) almağa ve bir vatandaşlığa girmek beyannamesi imzalamağa mecburdurlar. Muhacir kâğıdı muvakkat doğum kâğıdı yerine geçer ve bir yıl muteber tutulur.

B : Muhacir olarak alınanlar İcra vekilleri heyeti kararıyle hemen vatandaşlığa alınırlar. Küçükler baba ve analarına veya hısımlarına bağlı tutulurlar. Kimsesiz gelen küçükler, yaşına bakılmaksızın, vatandaşlığımıza geçirilirler.

MADDE 7 — A : (5098 sayılı kanunun 13. ncü maddesiyle kaldırılmıştır)

B : (5098 sayılı kanunun 13. ncü maddesiyle kaldırılmıştır.)

C : Türkiyeye geldikleri tarihten itibaren iki yıl içinde iskân istemeyen muhacir ve mültecilere iskân yardımı yapılamaz.

2510 sayılı kanunun 7 nci maddesinin 5098 sayılı kanunun 13 ncü maddesiyle kaldırılan A fıkrası :

(Türk ırkından olup hükûmetten iskân yardımı istememeyi yazı ile bildiren muhacirler ve mülteciler Türkiye içinde istedikleri yerde yerleşmeye serbest bırakılırlar. Hükûmetten iskân yardımı isteyenler hükûmetin göstereceği yerlere gitmeğe mecburdurlar.)

2510 sayılı kanunun 7.nci maddesinin 5098 sayılı kanunun 13.ncü maddesiyle kaldırılan B fıkrası :

(Türk ırkından olmayanlar, hükûmetten yardım istemeseler bile, hükûmetin göstereceği yerde yurt tutmağa ve hükûmetin izni olmadıkça bu yerlerde kalmağa mecburdurlar. İzinsiz başka yere gidenler ilk defasında yerlerine çevrilirler. Tekrarı halinde İcra vekilleri heyeti kararıyle, vatandaşlıktan düşürülürler.)

FASIL II

İçerde nakiller, kültür ve idare tedbirleri

MADDE 8 — (5098 sayılı kanunun 2. nci maddesiyle değiştirilen şekli) Jeolojik olaylar ve tabii afetler dolayısiyle bir mahal halkının yerlerini terketmesinde lüzum ve zaruret bulunduğu, kendilerinin başvurmaları veya ilgili Bakanlığın teklifi üzerine merkezî iskân komisyonunca yapılacak inceleme sonunda anlaşıldığı takdirde Bakanlar kurulu kararıyle o mahal halkı Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığınca başka yerlere yerleştirilir.

MADDE 9 — (5098 sayılı kanunun 3. ncü maddesiyle değiştirilen şekli) Göçebeler, gezginci çingeneler İçişleri Bakanlığının mütaleası alınarak Sağlık ve Sosyal yardım Bakanlığınca uygun görülecek yerlerde yerleştirilirler. Bunlar da bu kanunda yazılı yardımlardan ve her türlü muafiyetten istifade ederler.

2510 sayılı kanunun 8. nci maddesinin 2848 numaralı kanunun 4. ncü maddesiyle değiştirilen eski şekli :

(Türkiye içinde toprağı dar veya azmaklık, bataklık, ormanlık, dağlık ve taşlık olan yerlerde bulunan ve geçim vasıtasından mahrum olan köyleri, gerek meskûn ve gerek göçebe bulunsun 3 numaralı mıntıkalar halkını yoşayış ve sıhhat şartları elverişli olan yerlere nakletmeğe, evleri dağınık köyleri daha uygun merkezlerde toplamağa buğları, obaları ve komları köyler içine kaldırmağa ve yenilerinin yapılmasını yasak etmeğe alâkadar Vekilliklerin teklifi ve mütaleası üzerine Sıhhat ve İçtimaî Muavenet Vekilliği selâhiyetlidir.

2510 sayılı kanunun 2848 numaralı kanunun 5. nci maddesiyle değiştirilen 9. ncu maddesinin eski şekli :

Türkiye tabiiyetinde bulunan gezginci çingenelerin ve Türk kültürüne bağlı olmayan göçebelerin toplu olmamak üzere kasabalara ve serpiştirme suretiyle Türk kültürlü köylere dağıtılıp yerleştirilmeleri ve casuslakları sezilenlerin sınır boylarından uzaklaştırılmaları Dahiliye Vekilliğinin teklifi ve İcra vekilleri hey'eti kararıyle Sıhhat ve İçtimaî Muavenet Vekilliğince yapılır. Ecnebi tabası çingenelerin ve Türk kültürüne bağlı olmayan göçebelerin milli sınırlar dışına çıkarılmasına Dahiliye Vekilliği selâhiyettidir.

MADDE 10 — A : Kanun, aşirete hükmi şahsiyet tanımaz. Bu hususta, her hangi bir hüküm, vesika ve ilâma müstenit de olsa tanınmış haklar kaldırılmıştır. Aşiret reisliği, beyliği, ağalığı ve şeyhliği ve bunların herhangi bir vesikaya veya görgü ve göreneğe müstenit her türlü teşkilât ve taazzuvları kaldırılmıştır.

B : Bu kanunun neşrinden önce herhangi bir hüküm veya vesika ile veya örf ve adetle aşiretlerin şahsiyetlerine veya onlara izafetle Reis, Bey Ağa ve Şeyhlerine ait olarak tanınmış, kayıtlı, kayıtsız bütün gayri menkuller Devlete geçer. Bu kanun hükümlerine ve devletce tutulan usullere göre bu gayri menkuller muhacirlere, mültecilere, göçebelere, naklolunanlara, topraksız veya az topraklı yerli çiftçilere dağıtılıp tapuya bağlanır. Bu gayri menkullerin aidiyeti tapu sicillerindeki kayıtlara göre tesbit olunur. Tapu sicillerinde aidiyete dair bir kayıt yoksa veyahut kayıtlar yalnız şahıslar namına olupta halk arasında bunların aşirete ait olduğu şayi bulunuyor ve aşiret fertleri de bu gayri menkuilerden başkasına sahip bulunmıyorlarsa aidiyet, tahkikat üzerine o yerin idare hey'eti kararıyle halolunur; idare hey'etlerinin valilerce tasdik edilen bu kararı katidir.

C : (5098 sayılı kanunun 13.ncü maddesiyle kaldırılmıştır)

Ç : (5098 sayılı kanunun 13.ncü maddesiyle kaldırılmıştır)

2510 sayılı kanunun 10. ncu maddesinin 2848 numaralı kanunla değiştirilen ve 5098 numaralı kanunla kaldırılan C fıkrası :

(Bu kanunun neşrinden önce aşiretlere reislik, beylik, ağalık, şeyhlik yapmış olanların veya yapmak istiyenlerin ve sınırlar boyunda oturmasında emniyet ve asayiş bakımından mahzur bulunanların, aileleriyle birlikte, münasip yerlere naklolunmaları Dahiliye vekilliğinin teklifi üzerine İcra vekilleri hey'eti kararıyle Sıhhat ve İçtimaî Muavenet Vekilliğince yapılır)

2510 sayılı kanunun 10. ncu maddesinin 2848 numaralı kanunla değiştirilen ve 5098 numaralı kanunla kaldırılan Ç fıkrası :

(Türk tabiiyetli ve Türk kültürlü göçebe aşiretler ve fertlerini Sıhhat ve yaşama şartları elverişli yerlere nakledip yerleştirmeğe Sıhhat ve İçtimaî Muavenet vekilliği; Türk tabaasından olupta Türk kültürüne bağlı buunmayan aşiretler ve fertlerini dağınık olarak 2 numaralı mıntıkalara nakil ve yerleştirmeğe Dahiliye Vekilliğinin teklifi ile Sıhhat ve İçtimaî Muavenet Vekilliği; Türk tabası olmayan ve Türk kültürüne bağlı bulunmayan göçebe ve aşiretler fertlerini icaba göre Türkiye hudutları dışarsına çıkarmağa Sıhhat ve İçtimaî Muavenet Vekilliğine malûmat vermek şartiyle Dahiliye Vekilliği selâhiyetlidir.)

MADDE 11 — (5098 sayılı kanunun 13. ncü maddesiyle kaldırılmıştır)

FASIL III

İskân

MADDE 12 — (5098 sayılı kanunun 13. ncü maddesiyle kaldırılmıştır.)

2510 sayılı kanunun 5098 sayılı kanunla kaldırılan 11 nci maddesi

(A : Ana dili Türkçe olmayanlardan toplu olmak üzere yeniden köy ve mahalle işçi ve sanatçı kümesi kurulması veya bu gibi kimselerin bir köyü, bir mahalleyi, bir işi veya bir sanatı kendi soydaşlarına inhisar ettirmeleri yasaktır.

B : 2848 sayılı kanunun 7. nci maddesiyle muaddel şekli : Türk kültürüne bağlı olmayanlar veya Türk kültürüne bağlı olupta Türkçeden başka dil konuşanlar hakkında harsî, askerî, siyasî, içtimaî ve inzibatî sebeblerle İcra vekilleri heyeti kararıyle Dahiliye Vekili lüzumlu görülen tedbirleri alır toptan olmamak şartıyle başka yerlere nakil ve vatandaşlıktan iskat etmek de bu tedbirler içindedir. Bunlardan, başka yere naklolunması lâzımgelenleri Sıhhat ve İçtimaî Muavenet Vekilliği nakil ve dağınık olarak münasip yerlere iskân eder.

C : Kasabalarda ve şehirlerde yerleşen ecnebilerin tutarı belediye sınırı içindeki bütün nüfus tutarının %10 nunu geçemez ve ayrı mahalle kuramazlar.

2510 sayılı kanunun 5098 sayılı kanunla kaldırılan 12.nci maddesi :

(1 numaralı mıntıkalara :

3667 sayılı kanunun 1.nci maddesiyle değişen şekli :

Türk soyu ve kültüründen olmayan hiç bir aşiretin ve ferdin bu mıntıkaya yeniden yerleşmesine izin verilmez.

B . (3667 sayılı kanunun 1 nci maddesiyle değiştirilen şekli :

Ötedenberi bu mıntıkada bulunan aşiret fertleriyle yine bu mıntıkanın yerli halkından olan veya her hangi bir suretle yerleşmek maksadiyle evvelce bu mıntıkaya gelmiş bulunan topraksız veya az topraklı çiftçiler İcra vekilleri heyeti kararıyle hazineye ait topraklardan, iskân kanunu hükümlerine göre, toprak verilmek suretiyle toprağa bağlandırılabilir.

Meccani toprak verilmesi muvafık görülen yerlerde icra vekilleri hey'eti kararıyle bunlarada parasız veya yarı bedelle toprak verilebilir.

C : Bu mıntıkalarda, 1914 ten önce, yerleşip ana dili Türkçe olan ve umumi veya milli savaşta mıntıka dışarısındaki vilâyetlere gelmiş ve bu kanunun meriyetine kadar hiç bir iskân yardımı görmemiş bulunanların eski yurtlarına gelmeleri ve yerleşmeleri temin olunur.

Ç : Dışardan gelecek Türk kültürlü muhacirler, iklim ve yaşayış şartlarına uygunluğu göz önünde tutularak, bu mıntıkalara alınıp yerleştirilirler.

D : 3 numaralı mıntıkalar halkından veya 1 numaralı mıntıkalar dışında yerleşmiş olanlardan Türk kültürlü vatandaşlar aileleriyle birlikte iklim ve yaşayış şartlarına uygun olmak üzere, 1 numaralı mıntıkalara alınıp iskân edilirler.

E : 1 numaralı mıntıkalar haricindeki vilâyetler ahalisinden bu mıntıkalara, aileleriyle birlikte, gelip yerleşmek istiyen Türk ırk ve kültürlü asker ve mülkiye mütekaitleri, yine bu vilâyetler halkından ve Türk ırkından olduğu halde bu mıntıkalarda askerlik etmiş olup terhislerinde ailelerini getirerek ve bekâr olanlarda evlenerek, yerleşmek isteyenler, 7.nci maddeye göre iskân edilirler.)

MADDE 13 — (5098 sayılı kanunun 13. ncü maddesiyle kaldırılmıştır.)

MADDE 14 — (5098 sayılı kanunun 13. ncü maddesiyle kaldırılmıştır.)

2510 **sayılı kanunun 2848 sayılı kanunla değiştirilen ve** *5098* **numaralı kanunla kaldırılan 13. ncü maddesi :**

(2 numaralı mıntıkalara :

1 - Aşağıda yazılanlar Dahiliye Vekilliğiinin mütaleası alınmak şartiyle Sıhhat ve İçtimaî Muavenet Vekilliğinin münasip göreceği yerlerde iskân edilirler.

A Dışardan gelen muhacir ve mülteciler,

B - Bu mıntıkadaki aşiretler.

C - 1 ve 3 numaralı mıntıkalardan naklolunanlar,

Ç - 1 ve 3 numaralı mıntıkalar halkından olup bu mıntıkalarda askerliğini bitirmiş olanlardan evlenerek kalmak istiyenler,

D - 1 numaralı mıntıkalarda Türk ırkından olmayanlardan bu mıntıkaya gelip yerleşmek istiyenler,

2 - Aşağıda yazılanlar, alâkadar Vekilliklerin teklifi ve Dahiliye Vekilliğinin mütaleası üzerine İcra vekilleri hey'eti kararıyle Sıhhat ve İçtimoî Muavenet Vekilliğince nakil ve iskân edilebilirler,

A : Topraksız veya az topraklı çiftçiler,

B : Heyelân ve seylâp ve afete uğrayan kimseler,

C : Verimsiz veya azmaklık ve bataklık veya tehlikeli veya askerlikce yasak topraklardaki insanlar,

Ç : Harsî, Siyasî, İdarî, İçtimaî, İktisadî ve Askerî sebeplerle nakline lüzum görülenler.

3 - Türk ırkından olmayanların serpiştirme suretiyle köylere ve ayrı mahalle veya küme teşkil edemiyecek şekilde kasaba ve şehirlere iskânları mecburidir.)

2510 **sayılı kanunun,** *5098* **sayılı kanunun 13. ncü maddesiyle kaldırılan 14. ncü maddesi :**

(Yer, Sıhhat, İktisad, Kültür, Siyaset, Askerlik ve inzibat sebebleriyle hükümetçe iskân ve ikâmet yasak ediiip boşaltılması istenilen 3 numaralı mıntıkalar halkı iklime yaşayış şartlarına ve bu kanunda yazılı kayıtlara göre 1 veya 2 numaralı mıntıkalara nakil ue iskân edilirler.

3 numaralı mıntıkalara, icra vekilleri hey'eti kararı olmadıkça hiç bir kimsenin yeniden iskân ve ikametine izin verilemez.)

MADDE 15 — 1- Devlet Kara ve Deniz nakil vasıtaları muhacirleri, mültecileri, gümrükten muaf bütün eşyalarını ve hayvanlarını, hükûmetce naklolunanları ve eşya ve hayvanlarını yerleşecekleri yere, yerleşecekleri yer yolları üzerinde değilse en yakın istasyon veya limana kadar parasız nakledecerler.

İmtiyazlı nakliye ve tahmil ve tahliye şirketleri bu kimseler ve eşyaları ve hayvanları hakkında asgari tarifelerini tatbika mecburdurlar.

2 (5098 sayılı kanunun 4. ncü madd iyle değiştirilen şekli) Hükûmetce içerde bir yerden diğer bir yere yerleştirilenlerden veya dışardan kendi kendine gelen muhacir ve mültecelerden ihtiyaçlı olanlar:

A — İskâna tabi tutulurlar.

B — Kendilerinin, zat, ev, sanat ve ticaret eşyalarının, alât ve edevatının, yiyeceklerinin, tohumluklarının, koşum ve damızlık hayvanlarının ve gümrükten muaf bütün eşyalarının kalktıkları yerden veya sınırdan yerleşecekleri yere kadar nakliye masrafları hükûmetce verilir

C Bunların kaldırıldıkları veya sınırlarımızdan içeriye girdikleri günden iskân edildikleri güne kadar geçen zaman zarfında ve iskânlarından itibaren bir yıl içinde yatacakları, yiyecekleri, yakacakları ve tedavileri hükûmetçe parasız temin olunur.

Ç - Bunlardan çok fakir olanlarına bir defalık giyecek de hükûmetce verilir.

3 - Hükûmetce naklolunanlardan ve kendi kendilerine gelen muhacir ve mültecilerden ihtiyaçsız olanlara ve serbest iskân isteyen bütün muhacir ve mültecilere hükûmetce masraf yapılamaz. Ancak imkân olan yerlerde bunlara toprak, ev yeri, bağ ve meyvalık yeri verilir.

Masrafları kendi taraflarından ödenmek şartiyle, nakil vasıtaları, yatacak yer, yiyecek, içecek ve yakacak hükûmetce temin ve tanzim olunabilir.

4 - Hükûmet kararıyle getirilen muhacirlerden ihtiyaçlı ihtiyaçsız aranmayarak hepsi için bu maddenin 2. nci bendi tamamen

---

2510 sayılı kanunun 15 nci maddesinin 2 nci bendinin eski şekli: (8,9,10,11,12,13 ve 14.ncü maddelerde yazılı dahilde bir yerden diğer bir yere naklolunanlardan ve dışardan kendi kendine gelen muhacir ve mültecilerden ihtiyaçlı olanlar

A : İskâna tabi tutulurlar

B : Kendilerinin zat, ev, sanat ve ticaret eşyalarının alât ve edevatının yiyeceklerinin, tohumluklarının, koşum ve damızlık hayvanlarının ve gümrükten muaf bütün eşyalarının kalktıkları yerden veya sınırdan yerleşecekleri yere kadar nakliye masrafları hükûmetce verilir.

C : Bunların kaldırıldıkları veya sınırlarımızdan içeriye girdikleri günden iskân edildikleri güne kadar geçen zaman zarfında ve iskânlarından itibaren bir yıl içinde yatacakları, yiyecekleri, yakacakları ve tedavileri hükûmetce meccanen temin olunur.

Ç : Bunlardan çok fakir olanlarına bir defalık giyecekte hükûmetçe verilebilir.

tatbik olunur ve kalktıkları yerden sınırlarımıza kadar 2. nci bendin B fıkrasındaki bütün nakliye, yatacak yer, yiyecek, yakacak ve tedavi masrafları hükûmet tarafından verilir.

5 - (2848 sayılı kanunun 9. uncu maddesiyle değiştirilen şekli) İskân yerlerini bırakarak serbest iskân istiyenlere verilmiş olan yapılar ve topraklar ve yapılan masraflar peşin olarak geri alınmak şartiyle Sıhhat ve İçtimaî Muavenet Vekilliğince serbest iskâna izin verilebilir

6 - (2848 sayılı kanunun 9. uncu maddesiyle değiştirilen şekli) İhtiyaçları ve ihtiyaçsızları ayırmaya yarayan bir " ihtiyaç derece cetveli „ Sıhhat ve İçtimaî Muavenet Vekilliğince yapılır.

MADDE 16 — A : Karı ve koca bir aile olarak iskân edilir;

B : Evlenmemiş çocuklar, çocuksuz erkek ve kadın dullar ana ve baba ile veya bunlardan sağ olanı ile birlikte iskân görürler,

C : Anasız ve babasız torunlar dede ve büyük analariyle veya bunlardan sağ olaniyle birlikte iskân edilirler ancak torunların hisseleri tapuda kendi adlariyle yazılır;

Ç : Anasız ve babasız çocuklar birlikte bulunduğu ve yaşadığı kan, civar ve sıhrî hısımlariyle birlikte yerleştirilirler. Bunlarında hisseleri tapuda kendi adlarına yazılır;

D : Anasız ve babasız cocuklar, kan ve civar veya sıhrî hısımlarından biri, yoksa kendi başlarına iskân görürler. Bunların küçüklerine ayrıca vasi tayin ettirilir;

E : Evli çocuklar ve evli torunlar başlı başına bir aile olarak iskân görürler;

F : (C) fıkrasındaki torunların (Ç) ve (D) fıkralarındaki çocukların üvey çocukların ve evlâtlıkların hisseleri evleninceye kadar hiç bir suretle satılamaz, bağışlanamaz ve haczolunamaz;

G : Türk muhacir ve mülteciler hısımı ve akrabalarının bulundukları yerde iskân olunurlar.

MADDE 17 — İskân bir aileye, nüfus ve ihtiyacına göre oturacak ev veya ev yeri, sanatkârlara ve tüccarlara ayrıca geçim getirecek dükkân veya mağaza yahut bu gibi yapı veya yeri ve müteadvil sermaye; çiftçilere de ayrıca kâfi toprakla çift havanı, alât ve edavatı, tohumluk, ahır ve samanlık veya yeri vermekle yapılır.

(5098 sayılı kanunun 5. nci maddesiyle eklenen fıkra) İskân edilecek her aileye nüfuslarına göre dağıtılacak çeşitli toprak miktarı ve dağıtış şekli Sağlık ve sosyal Yardım ve Tarım Bakanlarakla rınca hazırlanıp Bakanlar kurulu tarafından tasdik edilecek bir cedvelle tesbit olunur.

2510 **sayılı kanunun 17 nci maddesinin** *4753* **sayılı kanunun 64.ncü maddesiyle kaldırılan fıkraları :**

(Köylerde, kasabalarda sanatkârlara dükkândan ayrı yarım islihkak miktarı toprakta verilir.

İskân derecesini gösteren toprak tevzi cedveli ilişiktir.)

MADDE 18 — Iskânda hükûmetce verilen talimata göre yapı yapılması için malzeme veya para verilebilir. Yapı yapmakta kendileri de çalıştırılabilir.

İskân için Devlet ormanlarından parasız kereste vermek ve bu yapıları yapmada asker, Devlet memuru ve müstahdemlerini ve vasıtalarını kullanmak caizdir.

MADDE 19 — Yeniden kurulan veya canlandırılan köylere orta mah olarak mevcut nufusun ortak ihtiyacına yetişen mektep, cami, köy odası, karakol, pazar, harman ve mezarlık yerleri, otlak, suvat, orman kanunu hükümleri içinde baltalık ve başka ortak ihtiyaçlara lâzım yerler parasız bırakılır.

Mektep odası, çeşme, su yolları, kuyu, sarnıç ve sulama tertibatı da hükûmetce yapılabilir veya tamir edilebilir. Bu işlerde buraya yerleştirilenleri işletmeğe hükûmet selâhiyetlidir.

MADDE 20 — (4753 sayılı kanunun 64. ncü maddesiyle kaldırılmıştır)

MADDE 21 (4753 sayılı kanunun 64. ncü maddesiyle kaldırılmıştır)

2510 **sayılı kanunun** *4753* **sayılı kanunla kaldırılan** *20.***nci maddesi:**

(1 numaralı mıntıkalara iskân edilenlere, değeri peşin verilmek üzere iskân derecesinin iki katı, 1914 veya daha önceki yılların tapu ve yoksa vergi kıymetleri üzerinden, toprak verilir.

Vergi veya tapu kıymeti olmayanları, emsaline bakılarak o yerin idare hey'etinin takdir edeceği kıymet üzerinden vermek caizdir.)

2510 **sayılı kanunun** *4753* **sayılı kanunla kaldırılan** *21.***nci maddesi:**

(İskân edilen muhacir, mülteci, göçebe ve naklolunan çiftçilere ve sanatkârlara aşağıda yazılı topraklardan dağıtılır.

A : Menşei ve nevi ne olursa olsun bütün milli topraklardan;

B : Şehirlerin, kasabaların, köylerin sınırları içinde bulunan mer'a baltalık ve fundalık gibi orta malı olup hükâmetce ihtiyaçtan fazla görülen topraklardan ;

C : Şehirlerin, kasaba'arın, köylerin sınırları dışında kalan ve orman olmayan boş yerlerden;

Ç : Devletce görülecek lüzum ve zaruret üzerine bazı ormanlarda icra vekilleri hey'eti kararıyle, muvafık görulen yerlerden;

D : Hükûmetce satın alınacak veya istimlâk olunacak çiftlikler ve topraklardan.)

MADDE 22 — Muhacirlerin, mültecilerin, göçebelerin ve naklolunanların yarleştirilmelerine ayrılan veya bunlara verilen yapılar ve topraklar kimin işgali altında olursa olsun vali veya kaymakamın yazılı emrile zabıtaca boşaltılır ve kendilerine teslim olunur. Bunlara vuku bulacak tecavüzlerde de vali ve kaymakamlar zabıta marifetiyle tahliyeye selâhiyetlidirler.

MADDE 23 — Bu kanun hükümlerine göre muhacirlere, mültecilere, göçebelere, naklolunanlara ve yerlilere dağıtılan yapı ve toprakların temlikine vali ve kaymakamlar selâhiyetlidirler. Dağıtış defter veya kararlarının altı vali veya kaymakamlarca tasdik edilmesi temlik'tir, Tasdikli defterlerdeki veya kararlardaki miktarlar muteberdir.

(3667 sayılı kanunun 3. ncü maddesiyle ilâve olunan fıkra) bu suretle temlik edilmiş olan gayri menkuller hakkında vuku bulacak aynî davalarda hasım taraf yeni malik ile birlikte hazinedir.

Temlik tarihinden itibaren bir sene geçtikten sonra müstehikler tarafından ancak hazine aleyhine vaziyet tarihindeki rayiç üzerinden bedel davası açılabilir.

Aynı veya bedelin verilmesine hükmolunduğu takdirde mahkeme masrafları yalnız hazineye yükletilir.

MADDE 24 (2848 sayılı kanunun 9, ncu maddesiyle değiştirilen şekli) Muhacirleri ve mültecileri ve naklolunanları kendilerine ev yapıncaya veya hükümetce yaptırılıncaya kadar yerleşecekleri yerde veya civarda mevcut hükümete veya halka ait münasip binalarda barındırmak ve bu binaları vali veya kaymakamın yazılı emriyle zabıtaca hemen boşaltmak caizdir. Ancak bu boşaltmanın ev ve bina sahiplerinin yaşamalarını ve barınmalarını imkânsız kılacak yolda olmaması ve bir yıldan fazla sürmemesi şarttır.

Bu yolda binası boşaltılanlara hükümetce münasıp kira verilir. Muhacirlerin, mültecilerin ve naklolunanların geçiklerl yerlerde muvakkat konaklamak üzere bir haftadan fazla bir müddet için bina boşaltılmasına izin verilemez. Bu maddenin hükümlerini tatbik için Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekilliğince talimat yapılır.

MADDE 25 — (2848 sayılı kanunun 9. ncu maddesi ile değiştirilen şekli) Muhacirlerin, mültecilerin, naklolunanların ve göçebelerin yurtlandırıldıklarından başlayarak iki yıl içinde, görülecek hakiki lüzum üzerine, aynı mıntıkalarda iskân. yerlerini değiştirmeğe ve düzeltmeğe Sıhhat ve İçtimaî Muavenet Vekilliği selâhiyetlidir.

FASIL IV

Mecburiyetler, tasfiye ve istihkak mazbataları

MADDE 26 — (5098 sayılı kanunun 13. ncü maddesiyle kaldırılmıştır.)

MADDE 27 — (5098 sayılı kanunun 13. ncü maddesiyle kaldırılmıştır.)

MADDE 28 — (5098 sayılı kanunun 13. ncü maddesiyle kaldırılmıştır.)

2510 sayılı kanunun *5098* sayılı kanunla kaldırılan *26* ncı maddesi

(3 numaralı mıntıkalardan mecburi nakledilenler menkul mallarını birlikte götürebilirler. Bunların bıraktıkları gayri menkullerin mülkiyeti tam olarak devlete geçer. Tasarruf vesikasına bağlı olanlarının sahiplerine 1914 veya daha önceki yıllar vergi, yoksa tapu değerlerinin dört katı üzerinden, tapu ve vergi değerleri olmayanların emsalinin vergi ve tapu değerlerine bakarak o yerin idare heyetince takdir edilecek değer üzerinden birer 'istihkak mazbatası' verilir.)

2510 sayılı kanunun *5098* sayılı kanunla kaldırılan *27* nci maddesi;

(Bu kanun hükümlerine göre hükûmetce naklettirilenler veya istekleriyle göç edenler bir yıl içinde eski yerlerindeki menkal ve gayri menkul mallarını tasfiye etmeğe mecburdurlar. Bu müddet içinde tasfiye etmiyenlerin menkul ve gayri menkul malları devletçe tesfiye olunur. Bunlardan istiyenler 26. ncı maddeye göre gayri menkullerine karşılık hükûmetten istihkak mazbatası alabilirler.

Bu takdirde bu gayri menkullerin mülkiyeti tam olarak Devlete geçer)

2510 sayılı kanunun *5098* sayılı kanunla kaldırılan *28*,nci maddesi :

(İstihkak mazbataları önce sahiplerine gittikleri yerde iskân için verilen menkul ve gayri menkul mallara mahsup edilip bakiyeleri yerleştikleri vilâyet içinde hazinenin mülk ve toprak artırmalarında nakit olarak kabul olunur. Şu kadar varki bir ailede istihkak mazbatası karşılığı olarak iskân haddinin iki katından fazla toprak verilemez.

İstihkak mazbataları, sahiplerinin adlarına yazılı olup ancak noterlikler vasıtasiyle başkalarına ciro edilebilir.

Bunların mirascılarına intikali umumi hükümlere bağlıdır)

MADDE 29 — (5098 sayılı kanunun 6. ncı maddesiyle değiştirilen şekli.)

Hükûmetce iskân edilen muhacir ve mülteciler en az on yıl sure ile yerleştirildikleri yerde oturmağa mecburdurlar. Bunlardan Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığının izni ile başka yerde yurt tutmak istiyenler haklarında 2510 sayılı kanunun 15. nci maddesinin 5. nci bendi hükmü uygulanır

Göçebe ve gezginci çingenelerin göçebeliğe ve gezginciliğe dönmelerine müsaade edilmez.

Bunlardan bu maksatla iskân yerlerini terk edenler yerleştirildikleri yere döndürülürler.

MADDE 30 — (5098 sayılı kanunun 7. nci maddesiyle değiştirilen şekli) Hükûmetçe iskân edilenlere borçlu veya borçsuz olarak iskân yoluyla verilen gayri menkuller on yıl süre ile hiç bir suretle satılamaz, bağışlanamaz, terhin edilemez, haciz olunamaz. Tapularına o yolda kayıt düşürülür.

Sağlık ve sosyal Yardım Bakanlığının izniyle Türkiye Cumhuriyeti Ziraat bankasına terhini caizdir,

---

2510 sayılı kanunun 5098 sayılı kanunla değiştirilen 29. ncu maddesinin eski şekli ;

A : Hükûmetce iskân edilen muhacirler, mülteciler, göçebeler ve 1 numaralı mıntıkada hükûmetce yerleştirilen kimseler yerleştirildikleri yerde en az on yıl oturmağa mecburdurlar. Bunlar Dahiliye vekilliğinin izni olmadıkça başka yerlerde yurt tutamazlar. Başka yerlere izinsiz gidip yurt tutanlar ve tutmak isteyenler yerleştirildikleri yere döndürülürler.

B : 1 ve 3 numaralı mıntıkalardan 2 numaralı mıntıkaya naklolunan ve 2 numaralı mıntıkada 9, 10 ve 11. nci maddelere göre bir yerden başka yere nakledilenler on yıl sonra dahi, icra vekilleri heyeti kararı olmadıkca başka yerlere gidip yurt tutamazlar.

2510 sayılı kanunun, 5098 sayılı kanunun 7. nci maddesiyle değiştirilen 30. ncu maddesinin eski şekli ;

(1 ve 2 numaralı mıntıkalara yerleşenlere borçlu ve borçsuz iskân yoluyla verilen gayri menkuller on yıl müddetle hiç bir suretle satılamaz bağışlanamaz, terhin edilemez, haciz olunamaz, tapularına o yolda kayıt düşürülür.

Hükûmetin izniyle Ziraat bankasına terhini caizdir.

FASIL V

Muafiyetler

I — Gümrük muafiyeti

MADDE 31 — (3657 sayılı kanunun 2. nci maddesiyle değiştirilen şekli) Bu kanun hükümlerine göre alınan muhacirlerle dışardan gelen mülteci ve aşiret fertlerinin birlikte getirdikleri aşağıda gösterilen kendi eşyaları, malları ve hayvanları gümrük resmiyle, bir defaya mahsus olmak üzere, sair bütün teklif ve resimlerinden muaftır.

1 - Bir aile için

A Zat ve ev eşyası kâmilen

B - Meslek ve meşgale eşyası aşağıdaki kayıtlarla :

Çiftçi ise; çift hayvanları, arabaları, araba ve koşum takımları çiftçiliğe mahsus her türlü alât ve edevat ve makinaları, damızlık hayvanları, tohumluk ve yiyecek zahireleri ve aşlıkları kâmilen ve ötedenberi besledikleri büyük ve küçük hayvanlarla ziraî mahsullerinden değeri 6000 liraya kadar olan miktarı.

Sanat ve serbest meslek erbabından ise ; her türlü sanat ve meslek alât ve edavatı ve makinaları, söküp getirecekleri fabrikaları alât ve edavatı kâmilen ve sanat ve mesleklerine müteallik mamul ve gayri mamul maddelerden değeri 6000 liraya kadar olan miktarları (Trikotaj fabrikası makinaları ve kauçuk sanatlar mamulâtından bulunan ayakkabıları hariçtir. Ancak zata mahsus ve kullanılmış küçük trikotaj makinaları muafiyetten istifade eder.)

Tüccardan ise ötedenberi satagelmekte oldukları ticaret mallarından değeri (12000) liraya kadar olan miktarı (şeker, kahve, çay, benzin, petrol. koza ipek ve ipekler ve inhisara tabi maddelerle trikotaj makinaları ve kauçuk sanayi masnuatından olan ayakkabıları hariçtir.)

Bu üç sınıftan hariç ise ; kendi menkul ve gayri menkulleri bedeli veya mevcut paraları mukabili satın alacakları mallardan veya kendi menkullerinden getirecekleri 12000 liralık miktarı (şeker, kahve, çay, benzin, petrol, koza, ipek ve ipekliler ve inhisara tabi maddelerle Trikotaj makinaları ve kauçuk sanai maşnuatından olan ayakkabıları hariçtir.)

2 - Bir cemaat için (bir köy ve mahalle veya cemaate ait kullanılmış eşya) :

A - Bütün mektep eşyası ;
B - Bütün cami eşyası ;
C - Vakıflara ait eşya ve mahsuller ;
Ç - Köy ve mahalle odası eşyası, hatıralar ve cemaate yadigâr eşya;
D - Köyün ve mahallenin orta malı olan boğalar, aygırlar, tekeler, koçlar ve damızlık bütün hayvanlar ;

E - Köy veya mahallenin harman veya orak makinası ve traktör gibi ortak zirai makina ve aletleri, köy değirmeni ve un fabrikası gibi müşterek sanat ve fabrika ve makinaları.

3 - Yukarıdaki bendlerde yazılı gümrük muafiyetlerinin tatbik şekilleri Sıhhat ve İçtimaî Muavenet ve Gümrük ve İnhisarlar Vekilliklerince tayin ve tesbit olunur.

MADDE 32 — Muhacirler ve mülteciler 31. nci madde haricinde menkul ve gayrimenkul mallarının bedeli veya ellerinde bulunan nakitleri karşılığı Türkiyede yapacakları sanat ve ticaret veya ziraat eşyası getirebilirler. Bu yolda getirilecek eşya gümrük ve sair resimlere tabidir. Ancak bu eşyanın şeker, benzin, petrol, koza, ipek ve ipeklilerden ve Türkiyede inhisara bağlı maddelerle Trikotaj makinaları ve kauçuk sanayii mahsullerinden olan ayakkabilardan olmaması şarttır.

MADDE 33 — Hükûmetce memleket iktisadiyatını korumak üzere alınan ve alınacak olan tedbirler 31. nci ve 32. nci maddelere göre hariçten getirilecek eşya hakkında tatbik edilmez.

MADD 34 — 31 ve 32. nci maddelerdeki muafiyetleri kazanabilmek, Türk vatandaşlığına girmek için beyanname verip karşılığında bir kâğıt almağa ve getirilen malların muhacirlerin ve mültecilerin kendi malları olmasına vabestedir.

Sınırlarda belli kapılardan başka yollardan girmeğe mecbur kalmış olan muhacirler ve mülteciler getirecekleri mallar için bir beyanname verirler; aksi sabit oluncaya kadar bu beyannameler muafiyet için muteber olur. Kapılardan gelecek muhacirlerin ve mültecilerin nizamnamesinde şekil ve mahiyetleri gösterilecek bir vesika göstermeleri yahut yalnız veya toplu bir beyanname vermeleri kâfidir.

Türk vatandaşlığına girmekten vaz geçen veya giremeyen veya getirdikleri malların kendi malları olmadığı anlaşılanlardan 31. nci maddeye göre affedilmiş olan teklif ve resimler tam olarak tahsil olunur. 32. nci maddeye göre geçirilmiş eşya için bu teklif ve resimler iki kat alınır.

Muhacirlere ve mültecilere ait olmadığı halde bu kanunun hükümlerinden istifade edilerek geçirilecek gerek eşya ve hayvanlar ve gerek sahipleri 1918 numaralı kaçakçılık kanunu hükümlerine tabi tutulur.

MADDE 35 — Muhacirlerin ve mültecilerin gümrüksüz olarak sokacakları malların değeri gümrükten geçtiği yerin piyasasındaki toptan fiata göre tayin olunur.

II — Vergi ve resim muafiyeti

MADDE 36 — (3683 sayılı kanunun 1. nci maddesiyle değiştirilen şekli)

A - Hariçten gelecek muhacir ve mültecilerin pasaportları üzerine yapılacak vize muameleleri ile kendilerine verilecek eşya ve hayvan vesikaları her türlü resim ve harçlardan muaftır.

B - Muhacir ve mültecilerle bir yerde yurtlandırılan göçebeler ve bir mıntıkadan diğer mıntıkaya hükûmetce naklolunanların bu kanun hükmü dairesinde yapılacak iskân yardımı, gümrük ve vergi muafiyeti, tabiiyet, nufusa ve tapuya tescil ve nakil muameleleri dolayisiyle gerek kendileri tarafından verilecek, gerek alâkadar dairelerce tanzim olunacak her türlü evrak ve bu hususta verecekleri arzuhaller damga resmiyle sair bilûmum resim ve harçlardan muaftır.

MADDE 37 (3683 sayılı kanunun 2. nci ve 5098 sayılı kanunun 8. nci maddesiyle değiştirilen şekli)

Muhacir ve mültecilerle hükûmetce bu kanun hükümlerine göre yerleştirilenler aşağıdaki muafiyetlerden faydalanırlar.

1 - Vergi muafiyeti :

A - Yukarıda yazılı kimseler beş yıl arazi, bina, kazanç, buhran

---

2510 sayılı kanunun 37, cci maddesinin 3683 sayılı kanunla değişik eski şekli :

(Muhacirler, mülteciler, bir yerde yerleştirilen göçebeler ve bir mıntıkadan diğerine hükümetce nakil ve iskân edilenler ve on ikinci maddenin B, C, D, E, fıkralarında sayılanlar aşağıdaki muafiyetlerden istifade ederler.

muvazene, hava kuvvetlerine yardım ve yol vergilerinden muaf tutulurlar.

Bu muafiyet süresi hükûmetce iskân edilenlere bu kanun hükümlerine göre yapılacak iskân yardımlarından bina ve arazi vergileri için gayri menkullerin temlik edildikleri tarihi, kazanç, buhran, muvazene ve hava kuvvetlerine yardım ve yol vergileri için bu kimselerin yurda geldikleri ve serbest iskâna tabi olanlar da muhacir kâğıdının verildiği yılı takibeden yıldan başlar.

---

1 - Vergi muafiyeti :

A - 1 numaralı mıntıkaya iskân edilenler 5 ve 2 numaralı mıntıkaya iskân edilenler üç yıl arazi, bina, kazanç, buhran, muvazene, hava kuvvetlerine yardım ve yol vergilerinden muaf tutulur.

Bu muafiyet müddeti hükûmetce iskân edilenlerde bu kanun hükümlerine göre iskân yardımlarının bittiği ve serbest iskâna tabi olanlarda muhacir kâğıdının verildiği yılı takip eden yıldan başlar. Ancak muhacirlerin hududdan giraiği mültecilerin yerleşme talebinde bulundukları göçebelerin iskânına başlandığı ve naklolunanların nakilleri kendilerine tebliğ olunduğu ve bir numaralı mıntıkaya yerleşmeyi isteyen yerlilerin o mıntıkada yerleşmelerine müsaade verildiği tarihten muafiyet başlangıcına kadar geçecek zaman zarfında da mezkûr vergiler aranmaz.

Hükûmetce iskân mıntıkaları veya yerleri değiştirilenler yeniden muafiyete mazhar olurlar. Şu kadarki nakil tarihinde eski muafiyeti hitama ermiş olanların naklin tebliğ tarihinden, yeni mahallerinde iskân yardımının bittiği tarihe kadar geçen zamana ait vergileri de aranmaz.

Hükûmetce iskân edilenler hangi mıntıkada iskân edilmişlerse o mıntıkanın ve serbest iskâna tabi olanlar yurt tuttukları mıntıkanın muafiyet müddetlerine tabi olurlar

Bu maddedeki yıl tarihi, taallûk ettiği vergi kanunlarında mükellefiyete esas tutulmuş olan yılı ifade eder.

Eski iskân mevzuatına göre iskân hakkına malik olup da iskân kanunu hükümlerine göre yerleştirilmeleri icap edenler hakkında da yukarıki hükümler tatbik olunur

B - Bu kanun hükümlerine göre hükûmetce temlik edilen toprak ve yapılardan bu temlik dolayısiyle veraset ve intikal vergisi ferağ harcı ve resmi alınmaz.

C - Noterlerce yapılacak borçlanma senetleri pula, harca ve ücrete tabi değildir.

2 - Tapu muafiyeti :

Bu kanuna göre gerek parasız ve gerek borçlu ve gerek peşin paralı olarak verilen bütün yapı ve topraklar harçsız, pulsuz tapuya bağlanarak senedi verilir Temlik ve tefviz, kıymet takdiri, borçlanma ve ipotek konub kaldırma muameleleri hiç bir harca, masrafa ve pula tabi tutulmaz)

Ancak muhacirlerin hududdan girdiği, mültecilerin yerleşmek talebinde bulundukları, göçebelerin ve içerde bir yerden diğer bir yere yerleştirilenlerin iskânına başlandığı tarihten muafiyet başlangıcına kadar geçecek zaman zarfında mezkûr vergiler aranmaz.

Hükûmetce iskân yerleri değiştirilenler yeniden muafiyete mazhar olurlar. Şu kadarki nakil tarihinde eski muafiyeti hitama ermiş olanların naklin bittiği tarihten yeni mahallerinde iskân yardımlarının bittiği tarihe kadar geçen zamana ait vergileri de aranmaz.

Bu maddedeki yıl tarihi , taallûk ettiği vergi kanunlarında mükellefiyete esas tutulmuş olan yılı ifade eder.

Eski iskân mevzuatına göre iskân hakkına malik olup da iskân kanunu hükümlerine göre yerleştirilmeleri icab edenler hakkında da yukardaki hükümler uygunlanır.

B - Bu kanun hükümlerine göre hükûmetce temlik edilen toprak ve yapılardan bu temlik dolayisiyle veraset ve intikal vergisi ve ferağ harcı ve resmi alınmaz.

C - Noterlerce yapılacak borçlanma senetleri pula, harca ve ücrete tabi değildir.

2 - Tapu muafiyeti :

Bu kanuna göre gerek parasız ve gerek borçlu ve gerek peşin paralı olarak verilen bütün yapı ve topraklar harçsız pulsuz tapuya bağlanarak senedi verilir.

Temlik ve tefviz, kıymet takdiri, borçlanma ve ipotek konup kaldırma muameleleri hiç bir harca, masrafa ve pula tabi tutulmaz.

III — Askerlik Muafiyeti :

MADDE 38 — A - Muhacirlerin askerlik çağlarının başlangıcı geldikleri yılda nüfus kütüklerine geçen yaşlarına ve bu esasa göre hesap olunur. Nüfus doğum kâğıtlarında doğumlarının ay ve günü yazılı olmayanların doğum günleri yılın temmuzunun birinci günü sayilir.

B - Geldikleri yıl ikinci kânunun birinde 22 yaşını bitirmiş olanlar muvazzaf hizmete tabi tutulmayıp yaşıtları efrat arasına ihtiyata geçirilirler. Bu gibilerin, her ne sebeble olursa olsun, nüfus kütüğüne yazılmalarının gecikmiş olması, geldikleri zaman ve yaşla-

rına göre başlayacak olan askerlik çağlarını geciktirmez. Bunlar nüfus kütüğüne yazıldıkları tarihten başlayarak iki yıl geçmedikce talim, manevra ve başka iş için silâh altına çağrılmazlar.

Geldikleri yıl ikinci kânunun birinde 22 yaşını bitirmemiş olanlar muvazzaf hizmetini yapmağa mecbur tutulurlar, Ancak bunlardan geldikleri tarihte (16 - 22 dahil) yaşında olup da hükûmetce iskân edilenlerin ve hükûmetin gösterdiği yerde yurt tutanların muvazzaflık hizmetleri, nüfus kütüğüne kayıt olundukları tarihten başlayarak iki yıl geciktirilirler. Bu hizmetleri en yakın piyade kıtalarında yaptırılmak üzere altı aya indirilir. Hükûmetce iskân edilmeyenler veya hükûmetin gösterdiği yerde yurt tutmak istemeyenler yalnız iki yıllık geciktirme hakkından istifade ederler.

C - Memleketlerindeki tahsilleri ihtiyat zabitiye tişecek derecede olupta, geldikleri tarihte 22 yaşını bitirmiş olanlarla memleketlerinde askerlik yapmış ve fakat 22 yaşını bitirmemiş bulunanlardan ihtiyat zabiti olmak isteyenler ve geldikleri tarihte, 22 yaşını bitirmemis ve memleketlerinde askerlik etmemiş olanlar iki yıl geciktirme hizmetinden sonra 1076 numaralı kanun hükümlerine tabi tutulurlar,

Ç - Muhacirler arasında önce tabi oldukları hükûmet ordusunda ihtiyat veya muvazzaf zabit olanlardan lâzım olan evsafı taşıyanlar staja tabi tutularak, ihtiyat zabitliğine geçirilirler.

D - Umumî seferberlikte muafiyet yoktur. Ancak nüfus kütüğüne kaydolundukları tarihten başlayarak üç ay geçmemiş olanların silâh altına alınmaları üç ayın sonuna bırakılır.

E - Bir yıl içinde nüfus kütüğüne kayıtlarını yaptırmayanlar yukarıdaki muafiyetten istifade edemezler.

F - Eski memleketlerinde askerlik ettiklerini veya bunun yerine bedel verdiklerini tevsik edenler tekrar muvazzaf hizmete tabi tutulmayıp yaşıtları yerli efrat ile ihtiyata geçirilirler.

G - Türkiye içinde bir iskân mıntıkasından diğer bir iskân mıntıkasına hükûmetce naklolunarak yerleştirilen vatandaşlardan muvazzaf hizmete tabi olupda bunu henüz yapmamış olanların bu hizmetleri, yerleşecekleri yere vardıkları tarihten başlayarak iki yıl geciktirilir ve en yakın piyade kıtalarında yaptırılmak üzere altı aya indirilir.

H - Kanunen muhacir tanınmayan mülteciler ve ecnebilerden

Türk vatandaşlığına girenler, vatandaşlığa alındıkları tarihte hangi yaşta iseler o yaştaki yerli efrat gibi askerliklerini yaparlar.

FASIL VI

MADDE 39 — (4062 ve 5098 sayılı kanunlarla değiştirilen şekli)

1 - Bu kanun hükümlerine göre veya bu kanundan evvel hükûmetce iskân edilmiş ve iskân edileeek muhacirlerle mültecilere, göçebelere, gezginci çingenelere ve içerde bir yerden diğer bir yere yerleştirilmiş olanlara verilmiş veya verilecek olan iaşe, ibate, döner sermaye, sanat ve ziraat alâtı ve edavatı ve hayvanlar, koşum ve araba takımları ve tohbmluklar ile tedavi ve bilûmum iskân yardımları ve iskân haddi dahilindehi yapı ve topraklar ve bağ ve meyvelik yerleri parasızdır.

2 - Hükûmetce iskân edilenlere evvelce borçlanma suretiyle verilmiş olan yapı ve topraklardan iskân haddine tekabül eden borçların ödenmeyen taksitleri tahsil olunamaz ve tahsil olunanlar da geri verilmez

Verilmiş olan yapı ve toprakların iskân haddinden fazla olan kısımları ile 2510 sayılı kanunun 15. nci maddesinin 3, ncü bendi mucibince verilen ev yeri ve topraklar borçlanmağa tabidir.

Borçlanma muameleleri, 716 sayılı kanun hükümlerine göre Sağlık ve Sosyal Yardım, tahsilât da Maliye Bakanlığınca yapılır, ilk taksit sekizinci yılın eylülünde başlar ve 20 yılda 40 taksitte alınır. Vadesinden evvel tediye edilen borçlar yıllık yüzde altı iskontaya tabi tutulur.

3 - 2510 sayılı kanunun 29. ncu maddesinde yazılı süre içinde izinsiz iskân yerini terk veya gaybubet ederek iki yıl sonunda mürettep yerlerine avdetle yerleşmemiş veya ayni yerlere iadeleri mümkün görülmemiş olanlarla iskân olduğu yerden hükûmetce nakledn başka yere iskân olunanlara, evvelce iskân edilmiş iken bilâhere serbest iskâna tabi tutulanlara, eski yerlerinde verilen gayri menkuller tapuda namlarına tescil edilmiş olsa bile Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığının işarı üzerine vali ve kaymakamlar tarafından tapuları iptal ve verilen gayri menkuller istirdat olunur. Bunlardan izinsiz iskân yerini terk veya gaybubet edenlerin iskân hakları sakit olur.

2510 sayılı kanunun 39. ncu maddesinin 4062 sayılı kanunlu değişik eski şekli :

(1 - 2510 ve 2848 sayılı kanunlar hükümlerine göre veya bu kanunlardan evvel 1 ve 2 numaralı mıntıkalarda hükûmetce iskân edilmiş ve-

MADDE 40 — İskân ameliyat ve inşaatı için her yılın tahakuk edecek miktarı o yıl büdcesinden verilmek üzere, gelecek yıllara asri teahhütler yapmağa hükûmet selâhiyetlidir.

---

ya edilecek muhacirlerle mültecilere, göçebelere verilmiş veya verilecek olan taşe, ibate, müteddavil sermaye, ınat ve ziraat alât ve edavatı ve hayvanlar, koşum ve araba takımları ve tohumluklar ve tedavi ve diğer bilûmum iskân yardımları ve iskân haddi dahilindeki yapı ve topraklar ve tevzi cetvelinin 3, ncü bendinde gösterilen bağ ve meyvalık yerleri parasızdır.

2 - Hükûmetce nakledilenlerle kendi istekleriyle hükûmetten izin alarak göç edenlerin muhtaç olanlarına iskân haddi dahilinde yapılmış ve yapılacak olan ve yukardaki 1 numaralı fıkrada yazılı bilcümle iskân yardımları ve gayri menkuller de meccanidir.

Yalnız bunlardan 2510 numaralı kanunun 26 ve 27. nci maddeleri mucibince istihkak mazbatası verilenler hakkında aynı kanunun 28 nci maddesi hükümleri tatbik olunur Şu kadar ki istihkak mazbatası mukteviyatı iskân haddi dahilinde yapılan menkul ve gayri menkul yardımlara kifayet etmediği takdirde bakıyesi affedilir.

3 - Hükûmetce iskân edilmiş muhacir, mülteci, göçebelere ve nakledilenlere evvelce borçlanma suretiyle verilmiş olan yapı ve topraklardan iskân haddine tekabül eden borçların ödenmeyen taksitleri tahsil olunmaz ve tahsil olunanlar da geri verilmez.

Verilmiş olan yapı ve toprakların iskân haddinden fazla olan kısımlariyle 2510 numaralı kanunun 15. nci maddesinin 3 ncü bendi mucibince verilen ev ve ile ve topraklar borçlanmağa tabidir. Borçlanma muameleleri, 7167 sayılı kanunun hükümlerine göre Sıhhat ve İçtimaî Muavenet ; tahsilât da Maliye Vekâletince yapılır. İlk taksit 8. nci senenin eylülünde başlar ve 20 senede ve 40 taksitte alınır.

Vadesinden evvel tediye edilen borçlar senelik yüzde altı iskontaya tabi tutulur.

4 - 2510 sayılı kanunun 29. ncu maddesinde yazılı müddet içinde bilâ mezuniyet iskân yerini terk veya gaybubet ederek iki sene sonunda mürettep yerlerine avdetle yerleşmemiş veya aynı yerlere iadeleri mümkün görülmemiş olanlarla iskân olunduğu yerden hükûmetce naklen başka yere iskân olunanlara, evvelce iskân edilmiş iken bilâhere serbest iskâna tabi tutulanlara, eski yerlerinde verilen gayri menkuller tapuda namlarına tescil edilmiş olsa bile Sıhhat ve İçtimaî Muavenet Vekilliğinin işarı üzerine vali ve kaymakamlar tarafından tapuları iptal ve verilen gayri menkuller tstirdat olunur.

Bunlardan bilâ mezuniyet iskân yerini terk veya gaybubet edenlerin iskân hakları sakit olur.

MADDE 41 - (2848 sayılı kanunla değiştirilen şekli) Her yıl Sıhhat ve İçtimaî Muavenet Vekilliği büdcesine ayrı bir fasıl halinde bu kanunda yazılan işleri görmeğe kâfi miktarde tahsisat konulur.

FASIL VII

İskân Komisyonu

MADDE 42 — (2848 sayılı kanunun 9 ve 5098 sayılı kanunun 10, ncu maddesiyle değiştirilen şekli)

Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığında Bakanın veya tevkil edeceği zatın başkanlığı altında Sağlık ve Sosyal Yardım, İçişleri, Millî Savunma, Dışişleri, Maliye, Millî Eğitim, Ekonomi, Tarım Bakanlıklarınca ve Ziraat bankasınca seçilecek zatlardan ve vukuf ve ihtisaslarından istifade edilmek üzere Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığınca hariçten alınacak en çok üç zattan müteşekkil merkezî iskân komisyonu bulunur.

Merkezî iskân komisyonu başlıca Türkiyeye gelecek muhacirlerin veya bu kanuna göre içerde yerleştirilecek vatandaşların İktisadî, İçtimaî, Sıhhî vasıflara ve şartlara göre mürettep yerlerini tetkik etmek, iskân proğramları hakkında tetkiklerde bulunmak, iskâna yarıyacak toprak ve yapıları araştırıp bulmak, muhacirlerin sevk şartlarını mütalea eylemek, iskân tahsisatının sarf yerleri hakkında mütaleada bulunmak, hariçten ve dahilden yeni yurtlarına yerleşecek olanların sevkleri ve müstahsil hale girinceye kadar bakımlariyle alâkadar olan Devlet daireleri şubelerinin muzaheretlerini ve çalışma birliğini yapmağa yarıyan tedbirleri düşünmek gibi görevlerle mükelleftir. Kararları istişarî mahiyeti haizdir.

Merkezî iskân komisyonunun çalışma tarzı Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığınca tanzim ve Bakanlar kurulu tarafından onanacak bir yönetmelikle tesbit olunur.

2510 sayılı kanunun 5098 sayılı kanunla değiştirilen 42. nci maddesinin eski şekli :

Sıhhat ve İçtimaî Muavenet Vekilliğinde Vekilin veya tevkil edeceği zatın reisliği altında Sıhhat ve İçtimaî Muavenet ve Dahiliye, Milli Müdafa, Hariciye, Maliye, Maarif, İktisat, Ziraat Vekilliklerince ve Ziraat bankasınca seçilecek zatlardan ve vukuf ve ihtisaslarından istifade edilmek üzere Sıhhat ve İçtimaî Muavenet Vekilliğince hariçten alınacak en çok üç zattan müteşekkil merkezî iskân komisyonu bulunur.

FASIL VIII

İcraî Hükümler

MADDE 43 — (2848 sayılı kanunun 9. ncu maddesiyle değiştirilen şekli) Muhacirlere, mültecilere, göçebelere ve naklolunan lara yerleşecekleri kazaya eriştikleri günden başlayarak en çok üç ay içinde istihkakları olan eldeki yapıların veya yerlerin ve toprak ların tam olarak dağıtılıp teslim ve tevzi defterlerinin tapuya tevdi edilmiş ve tapuca da tescilleri yapılarak tapuları kendilerine verilmiş olması mecburidir.

Çok miktarda birden toplu muhacir gelen kazalarda Sıhhat ve İçtimaî Muavenet Vekili bu müddeti altı ay daha uzatabilir.

Tahsisat verilen yerlerde istihsal vasıtalarının veya bedellerinin tam olarak veya tahsisat miktarına göre kısmen üç ay içinde verilmiş bulunması mecburidir.

Muhacirlere ve naklolunanlara yapılacak yapıların veya yapı yardımlarının yurt yerine vasıl olduklarından itibaren bir yıl ve göçebelere üç yıl içinde yapılması mecburidir.

Zaruri hallerde idarei hususiyelerden, belediyelerden, köy sandıklarından ve imece suretiyle halktan yardımlar temin olunabilir.

Bütün hükûmet memurları her şeyden önce bu madde hükümlerini yapmağa mecburdurlar.

Merkezi iskân komisyonu başlıca Türkiyeye gelecek muhacirlerin veya Türkiyede naklolunacak vatandaşların iktisadî, içtimaî, sıhhî vasıflara ve şartlara göre mürettep yerlerini tetkik etmek 1 ve 2 numaralı iskân mıntıkaları ve proğramları hakkında tetkiklerde bulunmak, iskâna yarayacak toprak ve yapıları araştırıp bulmak, muhacirlerin sevk şartlarını mütalea eylemek, iskân tahsisatının sarf yerleri hakkında mütaleada bulunmak, hariçten ve dahilden yeni yurtlarına yerleşecek olanların sevkleri ve müstahsil hale girinceye kadar bakımlariyle alâkadar olan Devlet daireleri şubelerinin müzaheretlerini ve çalışma birliği yapmağa yarıyan tedbirleri düşünmek gibi vazifelerle mükelleftir. Kararları istişarî mahiyeti haizdir.

Merkezi iskân komisyonunun çalışma tarzı Sıhhat ve İçtimaî Muavenet Vekilliğince tanzim ve icra vekilleri hey'eti tarafından tasdik edilecek bir talimatname ile tesbit olunur.

MADDE 44 — Muhacirlerin, mültecilerin, göçebelerin ve naklolunanların iskân edilmesinden, istihkaklarının eksiksiz olarak vaktinde dağıtılıp teslim olunmasından ve müstahasil hale getirilmesinden vali ve kaymakamlar mesuldurlar.

Vilâyet ve kazada iskân teşkilâtı varsa, bunlar vali ve kaymakamın emrinde bu işleri görürler. İskân teşkilâtı olmayan veya olupta yetmeyen yerlerde vali ve kaymakamlar kendi vilâyet ve kazaları devlet, idarei hususiye ve belediye memurlarından münasip gördüklerini muhacirleri, mültecileri, göçebeleri ve naklolunanları yerleştirmek, bunlara verilecek yerleri ölçmek ve dağıtmak ve inşaata bakmak gibi muhacir ve iskân ve nakil İşlerine memur etmeğe selâhiyetlidirler. Bu memurlar her şeyden önce bu işleri yapmağa mecburdurlar.

MADDE 45 — (2848 sayılı kanunun 9. ncu madesiyle değiştirilen şekli)

Valiler, kaymakamlar bu kanunun hükümlerini icra vekilleri heyetince veya Sıhhat ve İçtimaî Muavanet Vekilliğince verilecek talimat ve emirleri dikkat ve ehemmiyetle tatbik ve takip etmeğe nahiye müdürleri. emniyet memurları ve jandarma bu emir ve talimatlara istinaden vali ve kaymakamlardan verilecek emirleri dikkat ve ehemmiyetle ve âzami süratle yapmağa mecburdurlar. Yapmıyan veya yapamıyan veya yaptıramıyan veya bunda dikkatsizlik ve gevşeklik gösterenler vazifeden çıkarılırlar.

MADDE 46 — 43, 44 ve 45, inci maddelerdeki mecburiyetleri yapmayan, bu maddelere muhalif hareket eden ve iskân işlerinde gevşeklik gösteren memurlar hakkında kaymakamlar on beş günlüğe ve valiler bir aylığa kadar para cezası kesmeğe selâhiyetlidirler.

MADDE 47 — Umumi müfettişlik teşkilâtı olan mıntıkalarda umumi müfettişler muhacirlerin, mültecilerin, naklolunanların ve göçebelerin muayyen müddetlerde iskân ettirilip müstahsil hale gelmelerinden birinci derecede mesuldurlar.

FASIL IX

Müteferrik Hükümler

MADDE 48 — 18 Teşrinievvel 1912 tarihinden bu kanunun neşri tarihine kadar Trakyada iskân edilip tapusu verilmiş olan

gayri menkul sahiplerinden boş kalmış yerlere yeniden hükûmetce iskân edilmiş olanlar namına tapu senedi verilir ve bunların eski kayıtları terkin olunur.

Bu gayri menkullerin sahipleri zuhur eder ve başka bir yere iskân edilmediği de anlaşılırsa kendilerine yeni muhacir gibi toprak ve yapı yeri verilir.

MADDE 49 — (5098 sayılı kanunun 11. nci maddesiyle değiştirilen şekli)

Bu kanunun icra sureti tüzük ve yönetmelikler ile tayin olunur.

Hükûmetce iskân edilenlerle bütün muhacir ve mültecilerin bu kanundaki muafiyetlerden istifade etmek üzere ne yolda hareket edecekleri bu tüzükte gösterilir.

MADDE 50 — 31 Mayıs 926 tarih ve 835 numaralı, 3/4/1933 tarih ve 2263 numaralı, mahalli iskânlarını bilâmezuniyet tebdil eden muhacir ve mültecilerle aşair hakkında 28 ikinci teşrin 1341 tarih ve 675 numaralı kanunla 22/3/934 tarih ve 2396 numaralı muhacir ve mültecilerin gümrük muafiyeti hakkındaki kanunun muvakkat maddesinden maadaki maddeleri, 2 Haziran 1929 tarih ve 1507 numaralı askerlik mükellefiyeti kanununun muaddel ikinci maddesinin bu kanunun 38. nci maddesine mugayır hükümleri ve bu kanuna muvafık olmayan bütün hükümler kaldırılmıştır.

EK MADDE — (5098 sayılı kanunun 12. nci maddesiyle eklenmiştir)

Ağrı, Sason, Tunceli ve Zeylân yasak bölgelerine Bakanlar kurulu kararı olmadıkça hiç bir kimsenin girmesine, iskân ve ikametine izin verilemez.

GEÇİCİ MADDE 1 - (5098 sayılı kanunla eklenmiştir) Bu kanun yürürlüğe girmesinden önce Bakanlar kurulu kararıyle nakledilmiş olanların mürettep yerlerinde oturma mecburiyetiyle haklarındaki bütün kayıtlar kaldırılmıştır.

2510 sayılı kanunun 5098 sayılı kanunla değiştirilen 49. ncu maddesinin eski şekli :

Bu kanunun icra sureti nizamname ve talimatnamelerle tayin olunur. Muhacirlerin, mültecilerin ve bu kanun hükümlerine göre 1 veya 2 numaralı mıntıkalardan naklolunup yerleştirilenlerin bu kanundaki muafiyetlerden istifade etmek üzere ne yolda hareket edecekleri bu nizamnamelerde gösterilir.

GEÇİCİ MEDDE - 2 (5098 sayılı kanunla eklenmiştir) 2510 sayılı kanunun hükümlerine göre nakledilmiş olupta gerek haklarındaki kararnamelerin kaldırılması ve gerekse bu kanunun yürürlüğe girmesiyle serbest kalacak olanlar hakkında aşağıdaki esaslar dahilinde muamele yapılır,

1 - Yasak bölge olarak tesbit edilmiş yerler halkından olup ta bu kanunun neşrinden itibaren bir yıl içinde iskânını isteyenlerden muhtaç olanlar eski illerinde veya bu illere civar illerde yerleştirilebilir.

Bu takdirde bunlara mürettep yerlerinde evvelce verilmiş olan yapı ve topraklar 2510 sayılı kanunun 39. ncu maddesi hükmüne göre geri alınır.

2 - Birinci bendde tasrih edilen yerler dışında kalan bölgeler halkından olup ta 2510 sayılı kanunun 27. nci maddesi mucibince geride bıraktığı gayrı menkuller karşılığında istihkak mazbatası verilmek suretiyle malları devlete intikal etmiş ve aynı kanunun 28. nci maddesi gereğince mürettep yerlerinde ellerindeki mazbatalara mukabil hiç mal almamış olanlara mazbata muhteviyatı olan malları tamamen geri verilir. Buna imkân bulunmadığı hallerde mazbata muhteviyatı dört misli üzerinden hazinece nakden ödenir.

Ellerindeki mazbataları muhteviyatının tamamına veya bir kısmına mukabil mal almış olanların namlarına tescil edilmiş olsun olmasın bu malları geri alınmaz. Ancak istihkak mazbatasında bakiye kalan miktar hakkında yukarıdaki hükme göre muamele yapılır.

İstihkak sahibi olanların 1948 yılı sonuna kadar bulundukları yerlerin en büyük mülkiye üstüne baş vurmaları ve hazinece de bu gibi istihkakların 1949 yılı sonuna kadar ödenmesi mecburidir.

2510 sayılı kanunun 27. nci maddesi gereğince kendileri tarafından veya hükûmetce tasfiye edilmiyen mallar üzerinde bu gibiler her türlü tasarrufta serbestfirler.

Hükûmetce tasfiye olunmuş ve satış bedelleri sahiplerine ödenmiş veya ödenmek üzere emanete alınmış gayri menkuller hakkında hiç bir iddia dinlenmez, sahiplerinin hakları ancak bu bedellere inhisar eder.

Kendi yurtlarına dönenler hükûmetin uhdesinde veya idaresinde veya emanette bulunan menkul veya gayri menkul mallarını tasarruf

etmek isterlerse bu tasarruf tarihinden itibaren mürettep yerlerinde kendilerine hükûmetce iskân yoluyla verilen gayri menkuller 2510 sayılı kanunun 39 ncu maddesi hükmüne göre geri alınır.

4 - Yukarıdaki hükümler gereğince bu gibilere aynen iade edilen gayri menkuller için nakilleri tarihinden itibaren bu kanunun neşrini takip eden yıl sonuna kadar geçen süre içinde tahakkuk eden arazi ve binalara müteallik her türlü vergiler aranmaz. Ancak bunlardan tahsil edilmiş olanlar geri verilmez.

5 - Hazine adına tescil edilmiş olup ta bu suretle geri verilmesi gereken gayri menkullerden dolayı hükûmetce eski sahiplerine yapılacak ferağ ve tescil işlemlerinde harç ve resim aranmaz.

6 - Bu suretle serbest kalanlar, muhtaç olup olmadıklarına bakılmaksızın, gidecekleri yerlere kadar bir defaya mahsus olmak üzere bu kanuna göre parasız sevkolunurlar.

7 - Serbest kalıpta yukarıdaki fıkralara göre iskân isteğinde bulunmayanlar mürettep yerlerini terk ettikleri takdirde bunlara evvelce verilmiş gayri menkuller hakkında 2510 sayılı kanunun 30. ncu maddesi hükmü uygunlanmaz.

8 - Mukabilinde mal alıp ta mahsubu yapılmayan mazbataların mahsupsuz kalan bakiyelerinin mahsupları, büdceye irat ve masraf kaydı suretiyle yapılır.

MADDE 51 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 52 — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra vekilleri heyeti memurdur.

T. C.
B A Ş B A K A N L I K
Muamelât Umum Müdürlüğü
Kararlar Müdürlüğü
Karar Sayısı
3
6175

K A R A R

Hükûmetce iskân edileceklere dağıtılacak çeşitli toprak miktariyle dağıtış şeklini göstermek üzere Sağlık ve Sosyal Yardım ve Tarım Bakanlıklarınca hazırlanan ilişik cedvelin onanması ; Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığının 9/7/1947 tarihli ve 213 sayılı yazısı üzerine, 5098 sayılı kanunun 5. nci maddesine dayanılarak, Bakanlar kurulunca 24/7/1947 tarihinde kararlaştırılmıştır.

CUMHUR BAŞKANI
İsmet İnönü

Başbakan	Devlet Bakanı Başb. Yardımcısı	Devlet Bakanı	Adalet Bakanı
R. Peker	M. Ökmen	M. A. Renda	Ş. Devrin

Milli Savunma B.	İçişleri B	D.şişleri B.	Maliye B.
C. C. Toydemir	Ş. Sökmensüer	H. Saka	H. N. Keşmir

Milli Eğitim B.	Bayındırlık B.	Ekonomi B.	Sa. ve So. Ya. B.
R. Ş. Sirer	C. K. İncedayı	T. B. Balta	Dr. B. Us

Güm. ve Tekel B. ve Tarım B. V.	Ulaştırma B. ve Çalışma B. V	Ticaret B.
T. Coşkan	Ş. Koçak	A. İnan

Hükûmetce iskân edileceklere dağıtılacak çeşitli toprak mikdarı ile dağıtış şeklini gösterir cedvel

MADDE 1 — Hükûmetce iskân edilecek olanlara çeşitli toprak dağıtımı aşağıdaki esaslar dairesinde yapılır.

MADDE 2 — Yeniden köy kurmak suretiyle toplu bir halde iskân yapılacak yerlerde Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığının isteği üzerine Tarım Bakanlığınca evvel emirde 4753, 4784 sayılı kanunlar gereğince dar ve geniş topraklı bölge etüdü yaptırılır.

İskân işlemleri bu inceleme neticesinde ve Tarım Bakanlığının mütaleasına göre yapılır.

MADDE 3 — Hükûmetce iskân edileceklere verilecek toprakları dağıtmağa mahallin en büyük Mülkiye âmirinin veya tevkil edeceği kimsenin başkanlığı altında Tapu, Maliye, Tarım Müdür veya Memurlariyle iskân veya iskân işleriyle görevlendirilen Müdür veya Memurdan teşekkül edecek komisyonlar yetkilidir.

Bu komisyonlara mahallinden iki bilir kişi ve imkân olan yerlerde bir Fen Memuru katılır.

MADDE 4 — Hükûmetce iskân edilecek her aileye nufuslarına göre aşağıdaki mikdarlar üzerinden toprak dağıtılır.

A : İki nufuslu bir aileye

Tarla arazisi	Kurak bölge			Yağışlı bölge		
	Kıraç	Taban	Sulanabilen	Kıraç	Taban	Sulanabilen
Kötü	160	80	20	60	30	14
Orta	110	60	14	44	24	12
İyi	60	40	8	24	16	8

Not : Kurak bölge 500 milimetreden aşağı yağmur düşen yerlerdir.

Arazi ve nufus durumu ve ziraatin rasyonel sistem üzerinden ilerideki inkişaf imkânlariyle istihsalâtın artma kabiliyetine göre komisyonca bu miktarlarda yarıya kadar indirme yapılabilir.

İkiden fazla beş nufusa kadar her nufus için bu miktarın yarısı ve beş nufustan fazlası için beş nufusa tekabül eden miktarların % 10 u ilâve edilir.

Ancak % 10 üzerinden yapılacak ilâveler beş nufuslu aileye varilecek miktarın hiç bir suretle % 50 sini tecavüz edemez.

B : Diğer çeşitli toprakların dağıtımında verilecek arazi miktarı aşağıdaki cetvelde yazılı muadelet misbetine göre tayin olunur:

Toprak çeşitleri		Kurak bölge			Yağışlı bölge		
		Kıraç	Taban	Sulana bilen	Kıraç	Taban	Sulana bilen
Tarla arazisi	Hububat	100	50	25	60	40	20
	Bakliyat	—	—	15	30	25	15
	Sanayi ve ticaret nebatları	—	—	10	20	15	10
	Çeltik	—	—	10	—	—	10
Bahçe, kurulmuş		—	15	10	—	7	5
Bağ, kurulmuş		20	15	10	10	7	5
Çayır, mevcut		—	—	25	—	—	20
Mer'a mutlak		400	—	—	200	—	—
Ağaçlık arazi		200	—	Karaklık ehliyetsizlik 20	—	—	10

Not : Bu cetveldeki miktarlar kurak bölgede 100 dekar tarla arazisi verilmesi gerekli hallerde o arazi yerine verilebilecek diğer arazi çeşitlerinin muadelet miktarlarını göstermektedir.

C : Bir aileye yukariki 1. nci cetvelde yazılı yerlerden veya

İskân kanununun 44 üncü maddesine bir fıkra ilâvesine dair kanun

Kabulü tarihi : 23/12/1934

Kanun No. : **2650**

MADDE 1 — 2510 sayılı iskân kanununun 44 üncü maddesinin sonuna bu fıkra ilâve edilmiştir.

44 üncü madde ile bu maddenin iskân işlerinin memurlar tarafından yapılmasına dair olan hükümleri Adliye memurlarına şamil değildir.

MADDE 2 — Bu kanun neşri tarihinden mutebardir.

MADDE 3 Bu kanunun hükmünü icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

26/12/934

YER ADLARI

Aburga mezrası 108, 109
Adana 23
Ağırbaba Suyu 11
Ağrı 127, 134, 135, 136, 214, 215, 216, 230, 324
Ağrıbaba mezrası 14
Ahdük 116, 117, 118, 119
Akçakale 209
Akkilise 265
Alhan 50
Amutka Kankorus 116, 117
Anadolu 237
Ankara 3, 4, 6, 8, 25- 27, 29, 30, 32, 33, 36, 37, 40, 45, 52, 57, 59, 60-62, 67-69, 72, 86, 94, 95, 97, 100, 115, 116, 120, 130, 137, 138, 141, 144-47, 152, 159, 164, 167, 168, 173, 179, 181, 182, 186, 187, 189, 191, 192, 198, 201, 203, 204, 209, 211-15, 217, 219, 220-22, 228, 229, 233, 235, 240, 243, 250, 251, 253-56, 258-60, 263, 266, 269, 271-73, 276, 277, 279, 280, 282-84, 286, 289-96, 300, 303-05, 310, 312, 313, 316, 317, 319
Araç 82
Arapkir 22
Ardahan 222, 223
Aspor 183, 184
Aşgirik (Aşkirik) 65, 82
Aşkale 33, 44
Aydın 79
Ayıntap 99
Azvat Jandarma Karakolu 18

Baba 59
Baklan 73
Balıkesir 59, 60, 329
Balluca 152
Baskil 96
Başköy 147, 148, 299, 308
Bayburtlu mezrası 7, 14
Behlav 120
Beyazıt 58
Bingöl 1, 2, 6, 25, 33, 40, 111, 221, 286
Birastik 190
Bitlis 36, 167
Bolu Öğretmen Okulu 244
Bozan 272
Bursa 77, 269, 270, 318, 329

Camcı 96
Canık (Canik) 203, 265
Cebeci 32
Celador 190
Cırık (Çerik, Çirik) 11, 81
Cumaçay 127
Cumhuriyet Caddesi 75
Cumhuriyet Meydanı 55

Çal 73, 74
Çalkebir köyü 73, 74
Çamurek köyü 150
Çanakçı 231
Çanakkale 77, 78
Çankal 264
Çankın 81, 82
Çapakçur Köprüsü 1
Çarsancak 54-56, 62, 68, 163
Çarşamba 240
Çaykara 300
Çeko mezrası 56
Çemişgezek 22, 23, 41, 43, 61, 73, 74, 93, 116, 117, 119, 141-45, 206, 207, 233, 235, 271, 279
Çerkeş 82
Çorum 71
Çumra 80, 81

Dağbek köyü 15
Danaburan 50, 210
Danzig (Danzik) 11, 79-83
Darende 290
Demirci 50
Denizli 74, 271-73
Dere 7, 11, 18
Dereşöran 190
Dersaadet 99
Dersim 15, 17, 64, 111, 116, 237
Deşt 130, 153
Digor 222-24
Diyarbakır 2, 6, 26, 36, 234, 329; Öğretmen Okulu 245
Doğanköy 73, 74
Doğu Anadolu 166, 167
Doğubayazıd (Doğu Bayazıt) 91, 92, 133-36

Edirne 125, 126
Efir 70
Ekrek 299, 309, 310
Elazığ (Elâzığ, El'aziz) 1, 6, 10, 19, 25, 41, 46, 48, 52-55, 69, 94-97, 100, 109, 112, 140, 151, 168, 183, 188, 201, 204, 208, 209, 214, 216, 218, 234, 281, 284, 316, 321; Lisesi 52
Elmalı 18
Elmasun 80
Erciş 122, 123, 124
Erzincan 11, 26, 27, 29-33, 35, 37, 38, 71, 77, 78, 120, 147, 148, 190, 207, 225, 226, 257, 290, 299, 300, 304, 306, 307, 308, 321
Erzurum 33, 109, 188, 191, 229, 286, 293
Eskişehir 46, 89, 305

Felahiye 91, 92
Feraç 265

Gaban 266
Genç 2
Geriş 151, 168
Germencik 79
Germisi 50, 264, 266
Gersunut (Gürsınut) 7, 11, 14, 83
Girlevik 38
Göbürge 7, 18, 19
Göcenek 79, 183
Göktepe 50, 247
Göneli 10-17, 20, 82; tuzlası 14
Gündoğan 203

Habipuşağı 96
Hacıbayram 312, 313
Hacı Bayram Caddesi 32
Hacıyusuf 212, 265

Hakis 125
Halvori 197
Hanımlar 272
Harçik 173
Harsi 108
Hasangazi köyü 59
Hasırotu Gölü 272
Hasum 168
Hezirgeler 50
Hodan 265
Hodik 152, 168
Horasan 238
Hozat 61, 116-18, 129-31, 153, 154, 168, 192, 196, 206, 207, 247, 274, 276-78, 288
Hozinkiğ 266
Huluman (Hülüman) 50, 265
Hunler 254

Ilanlı 195
Isparta 140

İbimahmut 264, 266
İgdere 275
İnsin 265
İran 91, 92
İresi 150, 152
İskenderun 188, 229
İslâm Mahallesi 47
İstanbul 33, 42, 43, 58, 66, 85, 125, 156, 191, 228, 237, 279, 299
İstiklâl Mahallesi 49, 62, 196-98
İsviçre 285
İzmir 127, 228, 237
İzoli 96, 97

Kadıköy 96, 125
Kadınhanı 209
Kalacık 16
Kalan 49, 56, 57, 63-65, 93, 115, 137, 140, 168, 173, 181, 182, 204, 206, 210, 214, 218, 235, 237, 251, 258, 260, 279, 281
Kalaycı 48, 49
Kale 266
Kamarik 190
Kankorus 118
Karacaveren (Karacaviran) 242, 312, 313
Kara İmam Mahallesi 26, 27, 28, 29, 31
Karakoçan 46
Karaköse 122, 127, 133, 171
Karakulak 147, 148, 292, 293, 299, 305, 308
Karaman 81, 175
Kargın 294, 295
Karlıova 221
Kars 222, 224
Kastamonu 78, 82, 130, 329
Kayabey Mahallesi 59, 60
Kaymazan 108
Kayseri 26-31, 33-37, 91, 92
Kebine 203
Kemah 190
Kırmızı Dağ 198
Kırşehir 305
Kızılkale 50, 266
Kızılmescit 79
Kiğı 1, 3, 4, 40, 221, 319
Kimsor 168
Kirzi 266
Koçarlı 79
Konakarkası mevkii 11
Konaklar 87-89
Konya 80, 81, 329
Korucuk 271-73
Köderiç 50

Köpik 265
Kunkçu 203
Kurkurik 265
Kurşunlu 81
Kuşcu 264
Küçükorman 225
Kütahya 44, 75, 76

Lapseki 77
Lödek 265

Malatya 42, 95-99, 321
Manakrak 265
Mans 147, 148, 299, 303, 308-10; bucağı 147, 148
Maraş 93, 99
Marçik 198
Mazgirt (Mazgird) 47-50, 52, 55, 62, 63, 68, 116-18, 161-65, 168, 174, 199, 200, 202-08, 210-12, 214, 216-20, 230, 247, 248, 262, 264, 265, 267, 269, 270, 282, 283, 315, 316
Meçi 77, 78
Meçi Meziresi 84
Mendo Köprüsü 1
Mıgısı 37
Milli 24
Mirikali 254
M. Kemalpaşa 77
Mudanya 269, 270
Muhundu 50, 55, 63, 68
Murat Suyu 54
Musa 77
Mustafabey 71
Muş 72, 109, 110; Ovası 108, 110, 111
Müştek 271

Nazımiye 46, 55, 93, 125, 149-52, 159, 160, 168, 169, 176, 177, 185-89, 201, 206, 207, 239, 320
Niğdere 254, 255

Ordu 329
Orta Asya 238
Ovacık 87-90, 132, 146, 190, 193, 194, 206, 207, 244, 278

Ördek Hacı 305
Örene Köprüsü 122

Palu 55-57
Panan 152, 168
Pancıras (Pancıraş, Panciraz) 77, 80, 83, 84
Para 299
Parev 190
Pedere 119
Pekeriç 300, 301
Peri 50, 54-57, 63; Suyu 55-57
Pertek 49, 62, 130, 155, 156, 196-98, 206, 207, 214, 216, 227-30, 247, 278; suyu 198
Pişi Mahallesi 18, 108, 109
Posof 223
Pulanderin 203
Pulur Mahallesi 244
Pülümür (Plömer, Plümer, Plürmür, Pülömür, Pülümer) 7-13, 15-20, 33, 35, 44, 59, 65, 66, 77-83, 86, 108, 110, 158, 168, 172, 183, 191, 206, 207, 210, 227, 229, 230, 236, 238, 240, 246, 311, 319

Refahiye 72
Revan 222

Riçik 50, 265
Rize 329

Sağsik 198
Samsun 329
Sarık 168
Sarıkaya 121
Sason 324
Satılmış köyü 46
Sırnaz köyü 77
Siirt 36, 171
Simav 44, 45, 70-72
Sivas 23, 98, 329
Solhan 2, 6
Susurluk 59

Şavak 190
Şavşat 223
Şeteri 18
Şıh 255
Şihik 265
Şilk 50, 266, 282, 283
Şorda 262, 266
Şöbek 265

Tatvan 166, 167, 175
Temurtaht 264, 266
Tepecik Mah 44
Tercan 33, 44, 59, 71, 72, 121, 147, 148, 178-80, 183, 184, 231, 242, 243, 250, 253, 254, 256, 257, 275, 289, 290, 292-96, 299, 300, 302-09, 312, 313
Tirilye 269, 270
Titinik 190
Tohlistan 148
Trabzon 127
Tunceli (Tunçeli, Tunç ili, Tunçili) 3, 4, 6-10, 13- 21, 24, 25, 27, 29, 30, 33, 36, 40, 42, 43, 45, 47- 49, 51, 53-55, 57, 59-62, 64, 65, 67-69, 73, 74, 76-80, 87, 90, 113-16, 118, 120, 121, 124, 125, 132, 136-40, 144, 148, 151, 156-60, 162-70, 173, 174, 176, 177, 180-82, 184-90, 192, 193, 199, 201, 203-06, 208-16, 218-21, 225, 226, 228-30, 233, 235-39, 241, 243, 245, 247-53, 255, 257-63, 265, 267-74, 276-81, 283-88, 311-13, 315-19, 321-24, 326, 329
Turanlı 127
Tuzla 10, 11, 14
Tuzlaarkası mevkii 11

Ulhan 203
Uluova 58
Urfa 26, 36, 37, 70, 99
Urum 203
Uşak 67, 72

Van 123, 214-16, 230; Gölü 166
Vaskuvan 73, 74

Yalaközü 82
Yarbaşı köyü 35
Yarıınca 57; istasyonu 56
Yerköy 201
Yeşiltaş 203

Zerik 265
Zeylân 122, 123, 324
Zibni 222, 223, 224

ŞAHIS ADLARI

Abdullah Alpdoğan 10, 16, 17, 56
Abdullah Edip Gören 18
Abdurrezzak Aladağ 135
Abdurrezzak Dudu 133
Abdülkadir oğlu Resul 91
Adil Sunar 315
Adil Zengin 3, 4, 40, 319
Ahmet Arslan 303
Ahmet Bayram 221
Ahmet 247
Ahmet Çevik 297
Ahmet Efendi 110
Ahmet Erdem 294
Ahmet Genç 136
Ahmet Karahan 296
Ahmet Nazlı 2
Ahmet Oktay 296
Ahmet Yılmaz 297
Ahmet Yüksel 161, 203
Akif İyidoğan 223
Alat Koğgundoğdu 203
Ali 2, 76
Ali Akgün 150
Ali Akyol 46
Ali Aras 139
Ali Arslan 297
Ali Atik 81
Ali Atmaca 300, 301
Ali Can 297
Ali Cuşku 82
Ali Çağlar 275
Ali Çelebi 74
Ali Çelik 108, 150
Ali Çevik 80
Ali Demircan 19
Ali Elma 168
Ali Ersoy 68
Ali Fuat Cebesoy 30, 31
Ali Kalkan 297
Ali Karabulut 76
Ali Kılıç 2
Ali Koç 48, 49, 50, 258, 259, 260, 261
Alirıza Aslan 50
Ali Rıza Cihan 255
Alirıza Erdoğan 50
Ali Sarıçiçek 125, 126
Ali Şahin 50
Ali Yaman 83
Ali Yıldırım 50, 76
Ali Yılmaz 140
Apdulcebbar 76
Arif Akdoğan 50
A. R. Noyan 13, 20
Arslan Urum 203
Asım Alpman 320
Asım Erten 272
Atatürk 48, 94, 97, 98, 100, 262
Ateş Erdoğan 203
Ayhan Polat 203
Ayhan Urçıkerdoğan 203
Aziz 11
Aziz Önci (Özci) 183, 184

Bahri Polat 275
Bahri Turgut 198
Baki Kılınçkaya 79
Bako Doğan 81
Bal Gül 203
B. Demirağ 251
Behçet Şahin 292, 293
Berber Hasan 50
Bertal Yıldırım 76
Besim Apaydın 61, 129, 131, 276
Bilan Tosun Arslan 203
B. Gökhan 251
B. Güler 251
Burhan Balcıoğlu 61, 141, 143-45

Cafer Devrani 82
Cavit 181
Cavit Kınay 218
Celal Bayar 69
Celal Yerlikaya 244
Cemal 76
Cemal Aksoy 36, 37
Cemal Bulut 77
Cemal Karateke 316
Cemal Şen 316
Cemile Yıldırım 117
Cengiz K. 251
Cevdet Atasagun 273
Cihan Enver 296

Çelik Yılmaz Arslan 203

Derebaşı Bekir Demir 296
Dilaver 137
Doğan Yıldırım 203
Durak İdgü 45, 72
Durak Yardım Küpe 297
Dursun Altınışık 169
Dursun 71
Dursun Korkmaz 50
Dursun Pınar 312, 313
Dursun Şahin 152, 168
Dursun Tın 198
Düzali Sarıgül 168

Edip 146
Edip Yavuz 65, 115
Egsal Erkan 205
Ekrem Baydar 48, 66, 113
Ekrem Uşaklıgil 67
Ekrem Vardarlı 7-9, 12-18, 20, 319
Emin Elçi 25
Ergun Çelik 203
Ertürk Karaoğuz 203
Esat Er 297
Evren Salih Akyol 297

Fahir Tezgören 93
Fahrettin Aydın 296
Fahri Kuran 1
Fahri Lok 297
Fakihe 86
Faruk Çelebi 296
Fatma Çakır 198
Fatma Demir 317
Fazıl Akbulut 297
F. Ecevit 329
Ferhat Çetin 168
Ferhat Demir 297
Ferhat Yeşil 108, 109
Feridun (Ferudun) Fikri Düşünsel 109, 111, 279
Ferit 265
Ferit Hacaloğlu 200, 211, 212, 217, 219, 265
Fettan Nazlı 2
Fevzi Yeşilkaya 223
Feyzi Göksu 25

Fikret Memişoğlu 130
F. Saraçoğlu 251
F. Tanman 14

Gazi Çelik 108
Gençosman 237, 238
Gündüz Yıldız 203

Hacer Aksu 33
Hacı Ateş 296
Hacı Kaya Sebati Duman 43, 94-100, 285
Hacı Öztürk 190
Hakkı 247
Haldun Saler 58
Halil Kaplan 198
Halil Korkmaz 50
Halil Sungur 62
Halis Atıcı 275
Halis Güven 9, 65, 66, 110, 157, 172, 236, 238, 246
Halis Kayar 240
Halis Korkmaz 275
Hamdi Balaban 68
Hamdi Ulukaya 190
Hamit Kocan 297
H. Asal 72
Hasan 91
Hasan Çimen 152
Hasan Er 275
Hasan Erdem 148
Hasan Ertürk 50
Hasan İlbay Seğin 203
Hasan Kışoğlu 46
Hasan Küçük 190
Hasan Murat 272
Hasan Okudan 63
Hasan Sarıbaş 1
Hasan Şahin 76
Hasan Yıldırım 76
Haydar 33
Haydar Duman 52
Haydar Pir 296
Haydar Şahin 76
Hayrettin Yetiş 23
Hayri Oral 251
Hayri Orhun 210, 211
Hazaran Hürrem 297
H. Çetin 251
Hıdır Açık 198
Hıdır Ağırkaya 196
Hıdır Aygören 117, 119
Hıdır Bakır 108, 109
Hıdır Çelik 79, 298
Hıdır Gül 108, 109
Hıdır Gümüş 108
Hıdır İnaç 159, 186, 187
Hıdır Karakaş 274
Hıdır Karataş 154
Hıdır Kaya 80
Hıdır Korkut 108
Hıdır Öztürk 247, 265
Hıdır Şimşek 81
Hıdır Yıldırım 198
Hıdır Zaimoğlu 283
Hıfzı Saler 58, 93
Hilmi Eyyupoğlu 292, 293
Hilmi Uran 27, 28, 34
H. Şeremetli 329
Hüseyin 76
Hüseyin Aksakal 18
Hüseyin Aksu 26, 27, 28, 29, 30, 31, 33, 34, 35, 36, 37, 38
Hüseyin Akyıldız 16, 17
Hüseyin Aslan 19
Hüseyin Ataç 258, 260
Hüseyin Balabanlı 299, 309
Hüseyin Baran 152

Hüseyin Danya 81
Hüseyin Duman 52, 53
Hüseyin Erdoğan 79
Hüseyin Ertaş 224
Hüseyin Göklevent 146
Hüseyin Güven 75, 76
Hüseyin Olcaytu 258, 260
Hüseyin Sönmez 197
Hüseyin Şahin 76
Hüseyin Taka 198
Hüseyin Top 168
Hüseyin Uğurlu 24
Hüseyin Uluşan 183
Hüseyin Uzundağ 152
Hüseyin Yıldız 16
Hüsnü 33, 36
Hüsnü Çanakçı 26, 37, 44, 45, 71, 179, 257
Hüsnü Durmuş 296
Hüsnü Yıldırım 18

I. Tan 251

İbrahim Aytuğ 93
İbrahim Çakmak 119
İbrahim Gül 81
İbrahim Önder 305
İbrahim Sertel 59, 60
İbrahim Tuncay 140
İdris Kulualp 50
İ. Hakkı Ülkmen 217
İhsan Erdem 294, 295
İhsan Üstündağ 247
İmam Aslan 269
İsmail Aras 231
İsmail Yıldıran 191
İsmet Cihan 256
İsmet İnönü 237, 262
İzzet Keleş 296

Kadri 247
Kamer 309
Kamer Arslan 79
Kamer Çevik 84
Kasım Özkan 84
Kasım Tiken 6
Kâzım 309
Kâzım Arslan 18
Kâzım Gülşen 310
Kâzım Yıldız 16, 18
Keko Çelik 78
Kemal Aral 110
Kemal Atay 297
Kemal Celayir 153
Kemal Kaya 312, 313
Kemal Zeki Gençosman 236
Kenan Aral 86
K. Karabulut 251
K. Muz 251
Korkmaz Yılmaz 203

Lâtif Tunç 50

Mahmut 11, 52, 279
Mahmut Ceylan 76
Mahmut Hür 19
Mahmut Saf 225
Mahmut Tan 63, 137, 146, 159, 173, 181, 182
Mahmut Yerlikaya 244
Mahmut Z. 194
M. Ali Gedik 76
Mansur 74
M. Dinler 251
Mehmed 290
Mehmet 6
Mehmet Ali Aydın 6
Mehmet Ali Doğan 70, 81
Mehmet Aras 231

Mehmet Arkan 93
Mehmet Bedirhanoğlu 291
Mehmet Bozkurt 173
Mehmet Can 81
Mehmet Çelik 83, 108
Mehmet Erdem 62
Mehmet İtbec 6
Mehmet Karahan 294
Mehmet Kılınç 198
Mehmet Kırım 93
Mehmet Korkut 108
Mehmet Küpe 297
Mehmet Metin 41
Mehmet Parla 32
Mehmet Şahin 76
Mehmet Tekin 62
Mehmet Uluşan 183
Mehmet Üstündağ 50, 54, 55, 57
Mehmet Yıldırım 76
Mehmet Yıldız 11, 12
Memet Aligedik 150
Memet Ali Yüksel 297
Memet Esen 296
Memet Güvercin 120
Memet Musa Budak 296
Memet Özer 296
Memet Özgül 198
Memet Yıldırım 2
Memik 76
Memik Sönmez 151
Memlioğlu Dursun Arslan 262
Mevlut Zorlu 297
M. F. Dündar 329
M.Ş. Altan 329
M.Ş. Beleda 329
Muhammet 11
Muharrem Bedirhanoğlu 290, 302
Musa 110
Musa Bidar 121
Musa Yıldız 11, 12
Mustafa 11
Mustafa Gül 296
Mustafa Gümüşkanat 70
Mustafa Hırka 316
Mustafa Kantar 68
Mustafa Koç 50
Mustafa Polat 43, 93
Mustafa Sarıcan 316
Mustafa Tarhan 300
Mustafa Yıldırım 6, 76
Mustafa Yıldız 11, 12
Muzaffer Akpınar 3
Muzaffer Özbayezit 128
Münir 97, 99
Müştak 130, 153, 247

Namık 49
Nebi Sönmez 251
Necmeddin (Necmettin) Sahir Sılan 1-4, 6, 8, 10, 11, 26, 27, 30, 35, 40, 45, 46, 49, 57, 59, 61, 62, 64, 67-69, 72, 73, 76, 87, 88, 90, 115, 116, 118, 120, 121, 124, 133, 134, 136-39, 141, 142, 144, 146-49, 151, 152, 156, 158-60, 162, 163, 165, 167-70, 173-77, 180, 181, 184, 185, 187-90, 192, 194, 195, 198, 201-04, 206, 209, 211-13, 215-21, 226, 227, 229, 230, 233, 235, 236, 240-43, 245, 247, 249-53, 255, 257, 259, 261, 263, 268-74, 276-78, 281-83, 285, 287-89, 291, 295, 296, 298-300, 302, 304, 306-08, 312, 313, 315, 317, 319, 322, 323, 326, 327, 329

Nefir Emlu 6
Nezih Devres 189
Nihat Erim 122
Nurettin Dokşat 93
Nurettin Işık 296
Nuri Öz 2
Nusret Bozkurt 296
Nusret Güne 297

O. N. Burcu 329
Orhan 290
Orhan Gügen 279
Orhan Sami 30
Osman Atıcı 242
Osman Kalkan 242, 243

Ö. Karataş 329
Ömer Öner 227, 228, 230
Ömer Özyalçın 203

Paşu Toprak 82
Polat Kılavuz 203

Recep Peker 64, 69
Refik 21
Refik Şimşek 297
Resul 91
Reşat Akan 93
Rıfat Irmak 297
Rıza 256
Rıza Atik 239
Rıza Çelik 78
Rıza Erdoğan 198
Rıza Mutlu 18
Rıza Şanlı 11
Rıza Şenli 12
Rıza Yıldırım 76, 119
R. Noyan 8, 12, 13, 19, 20

Sabahaddin Balcı 93
Sabih 285
Sabit Durur 275
Sabit 120
Sabri Akyol 203
Sabri Özce 2
Sadık Kırmaz 168
S. A. Dilemre 329
Sadrettin Akyar 168
Sadullah Koloğlu 1
Safa Gin 120
Saip Sayılgan 1
Salih Sunar 311
Salih Zeki Tuncer 129, 192
Sami Yalvaç 42
Selahattin Gülsaran 297
Selahattin Yılmaz 306, 307
Seyit Ali Ağa 38
Seyithan Güngör 119
Seyit Rıza 237
Sırrı Efe 310
Sıtkı 285
Süleyman 198
Süleyman Cömert 108
Süleyman Çelik 196
Süleyman Dağ 81
Süleyman Doğan 70
Süleyman Erdinç 123
Süleyman Kılıç 231
Süleyman Ova 132, 193
Süleyman Yıldıran 191

Şah Hüseyin 33
Şakir Şahin 297
Şam Ali Can 81
Şemsettin Günaltay 89, 236, 286
Şerif Ayhan 62
Şerif Yıldırım 6
Şeyh Abdülkadir 91

Şeyh Sait 237
Ş. Uluğ 329
Şimşek Arslan 203
Şükrü 2, 96
Şükrü Kan 81
Şükrü Saraçoğlu 70
Şükrü Sökmen Soyer 35

Tahir Özdemir 147
Tahsin Banguoğlu 122, 232, 277, 288
Tahsin Bekir Balta 122
Tahsin Kubalas 297
Tahsin Top 297
Talat Öner 227, 228, 230
Temel Cezayir 297
Tevfik Ağa 297
Tevfik Yalvaç 42
T. Simer 329
Turgut Hanoymak 141
Turgut Karabağ 235

Uğur Zaimgil 67

Vahap Öz 47
Vedat Dicleli 202
Vefik 285
Vehap 63
Vehbi Polat 43
Veli Cömert 168
Veli Derman 87, 88, 89, 194

Yahya Bedirhanoğlu 296
Yaşar Sabri Esen 246
Yaşar Su 297
Yıldırım Demirduman 203
Yıldırım Kaban 203
Yıldırım Şimşek 203
Yıldız Demiryıldız 203
Yiğit Alpa Elgin 251
Yusuf 118
Yusuf Akkuş 195
Yusuf Çelik 203
Yusuf Gültekin 297
Yusuf Polat 79
Yusuf Yeşil 93, 117, 119
Yüksel 203

Zekeriya Korkmaz 296
Zeki Erdem 297
Zeki Söylemezoğlu 62, 155, 228
Zeynel Atak 305
Zeynel Demir 297
Zeynel Yıldırım 76
Z. M. Sezer 329
Zübeyir Coşkun 2
Zühtü Akpolat 232, 234
Zühtü Duray 297
Zülfü Kuzu 50
Zülfü (Zulfu) Yolga 49, 62

AŞİRET ADLARI

Dağbek aşireti 17
Gürk 15
Lolanlı aşireti 15

TARİH VAKFI BİLGİ-BELGE MERKEZİ NECMEDDİN SAHİR SILAN FONU

1992'de vefat eden Necmeddin Sahir Sılan'ın arşiv malzemeleri, kızı Şen Sahir Sılan tarafından 1993'te Tarih Vakfı'na bağışlandı. 1994'te Orhan Koloğlu malzemenin kaba tasnifini yaptı. Ocak 2008'de arşivleme çalışmalarına başlandı.

Arşivleme çalışmaları sırasında ilk önce belgeler konusal ayrıma tabi tutuldu. Ardından tek tek belgelerin üzerine teknik işlemler yapıldı. Daha sonra belgeler her bir konu altında dosyalandı. Fon, araştırmacıların hizmetine açılmıştır. Dosya düzeyinde katalog bilgilerine de Tarih Vakfı'nın internet sitesinden ulaşılmaktadır.

Çalışmalar sırasında bizlerle yakın ilişki içinde olan ve bu değerli arşiv malzemesini koruyup Tarih Vakfı'na bağışlayan Şen Sahir Sılan'ı sevgi ve saygı ile anıyoruz.

19-3-1948
Elazığ

Sayın beyefendi

Derin saygılarımı sunar arz hürmetle ellerinizden öperim.

Sayın beyefendi! Bu sömestir tatilinde eve gittim. Ve gittiğim gün otomobilden yeneceğ köye giden yola yöneldim.

Soğuk ve ıslak bir gündü. Yağmur yağmaksızın bulut tarın altında dalgınmış bir suya benziyen bir hava tenefüs ediliyordu.

Nihayet köye vasıl olduğum zaman birden köyün tenha bir köşesinde uzaktan bir könce gördüm. Ayakta zavallı ihtiyar babamla üstü kapalı ve üç yanı eski yıkık bir yanı ise kâmilen yıkılmış duvarlı bir kulübede annemle kardeşimin soğuktan titreştiklerini gördüm. Yaklaştım. Bu fecaatlede bir şeydi.

Çünkü bu aile muhteşem, ailelerden biriydiki uzak kalmış bir tantananın ihtişamlarla, itinalarla geçmiş mesut günlerinden sonra nihayet, işte meşakkat hayatın şu zor yolunda yıkılmış, düşmüş.

Zavallı babamın derin bir aciz manasiyle iki tarafından elleri sarkıyor, gözleri köyün tenhalığına yalvarak bir müddet dinleniyordu.

Beni görünce, onların donukluğunda bir şaşkınlık belirdi. Beni görünce başlarını kaldırmağa

TARİH VAKFI
TARİH VAKFI YURT YAYINLARI
www.tarihvakfi.org.tr
ISBN 978-975-333-277-4